

Niet in de file? Dan betalen!

Rooksignalen uit Brussel

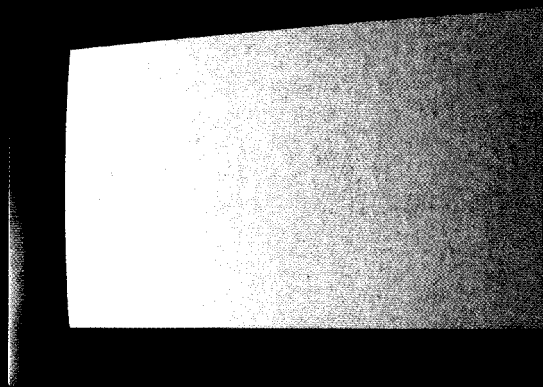
**Het Haagse
gezondheidsprobleem**

Color in ICT

**Een kijkje
in de
kamer van...**

'dat arrogant joenk' Verhofstadt

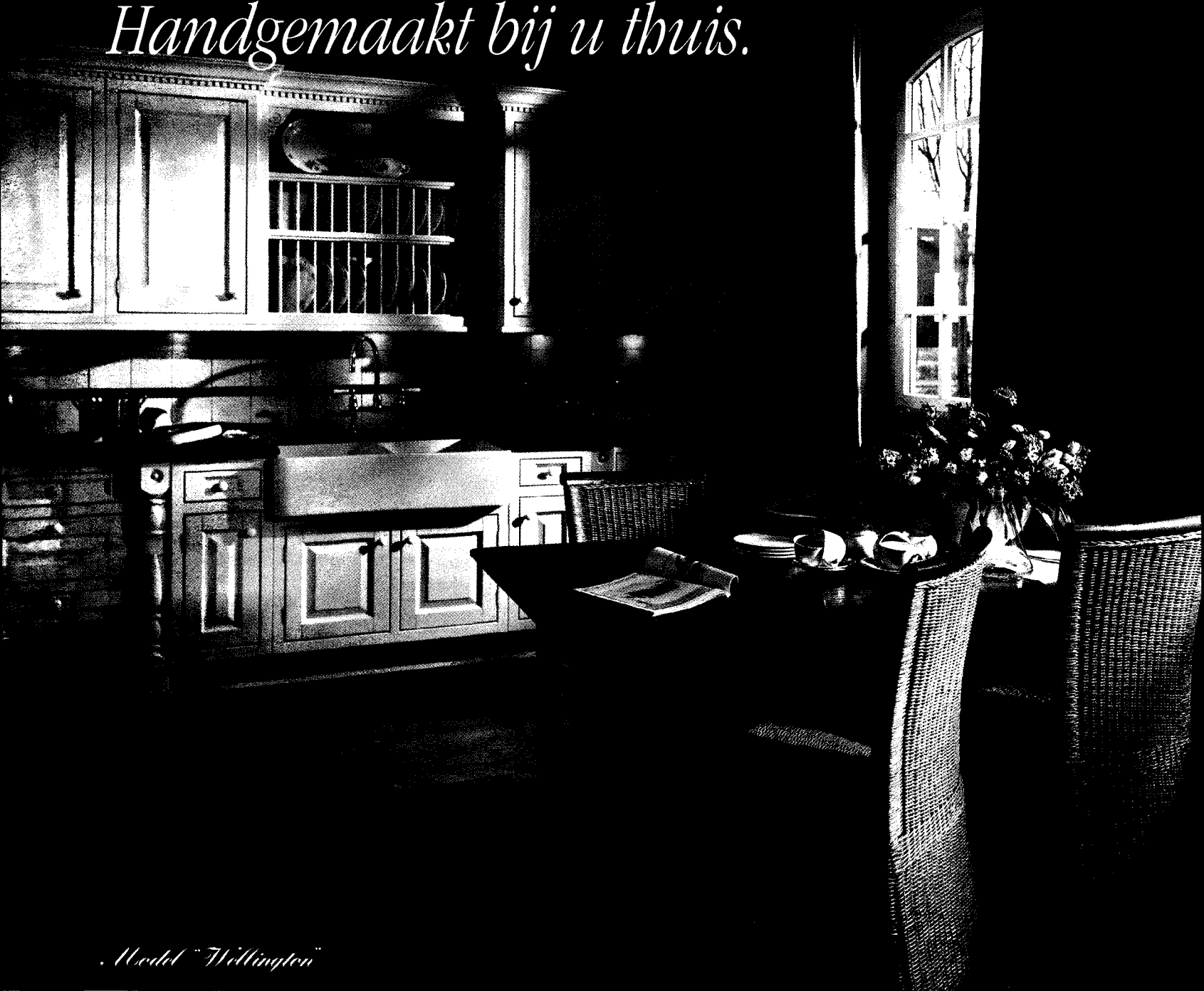
OOIT Kiest U VOOR MOOIST

BeoVision Avant

Als u een groot beeldscherm wilt, zult u een keuze moeten maken. Of u zet uw woonkamer vol met grote zware dozen, die doorgaan voor tv en videorecorder, lelijke kabels en twee of meer afstandsbedieningen
of u trakteert uzelf op een BeoVision Avant: een 32" breedbeeldtelevisie met ingebouwde videorecorder en perfect geluid.
Dit systeem is met niets te vergelijken. Overtuig uzelf bij uw Bang & Olufsen dealer.
Bel voor informatie omtrent dealeradressen: 020 - 3555544.

Handgemaakt bij u thuis.

Model "Wellington"

KEUKENHUYS DE TWEEDE KAMER is een zaak die zich met geen andere laat vergelijken.

Niet alleen bestaat de collectie uit absolute topmerken, maar ook handgemaakte keukens vormen een belangrijk deel van de collectie. Zoals deze keuken, die bij u thuis op maat gemaakt wordt. Specialisten schilderen de keuken daarna in elke gewenste kleur. Pure ambacht, pure klasse.

Niet voor niets is Keukenhuys De Tweede Kamer een zaak waar klasse regeert en stijl resideert. Vraag de brochure 'Expositie' telefonisch aan, en maak alvast eens kennis.

KEUKENHUYS
DE TWEDE KAMER®

...een fractie anders...

Communicatie

Politiek draait om communicatie. Tussen kiezer en gekozene. Tussen gekozenen en kabinet. Tussen journalist en politicus. Tussen nieuwsrubriek en luisteraars. Tussen fracties en partij. Tussen partij en leden. En iedere keer moet de boodschap duidelijk overkomen.

Politiek draait om duidelijke communicatie. En daarbij komt de onderscheiden verantwoordelijkheid van bijvoorbeeld de VVD-fractie in de

Tweede Kamer (die zoals in de Grondwet staat haar taak 'zonder last' behoort uit te voeren) en de VVD als partij-organisatie. En dan spreken we nog niet over de VVD'ers die zijn 'uitgeleend' aan het kabinet, waar zij geacht worden collegiaal samen te werken met de uitgeleende PvdA'ers en D66'ers. Het kabinet spreekt immers met één mond. Probeer het maar eens uit te leggen in deze snelle, gefragmenteerde wereld.

Politiek draait om snelle communicatie. Was ooit de politieke partij het medium tussen kiezers en gekozenen, nu zijn er vele media die strijden om de gunst van het publiek. Heel vroeger spraken Kamerleden langdurig en ongestoord in een grote tent tot de honderden verzamelde aanhangers van hun partij. Later zat men aan de radio gekluisterd en luisterde naar het sonore stemgeluid van een Haagse Excellentie. In de jaren zestig brak de televisie door en niet veel later was het gedaan met de afstand en voorkomendheid die men ten opzichte van de politiek aan de dag legde. Naarmate de concurrentie groter werd, nam ook de noodzaak tot profilering toe. Inmiddels zijn er niet meer 2 TV-zenders maar zeker 7. Tegelijkertijd nam de omloopsnelheid van het nieuws toe. Zo ontstond de beruchte 'soundbite': de politieke boodschap in één korte zin samengeballt. En alsof dat alles niet voldoende was, werden we geconfronteerd met een nieuw fenomeen op communicatiegebied dat nog sneller en gefragmenteerd is: via het Internet komt alle informatie bij mensen thuis.

Politiek draait om moderne communicatie. En het is een lastige opgave voor een politieke stroming een moderne vormgeving te vinden die zowel informatief, onderhoudend, compleet en eenduidig is en tegelijkertijd recht doet aan die onderscheiden verantwoordelijkheden. Onze professionaliteit vraagt om sterke regie, want het hoogste doel is het verwezenlijken van politieke liberale idealen. We denken dat Nederland daar beter van wordt. De VVD wil een sterke, moderne politieke beweging zijn die tijdig en realistisch inspeelt op problemen in een snel veranderende samenleving. We moeten duidelijke keuzes maken die gericht zijn op de lange termijn - niet een reactie op de waan van de dag. We moeten dat op een eigentijdse wijze brengen.

Politiek draait om eigentijdse communicatie. De VVD is realistisch en weet dat mensen zich niet massaal verzamelen in een tent, maar verwacht dat de informatie digitaal tot u komt. Zie die website www.vvd.nl. De VVD staat open voor discussie en mening, en preekt niet van de kansel tot de mensen. Vandaar de keuze om een onafhankelijk tijdschrift in het leven te roepen, dat het dagelijkse wel en wee van het liberalisme vrij en met een eigen verantwoordelijkheid beschrijft. Het is een nieuwe manier van communiceren en een spannend experiment.

Ik ben er net zo benieuwd naar als U!

Hans Dijkstal

H. F. Dijkstal

Politiek! is een tijdschrift over liberale politiek

Politiek! is een uitgave van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en wordt gerealiseerd door Uitgeverij TOPpers bv.

Redactie adres

Uitgeverij TOPpers bv.
Javastraat 29a
5215 BG 's-Hertogenbosch
T 073 - 6140858
F 073 - 6140873
E redactie@toppers.nl

Uitgever

Peter Westerling

Hoofredacteur

Monique van Diessen

Eindredacteur

Sandra Kagie

Redactie

Geert Braam, Jeroen Kuypers, Bart Manders
Joost Mangnus, Mark Verduyn

Fotografie

Hans van Asch, Machiel Mol, Werner Pellis
Fotobureau Thuring, MPH Joël Coppens

Vormgeving

José van Zwam (hoofd studio),
Walter van Eerd, Annemieke van Seeters

Overige medewerkers

Cor Versteeg, Marita Smit (coördinatie VVD)

Commercieel directeur

Hans Peijnenburg

Advertenties

Etienne Victoria (account manager)

Druk

Giethoorn-ten Brink te Meppel

Copyrights

Het auteursrecht op de in dit magazine verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden. De uitgever heeft alle zorg gegeven aan het nakomen van wettelijke reproductie-rechten. Is het desondanks zo, dat er rechthebbenden zijn, die niet getraceerd konden worden of waarvan hun claim op gebruikt materiaal niet bekend was, dan worden zij verzocht zich schriftelijk met de uitgever in verbinding te stellen, met opgave van hun claim en de uitgave waarop deze claim gebaseerd is.

Abonnementen

Leden van de VVD ontvangen Politiek! viermaal per jaar gratis. Niet-leden betalen f 25,- voor vier nummers. Een abonnement kan aangevraagd worden bij het Algemeen Secretariaat VVD en op ieder gewenst tijdstip ingaan. Een abonnement wordt automatisch verlengd, mits de abonnee uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de abonnementsduur schriftelijk opzegt.

Algemeen Secretariaat VVD, Postbus 30836,
2500 GV Den Haag, T 070 - 3613061.

Omslagartikel: retour Zaandam - Antwerpen Nederland is het beu om in de file te staan. Door de flinke achterstand die Nederland op infrastructureel gebied heeft, nemen de verkeersproblemen de laatste tijd angstwekkende vormen aan en de toekomst ziet er niet veel beter uit. Er moet dus iets gebeuren. Diverse initiatieven, zoals rekeningrijden en tolwegen liggen er al en onlangs kwam het bedrijfsleven met een nieuw plan: de Doorstroomroute A4. Een keuze tussen betalen of in de file staan.

Tien vragen aan: Hans Wiegel

Politiek stelt in ieder nummer tien vragen aan een bekende Nederlander die een connectie heeft met (liberale) politiek. Hans Wiegel leek ons een logische keuze voor de eerste uitgave....

Het debat: hoe gezond denkt Den Haag? "In politiek Den Haag mist men voldoende inzicht in de problematiek waar ziekenhuizen mee kampen", zo haalt Peter de Kubber, lid van de Raad van Bestuur van het Bosch Medicentrum, fel uit. "Persoonlijk voel ik me daar niet door aangesproken", pareert Anke van Blerck, Tweede-Kamerlid van de VVD. Zij is voorstander van het nieuwe plan, om de budgettering van ziekenhuizen af te schaffen en alleen de verzekeraars te budgetteren. Ook volgens de Kubber een prima idee: "Laat de ziekenhuizen maar met elkaar concurreren."

Buitenland: de Belgische Ziekte "België is het enige land in Europa dat nog verzuild is.... De politicus en zijn verzuilde satellieten - ziekenfondsen, werknemers-, werkgevers- en middenstandsorganisaties - zorgen voor bijna alles." Een quote uit het boek 'De Belgische Ziekte' van VLD-voorman Verhofstadt. Een omstreden politicus met een bewogen carrière en leider van het sociaal-liberaal offensief. 'Van Baby-Thatcher naar Baby-Blair': een verslag over de liberale politiek in België.

10

22

26

36

- 06** Het Circuit
- 14** De dag van ...
staatssecretaris
Monique de Vries
- 18** Achtergrond:
de wet van A tot Z
- 20** Interactief:
hoe is het gesteld met de
sites van onze partijen?
- 25** Een kijkje in:
de kamer van
Jeltje van Nieuwenhoven
- 28** Richard Krajicek
over politiek en vrijheid
- 34** Gemeentepolitiek:
Zandvoort
- 40** Het Gezicht: Fadime Örgü

Katern
Vrijheid & Democratie
achterin dit blad

En verder...

DI 10-11-1994
proefnr.

Personalia

DELFT - De jongste wethouder van Nederland, **Astrid Janssen**, stapt uit de gemeentepolitiek. Zij was wethouder -sinds 1998- voor Kennis en Ontplooiing en hield zich bezig met jongerenbeleid, cultuur en de informatie- en communicatietechnologie. Delft behoudt de eer de jongste wethouder in haar gelederen te hebben. De functie van Jansen is namelijk overgenomen door **Matthijn Mahler** en die is eveneens 23 jaar jong.

ANNA PAULOWNA - Commissaris van de Koningin **J. van Kemenade** heeft **J. Bulte** (63) benoemd tot waarnemend burgemeester van de Noord-Hollandse gemeente Anna Paulowna. Hij volgt de huidige

ge burgemeester, J. den Ouden, op die vanaf 1 augustus van zijn pensioen gaat genieten. Bulte wordt waarnemend burgemeester omdat de gemeente zich midden in een reorganisatieproces bevindt. (ANP)

TILBURG - **Burgemeester J. Stekelenburg** wordt voorzitter van de nieuwe Raad van Toezicht van de Anne Frank Stichting. Hij volgt oud-minister **T. Gardeniers** op die ruim tien jaar voorzitter is geweest.

De Tilburgse burgemeester liet zich onlangs in een uitzending van de Amsterdamse zender AT5 ontvallen dat hij volgend jaar burgemeester **S. Patijn** van Amsterdam wil opvolgen. De Tilburgse gemeenteraad vindt echter dat Stekelenburg zijn ambtstermijn netjes in Tilburg

moet afmaken. Wordt vervolgd!
OOSTERHOUT - **Burgemeester mr. W. Ligthoet** van Oosterhout neemt ontslag. Hij zegt onvoldoende te kunnen samenwerken met de wethouders en de gemeenteraad. Zijn beslissing maakte hij bekend aan de vooravond van de dag waarop de Oosterhoutse politiek gaat reageren op het rapport van De Boer & Croon. Dit rapport laat weinig heel van het Oosterhoutse bestuur. Sinds 1995 zou er gereorganiseerd worden om het tekort binnen de gemeente terug te dringen. Daar is weinig van terecht gekomen. Het tekort is inmiddels opgelopen tot 13 miljoen gulden.

DEN HAAG - **Renée Jones Bos** is sinds eind maart de Nederlandse ambassadeur voor de mensenrechten. In haar functie valt ze onder het ministerie van Buitenlandse Zaken. Ze kan zelfstandig op reis gaan om mensenrechten te promoten, maar zal ook de minister vergezellen op buitenlandse reizen en bij hem mensenrechten-zaken onder de aandacht brengen.

PARIJS - De Franse minister van cultuur **Cathérine Trautmann** heeft haar biezen mogen pakken. **Premier Jospin** zette haar samen met drie andere ministers als mislukking aan de kant. Reden is het door haar gelanceerde plan om reclame op de televisiekanalen France 2 en France 3 in de avonden te halveren. De reclamewereld laakte het plan omdat het de commerciële zenders TF1 en M6 een

monopoliepositie zou verschaffen. Maar ook de Franse Raad van State vond het een miserabel plan. Het college oordeelde dat de invloed van de overheid op de publieke zenders te groot zou worden door de grotere afhankelijkheid van belastinggelden. Einde plan en einde politieke loopbaan van mevrouw Trautmann.

ROME - **Premier D'Alema** van Italië houdt het voor gezien, nadat de regeringspartij bij regionale verkiezingen een stevige nederlaag opliep. De linkse politicus heeft het overigens veel langer volgehouden dan menige voorganger. Het lukte hem zelfs om een aantal economische en politieke hervormingen door te voeren. Oud premier **Giuliano Amato** is er inmiddels in geslaagd een nieuwe, centrum-linkse regeringscoalitie te vormen.

BRUSSEL - De minister-president van de Waalse deelregering in België, de socialist **Di Rupo**, is opgestapt. Hij is opgevolgd door zijn partijgenoot **Van Cauwenberghe**.

DEN HAAG - Voormalig Tweede-Kamerlid **Ina Brouwer**, ooit fractieleider van de Communistische Partij en later mede-fractieleider van GroenLinks, stapt per 1 juli op als directeur coördinatie emancipatiebeleid bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De Meerjarennota Emancipatiebeleid is afgerond en Brouwer vindt dat daarmee het werk in een nieuwe fase komt.

.....
Word abonnee van Politiek!

Bij VVD-leden valt Politiek! ieder kwartaal op de deurmat. Bent u geen lid van de VVD, maar wilt u dit kwartaalblad in de toekomst wel ontvangen? Dat kan met een jaarabonnement op Politiek! De abonnementskosten bedragen f25,- per jaar. Ter introductie ontvangt u de eerste twee nummers gratis!

Wilt u abonnee worden, vul dan hieronder uw adresgegevens in.

Naam: _____
Adres: _____
Postcode/Woonplaats: _____
Geslacht: M/V

Handtekening: _____

Stuur deze bon naar:

Abonnementenadministratie Politiek!

Antwoordnummer 1877 2500 WB DEN HAAG

(postzegel is niet nodig)

Aanmelden als abonnee kan ook telefonisch, 070 - 361 30 61.

Koningin behoort tot de rijksten

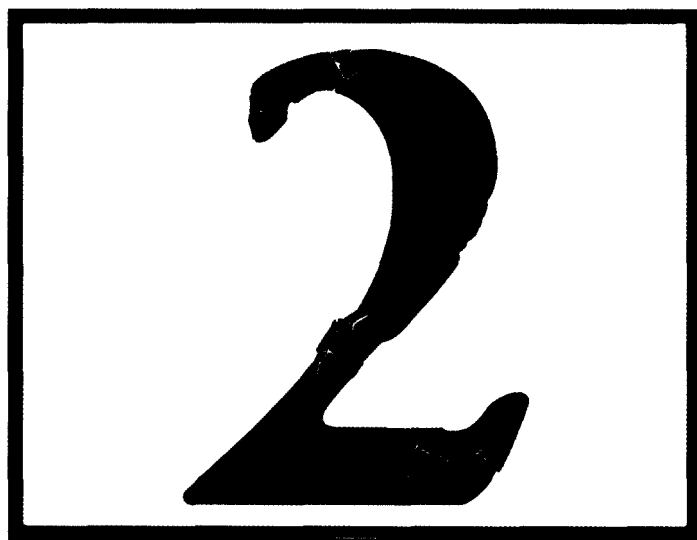
Volgens het blad Management Team behoort Koningin Beatrix tot de rijkste monarchen van de wereld. Haar vermogen wordt geschat op 5,2 miljard dollar. Haar bezittingen bestaan vooral uit beleggingen.

Koningshuizen blijken actieve beleggers te zijn. De Britse vorstin heeft bijvoorbeeld aandelen van Getmapping.com en doet zo al lekker mee in de nieuwe economie. Of Beatrix ook al geïnvesteerd heeft in moderne beursfondsen is niet bekend.

Declaratiefraude komt overal voor

'S-HERTOGENBOSCH - Gebeurt het in de politiek, dan komt het volop in het nieuws. Declaratiefraude komt echter ook in andere sectoren van de maatschappij veelvuldig voor. KPMG deed een onderzoek binnen bedrijven en concludeert dat fraude afneemt. Hoff-

mann bedrijfsrecherche daarentegen signaleert juist een toeneemende hebbigheid. Het bedrijf heeft 50 man extra nodig om alle zaken aan te kunnen. De zakensite Zibb.nl hield een enquête. Daaruit kwam naar voren dat 35% van de ondervraagden denkt dat er in ieder bedrijf wel een fraudeur huist. (Adformatie)

Eén van de werken uit de serie The Art of Politics met als titel: paars 2

The Art of Politics

DEN HAAG - Dat politiek en kunst goed samen kunnen gaan bewijst The Art of Politics. Gestimuleerd door Alfred Heineken bedacht fotografe Susanne Hanekamp een kunstvorm voor het idee en werkte dit uit met behulp van diverse technieken: fotografie, digitale beeldma-

nipulatie, acryl-olieverf en bladgoud. Het resultaat zijn eenvoudige schilderijen in een directe stijl met een knipoog naar de politiek. De werken waren tentoongesteld in De Galerie, Noordeinde 102 in Den Haag. Belangstellenden die de werken alsnog willen zien, kunnen contact met deze galerie opnemen.

Ondernemers achterop met e-commerce

DEN HAAG - Tijdens het MKB-congres 2000 dat op 22 maart jongstleden werd gehouden, was e-commerce de rode draad van de themasessies. Er ontvouwde zich een discussie tussen ondernemers van de zogenaamde oude economie en ondernemers van de nieuwe economie (telecom, internet). Minister Annemarie Jorritsma, Economische Zaken, bevond zich ook onder de deelnemers en sprekers. Zij waarschuwde met name het midden- en kleinbedrijf de boot niet te missen. 'Ondernemers in andere Europese landen lopen qua e-commerce op ons voor. Ondernemers die nog twijfelen moeten nu over de streep worden getrokken'. Hans de Boer, voorzitter van MKB-Nederland, reageerde op haar uitspraken door voor te stellen meer subsidie beschikbaar te stellen voor kleine ondernemers die de stap willen zetten. Gerrit van der Valk, bekende ondernemer van de oude economie, ziet helemaal niets in subsidies en reageerde met: 'Je moet ondernemers

geen subsidies geven, daar worden ze lui van. Ik hoef geen subsidie, maar dan wil ik ook minder belasting betalen.' (BiZZ)

Lpg-motie VVD afgeschoten

'S-HERTOGENBOSCH - De Provinciale Staten van Noord-Brabant heeft een motie van de VVD om via belastingverlaging meer auto's op lpg te laten rijden afgeschoten. De VVD haakte met het plan in op het nieuwe milieubeleidsplan van de provincie. Eén van de doelstellingen daarin is de uitstoot van schadelijke stoffen minimaal te stabiliseren, maar liever nog terug te dringen. De VVD-fractie is van mening dat behalve de minister van Financiën ook de provincie het gebruik van schone brandstoffen zou moeten belonen. Dat kan door verlaging van de provinciale opslag op de motorrijtuigenbelasting. De overige fracties verwierpen de motie van de VVD. Het milieubeleidsplan is ongewijzigd aanvaard.

Pronk rijdt duurste auto

DEN HAAG - De dienstauto van minister Pronk (VROM) is met een nieuwwaarde van f 118.543,25 de duurste auto van het Kabinet. Minister de Vries (Binnenlandse Zaken) en premier Kok rijden de goedkoopste auto's. Deze gegevens kwamen naar voren in een brief die De Vries aan de Tweede Kamer schreef naar aanleiding van de kostendeclaraties van zijn voorganger Bram Peper. Deze laatste reed in een Chrysler die zeshonderd gulden goedkoper is dan de auto van Pronk. Behalve de nieuwprijs zou het interessanter zijn te weten welke auto economisch gezien de schatkist het minst kost. Denk daarbij aan verbruik, onderhoud en de daaruit voortvloeiende kostprijs per kilometer.

Actieplan aanpak kinderporno

De Tweede Kamer heeft van Minister Korthals van Justitie het nationaal Actieplan aanpak seksueel misbruik van kinderen ontvangen. Zedencriminaliteit wordt door Justitie steeds professioneler aangepakt. Zeker daar waar het misbruik van minderjarigen betreft. In het eerste kwartaal van dit jaar zijn ruim 77 onderzoeken gestart naar kinderporno. De Kamer zal zich binnenkort over het plan buigen.

Wim Kok op internet niet zichzelf

DEN HAAG - Tik op internet de naam www.wimkok.nl of www.wimkok.com in en je komt verrassenderwijs niet uit bij onze

minister-president, maar bij respectievelijk 'Wim Kok Fietsplezier' in Utrecht en Ad Latjes. De laatste noemt zich ook president, maar dan van zijn eigen organisatie: European Travel Network. Een aantal leden van de Tweede Kamer vindt dat Kok moet zorgen dat hij zijn naam terugkrijgt. Ad Latjes, in het verleden ook al niet vies van een reclamestuntje, wil daar wel aan meewerken. Kok moet hem dan een brief schrijven waarin hij uitlegt waarom hij de naam niet heeft laten registreren. Latjes vindt dat maar nalatig. Daarnaast moet de minister-president duizend dollar overmaken aan een goed doel. Mocht Wim Kok de heer Latjes dit plezier niet gunnen, dan zijn er -gezien de jurisprudentie in diverse zaken- ook juridische wegen om misbruik van je eigen naam op internet te bestrijden.

Geen bemoeienis met tv-programma's

HILVERSUM - Als het aan CDA-leider de Hoop Scheffer ligt, moet de overheid vervlakking op de (commerciële) televisie gaan bestrijden. Tijdens de conferentie 'Omroepen 2000...en dan?' in het Amsterdamse Hilton Hotel, bleek dat hij op weinig bijval kon rekenen. Namens het Commissariaat voor de Media zei Inge Brakman: "De overheid heeft grondwettelijk geen invloed op de ethiek van programma's." Ze zet wel vraagtekens bij de machtsconcentraties in de media die vervlakking in de hand kunnen werken. Een sterke publie-

Politieke Quotes

Thom de Graaf, fractievoorzitter D'66 in het Brabants Dagblad: 'Ik ben geen republikein'

Hans Dijkstal, fractievoorzitter VVD in dezelfde krant: 'D'66 heeft toch al niet zulke verstandige ideeën over staatsrechtelijke vernieuwing en dat geldt zeker in dit geval'

Gerrit van de Valk tijdens het MKB congres 2000: 'Je moet ondernemers geen subsidies geven, daar worden ze lui van.'

Groenlinks partijleider *Paul Rosenmöller* in Vrij Nederland: 'Ik kan het goed vinden met de fractievoorzitter van de VVD. Maar dat is tussen twee redelijk communicatief ingestelde mensen niet zo uitzonderlijk. Laten we duidelijk zijn: de afstand tot de VVD is groot.' VVD en Groenlinks in één coalitie acht Rosenmöller onwaarschijnlijk. 'Maar zeg nooit nooit.'

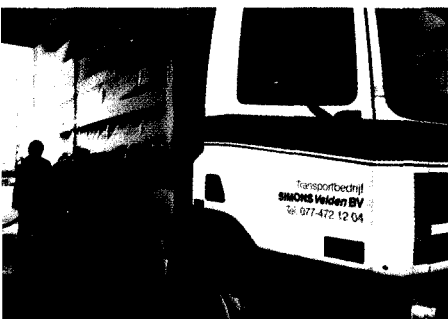
Arie van der Zwan en *Paul Frissen* (hoogleraren), discussiëren in Vrij Nederland: 'De overheid heeft steeds minder te vertellen.' Arie van der Zwan: "Het is de hoogste tijd dat de staat weer eens doet waar hij voor bedoeld is: macht uitoefenen." Paul Frissen: "Alsjeblieft niet. Laat de overheid vooral op de achtergrond blijven."

Normaal is het wel een gezellig moment; het maken van de staatsfoto tijdens EU-tops. In Lissabon hadden de EU-leiders het onlangs moeilijk met het vinden van een plekje. Niemand had trek om op de foto naast de Oostenrijkse kanselier *Schüssel* te gaan staan. Uiteindelijk deed de Britse premier Blair het met tegenzin, maar keerde de Oostenrijker vervolgens wel de rug toe.

ke omroep moet daarvoor tegenwicht bieden. Ook vanuit de regeringspartijen is er weinig steun voor het standpunt van de hoop Scheffer. Marjet van Zuijlen, mediawoordvoerder van de PvdA in de Tweede Kamer: "Extra overheidsbemoeienis ten aanzien van de ethiek en esthetiek van tv-programma's is ongewenst."

Transportsector heeft problemen met dure diesel

DEN HAAG - De diesel is in één jaar tijd 25 procent duurder geworden. Een stevige extra kostenpost voor de transportsector die haar concurrentiekracht verder ziet afbrokkelen. "Zulke schommelingen kun je niet doorberekenen aan opdrachtgevers," zegt Clarissa Buma van branchevereniging

Vervoerders zuchten onder dure diesel

Transport & Logistiek Nederland (TLN) in het maartnummer van BiZZ. Vervoerders en verladers vinden dat de overheid compensatie moet geven. De belangenorganisaties richten zich daarbij op de accijnzen. TLN pleit voor een 'brandstofprijis-stabilisator'. Als de olieprijs stijgt zou de accijns moeten dalen. Pieter Hofstra, kamerlid voor de VVD, is het daar gedeeltelijk mee eens, maar vindt dat er niet alleen naar de accijns gekeken moet worden. Afschaffen van de wegenbelasting zou hij als optie zien. 'Helaas is dat niet mogelijk door de Europese regelgeving.' De overheid heeft inmiddels wel maatregelen genomen om de hegemonie van de vier grote ondernemerschappijen te doorbreken en zo voor meer prijsconcurrentie langs de snelweg te zorgen. Volgens Hofstra kan dat de prijs gunstig beïnvloeden. Verder pleit hij er voor om de laatste structurele prijsverhoging terug te geven in een lagere accijns.

Jorritsma: open uw deuren

BREDA - Minister Jorritsma, Economische Zaken, riep in het onderne-

mersblad Breda Zakelijk, bedrijven op hun deuren te openen tijdens de vierde Open Bedrijvendag. Tijdens deze dagen, dit jaar op 30 september en 1 oktober, kan het publiek vele bedrijven bezoeken die ene kijkje achter de schermen geven. In de regio Breda zullen tientallen bedrijven gehoor geven aan de oproep.

Cohen verscherpt beleid rond jonge asielzoekers

DEN HAAG - Staatssecretaris Cohen heeft op 24 maart een plan gepresenteerd waarmee het beleid rond jonge asielzoekers wordt aangescherpt. Het aantal alleenstaande minderjarige asielzoekers dat ten onrecht in Nederland een verblijfsvergunning claimt moet omlaag. "Wij moeten er voor zorgen dat de jonge asielzoekers niet de pro-

Annemarie Jorritsma

bleemjongeren van de toekomst worden", aldus Cohen.

Het plan behelst onder meer dat jonge asielzoekers vanaf zestien jaar niet zomaar meer opvang krijgen in Nederland. Er zal beter worden nagegaan of een asielzoeker zich in het land van herkomst kan

redden. De controles en checks op vluchthavens in landen van herkomst en de doorreislanden zullen zich meer richten op deze groep. De controle op mensenhandel - specifiek de handel in minderjarigen - wordt eveneens opgevoerd. Om de daadwerkelijke leeftijd van iemand vast te stellen is botonderzoek een goede methode. Het aantal botonderzoeken wordt uitgebreid met 50 per week. Zo wordt misbruik van de procedure tegen gegaan. In 1999 kwamen er meer dan 5500 jonge asielzoekers naar Nederland.

Politieke serie op TV

HILVERSUM - Misschien heeft u al eens gekeken? Iedere donderdag is er bij de Vara op Nederland 3 een politiek serie te zien met als titel: oh oh Den Haag. De serie is geschreven door Jan Blokker. Daarmee is meteen duidelijk dat het om een satirisch programma gaat. Huub stapel speelt één van de hoofdrollen als Wim van Tol, Kamerlid en lid van het fractiebestuur van de partij. Eerder speelde hij in de serie Retour Den Haag, de rol van Ed van Thijn.

De serie speelt zich af in het hart van onze landelijke politiek. De aantrekkelijke en intelligente Evan van Tuyl is een nieuweling op het Haagse Binnenhof. Zij is door de partijtop geparachteerd als lid van het fractiebestuur van de grootste coalitiepartij en moet nieuw leven in de politieke brouwerij brengen. De voorzitter van het fractiebestuur, Jaap Schoenmaker, en de politiek advi-

seur van de fractie, de manipulator Wim van Tol, zien dit heel wat minder zitten.

Tot en met 28 mei is de serie te zien op donderdagavond om 20.50 uur op Nederland 3.

Verbetering lokaal bestuur

DEN HAAG - De Staatscommissie dualisme en lokale democratie, naar haar voorzitter ook wel de Commissie-Elzinga genoemd, is ingesteld om het kabinet te advi-

Illustratie op de site van het IPP,

www.lokaledemocratie.nl

seren over verbetering van het lokale bestuur. De resultaten van de commissie zijn in rapportvorm enige tijd geleden aangeboden aan de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, Bram Peper. Het Instituut voor Publiek en Politiek heeft daarna in alle provincies discussiebijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Raadsleden, bestuurders en actieve burgers konden met elkaar discussiëren over de aanbevelingen en ideeën van de commissie-Elzinga. De resultaten van de discussie worden op 20 mei gepresenteerd op de door het IPP georganiseerde Dag van de Democratie in het Atrium, Stadhuis, Den Haag.

Retour Zaandam - Antwerpen:

Betalen of in de file staan?

Files leiden tot veel ergernis. Ondanks uitbreiding van het wegennet en verbetering van het openbaar vervoer, lijken ze nog dagelijks toe te nemen. Het Nederlandse bedrijfsleven en de ANWB ontwikkelden daarom het plan om de files rondom de Randstad stevig aan te pakken. Met betaalstroken en tolwegen zou een filevrije route van Zaandam en Almere naar de Belgische grens mogelijk zijn. De investering van 8,6 miljard gulden voor deze 'Doorstroomroute A4' moet samen met Rijk worden opgebracht. De VVD is enthousiast over dit alternatief voor het rekeningrijden; de Tweede Kamer is verdeeld. In het buitenland bestaan al jaren tolwegen en betaalstroken gefinancierd door publieke private samenwerking. De resultaten zijn echter zeer wisselend. Tweede-Kamerlid Pieter Hofstra (VVD): "Daar moeten wij onze lessen uit trekken. Nederland heeft een enorme infrastructurele achterstand. De automobilist staat in de file en vraagt zich vertwijfeld af wat er met zijn belastinggeld gebeurt."

Tweede-Kamerlid Pieter Hofstra (VVD): "Nederland heeft een enorme infrastructurele achterstand."

Een Amerikaanse senator beargumenteerde de invoering van tolwegen eens als volgt: "Zoals bij alle overheidsmonopolies, krijg je het idee dat het gebruik van snelwegen gratis is. Dat zijn ze niet. In een restaurant kun je ook niet gratis lunchen. De enige essentiële vragen zijn: wie betaalt ervoor, wie profiteert ervan en hoeveel?" Het plan van minister Netelenbos (Verkeer en Waterstaat) voor het invoeren van het rekeningrijden sluit aan bij de redenering van de senator: de gebruiker betaalt. Rekeningrijden stuit echter op veel verzet: het zou het fileprobleem niet oplossen. Een verkapte belasting, menen tegenstanders. Het Nederlandse bedrijfsleven kwam daarom onlangs met een alternatief. Het plan voor de

'Doorstroomroute A4' geeft de weggebruiker een keuze om tegen betaling tijdswinst te boeken of niet. Deze route is volgens hen noodzakelijk om te voorkomen dat de Noord-Zuid verbinding, 'de economische slagader van West Nederland', totaal dichtslibt. Vóór 2010 zou deze gehele route filevrij kunnen zijn. "Wij voorzien door de economische groei een stijgende mobiliteitsbehoefte rondom de grote steden. Daar liggen de mainport Rotterdam en Schiphol en bovendien worden nieuwe Vinexlocaties in deze regio verwacht, wat veel woon-werkverkeer op de A4 met zich mee zal brengen. Er zijn te weinig snelwegen in dit gebied. Plannen van de Rijksoverheid om hierin verandering te brengen duren te lang. Als ons ini-

tatief slaagt, kan de automobilist tijdens de spits voor tien gulden filevrij van Den Haag naar Rotterdam rijden", zegt Bert Mooren, directeur van Hollandse Werkgevers Vereniging (HWV) - één van de initiatiefnemers van de 'Doorstroomroute A4'.

Bezwaar

Minister Netelenbos zag aanvankelijk weinig in betaalstroken en hield het op het rekeningrijden, een plan dat al door haar voorgangers werd bepleit. "Wij moeten er zeker van zijn dat de betaalstroken kunnen werken. Ik ben daar nog niet zo zeker van. Wil de Nederlander kiezen tussen stroken waarvoor hij wel moet betalen en stroken waarvoor hij niet moet betalen? Wat zijn de eventuele veiligheidsimplicaties? Het is immers mogelijk dat mensen aan komen rijden, tot op het laatste moment denkend van "als het even kan, ga ik niet betalen"; vervolgens zien dat hun baan volstaat en op het allerlaatste moment het stuur omgooien om naar de baan te gaan waarvoor wel moet worden betaald"; zo uitte de PvdA-bewindsvrouw eind vorig jaar haar bezwaar tegen de aanleg van betaalstroken aan de Tweede Kamer. Premier Kok laat echter nog voor de presentatie van de plannen in de Kamer weten dat het oorspronkelijke idee van het rekeningrijden, dat in 2001

rond de vier grote steden Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam zou worden ingevoerd, gedeeltelijk overboord is gezet. "Het idee van beprijzing van de wegen wordt verbreed. Aanvankelijk richtte zich het alleen op rekeningrijden, nu gaat het om een spitstarief, betaalstroken en tolheffing", zei Kok in maart in De Telegraaf.

Achterstand

Het Rijk heeft de afgelopen jaren niet stilgezeten met de aanleg van nieuwe wegen. Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek gaf de overheid 9 miljard gulden uit aan wegen in 1996. Een bedrag dat jaarlijks toeneemt. Dat leverde in 1998 een totaal lengte van 116.000 km aan verharde wegen op. Het Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport (MIT 2000-2004) van minister Netelenbos reserveert zo'n 10 miljard gulden voor zowel uitbreiding van het openbaar vervoer als het wegennet. Voor Pieter Hofstra is dat bedrag onvoldoende. "Nederland heeft een infrastructurele achterstand opgelopen van tientallen miljarden guldens. In bijvoorbeeld het Duitse Ruhrgebied is er per hoofd van de bevolking aanzienlijk meer infrastructuur dan in Nederland." De VVD zal van de minister eisen dat deze tien miljard gulden daadwerkelijk wordt uitgegeven. Hofstra ziet de bui al hangen: "Contracten voor de uitvoering van de infrastructurele projecten zullen meteen na het parlamentsbesluit moeten worden getekend. Mocht GroenLinks na de verkiezingen in

de regering komen, dan mag er niet opnieuw een discussie over deze uitgaven ontstaan. Het VVD-verkiezingsprogramma zal ook klare taal moeten spreken over de toenemende autokosten. De automobilist staat in de file maar betaalt zich ondertussen scheel aan wegenbelasting en brandstofaccijnzen. Hij vraagt zich af wat er met zijn geld gebeurt. Dat kun je niet aan de kiezer blijven verkopen. Mocht de VVD na de komende verkiezingen deel uit gaan maken van de nieuwe regering, dan zal dit een stevig punt worden bij de kabinetsformatie."

"De files mogen blijven bestaan, dan gaat de reislust vanzelf wel over"

Voor en tegen

De VVD heeft met haar standpunten over rekeningrijden en betaalstroken een partner gevonden in het CDA. De Christen-Democraten zijn al sinds het voornemen van de regering mordicus tegen rekeningrijden. PvdA-minister Pronk (VROM) liet al weten niet voor extra wegen te zijn. GroenLinks ziet ook niets in het rekeningrijden, wanneer dat ook extra uitbreiding van de infrastructuur betekent. GroenLinks Tweede-Kamerlid Hugo van der Steenhoven: "Betaalstroken en tolhef-

"Het VVD-verkiezingsprogramma zal klare taal moeten spreken over de toenemende autokosten"

ving zijn voor ons niet bespreekbaar. De aanleg van asfalt in groengebieden zoals Midden-Delfland en de Hoeksewaard, zoals het bedrijfsleven in de 'Doorstroomroute A4' voorstelt, zijn een te grote aantasting van het milieu. Het openbaar vervoer en het huidige wegennet bieden goede mogelijkheden voor de toekomst. Zo kunnen met een nieuw beveiligingssysteem treinen korter op elkaar rijden. Deze investering van een paar miljard gulden zou de capaciteit van het treinverkeer verdubbelen. Zodra er meer asfalt komt, zal het wegverkeer alleen maar toenemen. De files mogen wat mij betreft blijven bestaan, dan gaat de reislust vanzelf wel over."

Angst

De 'Doorstroomroute A4' met tolwegen en betaalstroken is een uniek plan voor Nederland. De beoogde publieke en private samenwerking om dit infrastructurele project te financieren, is eveneens een novum. Bert Mooren

van de Nederlandse Werkgevers Vereniging noemt het de angst voor de macht van de markt die dergelijke projecten een halt toeroept. "In Nederland heerst nog altijd de cultuur dat financiering van infrastructuur een taak is van de overheid. Dit heeft tot gevolg dat er veel wordt gepraat en er weinig resultaat is." In het buitenland is dat wel anders. In Japan bijvoorbeeld bestaat al sinds 1959 de Tokyo-Expressway. Deze twee kilometer lange weg werd alleen door particuliere ondernemingen gefinancierd en was gratis. Tolheffing was niet nodig, omdat onder de wegen winkels waren gebouwd waaruit de geldschietters hun geïnvesteerde geld terugverdienden. Dichterbij huis werden de Franse tolwegen na de Tweede Wereldoorlog aangelegd. In de jaren negentig ging het roer om in het Verenigd Koninkrijk. Diversen infrastructurele projecten zijn daar inmiddels met privaat kapitaal gefinancierd. De private publieke samenwerking voor financiering van tolwegen

HET RAAYMAKERS' ANTIEK

17^e-19^e EEUWSE ANTIQUITEITEN

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 18.00 uur

Zaterdag 10.00 tot 17.00 uur

of na telefonische afspraak

Kerkeind 44

5763 BD Milheeze

Tel.: 0492 - 342013

Fax: 0492 - 343695

GroenLinks Tweede-Kamerlid Hugo van der Steenhoven:
"Betaalstroken en tolheffing zijn voor ons niet bespreekbaar."

was niet altijd even succesvol. "Wereldwijd zijn heel wat projecten mislukt, omdat men van te rooskleurige cijfers voor het toekomstige aantal gebruikers uitging. Dit leidde er in Frankrijk toe dat bijna alle private uitbaters failliet gingen", weet Wout Korving, partner van NEI Kolpron Finance - het instituut dat ook de studie verrichte naar de 'Doorstroomroute'. Onze prognoses over het verkeersvolume zijn onderverdeeld in een hoge en een lage variant. De lage variant is gelijk aan de ramingen van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. De hoge variant telt daar vijftien procent bovenop. Het zou mijn niets verbazen als deze raming al binnen een paar jaar zal zijn overschreden." Ook de tariefstelling van tolwegen en betaalstroken zijn van invloed op het wel of niet slagen van de 'Doorstroomroute'. "In San Diego is sinds 1996 een doorstroomroute op de Interstate Route 15. Weggebruikers kunnen tegen een flexibele ver-

Wat zouden spitstarieven dan kunnen zijn?

Enkele mogelijke voorbeelden:

Een zakenman uit Amsterdam moet om 8 uur 's ochtends in Antwerpen zijn. Voor dit traject betaalt hij ongeveer 35 tot 40 gulden. De tijdswinst bedraagt ongeveer een uur.

Een vrachtwagen in de spits die rijdt van Antwerpen naar Rotterdam, zal voor het gebruik van de 'Doorstroomroute' tussen de 8 tot 12 gulden betalen. Na negen uur kost dezelfde rit zeven tot negen gulden. In de spits bespaart de chauffeur een half uur tijd door de 'Doorstroomroute' te gebruiken.

Een automobilist die van Delft naar Schiphol rijdt, kan ook gebruiken maken van de 'Doorstroomroute'. Op een gemiddelde werkdag zal hij in de spits 8 tot maximaal 21 gulden betalen. Buiten de spits is dit deeltraject gratis.

Bron: Doorstroomroute A4 uitgevoerd door het Nederlands Economisch Instituut

De Doorstroomroute A4 'gratis of betalen', gebaseerd op het voorstel van VNO:

Deeltraject	Tolheffing	Betaalstrook	Gratis
-------------	------------	--------------	--------

Zaandam - Westelijke route ring Amsterdam:

Zaandam - Oostzaan		*	
Tweede Coeltunnel (A8)		*	
Weststrandweg (A5)	*		
Verlengde Strandweg	*		

Oostelijk deel ring Amsterdam:

aansluiting A6/A9	*		
Amstelveen - Badhoevedorp (A9)		*	
Badhoevedorp - de Hoek		*	
De Hoek - Prins Clausplein (A4)		*	
Prins Clausplein - Ypenburg (A4)			*
Ypenburg - Delft Zuid (A4)			*
A4 Midden-Delfland	*		
Tweede Beneluxtunnel (A4)		*	
A4 Hoekse Waard	*		

Alternatief:

aansluiting via A15; en		*	
Rotterdam-Zuid - Klaaswaal (A29)			*
Klaaswaal - Dinteloord (A4)			*
Dinteloord - Bergen op Zoom (A4)	*		
Bergen op Zoom Belgische Grens (A4)			*

Bron: Doorstroomroute A4 uitgevoerd door het Nederlands Economisch Instituut

goeding de files ontlopen. De prijs is afhankelijk van de drukte op de niet-betalde route. Elektronische panelen informeren de weggebruiker over de op dat moment geldende prijs. Dit succesvolle systeem zou zeer geschikt zijn voor Nederland", aldus Korving. De VVD wil dat de overheid een vinger in de pap heeft in de toltarieven. Pieter Hofstra: "De minister moet de mogelijkheid houden om de tarieven bij te stellen. De automobilist mag niet de tol te betalen voor het particuliere initiatief."

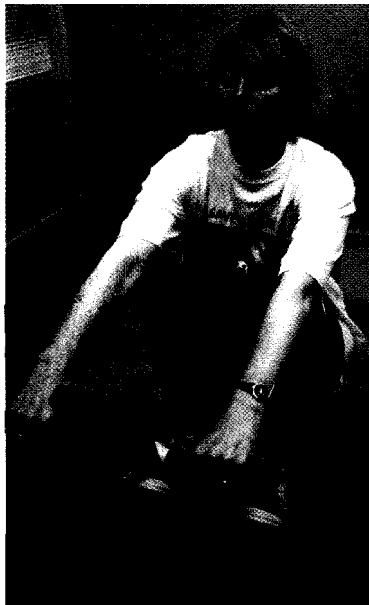
Tekst: Mark Verduyn

Fotografie: Hans van Asch en Henk van Esch

NB: Naar verwachting zal het Kabinet medio mei besluiten nemen over deze materie. De tekst en de gegevens in de kaders zijn dan ook gebaseerd op de informatie zoals die, bij het ter perse gaan van dit blad, bij onze redactie bekend was.

Monique de Vries, staatssecretaris Verkeer & Waterstaat

Het voorjaarslicht breekt aarzelend door aan de Haagse Bezuidenhoutseweg, waar - zoals op elke vrijdagochtend - het kabinet bijeenkomt voor de fitnessstraining op het ministerie van Economische Zaken. Iets voor half acht rent Monique de Vries in trainingspak het trapje op. In haar rechterhand houdt zij de hoes met haar dag-outfit, links een tas. Ze verdwijnt naar de fitnessruimte, waar zij met de meest sportieve bewindslieden, Annemarie Jorritsma, Jan Pronk en Loek Hermans een uurtje stevig aan de slag gaat. Daarna douchen en gezamenlijk ontbijten.

Sportief aan de gang voor het werk

Om 08.50 uur rijden we met chauffeur Van 't Hof bij het departement voor. Monique neemt met haar secretaresse José Mos snel een paar zaken door. Om 10.00 uur begint haar eerste bespreking met de directeur Internationale Zaken over Argentinië. Het bespreekschema deze morgen is strak, een half uur later arriveren burgemeester en oud-voorzitter van de Organisatie Vrouwen in de VVD, Tine van der Stroom met Carla Buursema. Met hen volgt een brainstormsessie over het belang van vrouwen voor de politiek. Niet de portefeuille van Monique, maar zij is voorzit-

ter van de Organisatie Vrouwen geweest en de betere integratie van vrouwen in de politiek gaat haar zeer aan het hart. Daarna volgt een gesprek met de Vereniging van Houtim-pregneerbedrijven over de sectorproblematiek, onder leiding van oud-staatssecretaris Robin Linschoten. Zij begroeten elkaar als oude bekenden, wat ze dan ook zijn.

Monique leeft op naarmate de dag vordert. Twee buitenlandse reizen, kort na elkaar, en de plotselinge dood van het VVD-Kamerlid Philippe Brood hadden haar wat aangeslagen. Daarbij zorgen buitenlandse reizen altijd voor een sloot aan

achterstallig werk en de tijd voor een inhaalslag is maar kort. Woensdag vertrekt ze weer naar Japan, waar Nederland, in het kader van de viering 400 jaar Nederland - Japan, een symposium over water organiseert. Daarvandaan reist ze meteen door naar China. De staatssecretaris die als hoofdmoten 'water' en 'informatie- en computertechnologie' in haar por-

Robin Linschoten (l) en Monique de Vries zijn oude bekenden

tefeuille heeft, moet voor haar werk vaak naar het buitenland. Snoepreispjes zijn dat zeker niet: mijmerend over een vorige buitenlandse bestemming, zegt ze: "Dat was zo'n sfeervolle hotelkamer... Jammer dat ik amper tijd had om daarvan te genieten."

In de middag staan de opening van het nieuwe gebouw van het Hoogheemraadschap Rijnland door Prins Willem Alexander en een gesprek met vertegenwoordigers van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen, over de financiering van de waterkeringen, op de agenda. We vertrekken iets aan de late kant richting Leiden.

Monique in bespreking met Carla Buursema en Tine van der Stroom

Monique - met een lunchpakket keurig ingepakt door de moederlijke kantinedames - duikt achter in de groene Volvo. Chauffeur Cees voert stoïcijns een race tegen de klok rich-

ting Leiden: de regels van het spel willen namelijk dat alle genodigden ruim op tijd aanwezig zijn voordat een koninklijke gast arriveert. Achterin werkt Monique zich zwijgend door stapels papieren. Huiswerk is er altijd! Cees krijgt het voor elkaar, we arriveren een half uur te vroeg en dus op tijd. Monique heeft vele ontmoetingen met Willem Alexander, het World Wide Water-

forum dat door hem in Nederland werd voorgezeten en in haar portefeuille zit, leidt tot regelmatige contacten. Over water kan Monique boeiende sprekebeurten houden, maar vanmiddag is het woord aan anderen. De waterschappen vormen de oudste bestuursvorm in Nederland. Dijkgraaf Tuyl van Serooskerken draagt zo waar een ambtsketen. En ingenieur Blok van het 'Hansje

Brinkersgenootschap' maakt er vervolgens een levendige boel van. Willem Alexander opent het gebouw via twee computers en door de onthulling van een mooi portret van zijn moeder, getekend door Jeroen Henneman.

Rond half vier rijden we richting Utrecht, waar in het oude centrum gedeputeerden en waterschapsbestuurders wachten op de vergadering met de staatssecre-

Chauffeur Cees brengt de staatsecretaris naar Utrecht

taris. Het zit Cees niet mee. Iedereen lijkt voortijdig begonnen aan het weekend en het is druk op de weg. Monique belt op als we Utrecht inrijden dat zij tien minuten later is. Deze bespreking verloopt vlot. In een klein café nemen we even een consumptie voordat de tocht naar Amsterdam begint.

In bespreking met de gedeputeerden en waterschapsbestuurders

Daar, in de Nieuwe Kerk, betreden wij een andere wereld. We wandelen de wereld en kunst van de Islam binnen. De tentoonstelling Hemelse Kunst, Aardse Schoonheid is een avond voor de sponsors en hun gasten. Shell-topman Dijkgraaf en zijn vrouw zijn blij verrast dat Monique ondanks alle drukte toch is gekomen. Er zijn verrukkelijke sapjes, oriëntaalse muziek, waar Hans van Asch, die de hele dag heeft gefotografeerd, lyrisch over is en vele kunstwerken uit die andere wereld. Tegen tien uur haalt Cees ons op met de auto.

In de Nieuwe Kerk met Shell-topman Dijkgraaf en zijn vrouw

Eerst gaan we weer naar het departement om de tas van Monique op te halen.

Het blijken twee weekendtassen vol werk te zijn. 'Hè, twéé,' zucht ze teleurgesteld. Toelichtend: "Ik heb al weken geen tijd om even echt bij te slapen."

Vrijdagavond om elf uur eindigen we voor haar huis in Scheveningen. Het weekend kan beginnen, mét de weekendtassen. Maar de zondag is grotendeels voor haar kinderen, het is al een tijdje geleden dat Monique met alle drie tegelijk rond de tafel zat.

Tekst: Reny Dijkman, fotografie: Hans van Asch

Huiswerk maken, achter in de auto

Monique staat samen met Hans van Asch. Hij heeft de avond afgevoerd met een indig en juel.

Nieuwe tabaksrichtlijnen

Jules Maaten: "Consument moet beter geïnform

De wetgeving ten aanzien van het tabaksgebruik is en blijft een nationale aangelegenheid, maar dat betekent niet, dat Brussel zich niets aantrekt van het rookgedrag van de Europeanen. In juni dit jaar stemt het Europees Parlement over nieuwe Tabaksrichtlijnen. Deze richtlijnen hebben in de eerste plaats een economisch doel: het uitbannen van oneerlijke concurrentie. Dat houdt ook in, dat de consument eerlijker productinformatie moet krijgen. De liberale fractie diende in het kader hiervan een voorstel in om de waarschuwingsboodschap op de pakjes sigaretten drastisch te veranderen, in de veronderstelling, dat wie bewuster rookt misschien ook bewuster (en permanent) hiermee zal stoppen.

Een genotmiddel als tabak plaatst liberale politici telkens weer voor een dilemma: enerzijds willen ze de vrijheid van de roker, anderzijds die van de niet-roker beschermen. In theorie is het niet moeilijk de twee vormen van vrijheid met elkaar in evenwicht te brengen: de ene houdt op waar de andere begint. In de praktijk is dat echter vaak niet zo eenvoudig.

Ongewild meeroken

"Ik ben zelf roker," zegt Jules Maaten, lid van het Europees Parlement namens de VVD en de geestelijk vader van het liberale voorstel. "Hoewel ik

me ervan bewust ben, dat roken een buitengewoon ongezonde gewoonte is, ben ik niet van plan ermee te stoppen. Dat is mijn keuze en ik wil dat de maatschappij die respecteert. Tegelijkertijd realiseer ik mij, dat ik anderen niet ongewild mag laten meeroken. Helaas worden de rechten van de niet-roker vaker genegeerd dan gerespecteerd. Het Europees Parlement geeft in dit opzicht allermist het goede voorbeeld. In de pauzes tussen de vergadersessies zie je tientallen parlementsleden de zaal verlaten om op de gang gauw een sigaret te roken. Vaak ziet de lucht er zo blauw van de rook, dat collega's met astma gedwongen zijn in de zaal te blijven zitten. Dat soort situaties kan makkelijk vermeden worden. Roken en niet-roken kan samen gaan."

Jongeren

Binnen de Europese Unie overlijden per dag niet minder dan veertienhonderd mensen aan rookgerelateerde ziekten als kanker en hart- en vaatziek-

ten. Een cynicus zou kunnen opmerken, dat het tabaksgebruik dus vanzelf 'uitsterft'. Helaas beginnen er per jaar ook zo'n half miljoen Europeanen met roken en maar liefst tachtig procent van hen is jonger dan achttien jaar. "De vraag is bovendien, of roken voor al die jongeren werkelijk een bewuste keuze is," aldus Jules Maaten. "Natuurlijk kunnen sommigen al op vijftien- of zestienjarige leeftijd een weloverwogen beslissing nemen, maar velen zullen gaan roken omdat het stoer of sexy staat en niet stilstaan bij de gezondheidsrisico's. De vraag is dan: hoe bescherm je die jongeren tegen zichzelf? Verbieden is de voor de hand liggende oplossing, maar de geschiedenis leert, dat zo'n verbod moeilijk te controleren valt en vaak zelfs een averechts effect heeft. In de tijd van de 'prohibition' werd er in de Verenigde Staten juist meer alcohol gedronken in plaats van minder."

Nicotinekick

De nieuwe tabaksrichtlijnen van de Europese Commissie bieden de mogelijkheid zowel jeugdige als volwassen rokers met meer succes te wijzen op de gevaren van tabaksgebruik. In het kader van de interne markt streeft de commissie naar een harmonisatie van etikettering en productsamenstelling.

Wilhelmus: "We zijn niet tegen een waarschuwingsboodschap op zich, maar vragen ons wel af, of je op elk pakje een ingrediëntendeclaratie moet plaatsen."

Momenteel zijn die een ratjetoe. Zo verschillen de testmethoden om de plafonds voor bestanddelen als teer en nicotine te bepalen van land tot land. Op de verpakking worden ook niet alle ingrediënten van de sigaret vermeld. De consument weet dus eigenlijk niet precies wat hij koopt en rookt.

Maaten: "In plaats van alleen de weinig zeggende percentages teer en nicotine zullen fabrikanten in het vervolg ook de andere bestanddelen moeten vermelden, zoals benzeen en formaldehyde. Onderzoek heeft aangetoond, dat de roker wil weten wat er in zijn sigaret zit en wat dat veroorzaakt. Hij heeft dus niet alleen recht op, maar ook behoefte aan behoorlijke informatie. Die kan vrij cruciaal zijn. Veel jonge vrouwen roken bijvoorbeeld lichte sigaretten, omdat ze denken zo minder teer en nicotine binnen te krijgen. Het nicotinegehalte van die sigaretten is inderdaad lager, maar de roker moet toch een bepaalde hoeveelheid van deze stof binnentrekken om zijn 'nicotinekick' te krijgen. Analyses van het rookgedrag tonen aan, dat deze rokers daarom op een andere manier inhaleren. De schadelijke stoffen komen wel-

ormeerd worden"

is waar in een ander deel van de longen terecht, maar veroorzaken daar evengoed kanker en vaak nog een pijnlijker soort. Het is de vraag, of iemand die dit weet nog wel lichte sigaretten wil roken."

Roulerende waarschuwingsboodschap

Ook de verplichte waarschuwingsboodschap op de pakjes gaat veranderen. "Er is voorgesteld de grootte van deze boodschap van vier naar vijftientig procent van het oppervlak te brengen," zegt Jules Maaten. "Toen ik dat voorstel bestudeerde ontdekte ik, dat er binnen de EU in het geheel geen onderzoek is verricht naar het effect van die boodschap. Na lang zoeken vond ik de resultaten van een Canadees onderzoek, dat nota bene in opdracht van een liberale regering was verricht. Daaruit bleek, dat zestig procent de optimale grootte was, meer of minder had heel wat minder effect. Ik heb daarom voorgesteld de waarschuwingsboodschap niet op vijftientig, maar op zestig procent van het oppervlak af te drukken. Bovendien vind ik, dat we af moeten van die statische tekst 'Roken bedreigt de gezondheid...enzovoorts'. Op den duur irriteert zo'n tekst alleen maar en schiet hij zijn doel volledig voorbij. Een roulerende boodschap zou een veel grotere attentiewaarde hebben. Daarnaast zou er het freephone-nummer of de website van een hulporganisatie op kunnen worden vermeld. Als je mensen dan toch oproept te stoppen met roken, bied ze dan ook tegelijk de helpende hand daarbij."

Merkenrechten

Net zoals roken en niet-roken niet tot problemen hoeft te leiden, is het volgens Jules Maaten onnodig dat de tabaksindustrie en de gezondheidsorganisaties als twee vijandige kampen tegenover elkaar staan. "Natuurlijk zal de industrie niet blij zijn met een waarschuwingsboodschap op zestig of zelfs op vijftientig procent grootte. Tenslotte hebben de aanbieders veel geld geïnvesteerd in hun merken en de vormgeving van hun pakjes. We zullen dus rekening moeten houden met hun merkenrechten. Ik vind overigens, dat de meeste fabrikanten zeer constructief meedenken over de problemen die het roken veroorzaakt. Als je de website van Philip Morris bezoekt vind je daar een schat aan gedetailleerde informatie. Dat is ook waar het allemaal om draait: de roker op een zo eerlijk en volledig mogelijke manier informeren. Hopelijk worden degenen die stoppen daardoor beter gemotiveerd,

Jules Maaten, lid van het Europees Parlement: "Ik vind dat we af moeten van die statische tekst 'Roken bedreigt de gezondheid...enzovoorts'. Op den duur irriteert zo'n tekst alleen maar en schiet hij zijn doel volledig voorbij."

zodat ze niet in hun gewoonte vervallen, terwijl degenen die blijven roken met meer recht kunnen beweren, dat het een bewuste keuze is en daardoor wellicht ook matiger zullen worden in hun tabaksgebruik."

Niet ver genoeg

De Nederlandse tabaksindustrie staat positief tegenover de harmoniseringsmaatregelen van de Europese Commissie. Jules Wilhelmus, woordvoerder van Philip Morris, zegt, dat de consument inderdaad alle recht heeft te weten, welke ingrediënten er precies in tabaksrook zitten. "Daarvoor is nodig, dat de huidige lappendeken van regelgeving verdwijnt, zodat niet alleen in elk land dezelfde ingrediëntendeclaratie op de verpakking wordt vermeld, maar ook volgens dezelfde methode wordt gemeten. Overigens gaat deze harmonisering ons niet ver genoeg. We hebben gemerkt, dat een aantal bijkomende aanbevelingen uit het oorspronkelijke rapport, waarin wij ons goed konden vinden, in de definitieve versie niet voorkomen en dus door het ambtelijk apparaat zijn geschrapt."

Over de vergroting van de afmeting van de gezondheidswaarschuwing op de pakjes is Philip Morris minder enthousiast. "Ik ken het onderzoek waarop Jules Maaten

zich baseert," aldus Jules Wilmus. "De consumenten die er aan meededen werd gevraagd welke grootte het meest afschrikwekkend overkwam. Dan is het natuurlijk hoe groter, hoe erger, maar dat zegt helaas weinig over de effectiviteit van de boodschap. We zijn niet tegen een waarschuwingsboodschap op zich, maar vragen ons wel af, of je op elk pakje een ingrediëntendeclaratie moet plaatsen. Misschien is de vermelding van een website soms voldoende. Natuurlijk willen we ook, dat het merk voldoende tot zijn recht komt."

Tenslotte is Philip Morris, in tegenstelling tot Jules Maaten, voorstander van de invoering van een minimumleeftijd van achttien jaar voor het mogen kopen van tabak. Wilhelmus: "Het spreekt voor zich, dat je daarmee niet alle jongeren die willen roken daarvan afhoudt, maar net als met alcohol werpt zo'n minimumleeftijd toch een zekere barrière op. Het zal zeker helpen om van roken meer een aangelegenheid voor volwassenen te maken en daardoor ook een gewoonte waaraan je bewuster begint en bewuster mee stopt."

Onder auspiciën van de
Liberale en Democratische
fractie in het Europees

Tekst: Jeroen Kuypers, fotografie: Werner Pellis

Parlement

De wet van A tot Z

Of het nu een wet met veel impact betreft, zoals de Belastingherziening, of een minder 'zware' wet, zoals de wet huisvesting vleeskuikenouderdieren, wetten zijn pas officieel van kracht als ze in het Staatsblad zijn gepubliceerd. Maar voordat een wet in het Staatsblad staat, zijn er maanden, soms jaren overleg aan voorafgegaan. Politiek! zet de stappen op een rij. De wet van A tot Z.

Iedere nieuwe wet ontstaat vanuit een (maatschappelijk) probleem. Verschillende instanties kunnen er voor zorgen dat het probleem op de 'politieke agenda' wordt geplaatst: politieke partijen, belangengroepen, deskundigen in binnen- of buitenland, de media en natuurlijk de betrokken minister zelf. Staat het probleem eenmaal op de politieke agenda, dan werken de ambtenaren van de minister aan een wetsvoorstel om dat specifieke probleem op te lossen. Bij het voorbereiden van een dergelijk voorstel kunnen zij zich tot de andere ministeries, onderzoeksinstellingen, belangengroepen of adviescolleges wenden.

Parlementair initiatief

Niet alleen ministers en staatssecretarissen kunnen een wetsvoorstel indienen, ook Tweede Kamerleden hebben deze bevoegdheid. Het kamerlid dat het voorstel indient, is in dat geval dan ook degene die het voorstel verdedigt in de Tweede en Eerste Kamer. De betrokken minister is meestal wel aanwezig. Mocht het voorstel wet worden, dan moet de regering er voor zorgen dat de wet gepubliceerd wordt in het Staatsblad. Het komt regelmatig voor dat een door een kamerlid ingediend voorstel ook daadwerkelijk in werking treedt. Succesvolle en bekende voorbeelden zijn onder meer het wetsvoorstel van S. van Houten om de kinderarbeid te beperken (1869) en het wetsvoorstel van H.P. Marchant voor vrouwenkiezersrecht (1919).

lossen. Bij het voorbereiden van een dergelijk voorstel kunnen zij zich tot de andere ministeries, onderzoeksinstellingen, belangengroepen of adviescolleges wenden.

Ministerraad en Tweede Kamer

Is het wetsvoorstel eenmaal af, dan is het aan de minister om het voorstel te verdedigen in de ministerraad. Wanneer de overige ministers akkoord gaan, legt de minister het voorstel voor aan de Raad van State en met het advies van de Raad gaat de minister opnieuw naar de ministerraad. De minister geeft dan aan hoe hij de adviezen van de Raad van State in het voorstel wil verwerken. Als de ministerraad ook hiermee akkoord is, dient de minister het wetsvoorstel in bij de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel wordt altijd begeleid door een 'memorie van toelichting'. In deze memorie verklaart de minister waarom hij dit wetsvoorstel indient en hoe het voorstel is uitgewerkt.

Als de Tweede Kamer het wetsvoorstel heeft ontvangen, stelt zij een gespecialiseerde commissie samen. Deze com-

missie raadpleegt diverse maatschappelijke instanties en correspondeert uitgebreid met de minister over de wet. Hebben de leden van de commissie vragen over de wet, dan leggen ze deze vast in het verslag. De minister beantwoordt deze vragen dan in een 'nota naar aanleiding van het verslag'. De laatste vragen van de commissie worden verwoord in een eindverslag, waarna de minister antwoordt in een 'nota naar aanleiding van het eindverslag'. Tijdens deze commissievergaderingen kunnen de leden ook wijzigingen voorstellen. Over deze wijzigingen wordt dan gestemd tijdens het plenaire debat van de Tweede Kamer, waar de woordvoerders van de verschillende fracties het wetsvoorstel bespreken. In dit debat kunnen ook de kamerleden nog met wijzigingen komen. Eventuele wijzigingen worden pas aangenomen als er een meerderheid in de Tweede Kamer voor is. Als er over alle wijzigingen gestemd is, is het complete wetsvoorstel zelf aan de beurt. Stemt meer dan de helft voor, dan gaat het naar de Eerste Kamer.

Eerste Kamer

In de Eerste Kamer speelt zich een bijna identiek proces af als in de Tweede Kamer. Wat wil zeggen dat een commissie met de minister correspondeert en advies vraagt van verschillende organisaties. De commissieleden van de Eerste Kamer kunnen het wetsvoorstel niet meer wijzigen. Ook in het debat kunnen de Eerste Kamerleden het voorstel niet meer veranderen. Zij kunnen alleen voor of tegen het voorstel stemmen.

Heeft de meerderheid van de Eerste Kamer voor gestemd, dan is het wetsvoorstel nog geen wet, daar is eerst nog een handtekening van de

Koningin Beatrix

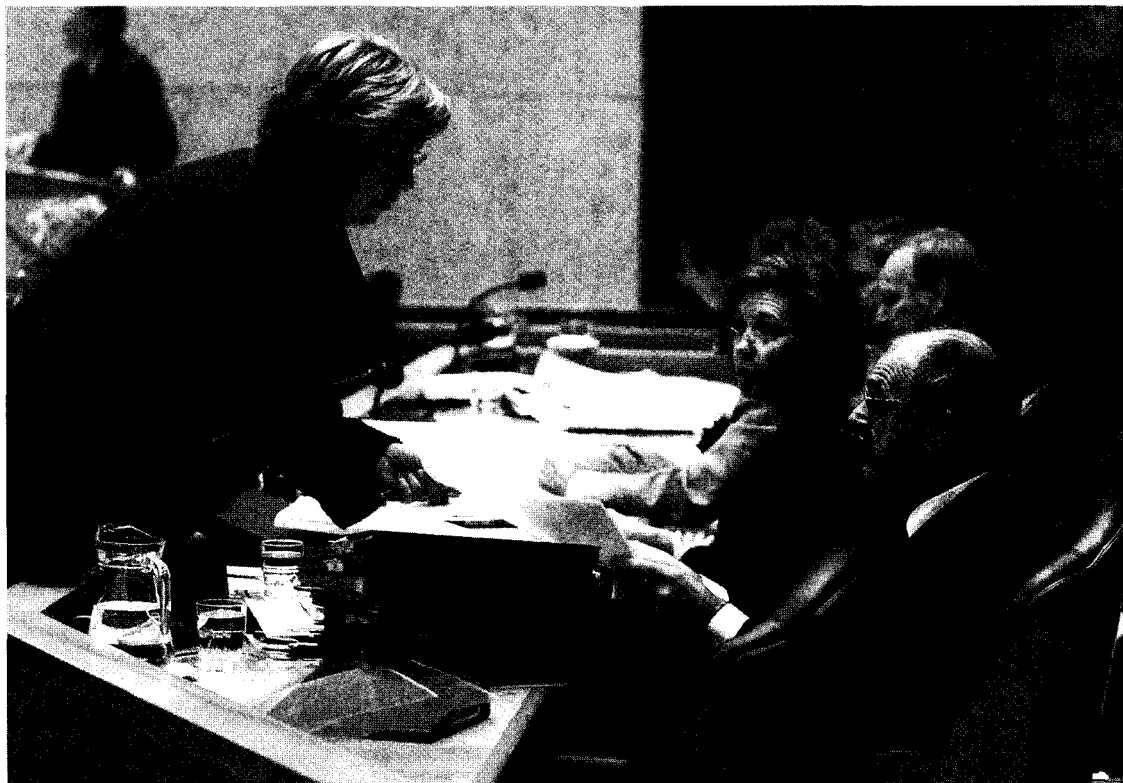
Eigenlijk wordt een wetsvoorstel officieel ingediend door koningin Beatrix, uiteraard wel onder verantwoordelijkheid van de minister. Het wetsvoorstel wordt altijd begeleid door een kort standaardbriefje van de koningin. Hierin schrijft zij: Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een voorstel van wet (titel). De memorie van toelichting die het Wetsvoorstel vergezelt, bevat de gronden waarop het rust. En hiermede bevelen Wij U in Gods heilige bescherming. 's-Gravenhage, datum, Beatrix.

Kamercommissies

Zowel de Tweede als de Eerste Kamer zijn onderverdeeld in de commissies. Elk ministerie heeft in de verschillende kamers een eigen commissie. Daarnaast zijn er in de Tweede Kamer nog commissies voor Algemene Zaken, zoals Rijks-uitgaven en Europese Zaken. Door deze commissies hoeven de Kamerleden niet alles bij te houden, maar kunnen zij zich beperken tot de vraagstukken die in hun commissie behandeld worden. Bovendien fungeert een commissie zo gemakkelijker als aanspreekpunt van de minister. Het is ook de commissie die vragen stelt aan de minister en die procedures vast stelt over de behandeling van wetsvoorstellen. De commissieleden worden benoemd door de Kamervoorzitters, maar pas na overleg met de fracties. De samenstelling van Tweede Kamercommissies komt overeen met de samenstelling van de Tweede Kamer. In de commissies van de Eerste Kamer is iedere fractie met een lid vertegenwoordigd.

koningin en van de betrokken minister voor nodig. De betrokken wet dient daarna gepubliceerd worden in het Staatsblad, een taak van de minister van Justitie. Plaatsing in het Staatsblad wil overigens niet zeggen dat de wet meteen in werking treedt, dat is afhankelijk van het 'soort' wet. Het is mogelijk dat onderdelen van een wet met tussenpozen in werking treden. En soms wordt de inwerkingtreding van een wet weer vastgelegd in een aparte wet. Waarna het hele proces weer van voren af aan kan beginnen.

Tekst: Joost Mangnus

Begrippenlijst

Raad van State: Adviesorgaan waaraan de minister verplicht advies moet vragen bij wetsvoorstellen.

Voorstel van wet: Naar aanleiding van advies van Raad van State door regering bijgesteld wetsvoorstel.

Nader rapport: Rapport waarin minister commentaar levert op advies van Raad van State.

Memorie van toelichting: Toelichting van minister aan Tweede Kamer op wetsvoorstel.

Koninklijke boodschap: Formele aankondiging van Koningin Beatrix van wetsvoorstel.

Voorlopig verslag: Verslag waarin commissie van Tweede of Eerste Kamer vragen stelt naar aanleiding van het wetsvoorstel. De minister reageert hierop met nota naar aanleiding van het verslag.

Eindverslag: De laatste vragen van commissie van Tweede of Eerste Kamer naar aanleiding van het wetsvoorstel. De minister antwoordt hierop met nota naar aanleiding van het eindverslag.

Kamerstuk: Eenvoudige wetsvoorstellen waarvoor geen commissie ingesteld wordt. Deze wetsvoorstellen worden afgedaan met een blanco eindverslag en direct in stemming gebracht.

Plenaire debat: Debat in Tweede Kamer waarin de fracties over het wetsvoorstel debatteren.

Amendementen: Door kamerleden voorgestelde wijzigingen van de wet.

Contra seign: Officiële naam van de ondertekening van de koningin en de betrokken minister van de wet.

Staatsblad: Blad waarin de officiële teksten van wetten en wijzigingen van wetten worden gepubliceerd.

Een vergelijking van politieke partijen op Internet

Mag het wat interactiever en aansprekender?

Het zal waarschijnlijk niet lang meer duren of we kunnen in Nederland, wanneer er verkiezingen zijn, stemmen via Internet. De technologie is er klaar voor, maar zijn onze politieke partijen dat ook? Politiek! ging op onderzoek uit en ontdekte dat de sites wel wat interactiever en aansprekender mogen zijn. 'Binnenkort wordt alles beter', is vooralsnog het credo van de meeste partijen.

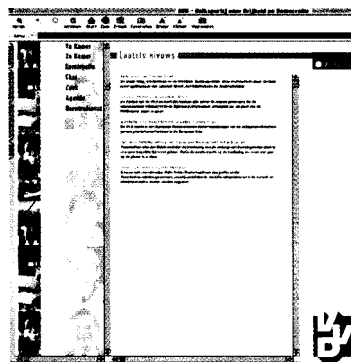
Wat 'interactief' aangaat, wordt het goede voorbeeld gegeven door D66-minister Roger van Boxtel van Grote Steden- en Integratiebeleid. Op zijn eigen discussiepagina (www.rogervanboxtel.nl) kan al gestemd worden. Regelmatig duikt er een nieuwe stelling op, waarover de bezoekers hun mening kunnen geven. Deze keer is de stelling vrij gemakkelijk: "Kan een discussie- en chatplatform als dit, de democratie bevorderen." Ja, zegt natuurlijk het overgrote deel van diegenen die de moeite nemen hun stem uit te brengen.

D66 heeft blijkbaar goed naar haar minister gekeken. Op de site van deze partij is namelijk ook iedere twee weken een nieuwe stelling waarop gestemd kan worden te vinden. De uitslag van deze 'politieke poll' wordt vervolgens besproken door een lid van de Tweede-Kamerfractie. De stellingen gaan over paradedpaardjes als de nieuwe economie (65% vindt deze economie al merkbaar), verplicht Nederlands voor allochtonen (88% is voor), gemodificeerd eten (60% is tegen) en het afschaffen van de Eerste Kamer (48,6% is het hiermee

eens). Ook bij GroenLinks bestaat de mogelijkheid je stem uit te brengen. Wederom gaat het om onderwerpen die de partij na aan het hart liggen, zo is 55% van de kiezers vóór een milieu-etiket voor stroom en 73,1% blijkt vóór een verplichte basisverzekering.

WebSiteStory

Naast de polls is er op de webpagina's van D66 en GroenLinks ook ruimte voor discussie. Bij GroenLinks kan gediscussieerd worden over de poll-paradedpaardjes en in het Digitaal Politiek Café van D66 komen allerlei onderwerpen aan bod. Ook de PvdA, het CDA en de SP hebben een discussieplatform. Bij de PvdA kan echter alleen over de WAO gediscussieerd worden, bij het CDA komen onderwerpen als Xenontransplantatie, het Belastingplan, Jeugd- en Gezinsbeleid en de Multiculturele Samenleving aan bod en de SP biedt vooral de kans stellingen van fractieleden tegen te spreken. De optie die je kunt kiezen heet dan ook heel toepasselijk 'tegenspreken'. Dit is niet de enige originele naam op de site. Zo heet het gastenboek van de SP bijvoor-

beeld 'WebSiteStory'. De site van GroenLinks heeft ook een gastenboek, terwijl de PvdA enkel de mogelijkheid biedt een mailtje te sturen aan de afdeling voorlichting.

Elsje schuiven

Een grote politieke partij die tot nu toe nog niet in het verhaal aan bod is gekomen, is de VVD. Op de site van de deze partij komen de interactieve onderdelen waarover we het tot nu toe hebben gehad, een poll, een discussieplatform of een gastenboek, jammer genoeg niet voor. Er wordt wel aan gewerkt: zo kan er, zoals op de site vermeld

wordt, binnenkort worden gechat. Tot die tijd vormen de zeven verschillende nieuwsbrieven het enige interactieve aspect van de site. Of valt het sturen van een e-card met een oude VVD-poster ook onder de noemer interactief? Op dat gebied kan de partij nog wat leren van de SP. Die site biedt namelijk veel leuke

kere cards. Als het om leuk gaat, scoort de SP sowieso het beste. In de SPeelruimte (let op de hoofdletters) is ruimte voor veel vermaak, zoals de PolitIQ-test (viel mee), cartoons, het onvermijdelijke tomaatwerpspel en de schuifpuzzel. Dat laatste fenomeen is ook te vinden op de site van D66 in de vorm van Het Els Borst Spelletje, waarbij je de minister in elkaar kunt zetten.

Interactief

Hoe interactief zijn de sites van de politieke partijen?

	poll	discussie	gastenboek	mailinglist	e-card	spel
www.PVDA.nl	-	+	-	+	-	-
www.VVD.nl	-	-	-	+	+	-
www.CDA.nl	-	+	-	-	-	-
www.D66.nl	+	+	-	+	-	+
www.GroenLinks.nl	+	+	+	+	-	-
www.SP.nl	-	+	+	+	+	+
www.GPV.nl	-	-	-	-	-	-
www.RPF.nl	-	-	-	-	-	-
www.ChristenUnie.nl	-	-	-	-	-	-

Kleinchristelijk

De mooiste site die wij tegenkwamen, is die van het GPV, met een fraaie opmaak, een logische opbouw en af en toe een fotootje. Een fraaie internetfolder, maar interactie is helaas niet mogelijk. De site ziet er een stuk beter uit dan die van de RPF, al lijken de bouwers van die laatste site wel weer de meeste invloed te hebben op de site van hun gezamenlijke ChristenUnie. Met een lettertype voor zeer slechtienden (erg groot) en (nog) minder informatie, is de samenwerking op het gebied van Internet in ieder geval geen vooruitgang voor het GPV. Maar ach, ze hebben in ieder geval een site. Hun kleinchristelijke broertje SGP is niet op Internet te vinden. Maar misschien mag je ook niet meer verwachten van een partij die ook niet zo enthousiast is over het medium televisie.

Saaie bezigheid

De VVD mag van alle grote partijen dan wel de minst interactieve site hebben, dit wil nog niet zeggen dat de partij Internet niet serieus neemt. Zo is de opbouw van hun site zeer logisch en de opmaak fraai. Iets wat je niet kunt zeggen van de PvdA-site: deze wordt dan ook binnenkort aangepast, zo laat de partij weten. Ook de site van het CDA ziet er niet echt professioneel uit. Wat opvalt aan de meeste webpagina's is het gebrek aan afbeeldingen en dat maakt het surfen door het politieke landschap tot een saaie bezigheid. Alleen de VVD en GroenLinks gebruiken foto's, waardoor deze sites er meteen een stuk aantrekkelijker uitzien dan de pagina's van de overige partijen. Bij de SP bijvoorbeeld blijft het, hoe kan het ook anders, bij een afbeelding van een tomaat.

Antwoord

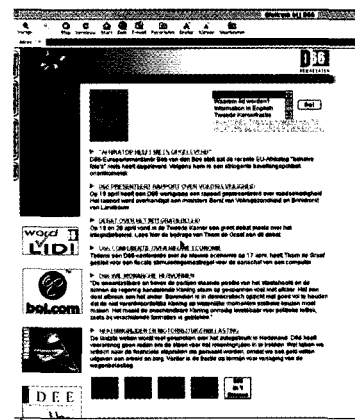
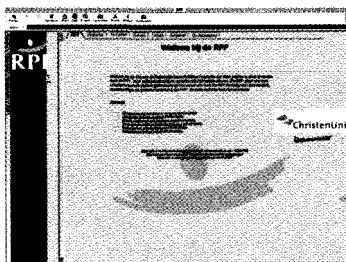
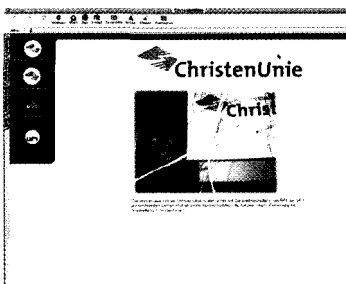
Voordat de politieke partijen gaan stemmen over stemmen via Internet, kunnen ze beter eerst hun eigen webpagina's eens onder de loep nemen. De meeste kunnen veel interactiever en ook de opmaak kan in veel gevallen wel een

oppepper gebruiken. De partijen hebben dit gezien hun reactie op een mailtje van onze zijde wel in de gaten. We zullen binnenkort aanpassingen aanbrengen, zo mailden ze terug op de vraag wat Internet voor hen betekent. Helaas lieten ze daarbij na een concrete datum te noemen. De reacties vormden een goede graadmeter

Eerste en Tweede Kamer

Over de Eerste Kamer is sinds de nacht van Wiegel veel te doen geweest. Er gingen stemmen op om de Eerste Kamer maar af te schaffen. Een groep grijze heren die alleen maar ja of nee knikken is achterhaald, zo werd geoordeeld. Maar is de Eerste Kamer wel zo grijs? Afgaande op Internet zou je zeggen 'nee'. Deze site doet zeker niet onder voor die van de Tweede Kamer. Integendeel, de site van de Eerste Kamer is zo fris als de lente, terwijl de Tweede-Kamersite doet denken aan grijze herfstwolken. Neem bijvoorbeeld de column van een Eerste-Kamerlid, op de pagina van de Tweede Kamer is zo'n persoonlijke noot ver te zoeken. Zeer opmerkelijk is bovendien dat je de site van de Eerste Kamer heel gemakkelijk kunt vinden door gewoon www.eerstekamer.nl in te typen. Maar typ je www.tweedekamer.nl in, dan kom je nergens terecht. Dat adres bestaat niet. Je vindt de Tweede Kamer alleen door www.parlement.nl te kiezen. Via dit adres kom je overigens ook weer bij de Eerste Kamer terecht.

als het gaat over de interesse van de verschillende partijen voor Internet. Zo mailde het CDA al binnen een paar uur een antwoord terug. GroenLinks liet door een 'technische storing' een week op

La Marseillaise

Ook partijen die nog nooit tot de Tweede Kamer zijn doorgedrongen, hebben een site. Sommige zien er zelfs heel professioneel uit, zoals bijvoorbeeld de webpagina van de Vrije Communistische Partij (www1.tip.nl/~t696635). Andere sites kun je moeilijk serieus nemen. Zoals die van de Nieuwe Middenpartij (www.nmp.nl), waarop nog steeds veel wordt verwacht van de verkiezingen van 1998. Of de site van de Nederlandse Republikeinse Partij, waar zwarte letters op een donkerblauwe achtergrond meer over de partij zouden moeten vertellen. Ook andere sites van kleine partijen lopen jaren achter. Een uitzondering wordt gevormd door de Bonapartistische Partij Nederland (www.bpn.homepage.com). Hun webpagina biedt iets wat geen enkele andere partij heeft: een muziekje. En wel La Marseillaise. Dit maakt het lezen van fraaie zinnen als 'De onderdrukking van het volk is al 150 jaar inherent aan ons politieke systeem' toch een stuk aangename.

Tekst: Joost Mangnus

Hans Wiegel

Paspoort

Naam: Hans Wiegel

Leeftijd: 58 jaar

Carrière in het kort:

1967 lid Tweede-Kamer
fractie VVD

1971 fractievoorzitter VVD
Tweede-Kamerfractie

1977 vice-premier/ minister
van Binnenlandse

Zaken kabinet Van Agt/ Wiegel

1982 -1994 Commissaris van de
Koningin van de provincie
Friesland

1994 - 2000 senator

1994 - nu voorzitter van
Zorgverzekeraars Nederland

Burgerlijke staat:

gehuwd, twee kinderen Eric en
Marieke

Woonplaats:

Diever

Luistert het liefst naar:

Het Dorp - maar alleen de
uitvoering door Wim Sonneveld

Eet graag:

gebraden ossenstaart

Rijdt bij voorkeur in een:

MG

Heeft als laatste gelezen:

De Eerste Kamer door Bert van den Braak

Gaat op vakantie naar:

Frankrijk

1 Wat gaf voor u destijds de doorslag om de politiek in te gaan?

"Een rede in 1963 in Laren van Haya van Someren. Een enthousiasmerende speech waarin de liberale beginselen prima werden verwoord."

2 Wat beschouwt u als uw grootste succes tot nu toe?

"Van de VVD een echte volkspartij te hebben gemaakt."

3 Welke beslissing die u ooit genomen hebt, betreurt u het meest?

"Geen!"

4 Welke gebeurtenis acht u van het grootste belang voor het verloop van uw carrière?

"Het totstandkomen van het kabinet Van Agt/ Wiegel."

5 Wat is uw grootste passie buiten de politiek?

"Omgaan met mensen."

6 In welke film had u graag de hoofdrol gespeeld en waarom?

"Getuige à Charge naar een boek van Agatha Christie. Een film met onder meer Marlene Dietrich en Charles Laughton. Laughton, een fantastische Engelse acteur, speelt in deze film een advocaat die geen sigaren mag roken en geen cognac mag drinken. In z'n wandelstok weet hij echter toch een klein flesje cognac te verstoppen. Een onnavolgbare rol."

7 Wie is uw grote voorbeeld?

"Churchill"

8 Wat is hét maatschappelijke/politieke vraagstuk van de nabije toekomst in uw ogen?

"Paal en perk stellen aan zinloos geweld."

9 Reageer nu spontaan en met één woord op de volgende vijf woorden:

Friesland	- Prachtig
Paars	- Mmmmmmm
Files	- Vervelend
EK Voetbal	- Spannend
Vrijheid	- Wezenlijk

10 Als u geen politicus was geworden, wat zou u dan gedaan hebben en waarom?

"Dan was ik journalist geworden om een bijdrage te leveren aan de opinievorming."

Tekst: Sandra Kagie

Fotografie: portret de heer Wiegel (linkerpagina): Machiel Mol

foto op rechterpagina komt uit de privécollectie van de heer Wiegel

Ook uw passie voor uurwerken deelt u voortaan
samen.

CHRONOMASTER: Uitgevoerd in 18 karaats geelgoud, roodgoud of in staal, met glazen bodem.
Inclusief chronometer certificaat en vijf jaar internationale garantie. Uitgerust met het legendarische
ZENITH EL PRIMERO uurwerk, het eerste automatische chronograafuurwerk ter wereld en het enige met een
frequentie van 36.000 tikken per uur. **ZENITH** is de Zwitserse horlogefabrikant die de meeste bekroningen
verwierf op grond van de precisie van haar uurwerken.

Ref 111100 in 18 karaats goud: NLG 17.500,-* of in staal vanaf: NLG 9.750,-*

ZENITH

Swiss watchmakers since 1865

LIFE IS IN THE MOVEMENT

IMPORTEUR: PAUL SIMONS WATCHES & DESIGN - TEL.: 020 672 33 33, FAX: 020 675 93 55 - E-MAIL: zenith@paulsimons.nl - www.zenith-watches.ch

Amstelveen: Bernard Schipper Jewellers - **Amsterdam:** Jan Steen, Rokin Diamonds - **Den Haag:** Steltman Watches - **Enschede:** Juwelier Kwekkeboom -
Groningen: Juwelier Kiestra - **Heerenveen:** Popma & Popma - **Heerlen:** Roland Oostwegel - **Hellevoetsluis:** Clockwise - **Laren:** Juwelier René Kahlé - **Putten:** Juwelier Kaasschieter

*prijswijzigingen voorbehouden

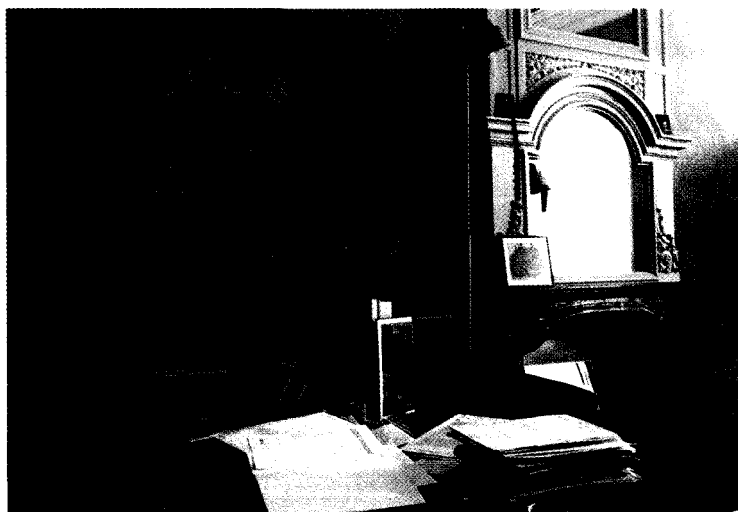
de kamer van:

Jeltje van Nieuwenhoven

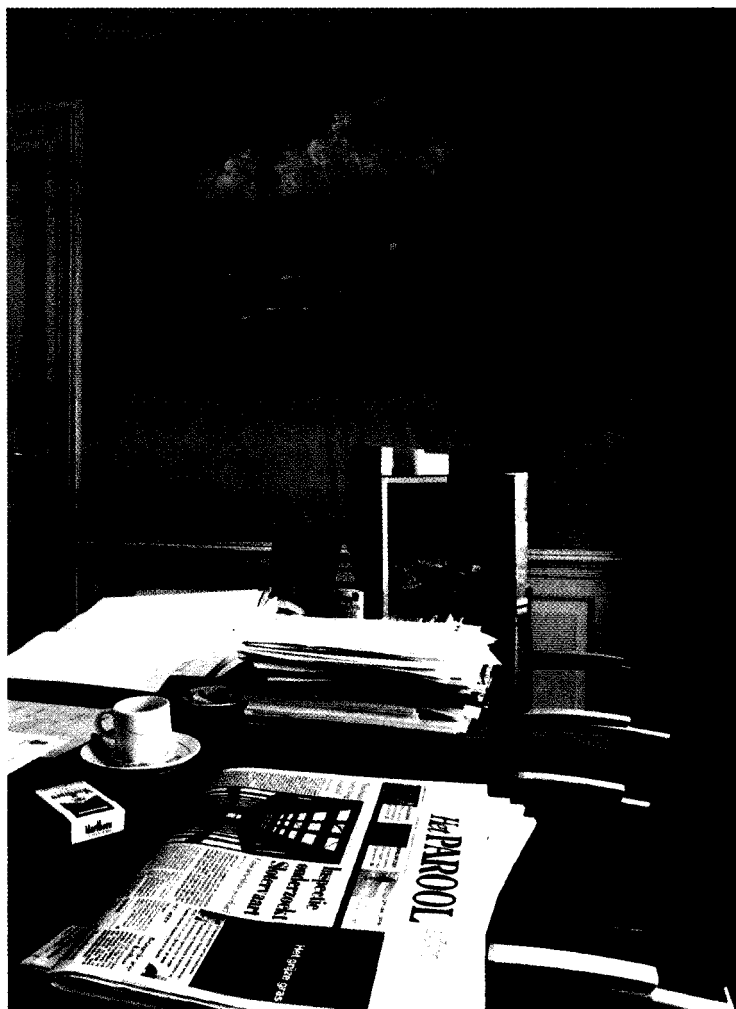
In iedere uitgave gunt Politiek! haar lezers een kijkje in een vertrek dat doorgaans voor iedereen gesloten blijft. Deze eerste uitgave is PvdA-hoofdbestuurslid en voorzitter van de Tweede Kamer, Jeltje van Nieuwenhoven zo vriendelijk om voor onze fotograaf de deur van haar werkkamer te openen. Een sober, maar smaakvol vertrek waar de culturele interesses van de voorzitter een duidelijke plaats hebben gekregen.

Het wordt weer een drukke dag met bergen papierwerk in het vooruitzicht, wel opgevrolijkt door een origineel bloemstuk.

Eén van de weinige schilderijen in het vertrek: een originele Mesdag. Om haar, volgens eigen zeggen lelijke, computer aan het oog te onttrekken, heeft zij een schermpje met Japanse afbeeldingen ervoor gezet.

Iedere dag neemt de voorzitter zowel de ochtend- als de avondkranten door.

Op de schouw (linksonder) prijkt de millenniumfoto, waarop alle Tweede-Kamerleden, die nog in leven zijn, van de afgelopen eeuw staan. In de fraaie spiegel worden moderne boekenkasten weerspiegeld.

Fotografie: Hans van Asch

"Concurrentie tussen ziekenhuizen? Prima!"

"Onze minister is niet mevrouw Borst van Volksgezondheid maar minister Zalm van Financiën." Met die uitspraak legt Peter de Kubber, lid van de Raad van Bestuur van het Bosch Medicentrum, de vinger op de zere plek. "In politiek Den Haag mist men voldoende inzicht in de problematiek waar ziekenhuizen mee kampen." Harde woorden die vragen om een onderbouwing.

De waan van de dag regeert wel eens in politiek Den Haag, volgens Peter de Kubber. Hij onderschrijft zijn stelling met een actueel voorbeeld: "De patiënt is vaak teveel tijd kwijt tussen het eerste bezoek aan de huisarts en de afronding van de medische behandeling. Om daar iets aan te doen, hebben we in het Bosch Medicentrum bij twee zorgprocessen: diabetische voetulcus en posttraumatische dystrofie, het zorgtraject compleet herontworpen. Dankzij een zogenaamde loketfunctie, kan de patiënt nu binnen een week bij ons terecht voor een diagnose door betrokken specialisten en, indien nodig, directe behandeling."

De resultaten van het project zijn spectaculair: ten opzichte van 1997/1998 is het aantal amputaties bij mensen die leiden aan diabetische voetulcus met dertig procent gereduceerd. De gemiddelde wachttijd was twee maanden en is nu twee weken. Voor patiënten met posttraumatische dystrofie is de wachttijd zelfs ingekort van zestien weken naar twee weken. "Mooie resultaten", stelt De Kubber. "Maar wat zegt Den Haag? Als jullie dit voor elkaar krijgen, kunnen jullie de wachtlijsten ook terugdringen. Dank je de koekoek! Het doel van dit project was: het terugdringen van het ziekteverzuim en het voorkomen van tweedeling in de zorg door middel van het herontwerpen van zorgprocessen. Dát was het politieke agendapunt, drie jaar geleden. Niet het terugdringen van de wachtlijsten, die waren er drie jaar geleden nauwelijks. En al zouden we willen, je kan het herontwerpen van zorgprocessen niet ziekenhuisbreed inzetten. Dat werkt alleen bij multidisciplinaire aandoeningen. Het succes van het project wordt nu tegen de ziekenhuizen gebruikt. Dat bedoel ik dus met het gebrek aan werkelijk inzicht"

Wachtlijsten

"De problematiek van de wachtlijsten heeft heel andere oorzaken", vervolgt De Kubber. "Mijn collega Kegelaar, directeur van Ziekenhuis Leyenburg te Den Haag, analyseerde dat onlangs nog eens in het Financieel Dagblad. Kijk, iedereen weet dat de zorgvraag toeneemt door autonome bevolkingsgroei en

door vergrijzing. Wanneer medisch specialistische hulp en ziekenhuiszorg gebudgetteerd zijn, ontstaat bij een toenemende zorgvraag en afnemende beschikbaarheid van financiële middelen een zorgkloof. Dat is helder. Om die achterstand weg te werken, stelt Den Haag incidenteel extra financiële middelen beschikbaar. Met de gedachte: extra geld is extra zorg. Dat klinkt goed, maar helaas werkt de ziekenhuispraktijk anders. Om wachtlijsten weg te werken heb je medisch specialisten nodig. Haal je een specialist binnen je organisatie dan moet je tegelijk aanzienlijk investeren in faciliteiten voor hem of haar. Denk maar aan operatiekamers, verpleegkundig personeel, administratieve ondersteuning... Dat is een fors deel van het ziekenhuisbudget. Een incidentele financiële injectie vanuit Den Haag is niet voldoende. Ook met honderd miljoen gulden per jaar kom je er niet. Alleen door structurele verhoging van het zorgbudget kunnen ziekenhuizen daadwerkelijk iets doen."

Efficiency wordt gestraft

De kern van 'het Haagse gezondheidsprobleem' zit volgens De Kubber in de financiering van de ziekenhuizen en specialisten. "De financiering is niet gekoppeld aan de zorgvraag, maar aan beschikbaar aanbod en dat heeft vreemde situaties tot gevolg. Een voorbeeld: "Het BMC investeerde onlangs 500.000 gulden in een mammabioptie-voorziening, waarmee borstonderzoek kan plaatsvinden zonder dat een operatie nodig is. Heel patiëntvriendelijk, want men verblijft veel korter in het ziekenhuis, een operatie wordt voorkomen en de ingreep kan poliklinisch plaatsvinden. Het gevolg is dus dat het BMC minder ziekenhuisbezoek krijgt. En dat heeft weer tot gevolg dat het BMC onvoldoende parameters scoort en gekort wordt in het budget voor volgend jaar. De oplossing hebben we nu toch gevonden door een meerjarenafspraak te maken met de verzekeraar. Deze verzekert ons van een vast bedrag per jaar, zonder dat we een volgend jaar direct gekort worden. Op deze wijze omzeilen we de koppeling tussen productie en financiering. De helft van de ziekenhuizen in Nederland doet dat zo."

Anke van Blerck

"We moeten het ziekenhuis als een onderneming zien"

"Te weinig inzicht in de ziekenhuisproblematiek? Nee, persoonlijk voel ik me daar niet door aangesproken", reageert tweede kamerlid van de VVD, Anke van Blerck, op de woorden van De Kubber. Als lid van de Raad van Toezicht van het Elisabeth Ziekenhuis te Tilburg kent ze de noden van de ziekenhuizen.

Concurrentie? Prima!

De Kubber signaleert niet alleen knelpunten, hij ziet ook oplossingen. "Ziekenhuizen en specialisten moeten per verrichting worden betaald. Daarbij moeten we uitgaan van een reële kostprijs. Ziekenhuizen zijn nu gebudgetteerd naar input, dat wil zeggen dat op basis van aantal toegewezen bedden en specialisten het ziekenhuisbudget grotendeels is vastgesteld. Er ligt geen relatie tussen de dienst die het ziekenhuis levert en de kosten die daarvoor gemaakt worden. Zo is niet bekend hoeveel een blindedarmoperatie kost. Een patiënt die in het ziekenhuis ligt krijgt bijvoorbeeld in ons geval een rekening per dag van 800 gulden, terwijl de verzorgingskosten per dag nog geen 100 gulden zijn. Alleen door de exacte kostprijs van een medische handeling te bepalen, kunnen we de totale kosten relateren aan de verleende zorg. Laat de ziekenhuizen dan vervolgens maar met elkaar concurreren. Vind ik prima, zolang de kwaliteit wel bewaakt wordt."

In het huidige stelsel zijn zowel ziekenhuizen als verzekeraars gebudget-

teerd. Van Blerck legt uit waarom ze daar van af wil: "Als het geld op is, worden er geen nieuwe patiënten geholpen. Dat betekent dat patiënten moeten wachten tot het volgend jaar terwijl er wel degelijk OK-ruimte, specialisten en verpleegkundigen beschikbaar zijn om hem of haar te helpen. Het is duidelijk, dat dat niet wenselijk is." Door alleen de verzekeraars te budgetteren, krijgen de ziekenhuizen meer instrumenten in handen om flexibeler te kunnen handelen. "De ziekenhuizen kunnen met reële kostprijzen gaan werken en onderling de concurrentie aangaan. Hierdoor wordt het ziekenhuis geprikkeld tot het leveren van goede prestaties en is men vrijer in het toepassen van vernieuwingen in de organisatie. De verzekeraar moet dan in staat zijn om goede zorg voor de beste prijs in te kopen", aldus Van Blerck.

Verplichte basisverzekering

Minister Borst heeft al aangegeven dat zij van de budgettering van ziekenhuizen af wil, alleen de termijn waarop bevalt Van Blerck niet. "Het nieuwe bekostigingssysteem voor de ziekenhuizen is aangekondigd voor 2003. Voordat het operationeel is, zijn we dan weer twee jaar verder. Dat moet sneller kunnen. We willen druk op de ketel houden." "Het nieuwe bekostigingssysteem zoals wij dat voor ogen hebben", vervolgt Van Blerck, "gaat meer geld kosten, omdat voldaan wordt aan de toenemende behoefte aan zorg. De angst voor een tweedeling in de zorg is echter ongegrond. Je zou namelijk kunnen werken met een verzekering voor iedereen in het tweede compartiment (curatieve zorg): een basisverzekering die de noodzakelijke zorg dekt. De basisverzekering is verplicht en voor iedereen betaalbaar en toegankelijk. De omvang van het pakket wordt door de overheid vastgesteld. Het huidige ziekenfondspakket zal daarvoor kritisch gescreend gaan worden. Voor wie dat wil kan een luxe behandeling bij laten verzekeren. Denk bijvoorbeeld aan een verblijf op een privé-kamer; bepaalde dure oogheeskundige behandelingen waardoor geen bril gedragen hoeft te worden; specifieke medicatie die niet (volledig) terugbetaald wordt of bijvoorbeeld een heupkop van luxer materiaal. Het luxe pakket zorgt er mede voor dat het basispakket betaalbaar blijft."

De premie van het basispakket zal grotendeels nominaal vastgesteld worden (een vast bedrag in guldens). Hierdoor ontstaat concurrentie tussen verzekeraars en wordt tevens het kiezen voor een eigen risico mogelijk in ruil voor verlaging van de nominale premie. Van Blerck: "Het nieuwe systeem van premieheffing zal voor sommige groepen verzekerden tot negatieve inkomenseffecten leiden. Deze zullen gecompenseerd moeten worden door fiscale maatregelen."

"De patiënt is straks de grote winnaar. Doordat de overheid een stapje terug zet, kunnen de zorginstellingen straks inspelen op datgene wat de consument vraagt. Deze maakt straks zelf zijn keuzes: welke verzekeraar en welke zorginstelling levert de zorg die bij mij past?"

Tekst: Geert Braam, fotografie: Hans van Asch

Richard Krajicek:

'Bij vrijheid hoort verantwoordelijkheid'

In elke uitgave van Politiek! beantwoordt een bekende Nederlander een aantal vragen op politiek/maatschappelijk gebied. Tennisser Richard Krajicek bijt het spits af.

Breng je tijdens de verkiezingen je stem uit?

Richard Krajicek: "Nu ik weer in Nederland woon, ga ik de komende verkiezingen zeker mijn stem uitbrengen. Voorheen heb ik dat niet gedaan, omdat ik in Monaco woonde. Om te kunnen stemmen moest ik naar het Nederlands consulaat in Frankrijk, wat er door mijn reisschema nooit van kwam. Bovendien vond ik het een rare gedachte dat ik mee kon beslissen over de politieke situatie van een land waar ik niet woonde."

Volg je de politieke situatie in Nederland?

Richard Krajicek: "Ook als ik op reis ben, volg ik de politieke situatie in Nederland. Via Internet zijn alle Nederlandse kranten tot in de verste uithoeken van de wereld te ontvangen. Nu weet ik uit eigen ervaring dat kranten niet de meest betrouwbare bronnen zijn, maar het is beter dan niets."

Wordt er binnen de tenniswereld (spelers onderling) over politieke issues gesproken?

Richard Krajicek: "Tenzij het natuurlijk je werk is, vind ik 'politiek' een persoonlijk onderwerp. Een oude spreuk op een keukentegel zegt niet voor niets dat je in gezelschap nooit over religie of politiek moet praten! Dus als ik al over politieke zaken spreek, doe ik dat vooral met mijn coach Rohan Goetzke. Momenteel gaan onze gesprekken vooral over 'de zaak Eliań' en de grondproblematiek rond de blanke boeren in Zimbabwe."

Vind je dat topsporters ook een maatschappelijke rol hebben?

Richard Krajicek: "Ik vind niet dat je een topsporter moreel kunt verplichten om een maatschappelijke rol op zich te nemen. Dat is aan hem- of haarzelf. Anders wordt het geforceerd en komt het niet uit het hart, maar uit het hoofd. Toch zie ik om mij heen dat veel topsporters iets extra's willen betekenen voor de maatschappij. Ze doen dat in de vorm van een eigen stichting, appearances, clinics, als spokesperson of in de vorm van geldddonaties."

Zelf stop je veel tijd en energie in de Richard Krajicek Foundation. Kun je aangeven wat je motivatie hiervoor is en wat de belangrijkste doelstelling van de Foundation is?

Richard Krajicek: "Na mijn Wimbledon-overwinning in 1996 werd ik gehuldigd in de stad Den Haag. Daar viel het me op dat er een groot tekort is aan

sportfaciliteiten in achterstandswijken. De financiële situatie is vaak dusdanig slecht, dat er eenvoudigweg geen geld is om te sporten. Wanneer er wel geld is, is de sociale drempel om in een andere wijk te gaan sporten vaak te hoog. Het doel van de Richard Krajicek Foundation is dan ook: als kinderen niet naar de sport gaan, de sport naar het kind te brengen. Hoewel de RKF nog een relatief nieuwe stichting is, loopt het als een trein. Het begon met het tennisproject 'Wimbledon op straat', maar er verrijzen nu ook al playgrounds waarop kids kunnen uitrazen. Naast trouwe steun van de stad Den Haag en de Rabobank, worden we nu ook gesponsord door de Stichting Doen. Hierdoor kan de RKF doorstromen van lokaal naar nationaal. Ik ben erg blij dat ik op deze manier iets terug kan doen."

Richard Krajicek: "Daphne schreef laatst in een column: Wanneer je een kind krijgt, lijkt het wel of er een zenuw bloot komt te liggen die nooit

meer helemaal dichtgroeit. Daar ben ik het helemaal mee eens. Nu ik zelf vader ben, doet het me veel meer wanneer ik nare dingen met kinderen zie gebeuren. Kijk alleen maar naar Eliań. Ik moet er niet aan denken dat verre familie van Daphne mijn dochter Emma een paar maanden in hun huis zouden vasthouden. Ook hoor ik nu voor het eerst van zaken als de 'actie Pepernoot' die kinderen in tehuizen een sinterklaascadeautje bezorgt. Door Emma kan ik me die noodzaak veel beter voorstellen. Ik kijk zelfs anders naar het verkeer. Geïnspireerd door een spotje van Veilig Verkeer Nederland ben ik samen met mijn overbuurvrouw een handtekeningenactie begonnen voor een '30 km-zone' bij ons in de straat. Ik en verkeersdrempels - wie had dat ooit gedacht."

Wat betekent vrijheid voor jou?

Richard Krajicek: "Vrijheid is 'a basic human right'. Mijn Tsjechische ouders zijn in 1970 gevlucht voor het communistische regime en hebben hier in Nederland politiek asiel aangevraagd. Hoewel ik in 1971 in Nederland ben geboren, werd mijn vluchtelingenstatus pas in 1975 vervangen door het Nederlandse staatsburgerschap. Eerlijk gezegd heb ik me nooit vluchteling gevoeld. Ik ben 'gewoon' Nederlander. Dat is wat vrijheid met je doet. Toch heb ik volmondig 'ja' gezegd toen de Verenigde Naties mij vroegen voor hun 'Eregalerij van Prominente Vluchtelingen'. Ieder mens heeft recht op vrijheid van denken en leven. Maar bij vrijheid hoort verantwoordelijkheid. Er zijn ook plichten aan verbonden en dat wordt nogal eens vergeten. Wanneer je de verantwoordelijkheid niet aankunt, maak je de vrijheid wat kleiner."

Vind je dat politiek Den Haag voldoende aandacht geeft aan de sport in Nederland?

Richard Krajicek: "Daarin ben ik heel realistisch: zolang er ellenlange wachtlijsten bestaan in bijvoorbeeld de gezondheidszorg, is iedere politieke aandacht die sport krijgt mooi meegenomen. First things first."

Ais je minister zou zijn met sportzaken in je portefeuille, welk item zou je dan als eerste op de politieke agenda zetten?

Richard Krajicek: "Ik zou het sporten stimuleren in de achterstandswijken. Dus eigenlijk wat ik nu al doe met mijn Foundation, maar dan in het groot."

Bestaat er in Nederland een echte tenniscultuur

Richard Krajicek: "In vergelijking met bijvoorbeeld Duitsland bestaat er in Nederland geen echte tenniscultuur. Toch denk ik dat er, in vergelijking tot vijftien jaar geleden, mede door Stan Franker een behoorlijke cultuuromslag heeft plaatsgevonden. Stan heeft (op Paul Haarhuis na) met de ontwikkeling en opleiding van de gehele 'gouden generatie' te maken gehad. Dankzij die successen leeft het tennis nu ook in Nederland. Ga maar eens kijken bij één van de best bezochte indoortoernooien ter wereld: dat van Ahoy' in Rotterdam. Ook de Davis Cup wedstrijden van Oranje leven erg onder de tennissfans. Maar laten we eerlijk zijn: een 'cultuur' ontstaat vanzelf bij succes. Waarom zijn wij zo'n schaatsgekke natie? Omdat we winnen."

Kunnen we van het nationale team in de toekomst nog aansprekende resultaten verwachten?

Richard Krajicek: "Ik hoop het wel! In juli spelen we in Oezbekistan om door te mogen in de wereldgroep. Hoewel ik hoop dat we volgend jaar eens echt kunnen knallen, besef ik maar al te goed dat het steeds moeilijker wordt. Het werelddubbel Haarhuis/Eltingh is niet meer; Eltingh is al met pensioen en Haarhuis hangt aan het eind van dit jaar het racket aan de wilgen. Maar wie weet..."

Wie van de huidige ministers of staatssecretarissen laat zich wel een zien bij een tenniswedstrijd?

Richard Krajicek: "Niet veel. Vroeger was het mevrouw Terpstra. Tijdens mijn Wimbledon-finale zat zij heerlijk ongegeneerd te schreeuwen vanuit de poepsjieke Royal Box! Tegenwoordig is het mevrouw Vliegenthart."

Als de huidige politici goede tennissers zouden zijn, met welke politicus zou je dan willen dubbelen?

Richard Krajicek: "Moeilijke vraag; de huidige dames en heren lijken me niet al te snel ter been, haha! Waarschijnlijk zou ik kiezen voor Frits Bolkestein. Die is slagvaardig en heeft altijd wel iets te vertellen."

Wat is jouw tactische tip voor de Nederlandse politiek?

Richard Krajicek: "Durf de 'nieuwe taboes' te lijf te gaan. Waarom is men zo bang voor het milieudebat? Vroeger was het de asielproblematiek, tegenwoordig Het Wad. Beslissingen over Het Wad worden zelfs zo ver vooruit geschoven, dat het huidige kabinet er vooral maar geen beslissing over hoeft te nemen. Met geen enkele andere politieke beslissing wordt zo gegoocheld. Hoe bedoel je, 100% Wad-garantie? Die garantie bestaat voor niets in het leven. Doe onderzoek, evalueer en regéér. Besluiten neem je op basis van feiten, niet op basis van emoties. In Zuid-Limburg zijn er enige honderden arbeidsplaatsen verloren gegaan, omdat de aanleg van een nieuw bedrijventerrein moest worden afgeblazen vanwege de (al jaren niet gesignaleerde) korenwolf, een soort hamster. Ik ben vóór het behoud van natuur en milieu, anders zou Emma wellicht de bomen alleen nog maar op het Internet kunnen zien. Maar ik ben óók voor het behoud van het gezonde verstand. Ga het principe van de korenwolf maar eens uitleggen aan een arm land!"

Maak een keuze:

Kok of Dijkstal

Kok

De Hoop Scheffer of Marijnissen

Marijnissen

Wegen of Spoorwegen

Wegen

Maximale snelheid of Geen beperkingen

Maximale snelheid

Rekeningrijden of Betaalstroken

Betaalstroken

Tennis bij de publieke omroep of via betaal tv

Tennis bij de publieke omroep

Bondscoach of Minister-president

Minister-president

Oranje of Groen

Oranje

Praag of Amsterdam

Amsterdam

Allochtonen in ICT: *verloren moeite of kans op doorbraak?*

'Het multiculturele drama'. Zo typeert PvdA-ideoloog Paul Scheffer de immigratie van de afgelopen decennia. In veel opzichten appelleert Scheffer aan de ideeën en opvattingen waarmee de vroegere VVD-leider Bolkestein tien jaar geleden het minderhedendebat opende. Over Nederland Immigra-tieland is aan het begin van het nieuwe millennium veel te zeggen. Naast veel mislukkingen staan ontegenzeggelijk suc-cesstories: met de meerderheid van de nieuwe Nederlanders gaat het goed. Ze leveren een positieve bijdrage aan de eco-nomie, de maatschappij en de culturele ontwikkeling van Nederland. Maar met een grote minderheid van de nieuwe Nederlanders gaat het slecht: ze kampen met achterstanden in kennis, informatie en taal. Met de opkomst van de informa-tie- en communicatietechnologie, internet en andere techno-logische ontwikkelingen dreigt de kenniskloof verder te groeien. Alleen een snelle inhaalslag op ICT-gebied kan de haperende inburgering van grote groepen nieuwe Ne-derlanders een impuls geven. Tijd voor digitale integratie?

In het hele Midden-Oosten veran-dert internet regels en omgangs-vormen. In omgeving waar contac-ten tussen mannen en vrouwen nog streng gereguleerd zijn, arran-geren moderne geliefden hun ille-gale interculturele, interreligieuze of gelijkslachtelijke liefdesaffaires on-line. Moslims daten Christenen, Israëli's daten Syriërs, jonge Egyp-tische vrouwen geven zich over aan Girl Power en getrouwde Li-banese dames zoeken amusement

op doordeweekse middagen. Ook in Nederland beïnvloedt de ICT- en internetrevolutie traditionele al-lochtone culturen, zo leren onder andere ervaringen met de site www.maroc.nl. Marokkaanse jon-geren gaan daar digitaal bij elkaar te rade: gaat make-up wel samen met islam? Mag homoseksualiteit van Allah? Hoe voorkom je dat je uitgehuwelijkt wordt zonder men-sen voor het hoofd te stoten? Hoe verenig je het leven in twee cultu-

ren? Deze digitale uitwisseling wordt steeds belangrijker en de rol van imams en andere leiders wordt onder jongere allochtonen geleidelijk minder door de op-komst van nieuwe technologie: a new economy, a new world. Maar hoe is het gesteld met grote groe-pen allochtonen die nog niet par-ticiperen in de digitale revolutie?

Digitale integratie

Anno 2000 is circa 7% van de bevolking van allochtone komaf, dat aantal zal door immigratie, ontgroening en vergrijzing binnen enkele jaren verdubbelen, becijfert het Sociaal-Cultureel Planbureau (SCP). Met de hoger opgeleiden onder hen, doorgaans afkomstig uit hogere sociale klassen, gaat het gemiddeld genomen goed. In ver-schillende branches wordt door werkgevers dan ook gepleit voor het werven van grote aantallen hoogopgeleide nieuwkomers: de gezondheidszorg en de ICT-bran-che zijn daar voorbeelden van. In Duitsland maakte kanselier Schröder onlangs bekend, mini-maal 25.000 Indiase ICT-ers te willen werven om de Duitse ICT-branche in staat te stellen van Duitsland een kennis economie te

maken. Alle pogingen om op de lokale arbeidsmarkt (die zowel uit allochtone als autochtone Duitsers bestaat) in korte tijd grote aantallen ICT-ers te werven en op te leiden, waren volgens Schröder zinloos. Is dat in Ne-derland ook het geval?

Annemarie Jorritsma, minister van Economische Zaken, is niet van plan zo snel op te geven: "We heb-ben in Nederland een fantastische ICT-sector die stevig groeit. Voor zo'n sector is goed opgeleid perso-neel natuurlijk van levensbelang. En daar ligt nu net het probleem: er zijn per jaar grofweg dertigdui-zend extra ICT-ers nodig. En die zijn amper te vinden. Daar leggen wij - de ICT-bedrijven, Loek Hermans en ik - ons natuurlijk niet bij neer. We hebben een task-force opgericht die met ambities is gekomen, waardoor er in vijf jaar tijd 75.000 extra ICT-ers komen. Dat is een behoorlijk zware opgave, want het imago van de sector werkt op zijn zachtst gezegd niet mee. Bij velen leeft het idee dat ICT iets is voor jonge mannen, techneuten die niets liever doen dan tot diep in de nacht computeren. Dat schrikt natuurlijk af."

Ambitie

De ambities van de ICT-Taskforce, die onder leiding stond van Ton Risseeuw, voormalig topman van Getronics (een van de vijf grootste ICT-werkgevers ter wereld) zijn inmiddels bijna allemaal verwerkt tot elf businessplannen. Een daarvan is ColorIT. Een plan van de Hogeschool van Amsterdam en het in diversity marketing gespecialiseerde Amsterdamse bureau Dexter bv, dat er op gericht is in vijf jaar tijd 5.000 allochtonen te werven, te selecteren, op te leiden en in te burgeren in de ICT-branche. Het plan is geïnspireerd op eerdere succesvolle diversiteits- en werkgelegenheidsprojecten, onder andere binnen Vendex-KBB en de Amsterdamse en Utrechtse politiekorpsen. Jorritsma: "Als uiteindelijk door ColorIT juist zo'n groep als allochtonen wel gekwalificeerd voor de ICT gaan kiezen, dan zult u begrijpen dat ik daar natuurlijk achter sta. Ik zal het plan grondig bekijken en daarbij zal ik scherp letten op het effect wat ervan te verwachten is. Want plannen maken voor het plannen-maken zelf, daar heb ik een uitgesproken hekel aan. Het moet echt effect hebben, niet op papier, maar in de praktijk." Past dit plan in de VVD-lijn van Dijkstal en Bolkestein tot inburgering van allochtonen? Jorritsma: "Absoluut. Opleiding en werk zijn cruciaal bij inburgering. Een goede opleiding leidt tot meer kans op werk, zeker als zij zich richten op sectoren waar veel banen zijn, zoals de ICT. En een fijne baan maakt het weer makkelijker om je in

Annemarie Jorritsma

"Nog maar 2 procent van de ICT-ers is allochtoon, terwijl allochtonen zo'n 7 procent van de Nederlandse bevolking uitmaken. Dat cijfer moet dus omhoog."

Nederland thuis te voelen. Jammer genoeg blijkt dat sommige allochtonen juist bij ICT aan het begin van een studie een iets grotere drempel moeten overwinnen, eenvoudigweg doordat ze thuis vaak minder met een pc in aanraking komen dan hun autochtone leeftijdgenoten. Maar dat mag nooit de reden zijn om al deze banen links te laten liggen. Nu is nog maar 2 procent van de ICT-ers allochtoon, terwijl allochtonen zo'n 7 procent van de Nederlandse bevolking uitmaken. Dat cijfer moet dus omhoog kunnen."

Dat wordt onderstreept door Risseeuw, die onlangs in Rotterdam het eerste officiële exemplaar van ColorIT in ontvangst nam: "Het aantrekken van allochtoon ICT-talent is een absolute

must. De ICT-branche zal zich daar hard voor moeten maken, met de actieve steun vanuit Economische Zaken." Ook prof. dr. Frans Leijnse, voorzitter van de HBO-Raad, de koepel van hogescholen, ondersteunt het plan van ganser harte: "Hierdoor kan het groeiende allochtone arbeidspotentieel effectief worden ingeschakeld en kan een substantiële bijdrage worden geleverd aan de tekortenproblematiek in de ICT-branche." Steun krijgt het plan ook van allochtone ICT-ers en ICT-studenten. Drs. Hugo Esseboom, ICT-manager van Surinaamse komaf: "Prima initiatief van Jorritsma. In een zo internationaal georiënteerde branche als de ICT, horen meer mensen van verschillende etnisch-culturele komaf te werken. Dat is alleen maar goed voor de branche.

Mensen die verschillende talen spreken (de gemiddelde allochtoon spreekt meer talen dan de gemiddelde autochtoon), die geleerd hebben zich in meer dan een (bedrijfs)cultuur te verplaatsen en die nieuwe ideeën en creativiteit meebrengen in een branche, waar inventiviteit en creativiteit noodzakelijke groeivoorwaarden zijn. Ervaringen in de VS en Engeland, waar de participatie van gekleurde ICT-ers beduidend groter is dan in Nederland, leren dat het rendement van een multiculturele ICT-organisatie bijzonder groot is." Die ervaring wordt gedeeld door drs. Mary Tupan, projectmanager van Molukse afkomst bij ECHO, het Expertisepunt voor allochtonen in het hoger onderwijs. "American Express is een voorbeeld van een bedrijf waar de ICT-werkzaamheden op de

drs. Adjiedj Bakas, projectleider van ColorIT

"De slag om het grote potentieel aan allochtone kiezers is blijkbaar begonnen."

hoofdvestigingen in de VS en Engeland grotendeels door gekleurde ICT-ers worden verricht. Met groot succes."

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Waarom dit plan? Initiatiefnemer en ICT-taskforce-lid drs. Ron Bormans, in het dagelijks leven lid van het College van Bestuur van de Hogeschool van Amsterdam, zegt daarover: "Allochtonen zijn op dit moment nog nauwelijks werkzaam in de ICT-branche, het ruim 60 miljoen gulden kostende plan is er op gericht om dit aantal met 5000 te laten toenemen. Daarmee wordt enerzijds het personeelstekort in de branche verminderd. Anderzijds worden allochtonen, waarvan grote aantallen nu nog in een achterstandspositie verkeren, actief in de toekomstige kennismaatschappij geïntroduceerd. Daarmee worden hun kansen op economische en sociale participa-

tie aanzienlijk verhoogd. Met dit plan wordt, inspelend op het recent gestarte maatschappelijke en politieke debat over het Nederlandse allochtonenbeleid, actief en assertief iets gedaan aan het inlopen van achterstanden van allochtonen. Het plan pakt op een onorthodoxe en samenhangende manier de volgende problemen aan: de bestuurlijke problemen van de overheid, de personeelstekorten van de ICT-sector en de achterstandspositie van de allochtonen in nieuwe kennismaatschappij." Bormans vindt dat op dit punt liberalen en sociaal-democraten elkaar moeten kunnen vinden, om een einde te maken aan 'het multiculturele drama.'

De ICT-Task Force is zeer ambitieus. Maar Ad Melkert, fractieleider van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer, constateerde in het recente Minderhedendebat nu juist dat veel goede plannen op minderhedengebied voortijdig sterven in

ambtelijke verkokering. Staat dat ook dit plan te wachten? Jorritsma: "Nou, ik ben niet zo snel bang. Maar ik erken het gevaar dat beleid maken altijd langer duurt dan je zou willen. Wat dat betreft ben ik even ongeduldig als u. Ik zou ook liever vandaag dan morgen resultaten zien, maar zo werkt dat helaas niet. Ook omdat veel door de bedrijven zelf gedaan moet worden. Maar ik heb tot nu toe nog geen reden om te vrezen dat de plannen in ambtelijke bureaucratie omkomen. De rapportage was er afgelopen oktober en half maart hadden we de meeste businessplannen binnen, er zit dus toch flink tempo in. Loek Hermans en ik werken dan ook goed samen en de deskundige ambtenaren op onze ministeries kennen het belang dat met deze plannen gemoeid is. Kortom: ik heb er alle vertrouwen in."

Dat vertrouwen wordt gedeeld door drs. Adjiedj Bakas, die projectleider van ColorIT en directeur van het eerdergenoemde bureau Dexter bv is. "Als je van buiten naar een ministerie kijkt lijkt het werken daar wel op waden door de stroop. Een ICT-werkgever zei onlangs over het ministerie van Economische Zaken: 'het is alsof daar een meter kauwgom op de vloeren ligt'. Voor ondernemers is een periode van zeven maanden, waarin een overheid (her)kauwt op plannen, een eeuwigheid. In overheidskringen is dat heel kort. Ik ga ervan uit dat alles sal regkom, om Kruger te citeren. Alleen

maar constateren dat het zo slecht gaat met grote groepen allochtonen en daar vervolgens niets mee doen, moet liberale bewindslieden onwaardig zijn."

Inmiddels lijken PvdA-bewindslieden zowel het allochtonen- als het ICT-issue ontdekt te hebben. Daags na de lancering van ColorIT maakte de kersverse minister Vermeend van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bekend 50 miljoen gulden te investeren in een banenplan voor allochtonen in het midden- en kleinbedrijf. Dit bedrag komt bovenop de reguliere middelen van de arbeidsvoorzieningsorganisatie voor de werving, selectie, opleiding en bedrijfsinburgering van allochtonen. In de praktijk zal de investering van Vermeend in allochtonen daarvoor vermoedelijk drie tot vier keer hoger uitvallen. En onlangs werd het plan van Vermeend en de nieuwe staatssecretaris van Financiën Wouter Bos bekendgemaakt om allochtone en autochtone mensen met een uitkering met forse kortingen in staat te stellen een computer aan te schaffen. Dit plan gaat zo'n 1,5 miljard gulden kosten en zal veel allochtonen ten goede komen: de werkloosheid onder hen is immers 3 tot 4 keer hoger dan onder autochtonen. Bakas constateert nuchter: "De slag om het grote potentieel aan allochtone kiezers is blijkbaar begonnen. En na de essays van Paul Scheffer over het multiculturele drama voelen deze PvdA-bewindslieden zich blijkbaar

geroepen om met oplossingen te komen, ook om de recente uitspraak van VVD-leider Dijkstal te logenstraffen dat de daadwerkelijke oplossingen voor de inburgeringsproblematiek tot nu toe louter van VVD-zijde kwamen. Het wordt tijd voor daden van VVD-bewindslieden op dit gebied, anders missen ze, electoraal gezien, de boot onder deze groepen, wat onverstandig zou zijn. Ervaringen leren immers dat carrière makende allochtonen de VVD verkiezen boven de PvdA. Maar als de PvdA de lead neemt in succesvolle initiatieven om de positie van allochtonen door middel van werk-werk-werk (het traditionele VVD-adagium) te verbeteren, kun je je afvragen hoe lang beter opgeleide, werkende allochtonen nog voor de VVD zullen kiezen."

Kenniseconomie

In een opinieartikel in NRC Handelsblad schreven Jorritsma en minister-president Kok over de kenniseconomie. Helpen de plannen van de taskforce om die kenniseconomie te bereiken? Jorritsma: "Dat is zeker het geval. Binnen een kenniseconomie past het niet dat grote groepen mensen géén kennis van of toegang hebben tot informatienetwerken. En het is bovendien onmogelijk om een groeiende kenniseconomie in stand te houden als er niet voldoende gekwalificeerde mensen zijn. Daarom is het goed dat we zorgen dat er extra mensen komen waar ICT bedrijven zo'n behoefte aan hebben. De roep

Het aantrekken van allochtoon ICT-talent is een absolute must

om het personeel dan maar meteen uit het buitenland te halen is te makkelijk. Eerst moet je proberen die groepen in Nederland aan te boren, die om wat voor reden dan ook nog geen baan in de ICT hebben overwogen. Pas als je als bedrijf daar voldoende energie in hebt gestoken, is een blik over de grens gerechtvaardigd." NRC-commentator Mark Kranenburg is echter kritisch over de ICT-voornemens die Jorritsma en Kok in dit artikel

noemen. Hij hekelt de gebrekkige ICT-infrastructuur op scholen en op andere plaatsen in de maatschappij, waar ICT juist kan bijdragen in de ontplooiing en persoonlijke groei van mensen. Hij roept de bewindslieden op tot krachtige daden.

Waarheen, waarvoor?

Hoe gaat het nu verder met die elf businessplannen van de ICT-taskforce; wanneer zullen burgers daar iets van merken? Jorritsma:

"De teams met mensen uit verschillende ministeries nemen alle businessplannen onder de loep. Daarbij kijken ze natuurlijk of de plannen inderdaad zorgen voor meer ICT-ers en dat doen tegen aanvaardbare kosten. En ze zoeken uit of en met hoeveel geld de overheid aan een plan mee moet doen. Die adviezen krijg ik dan binnen en dan gaan we op basis van al die plannen een totaalafweging maken. Als dat gebeurd is, kunnen we heel snel ons voorstel in de Ministerraad brengen waar dan de uiteindelijke beslissing zal vallen. Meteen daarna zullen we alle bedrijven, scholen en andere initiatiefnemers laten weten, wie bij welk project op wat voor steun mag rekenen. En dan natuurlijk zo snel mogelijk aan de slag gaan. Dus binnenkort kunnen de lezers meer over de plannen in pers lezen. En hopelijk merken ze al snel daarna dat heel veel mensen als ICT-er aan de slag zijn gegaan. Want daar doen we uiteindelijk voor."

Tekst: Sandra Kagie

Fotografie: Fotobureau Thuring BV

Zandvoort

Dorp en stad aan zee

Hoe bestuur je een gemeente die van maart tot en met augustus, qua inwoners en toeristen, eigenlijk een stad is. Zandvoort heeft 16.000 inwoners. Gedurende het toeristische seizoen groeit dat aantal gigantisch. Jaarlijks krijgt de, op Scheveningen na grootste, badplaats van Nederland 6.000.000 bezoekers over de vloer. Politiek! had een gesprek met burgemeester M.R. van der Heijden over de problemen en uitdagingen voor bestuurders van een plaats met twee gezichten.

Tijdens de rit naar Zandvoort wordt je vanzelf geconfronteerd met één van de knelpunten van de badplaats: de bereikbaarheid. Al het verkeer moet de laatste 15 kilometer over smalle tweebaanswegen. Waarom heeft de Zandvoortse politiek hier nooit wat aan gedaan? "Alles wat mogelijk is hebben we in feite wel gedaan", zo pareert Van der Heijden. "Zandvoort ligt in een soort duinpan. Rondom heb je uitsluitend natuurgebied. Daardoor is het onmogelijk de wegen verder te verbreden. Dat zal waarschijnlijk, en wat mij betreft terecht, nooit ingrijpend aangepakt kunnen worden. We moeten er mee leven. Daarnaast zijn er wel maatregelen genomen om op andere manieren naar Zandvoort te komen. We hebben als enige badplaats een station. De trein is een goed alternatief. We voeren overleg met de Nederlandse Spoorwegen en de provincie voor het instellen van een soort 'lightrail', zeg maar een tram, maar dan op het gewone spoor. Die zal gedurende het seizoen zeer regelmatig moeten gaan rijden."

Burgemeester van der Heijden (54), lid van de VVD, heeft een kamer in het oude gedeelte van het gemeentehuis. Een prachtig oud gebouw met een raadzaal en kamers die nog veel van hun authentieke sfeer en waardigheid behouden hebben. Hij praat enthousiast over Zandvoort; bijna alsof het zijn kind is. Hij geniet duidelijk van het besturen van deze plaats, terwijl er toch de nodige ingewikkelde vraagstukken op het bordje van de gemeentepolitiek liggen. Zaken als bereikbaarheid en ontsluiting van het dorp, het in toom houden van 200(!) horecazaken in een gebied van slechts enkele vierkante kilometers en natuurlijk het begeleiden en reguleren van een toeristische stroom van ruim zes miljoen mensen op jaarbasis. Daarnaast mogen de belangen van de eigen bewoners niet in gevaar komen. Samen met het college bestaande uit twee VVD wethouders, één van het CDA en één van de PvdA wordt de dagelijkse bestuurlijke klus aangepakt. Uiteraard gecontroleerd door de gemeenteraad, die altijd het laatste woord heeft en waarin ook partijen al de SP, D'66, Gemeentebelangen Zandvoort en Unie AOV zetels hebben.

Burgemeester M.R.
van der Heijden

Volgens Van der Heijden valt er goed en constructief te werken met de huidige wethouders en de gemeenteraad. "We hebben daarbij ook niet het gevoel dat we er als bestuurders helemaal alleen voor staan omdat we hier gekozen hebben voor het zogenaamde participatiemodel. Dat behelst dat burgers en belanghebbenden in een vroegtijdig stadium betrokken worden bij ideeën en plannen. Zeker als die te maken hebben met de omgeving waarin zij zelf leven en werken. Het liefst laten we iedereen vooraf al zijn zegje doen, zodat we er bij de eerste aanzetten tot een plan al rekening mee kunnen houden. Portefeuillehouders organiseren regelmatig openbare bijeenkomsten waarop iedereen zijn mening kan ventileren en waar wij als bestuurders goed luisteren. Daarbij moet ik wel benadrukken dat er ook grenzen aan meepraten en inspraak zijn; anders kun je niet meer slagvaardig opereren. Uiteindelijk blijft het daarom altijd de gemeenteraad die knopen doorhakt."

Minderheid

In Zandvoort zijn de autochtone inwoners in de minderheid ten opzichte van de tijdelijke toeristische inwoners. De (commerciële) belangen van de toeristische sector zijn groot. Zonder toerisme zou de gemeentebegroting er waarschijnlijk heel anders uitzien en datzelfde geldt voor de werkgelegenheid.

Heeft de politiek in Zandvoort voldoende oog en oor voor haar eigen bevolking? Van der Heijden vindt uiteraard van wel. "De eigen inwoners worden hier echt niet vergeten. Voor hen zijn we een gewone gemeente met een bestuur dat er voor moet zorgen dat het hier prettig wonen en leven is. Alle diensten zoals je die in iedere gemeente aantreft met betrekking tot sociale zorg, onderwijs en openbare orde, verlenen wij ook. Sommige voorzieningen zijn zelfs, dankzij de toeristenindustrie, beduidend beter dan elders. Er is geen plaats van vergelijkbare omvang in Nederland met hetzelfde winkelaanbod als Zandvoort. Wij waren de eer-

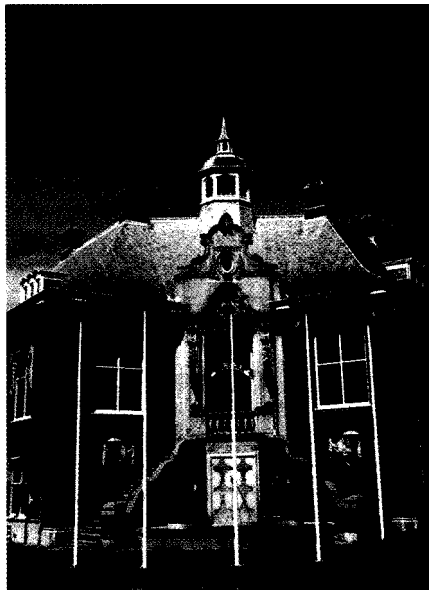
ste gemeente waar de winkels ook op zondag gewoon open waren. Het is maar een voorbeeld. Verder wil ik niet ontkennen dat het wonen in Zandvoort naast een heleboel plussen, ook een aantal mindere kanten heeft. Met de al eerder genoemde bereikbaarheid wordt ook de Zandvoortse bevolking geconfronteerd. Het is bepaald niet prettig om zomers regelmatig vast te zitten in het verkeer. Parkeren is een ander voorbeeld. Het kan hier aardig vol staan. We hebben daar in overleg met onze inwoners wel het één en ander aan kunnen doen. In het centrum en aan de kust is het overal betaald parkeren. Daarnaast kunnen inwoners gebruik maken speciale vergunningen in de woonwijken. Zo is er voor hen toch vaker plaats."

"Er is geen plaats van deze omvang met hetzelfde winkelaanbod"

Parkingwatchers

Zes miljoen bezoekers per jaar binnen de gemeentegrenzen. Het zal je maar gebeuren. Waar komen die mensen op af? "Allereerst natuurlijk onze mooie stranden. Zandvoort heeft in binnen- en buitenland wat dat betreft een bijna magische naam. Op het acht kilometer lange strand zijn maar liefst 40 strandpaviljoens waar men terecht kan. In het centrum hebben we 200 horecazaken en een groot winkelaanbod. Daarnaast is er het Holland Casino, allerlei ander vertier en dan natuurlijk de prachtige natuur. Laat ik niet vergeten het racecircuit te noemen. Wij hebben druk gewerkt aan het verkrijgen van de A-status en hopen de Formule 1 autoraces weer terug te zien. Ik sta daar helemaal achter. Het brengt de naam Zandvoort en daarmee Nederland de hele wereld over."

Levert zo'n gigantisch aantal mensen geen problemen op? "Het vraagt veel aandacht, maar over het algemeen gaat het goed. We hebben in het seizoen wel een aantal extra maatregelen genomen om alles in goede banen te leiden. Naast de reguliere politie in het centrum, hebben we daar ook een flink aantal vrijwilligers die de politie assisteren. Deze mensen richten zich vooral op voorkomen en service, maar hebben ook bevoegdheden en dragen een uniform. Op de par-

keerterreinen hebben we zogenaamde 'parkingwatchers'. Veelal jongeren die ingezet worden als gastheren en tevens een oogje in het zeil houden. Verder zijn er op de stranden beachwatchers. Deze mensen zijn via een sociale werkgelegenheidsregeling ingezet en zorgen dat op het strand alles prettig verloopt. Tenslotte zijn er de reddingsbrigades die op het strand de veiligheid van zwemmers

garanderen en eventueel reddingsoperaties op zee kunnen uitvoeren. Als portefeuillehouder openbare orde en veiligheid ben ik nauw betrokken bij al deze diensten. Echte ongeregelde heden hebben eigenlijk nooit. De gebruikelijke criminaliteit kunnen ook wij natuurlijk niet helemaal buiten de deur houden."

Veiligheidsplatform

Op het gebied van criminaliteit en veiligheid heeft Van der Heijden actueel nieuws. Zijn gemeente loopt voorop bij het instellen van een veiligheidsraad. De gemeenteraad heeft daarover onlangs een besluit genomen. Alle maatschappelijke groeperingen kunnen meepraten en inbreng hebben in zaken als veiligheid op straat en de veiligheid in woonwijken. De veiligheidsraad adviseert de gemeenteraad en het college. "We spelen in op de tendens dat burgers zich steeds minder veilig voelen op straat. Daar willen we gezamenlijk wat aan doen." Het past uitstekend binnen de 'participatiegedachte' zoals Van der Heijden die eerder schetste.

Bewoners en toeristen leven dus in redelijke harmonie samen op de paar vierkante kilometer die Zandvoort groot is. Als het aan burgemeester Van der Heijden ligt, zal dat ook zeker zo blijven. Hij ziet het als zijn bestuurlijke missie voor de komende jaren, om Zandvoort nog nadrukkelijker op de kaart te zetten, zonder dat daarbij het woon- en leefklimaat van de badplaats in het geding komt. "We willen ons verder ontwikkelen met als uitgangspunt dat we een evenwicht vinden tussen Zandvoort als woongemeente en Zandvoort als badplaats. Het besturen van een plaats met twee gezichten is zeldzaam boeiend. De extra inzet die je doet, levert steeds ook weer extra vreugde op."

Tekst: Peter Westerling

Profiel van een badplaats:

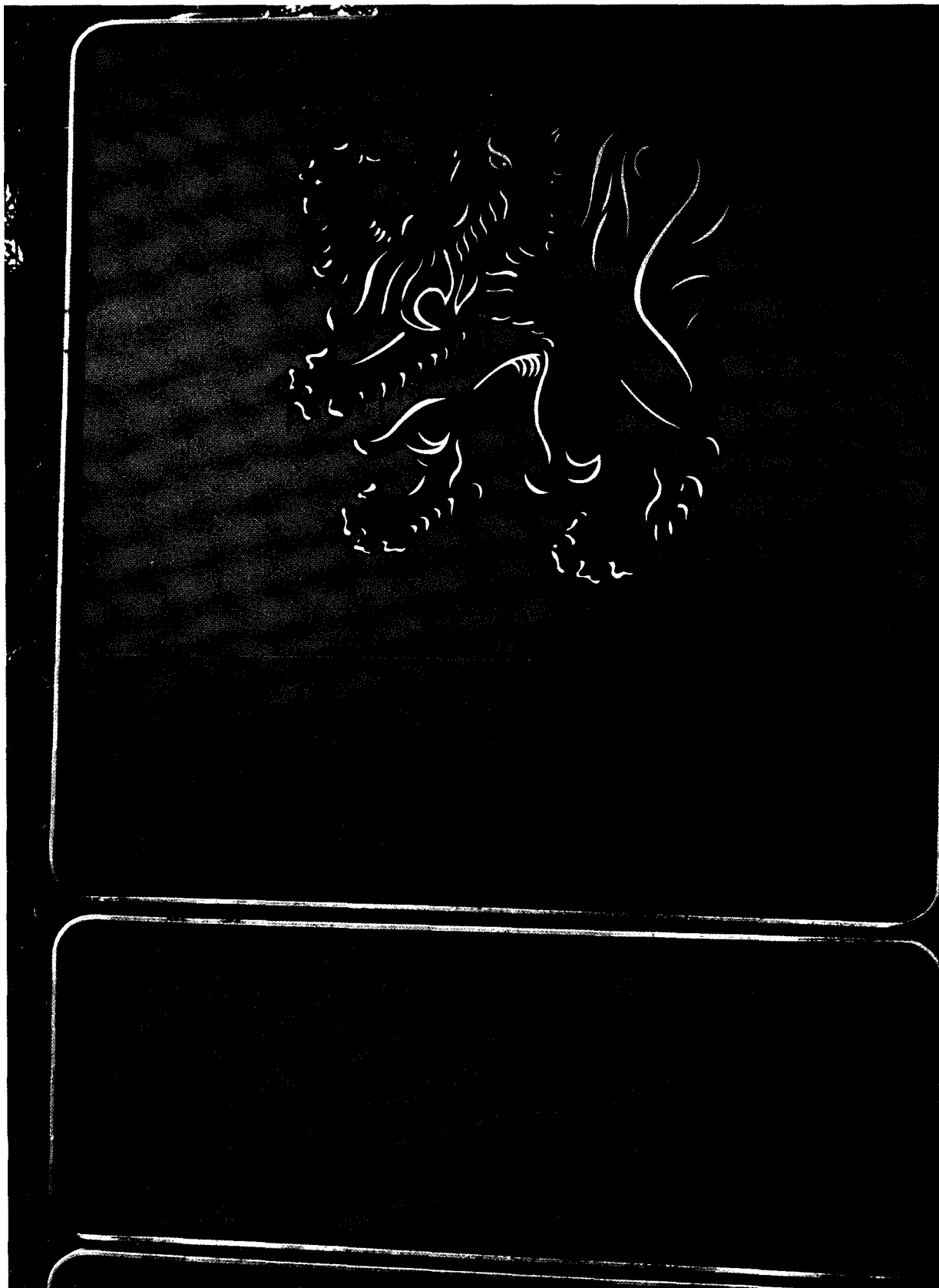
3400 hectare
16.000 inwoners
8200 woningen
40 sportverenigingen
6 basisscholen
6.000.000 bezoekers per jaar
200 horecazaken
40 strandpaviljoens
8 kilometer strand
1 Holland Casino
5 gokhallen
1 MacDonalds

Liberale politiek in België:

Van 'Baby-Thatcher' naar 'Baby-Blair'

"De afgelopen jaren heeft zich een golf van liberalisering voorgedaan. De werkelijke wereld begaf zich in een revolutie van vrij denken en handelen, de politici deden dat niet. Hun bedrijf draait eentonig door, zoals decennia en langer geleden. Op wat franjes na komt de burger er niet aan te pas." Zo luidt één van de vele kernachtige uitspraken uit het Eerste Burgermanifest van de Vlaamse liberale voorman, Guy Verhofstadt. De Burgermanifesten en de omvorming van de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (PVV) in Vlaamse Liberalen en Democraten (VLD) vormden twee belangrijke stappen om de Belgische 'kleptocratie' te veranderen in een 'burgerdemocratie'. Verhofstadt's liberale revolutie begon stormachtig, maar er bleken uiteindelijk enkele Pyrrusoverwinningen bij de verkiezingen en een tweede ideologische revolutie voor nodig, om de liberalen in Vlaanderen en Wallonië opnieuw aan de macht te brengen en een aanzet te kunnen laten geven tot de verwezenlijking van hun project.

Zoals de VVD uit de jaren zeventig ondenkbaar is zonder Hans Wiegel, zo is het Belgische liberalisme van de jaren negentig onlosmakelijk verbonden met de persoon van Guy Verhofstadt. In de jaren tachtig heeft deze Gentenaar een bliksemcarrière gemaakt: hij was eerst de jongste voorzitter die de jongliberalen ooit gehad hebben, vervolgens de jongste minister en tenslotte de jongste vice-premier van België.

'Baby-Thatcher'

Toch voelde een deel van het partijapparaat zich ongemakkelijk met Verhofstadt. De PVV was nu eenmaal een wat ingeslapen middenstanderspartij, eerder conservatief dan liberaal, gepersonifieerd in het eeuwige vlinderdasje van één van haar toenmalige voormannen, Willy de Clerck. Verhofstadt daarentegen was en is een liberaal pur sang. Sterker nog: Verhofstadt was een echte bekeerling die 'het liberale licht had gezien' - en bekeerlingen zijn meestal de fanatiekste volgelingen van een leer. Hij las alles wat los en vast zat over het liberalisme, van Hayek tot Popper, en preekte met steeds luider stem de noodzaak van een liberale omwenteling in België. Dit fanatisme leverde hem de weinig vleierende bijnaam 'Baby-Thatcher' op. Begin jaren negentig begon hij alvast met het omvormen van de PVV. De partij werd grondig gedemocratiseerd. Niet alleen partijleden, ook buitenstaanders mochten in het vervolg, via een referendum, meepraten over de politieke koers. De voorzitter werd

niet langer verkozen door de congresgangers, maar via een stemming onder alle partijleden. Dat laatste leverde sindsdien een aantal campagnes op die een mini-afgietsel leken van de Amerikaanse 'primaries' voor de presidentsverkiezingen. Tenslotte werd ook de naam PVV veranderd in VLD.

Vlaams D'66

Net als in Nederland beperkt het liberalisme zich in België niet tot één partij. Ongeveer in dezelfde

torale succes bij met name de laatste verkiezingen is hem dat maar ten dele gelukt. De partij blijft relatief klein en sterk verdeeld in rechts-nationalisten en links-liberalen. In een recent interview in het Vlaamse weekblad Knack betreurde het groene parlementslid Joos Wauters deze loop der ontwikkelingen: "Liberale christen-democraten hadden samen met Verhofstadt en Anciaux een soort D'66 moeten oprichten... ()... Dan kreeg je wellicht ook een duidelijk conservatieve

werknemers-, werkgevers- en middenstandsorganisaties - zorgen voor bijna alles. De partijkaart is daarbij niet langer het schriftelijk bewijs van de afhankelijkheid aan een of andere ideologie, maar een toegangsbewijs tot allerlei maatschappelijke diensten en voordelen." Door die voortgaande verzuiling is het federalisme verworpen tot 'compromispolitiek', de kwaliteit van het openbaar bestuur stelselmatig verlaagd en het vertrouwen van de burger in de politiek gaandeweg gedaald. Ook de deur naar corruptie stond hierdoor wagenwijd open. De 'Agusta'-affaire, waarbij de Vlaamse en Waalse socialistische partijen, in ruil voor een grote legerorde, enorme sommen geld aannamen van een Italiaanse helikopterfabrikant, was slechts het topje van de ijsberg. Gesjoemel was schering en inslag in nagenoeg alle Belgische politieke partijen - ook in de liberale. In april jl. werd bijvoorbeeld de Antwerpse liberale wethouder, André Gantman, gearresteerd wegens omkoping. Volgens Verhofstadt verstoort de 'Belgische ziekte' het ondernemersklimaat. Halverwege de jaren negentig was de belastingdruk er bijna zo hoog als in Scandinavië, bedroeg de overheidsschuld met 130% van het BNP de hoogste in Europa en investeerden de Belgen hun enorme spaartegoeden vooral in onproductieve staatsobligaties en niet in risicovolle ondernemingen. België was en is daardoor een 'overnameparadijs' voor buitenlands kapitaal, dat zich echter even snel weer uit het land terugtrekt als het er kwam, met de

Volgens Verhofstadt verstoorde de 'Belgische ziekte' het ondernemersklimaat

tijd, dat Verhofstadt de PVV hervormde, probeerde zijn collega Bert Anciaux de zieltogende Volksunie nieuw leven in te blazen. Deze van oorsprong Vlaams nationalistische partij had enerzijds het extremistische deel van haar rechtervleugel zich zien afsplitsen tot het Vlaams Blok en anderzijds veel van haar eisen ingewilligd gezien in de staatshervorming die van het unitaire België een federaal koninkrijk had gemaakt. Ze was dus naarstig op zoek naar een nieuw politiek project. Anciaux duwde de Volksunie naar links, in de hoop er zo een soort Vlaams D'66 van te kunnen maken. Ondanks het elec-

partij ter rechterzijde en die had op termijn een buffer kunnen zijn tegen het Vlaams Blok."

De Belgische ziekte

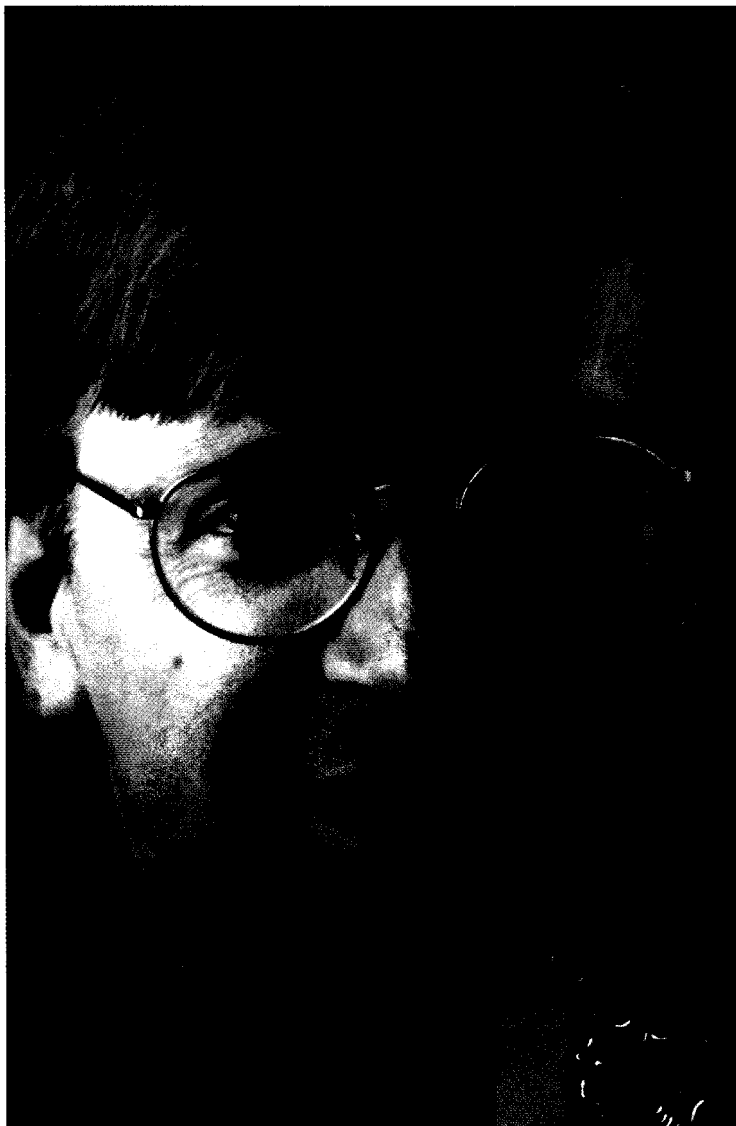
Hoezeer Guy Verhofstadt aanvaankelijk ook werd verketterd door christen-democraten en socialisten als de man die België wilde 'veramerikaniseren', in de loop van de jaren negentig vond zijn analyse van 'de Belgische ziekte' ook buiten liberale kring steeds meer weerklank. In het gelijknamige boek uit 1997 vat hij het als volgt samen: "België is het enige land in Europa dat nog verzuild is... De politicus en zijn verzuilde satellieten - ziekenfondsen,

sluiting van Renault-Vilvoorde en het verlies van in totaal tienduizend arbeidsplaatsen als het trieste voorlopige dieptepunt. Als gevolg van dit alles sukkelde de economische groei in België daarom altijd een eind achter die van de buurlanden aan.

'Baby-Blair'

Hoe coherent Verhofstadts visie ook leek, toch liet het electoraat zich niet erdoor overtuigen. In 1991 en 1995 boekte de VLD weliswaar winst, maar veel te weinig om de rooms-rode coalitie van Jean Luc Dehaene haar meerderheid te ontnemen. De belangrijkste reden daarvoor was de angst bij veel kiezers, dat de liberalen de pensioenen en uitkeringen drastisch zouden verlagen. De socialistische voorman, Louis Tobback, speelde handig daarop in en slaagde erin het verwachte monsterverlies voor zijn partij als gevolg van het Agusta-schandaal in een bescheiden winst om te zetten. Guy Verhofstadt restte geen andere keus dan zijn politieke verantwoordelijkheid op te nemen en af te treden als leider van de VLD. Zijn positie werd overgenomen door Herman de Croo, vertegenwoordiger van het PVV-kader par excellence, waarmee de oude garde wraak nam op 'dat arrogant joenk', zoals Verhofstadt ook wel werd genoemd.

Verhofstadt trok zich terug in de senaat en wijdde zich een jaar lang aan de klassieken van de wereldliteratuur. Zijn 'tocht door de woestijn' had een louterend ideolo-

De Vlaamse liberale voorman, Guy Verhofstadt

gisch effect. Bij de publicatie van 'De Belgische Ziekte' erkende hij (gedeeltelijk) zijn ongelijk: de liberale omwenteling miste een sociaal gezicht. Verhofstadt vond de voorbeelden daarvan zowel in het Nederlandse poldermodel als het Britse principe van de 'actieve welvaartsstaat'. 'Baby Thatcher' werd 'Baby-Blair'. Kort daarna stelde hij zich met succes opnieuw kandidaat voor het partijvoorzitterschap. Inmiddels was hij bovendien tot het inzicht gekomen, dat een coalitie met de christen-

hij besprekingen met vertegenwoordigers van andere partijen. Het embryo van de 'paars-groene' regeringscoalitie was ontstaan.

Sociaal-liberaal offensief

Verhofstadts project zou desondanks geen kans van slagen hebben gehad als in het zuiden van het land geen soortgelijke ontwikkeling in gang was gezet door zijn collega Louis Michel. In het Brussels gewest was de Parti de la Liberté et du Progres (PLP) traditioneel de grootste. Die positie raakte ze in de jaren zeventig en tachtig kwijt aan het Front des Francophones (FDF), de Franstalige tegenhanger van de Volksunie. In Wallonië heerste sinds jaar en dag de Parti Socialist (PS) met bijna Oost-Europese zetelaantallen. De moord op PS-voorman André Cools in juli 1993 betekende

democraten de door hem gewenste omwenteling alleen maar moeilijker, zoniet onmogelijk zou maken. In 'Zaal F' van de senaat begon

het begin van het einde van deze socialistische overheersing. Het Agusta-schandaal was slechts een uitloper van het onderzoek naar

deze nog altijd onopgeloste moord. Dat bracht tevens aan het licht, dat de Italiaanse maffia diep in de partij was gefiltreerd en de leden van de corrupte partijtop elkaar letterlijk naar het leven stonden. Louis Michel hervormde de PLP tot Parti Reformateur Liberal (PRL), slokte eerst het FDF en vervolgens de rechterzijde van de kleine christen-democratische partij op en begon tenslotte aan een 'sociaal liberaal offensief' in de richting van de socialistische kiezers. Volgens politcoloog Serge Govaert kon Michel zonder problemen een forse opening naar links maken, omdat er aan de rechterzijde van het politieke spectrum geen noemenswaardige bedreiging meer was. Anders dan in Vlaanderen en Brussel vormden de Waalse fascistische blokken geen gesloten blok. Ze rolden vechtend met elkaar door de racistische goot. Desondanks beseftte Michel van meet af aan, dat de liberalen de socialisten nooit werkelijk van de macht zouden kunnen verdringen. Daarvoor waren de laatste, ondanks alle schandalen, te diep verankerd in de Waalse samenleving. In Vlaanderen was paars een wens, in Wallonië een noodzaak.

'Nieuwe politieke cultuur'?

Op 13 juni 1999 werd tijdens 'de moeder van alle verkiezingen' de rooms-rode coalitie uit het zadel gewipt. De Vlaamse socialisten deden zelfs van 21 naar minder dan 15 procent van de stemmen en werden daarmee kleiner dan het Vlaams Blok. De Vlaamse en vooral de Waalse groenen boekten specta-

In Vlaanderen was paars een wens, in Wallonië een noodzaak

culaire winst en in Vlaanderen vormden de liberalen (eindelijk) de grootste fractie in het parlement. De vorming van een 'paars-groene' regeringscoalitie onder leiding van Guy Verhofstadt was de enige logische uitkomst - zowel getalsmatig als politiek. De nasleep van de 'Dutroux'-affaire had de roep om een 'Nieuwe Politieke Cultuur' steeds luider doen weerklinken. De parallel met Italië, waar zeven jaar eerder 'Operatie Schone Handen' van start was gegaan, ligt voor de hand. Helaas geldt dat zowel in positieve als negatieve zin. Ook in België werd enerzijds daadwerkelijk vernieuwd en anderzijds veel oude wijn in nieuwe zakken gedaan. De vele 'verruimingsbewegingen',

ongeveer even groot als de oude PVV. Het voorlopig dieptepunt was wel het aanwerven door de liberalen van advocaat/fotomodel Anke van der Meers. Zij beloofde haar kiezers een naaktreportage in 'Playboy' als ze verkozen werd. Toen dat niet lukte is ze in arren moede maar gaan aankloppen bij het Vlaams Blok voor een 'verkiesbare plaats' bij de komende gemeenteraadsverkiezingen.

Schijn en werkelijkheid

De 'paars-groene' regeringsploeg is pas driekwart jaar aan het bewind, zodat het nog te vroeg is voor het opmaken van een balans van haar woorden en daden. Toch is nu al duidelijk, dat het politieke

"De publieke opinie was echter al tevreden gesteld en daar ging het om"

waarbij nogal wat sportlieden, fotomodellen, overlopers, nieuwslezers en museumdirecteuren op kamelijsten kwamen, zijn het beruchtste voorbeeld van deze puur cosmetische vernieuwing. Vooral de VLD heeft daarvan nauwelijks geprofi-teerd. De partij bleef jarenlang

debat in België veel opener en levendiger is geworden. Verhofstadt en zijn ministers hebben ook een aantal vergaande initiatieven genomen. Zo ligt er een wetsvoorstel voor het legaliseren van euthanasie, dat nog een stuk liberaler is dan de Nederlandse wetgeving.

België heeft ook het voortouw genomen in de internationale verdediging van democratische waarden, zoals blijkt uit het felle protest tegen de vrijlating van de Chileense ex-dictator Pinochet en het installeren van de Oostenrijkse regeringscoalitie tussen de christen-democratische OVP en de extreem-rechtse FPÖ. Vooral minister van buitenlandse zaken, Louis Michel, steelt geregeld de politieke show. Het is echter ook Michel, die door critici geregeld beschuldigd wordt van politieke schijn. De radicaal-socialist Alain Tondeur schreef bijvoorbeeld onlangs in het weekblad Rood, dat Michel de vrijlating van Pinochet opnieuw had kunnen vertragen door beroep aan te tekenen tegen de beslissing van de Britse minister van buitenlandse zaken. "De publieke opinie was echter al tevreden gesteld en daar ging het om." Bovendien is uitgerekend de liberale minister van justitie, Marc Verwilghen, die als voorzitter van de parlementaire Dutroux-enquête-commissie zowat de Belgische Di Pietro was geworden, al tweemaal terechtgewezen wegens de politieke benoeming van een rechter - uitgerekend die politieke gewoonte waartegen de driehonderdduizend betogers tijdens de 'Witte Mars' van 1996 te hoop liepen. Of de door Guy Verhofstadt beoogde liberale omwenteling niet alleen schijn maar ook werkelijkheid zal worden valt dus nog te bezien.

Tekst: Jeroen Kuypers

Foto Verhofstadt: MPH Joël Coppens

Foto bord: Werner Pellis

Fadime Örgü is vier jaar als ze met haar moeder in 1972 naar Nederland vertrekt. In Vlaardingen worden ze herenigd met vader en echtgenoot die dan al enkele jaren in Nederland werkt als steigerbouwer bij Shell Pernis. Het werk van haar vader is zwaar en niet zonder risico. Dodelijke ongelukken zijn eerder regel dan uitzondering in de vroege jaren zeventig. Fadime: "Mijn vader gebruikte zijn situatie altijd als voorbeeld. Dan liet hij zijn kapotte handen zien en zei hij: 'Als je later verder wilt komen dan ik, dan moet je jezelf ontwikkelen. Niet wachten tot iemand je misschien komt helpen. Je moet het zelf doen.'" Een levensles die aan Fadime Örgü goed besteed is: amper dertig is ze, wanneer ze namens de VVD zitting neemt in de Tweede Kamer.

Eigen verantwoordelijkheid. De twee woorden die haar opvoeding bepaalden, nemen nu nog een centrale plaats in in de opvattingen van Fadime Örgü. Ergens aan het eind van ons gesprek wanneer het woord 'welzijnswerker' valt, vatten haar ogen vlam. "Teveel welzijnswerkers hebben nog steeds iets van: 'Ik ben er altijd voor jou'. Ze bedoelen het goed, maar sociaal zijn, is iets anders dan mensen afhankelijk maken. Als je ervoor kunt zorgen dat mensen op eigen benen kunnen staan, dan help je pas echt."

Fadime Örgü, kamerlid van de VVD

Anderen helpen

Zelfredzaamheid is iets anders dan mensen aan hun lot overlaten. De drang om mensen te willen helpen loopt zelfs als een rode draad door het leven van Fadime. Op vijftienjarige leeftijd volgt ze naast haar middelbare school een cursus op het plaatselijk Educatief Centrum. Na anderhalf jaar is ze bevoegd om allochtone vrouwen voorlichting te geven. Fadime: "Ik vertelde hun bijvoorbeeld wat te doen in het geval van psychosomatische klachten of een zwangerschap. Waar vind je de informatie? Welke instanties zijn er? Wat kunnen ze voor je betekenen? Allerlei onderwerpen maakte ik zo bespreekbaar. Waarom ik dat wilde doen? Omdat ik zag dat allochtone vrouwen daar behoefte aan hadden. Ik wilde ze helpen. Om diezelfde reden heb ik een aantal jaren later ook de zogenaamde 'Meidengroep' opgericht. Om me heen zag ik allochtone meisjes die zich op hun zestiende of zeventiende al gingen verlovten. Na het LHNO stopten ze met leren, ze trouwden, kregen kinderen en dat was het. Zonde, want daar ging veel talent verloren. Wat ik deed? Ik ging het gesprek aan. Ik stapte naar scholen, bezocht ouderavonden, bezocht de meisjes en hun families en had op den duur zelfs een spreekuur van twee uur in de week. Langzaam maar zeker won ik het vertrouwen. Ik organiseerde weekendtrainingen waarin ik die meisjes vertelde welke opleidingen er waren; ik organiseerde sollicitatietrainingen voor hen; ik motiveerde ze om na te denken over hun toekomst. En het werkte! De dertig meisjes die dat eerste trainingsweekend zijn meegegaan zijn alle dertig goed terechtgekomen."

Politiek als roeping

Haar werk op lokaal niveau trekt de aandacht. Ook in het buitenland. Uiteindelijk leidt dat voor Fadime tot een bestuursfunctie in de internationale jongerenorganisatie Council of European Minority Youth Committees (CEMYC). In die hoedanigheid organiseert ze congressen voor de Raad van Europa en uitwisselingen tussen groepen jongeren uit verschillende Europese landen. Ondertussen volgt Fadime ook nog 'gewoon' een full time opleiding Engels en Duits tweedegraads en vervolgens de studie Politicologie/Bestuurskunde in Leiden. Een opleiding die ze inruilt voor een merkwaardig uitstapje. De Nederlandse Moslim-omroep neemt haar in dienst als programmamakerster. Fadime: "Ik had me nog zo voorgenomen om 'nee' te zeggen, maar de directeur van de omroep wist me om te praten." Het werk gaat Fadime goed af, want al snel is ze ook actief voor de IKON en de NPS. "Toch wist ik gewoon zeker dat ik dit niet wilde blijven doen. Ik wilde de politiek in. Waarom ik dat zo zeker wist? Door al mijn maatschappelijke activiteiten zag ik wel in dat je als politica de mogelijkheden hebt om zaken echt te kunnen veranderen." In 1998 neemt Fadime zitting in de Kamer voor de VVD. Een vrouw, een allochtoon en nog maar dertig jaar oud... de media weten haar te vin-

den. "Toen kwam mijn televisie-ervaring nog heel goed van pas", lacht ze. "Ik wist precies wat 'ze' met een filmpje kunnen doen."

Botsing

Arbeid en Zorg, Onderwijs en jongeren zijn onderwerpen die Fadime na aan het hart liggen. Wat betreft de jeugdzorg is ze eerste woordvoerder voor de VVD in de Tweede Kamer. In die hoedanig-

**"Als er oplossingen zijn,
moet je handelen.
Niet draaien en wachten,
maar doen!"**

heid kwam ze onlangs nog in aanvaring met de staatssecretaris Vliegthart van VWS. "Waar de VVD naar toe wil is een loket, waar jongeren met problemen naar toe kunnen. Daar moet de indicatiestelling plaatsvinden en vervolgens moet het traject voor die jongere worden vastgesteld. Snel en op maat. Het probleem is dat al die verschillende instanties niet staan te trappelen om op te gaan in een organisatie. Dat mag natuurlijk geen reden zijn voor de staatssecretaris om zich dan maar voor het karretje van die instanties te laten spannen. Ik kan daar niet tegen. Als er oplossingen zijn, moet je handelen. Niet draaien en wachten, maar doen!"

Haar vader werkt inmiddels niet meer; zijn rug is versleten. "Hij heeft continue pijn", vertelt Fadime, "maar toch altijd een goed humeur. Ik vind dat zo knap. Mijn ouders zijn trots op me, maar ik ben zeker zo trots op hen." Ter illustratie eindigt ze haar verhaal met een Turks spreekwoord: "De kunst van het goed opvoeden van je kinderen is het meegeven van een gouden armband". Met die gouden armband bedoelt men: een goede opleiding, een beroepsmogelijkheid. Mijn ouders hebben mij de beste start gegeven die ik me kon wensen. En ja, ik heb de kansen gepakt."

Tekst: Geert Braam

Fotografie: Hans van Asch

“Voor een meer geïndividualiseerd televisie-aanbod en een markt van nieuwe diensten is de decoder van cruciale betekenis.”

Staatssecretaris dr. F. van der Ploeg, 10 juni 1999, Notitie Kabel, Omroep en Consument:
pluriformiteit, betaalbaarheid en vrije keuze

“Het kabinet heeft nadrukkelijk het voornemen om spoedig met alle betrokken partijen te bespreken hoe de digitalisering en ontwikkeling van de decoder gestimuleerd kunnen worden.”

Kabinetsnota de Digitale Delta, Nederland oNLine, juni 1999,
Jorritsma, Van Boxtel, Korthals, De Vries, Van der Ploeg en Vermeend

“ICT offers an impulse for the emergence of new, innovative enterprises. However, this does mean that we must give new companies room to grow. Even though within Europe, the Netherlands is one of the most digital countries. That is why we are doing our utmost to stimulate ICT in our new economy and our society.”

Minister van Economische Zaken A. Jorritsma-Lebbink, lecture at Tilburg University, 12 april 2000

“Het college heeft de indruk dat de ontwikkeling van een vrije markt belemmerd wordt als gevolg van de verschillende eisen die onder andere door nationale en lokale overheden aan kabelexploitanten worden opgelegd. Het overheidsbeleid met betrekking tot de kabelsector lijkt niet altijd even consistent te zijn.”

OPTA, 26 april 1999, Consultatiedocument 'Toegang tot de kabel'

“De kabelsector is de meest gereguleerde private sector binnen de BV Nederland. Indien het kabinet haar ambitie met betrekking tot ICT wil waarmaken, dan zal zij de kabelsector als cruciale infrastructuur in het digitale tijdperk de ruimte moeten bieden om zich te ontwikkelen.”

Binnenlands Bestuur, 24 maart 2000

“Op de televisiemarkt worden de kabelmaatschappijen op alle mogelijke manieren in de tang gehouden door contracten en wet- en regelgeving. Ingrijpende wetswijzigingen zijn daarom overbodig.”

PvdA kamerlid Marjet van Zuijlen, Intermediair, 30 maart 2000

“De markt voor internettoegang is nog volop in ontwikkeling, kent een hoge dynamiek en partijen (kabelbedrijven) ondervinden concurrentie van de reeds bestaande aanbieders van internettoegang via telefonienetwerken.”

Nederlandse Mededingingsautoriteit Nma, 27 maart 2000, Besluit 1781/UPC-Eneco

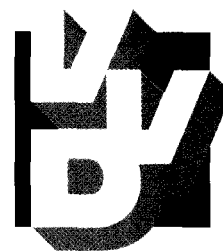
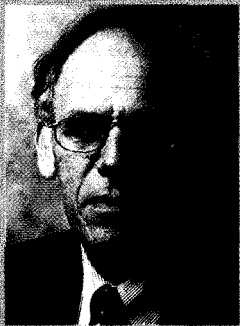
“Als concurrentie zou resulteren in prijzen gelijk aan marginale kosten, dan produceert niemand deze goederen meer, omdat vaste kosten niet terugverdiend kunnen worden. Dit beperkt de noodzaak van interventies door overheidsbeleid.”

Centraal Economisch Plan 2000, 12 april 2000, IV.3 De vernieuwende economie: Het functioneren van markten

“De Opta past in het Rijnlandse model: eerst concurrentie bevorderen, dan pas toezicht en handhaving.”

Prof. Dr. Jens Arnbak, voorzitter Opta, Het Financieel Dagblad 7 april 2000

Het kabelbedrijf. Partner in de nieuwe economie.

Blanco cheque

Als het goed gaat in de politiek schrijven de kranten daar niet over. Als het fout gaat, staan ze vol. "Een ramp voor het land, is een zegen voor de krant," zei een politiek commentator eens en hij had gelijk. Wellicht dat het de oorzaak is dat mooie resultaten soms zo worden gepresenteerd, dat het lijkt dat er een probleem is. Dan kom je in ieder geval nog in het nieuws.

Dat lijkt de afgelopen maanden op te gaan. Voor het eerst in decennia heeft de Rijksoverheid geen begrotingstekort. Voor het eerst sinds 8 kabinetten wordt er niet meer uitgegeven dan er binnenkomt. Voor het eerst in mijn politieke loopbaan is het gelukt de nationale schuld niet verder te vergroten. Maar wat is het gevolg? Op het Binnenhof tuimelen politici en belangengroepen over elkaar heen om te bewijzen dat er te weinig uit wordt gegeven. Alsof de jackpot is gewonnen, zo wordt er met bedragen gegoocheld die men extra wil besteden. De minister van Financiën kondigt aan, dat er in 2001 waarschijnlijk minder uit wordt gegeven dan gepland. In ieder huishoudboekje zou het een zegen zijn, nu spreken sommigen erover alsof het een zonde is om geen schuld te maken. Nog voordat de werkelijke begrotingsruimte bekend is gemaakt, lijkt die op TV vijf keer te zijn uitgegeven.

Het is toch vreemd dat in een tijd waarin sociaal werkers mensen helpen hun uitgavenpatroon op orde te brengen om schulden te voorkomen, politici zo vrijmoedig met de nationale portemonnee omgaan. In die knip zit geen geld, geen muntjes of papier, maar een aantal cheques. Onder die blanco cheque staat niet de handtekening van de president van de Nederlandse Bank, maar die van de kiezers, gedateerd: Mei 1998, Tweede Kamerverkiezingen. Op Prinsjesdag dient de regering een voorstel voor uitgaven in, daarna - en niet eerder - moet het parlement daarover oordelen. Dan heeft de Kamer een volmacht om uitgaven goed of af te keuren en vul je een bedrag in op die cheque. Het Nederlandse volk staat borg.

Ik vind dat we daarom voorzichtig moeten omgaan met die volmacht. Niet omdat ik maatschappelijke problemen niet serieus neem. Maar omdat ik niet een nieuwe probleem wil creëren: grote schuld en hoge rente. Daarom doet de VVD niet mee aan het nieuwsmaken over het uitgeven van geld. In dit geval geldt: geen nieuws is goed nieuws.

H.F. Dijkstal

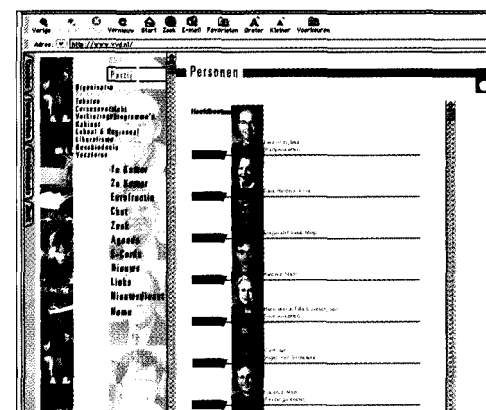
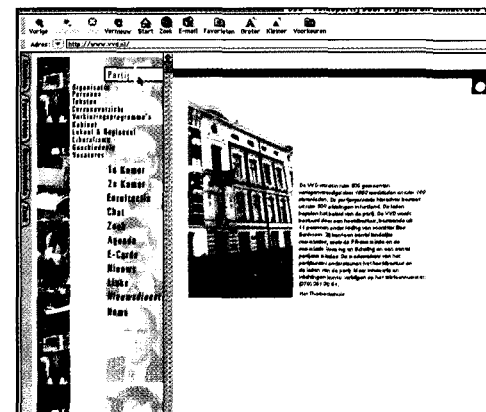
Hans Dijkstal,
VVD-Fractievoorzitter Tweede Kamer

Ledenvergadering 19 en 20 mei 2000

De 53ste Algemene Vergadering wordt op vrijdag 19 en zaterdag 20 mei gehouden in het Van der Valkmotel bij Assen.

Enkele programmaonderdelen

- Aanvang vrijdagmiddag om 15.00 uur met diverse parallelsessies. Tussen 19.30 en 21.30 uur o.a. een speech door Hans Dijkstal en Bas Eenhoorn, plus een presentatie van politiek en nieuwe media.
 - Zaterdagochtend spreekt Frits Bolkestein tussen 11.45 en 12.30 uur.
 - Verantwoording over het beleid van de fracties in de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement wordt zaterdagmiddag afgelegd tussen 13.30 en 16.00 uur.
- U hoeft zich niet te melden om (delen van) de vergadering bij te wonen.

De VVD en internet

Sinds januari 2000 beschikt de VVD over een geheel vernieuwde internetsite. Via het internet-adres www.vvd.nl vindt u niet alleen informatie over de partijorganisatie, maar ook nieuws en actualiteiten vanuit de VVD-fracties in de Eerste en Tweede Kamer en in het Europees Parlement. Lees hier meer over op pagina 3 en 4

Colofon

Hoofredacteur Reny Dijkman

Correspondentieadres (alleen betreffende dit katern) Reny Dijkman Postbus 622 2280 AP Rijswijk E Reny.Dijkman@inter.nl.n

Redactiesecretariaat Mathieu Borsboom T 070 - 3613061

Ledenadministratie VVD Postbus 30836 2500 GV 's-Gravenhage T 070 - 3613061 | www.vvd.nl

ISBN 0166 - 8498

VVD-familieberichten

Drs. Lammert Hilarides

† 25 april 2000 te Drachten. Drs. Lammert Hilarides (58), lid van de VVD-fractie in de Eerste Kamer. Drs. Lammert Hilarides (Economie RU Groningen) is vanaf 1962 binnen de VVD actief geweest. Hij was o.a. gedeputeerde van de Provincie Friesland, lid van het dagelijks bestuur van de VVD en lid van de Eerste Kamer. Daar was hij tot zijn dood de liberale woordvoerder Financieel-Economische Zaken en voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken. Hij was Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Mr. Philippe Gérard Brood

† 13 april 2000 in zijn werkkamer in de Tweede Kamer te Den Haag. Mr. Philippe Gérard Brood (35), lid van de VVD-fractie in de Tweede Kamer. Philippe Brood (Rechten RU te Leiden) werd in 1998 beëdigd tot Tweede-Kamerlid. Hij was woordvoerder voor Justitie, Antilliaanse & Arubaanse Zaken en plaatsvervangend woordvoerder Binnenlandse Zaken. In zijn korte Kamer carrière werd hij uitgeroepen tot beste jonge debater in de Tweede Kamer. Philippe is zeer actief geweest in de kamercentrale Leiden en voor de Haya van Somerenstichting.

Beëdigd in de Eerste Kamer tot lid van de VVD-fractie:

De heer A. de Jager, (70), uit Waddinxveen

Mevrouw drs. J. de Blécourt-Maas (56), uit Landgraaf

Beëdigd in de Tweede Kamer tot lid van de VVD-fractie:

Mevrouw J.F. Snijder - Hazelhoff (48) uit

Wagenborgen

De heer A.H. de Swart (38) uit Schiedam

Benoemd tot Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland:

De heer J. Franssen, oud-burgemeester van Zwolle per 1 mei 2000.

Nieuwe voorzitter

Bestuurdersvereniging

Tijdens haar jaarvergadering heeft Ed Haaksman (burgemeester te Delfzijl) de voorzittershamer van de VVD-Bestuurdersvereniging overgedragen aan Louise Engering (wethouder Financiën van Den Haag).

Onderscheiden met de Stikkerplaqueette:

De heer ir. J. Goudriaan te Capelle a/d IJssel

De heet M.H.C. Lodewijks te Roermond

Onderscheiden met de Thorbeckepenning:

De heer E. Asscher te Amsterdam

Benoemd tot Lid van

Verdienste:

Van de afdeling Schouwen-

Duiveland: de heer ir. J.P.

Verseput

Van de afdeling Beuningen: de

heer G.J. Groenewegen

Ereprofessoraat:

Op 24 maart is oud-staatssecretaris drs. N.J. Ginjaar-Maas (Onderwijs) tijdens een ceremoniële plechtigheid te Middelburg benoemd tot eredoctor van de Universiteit van Bradford. Zij ontving het eredoctoraat voor al haar verdiensten voor de maatschappelijke en onderwijssectoren.

Wij gaan verhuizen!

Het algemeen secretariaat van de VVD, de Bestuurdersvereniging, de Organisatie Vrouwen in de VVD en de VVD-Europarlementariërs zullen begin juni 2000 samen één pand betrekken aan de Laan Copes van Cattenburch 52, 2585 GB te Den Haag. Dit kantoor ligt op een steenworp afstand van het oude kantoor. De telefoonnummers van zowel het algemeen secretariaat (070 - 361 30 61) als van

de Liberale Europese Fractie (070 - 364 74 47) blijven onveranderd. Het postadres van het algemeen secretariaat blijft: postbus 30 836, 2500 GV Den Haag. In verband met deze verhuizing zal het algemeen secretariaat gesloten zijn van Hemelvaartdag (1 juni 2000) tot en met Tweede Pinksterdag (maandag 12 juni 2000). Op dinsdag 13 juni zijn wij weer voor u beschikbaar!

Enquête

Een enquête onder de Nijmeegse afdelingsleden levert een prachtig potentieel op aan kandidaat fractie- en bestuursleden. 10 mensen melden zich voor de verkiezingen van 2002 en maar liefst 13 voor een bestuursfunctie. De totale respons onder de 215 leden was met 41 niet hoog, maar het resultaat bleek wel meer dan de moeite waard.

VVD-Kamerlid Jan Rijpstra helpt bij Afrikaans aidsproject

Ibenga, Zambia

Het is maandagochtend half acht als ik samen met tropenarts Patrick van Rheenen naar het open veld loop. Vandaag is de grote afsluiting van het Network Project. Zambia, met een bevolking van ongeveer 9 miljoen mensen, is één van de sterkst met HIV-besmette landen. Meer dan 1,2 miljoen mensen zijn geïnfecteerd en bij ongeveer 300.000 mensen heeft zich aids ontwikkeld. Meer dan 60 procent van alle bedden in de ziekenhuizen worden door met HIV-besmette mensen bezet. Op het platte land van Zambia is er weinig vertier en veel jongeren doden hun tijd met alcohol (zeer sterk zelfgebrouwen bier) en seks. De grote vraag waar Memisa-arts Patrick van Rheenen voor staat is hoe je de bevolking bereikt om je boodschap over de gevaren van onveilig vrijen over te brengen? Samen met de lokale bevolking heeft hij

het Network Project opgezet.

De formule van het project is een heel eenvoudige. In een straal van 20 km om Ibenga zijn 8 dorpen gekozen waar veel jeugd woont. In deze dorpen worden een voetbalteam en een toneelgroep gevormd. De voetballers en de toneelspelers reizen samen naar de wedstrijden. Voorafgaand aan de wedstrijd voert de thuis spelende groep hun drama-act op. In de rust is de uitspelende groep aan de beurt. De onderwerpen van deze act hebben allemaal met aids te maken en zijn gericht op de jeugd: kindermisbruik, zorg voor aids-patiënten thuis, weeskinderen, traditionele gebruiken en religie. De dramagroepen proberen met hun voorstellingen discussies uit te lokken en de mensen te laten nadenken over de gevaren van aids.

Vanuit Nederland heb ik een bijdrage kunnen leveren door sportmaterialen te sturen. Dit zal

Jan Rijpstra tijdens de wedstrijdorganisatie met Memisa-arts Patrick van Rheenen

ook dit jaar weer gebeuren. Ik ben erg onder de indruk van de inzet van de lokale bevolking voor dit project. Talloze vrijwilligers verrichten hand- en spandiensten om de voorstellingen en de wedstrijden tot een goed einde te brengen. Ik ben ervan overtuigd dat een dergelijke aanpak ook op andere plaatsen in Zambia maar eveneens in andere landen in Afrika, succes zal hebben. Het spandoek met de tekst: "Five minutes of pleasure can kill you within five years. Is it worth it?", zegt genoeg!

www.vvd.nl

De VVD en internet

Sinds januari 2000 beschikt de VVD over een geheel vernieuwde internetsite. Via het internetadres www.vvd.nl vindt u niet alleen informatie over de partijorganisatie, maar ook nieuws en actualiteiten vanuit de VVD-fracties in de Eerste en Tweede Kamer en in het Europees Parlement.

Wat kunt u hierop vinden?

Nieuws. Op de homepage van de site treft u de meest recente nieuwsberichten van de fracties en partij aan. Indien u nog meer actuele informatie wenst klikt u naar de rubriek "nieuws". Nog gemakkelijker is het om een (gratis) abonnement te nemen op de "Nieuwsdienst". De VVD zorgt er dan voor dat u te allen tijde op de hoogte blijft van de ontwikkelingen over de onderwerpen die u interesseren. Die voorkeur kunt u zelf aangeven. Nadat u dit heeft gedaan ontvangt u voortaan automatisch per e-mail de relevante nieuwsberichten.

Algemene informatie. Bijvoorbeeld gegevens over de partijorganisatie en het liberalisme en informatie over en foto's van politici en hoofdbestuurleden.

lees verder op pagina 4

Agenda. Een overzicht van openbare VVD-activiteiten in het hele land.

Cursusoverzichten van de Haya van Somerenstichting

E-cards. U kunt vrienden en bekenden een elektronische ansichkaart sturen met daarop een afbeelding van bijvoorbeeld een oude verkiezingsposter.

Lid worden via internet. Op de VVD-site kunnen bezoekers zich aanmelden als lid. Centrales en afdelingen kunnen langs deze weg een nieuw lid aanmelden en daarnaast geïnteresseerden op deze mogelijkheid wijzen.

In de toekomst zullen de mogelijkheden die het world wide web biedt nog verder worden benut. Ook zal binnenkort weer worden overgegaan tot het linken van afdelingen, centrales, fracties en gelieerde organisaties. Deze lokale en regionale sites zijn tijdelijk niet via het internet-adres www.vvd.nl te bereiken.

VVD-themadag ICT

Liberalen staan niet met hun rug naar de toekomst! Daarom organiseert de VVD op 23 september een themadag in het kader van informatie- en communicatietechnologie. Deze themadag begint om 10.00 uur. Nadere informatie over o.a. locatie en inschrijvingen treft u vanaf half augustus aan op onze site: www.vvd.nl, of kan telefonisch worden opgevraagd bij Joost de Haan, VVD-algemeen secretariaat (070-361 30 13).

Laat ook uw stem horen!

De VVD heeft duidelijke opvattingen en zegt waar het op staat! Onze volksvertegenwoordigers doen dit in raden, Staten-Generaal en Europees Parlement. Uitgangspunt hierbij zijn telkens de liberale beginselen - vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid, en gelijkwaardigheid van alle mensen - die door alle VVD-politici worden onderschreven. Zij vertalen het liberale gedachtegoed naar politieke standpunten, die zij uitdragen in het politiek debat, tijdens discussies en spreekbeurten, en op straat. Hun uitspraken vindt u regelmatig terug in de media of direct op onze vernieuwde internetsite. Maar we moeten met ons allen aan de slag. Met elkaar kunnen we nog meer draagvlak voor de liberale beginselen, en dus het liberale beleid, creëren. Hoe meer steun, hoe meer invloed. Bovendien zijn het niet alleen de politici in Den Haag of de gemeenteraadsleden in uw woonplaats waar naar wordt geluisterd. Laat ook uw stem

horen! Bijvoorbeeld door vergaderingen en bijeenkomsten te bezoeken, en de discussie aan te gaan met politici die daadwerkelijk naar u luisteren. Op lokaal niveau, maar ook landelijk.

Met het bovenstaande in het achterhoofd is gekozen voor een geheel nieuwe opzet van de algemene ledenvergadering. Tijdens de 53ste Algemene Vergadering op 19 en 20 mei aanstaande in Assen, staan informatie, communicatie en technologie centraal. Er is dit keer veel ruimte voor politieke discussie. U kunt meedenken en meepraten over allerlei interessante onderwerpen. Natuurlijk staan diverse huishoudelijke zaken op de agenda. Maar daarnaast kunt u in parallelsessies uw mening kenbaar maken over uiteenlopende thema's. Andere boeiende programmaonderdelen zijn bijvoorbeeld de speech van Hans Dijkstal en een show over de relatie tussen digitalisering en politiek.

Ik hoop u in groten getale in Assen te mogen ontmoeten!

Bas Eenhoorn

**Bas Eenhoorn,
Partijvoorzitter**

P.S. Natuurlijk horen we op 19 en 20 mei in Assen ook graag hoe u de vernieuwde communicatiemiddelen van de VVD vindt!

In deze rubriek treft u een bloemlezing van politieke en bestuurlijke feiten en meningen vanuit de VVD-regio's en -afdelingen. In een liberale partij geldt sterk: "zoveel hoofden, zoveel zinnen". Juist dat verschil zoeken wij. Afdelings-, provinciale en regiobladen kunnen worden gezonden aan Reny Dijkman, Postbus 622, 2280 AP Rijswijk.

Stedenbanden

Stedenbanden moeten evenwichtiger worden gekozen, maar ook worden afgestoten, volgens Jan Evenhuis, fractielid in Groningen. De stad heeft besloten geen nieuwe stedenbanden meer aan te gaan. Groningen heeft zo'n dertig banden met andere gemeenten. "En dat voor een totaalbudget van f 300.000,- ofwel circa f 10.000,- per stedenband. Daar kun je niets voor organiseren. De bestaande Groninger stedenbanden zijn niet zozeer op koopmans- als op domineesgeest geschoeid... Stedenbanden kunnen zinvol zijn, doch dan moeten de doelen scherp voor ogen staan. Zoals de economische doelen met een stad in Duitsland en de vrijwilligersdoelen met Moermansk. Voor meer is er in Groningen geen ruimte."

Assen Informeel

Andere belastingen moeten ook eenvoudiger worden, is de mening van de redactie van Assen Informeel: 'Na de aangekondigde vereenvoudiging van de inkomstenbelasting wordt het tijd dat de steeds onduidelijker worden betalingen voor energie, water, water(schaps)-lasten en wat dies meer zij wordt vereenvoudigd en aangepast in positieve zin voor de betaler. Exotax zus, belasting zo, extravagante verhogingen na fusies van waterschapbeheerders...etc. De lasten gaan onder het mom 'milieu' rücksichtslos de hoogte in. Waarbij de aangeslagen betaler uit de nette, nietszeggende vlugschriften langzamerhand de bomen door het bos niet meer ziet.'

Nieuwe ruimtelijke opdeling

Oud VVD-fractievoorzitter Henk Keetell verdedigt in het VVD-afdelingsblad van Amersfoort een nieuwe ruimtelijke opdeling van Nederland. De provincies kunnen vervallen. Voor die stelling is moed nodig, want iedereen weet hoe gevoelig herindelingen en samenvoegingen liggen.

Keetell aan het woord: "De bestaande bestuurlijke indeling hebben wij te danken aan ons verleden als Zeven Provinciën. Thans leven wij in een Nederland met 16 miljoen inwoners als in een grote stad met 1200 vierkante kilometers groen, waar hier en daar nog wat koeien lopen. Wij

hebben die mooie stad verdeeld in een hoeveelheid provincies en gemeenten. Als je in New York City komt, ontdek je vijf county's met tegen de 9 miljoen mensen. Openbaar vervoer is centraal geregeld, andere gemeentediensten dito. Wat is er nou logischer om naar analogie te besluiten in Nederland de hele bestuurslaag van de provincies weg te halen. We maken gewoon grote gemeentes. Allemaal met een behoorlijke omvang en draagkracht. Minstens 250.000 tot 300.000 zielen. Dan heb je sterke besturen en bovenal centraal bestuur. Als ik dit verhaal houd dan zeggen kamerleden eenvoudig: "Ach Henk, dat gaat toch niet door". Echter het gaat erom: hoe creëer je de Nederlandse staat voor de toekomst? Als wij zeggen, dat Nederland een randstad is - en dus een stad -, dan zou je het openbaar vervoer, communicatie, infrastructuur kunnen inrichten als in een stad. Maar dat gebeurt niet. Alles blijft kruimels en verbrokkeling."

WASSENAAR BESTRIJDT SLUIPVERKEER

Milieumaffiosi

Milieumaffia. De arrogantie van de betweters. Onder deze kop opent Jan Pierhagen in het Gorinchems afdelingsblad de aanval op de 'milieumaffiosi' die de politiek correcte standpunten dicteert:

"Zoals bij het gasboren op de Wadden, waarvan onafhankelijk onderzoek toont dat geen enkele schade voor het milieu blijkt te vrezen. Een goed debat over de voor- en nadelen en de risico's ten opzichte van de opbrengsten is in Nederland niet mogelijk. De 'enig juiste' mening wordt gedicteerd door de milieubewegingen (Green-

peace). Het debat zit daardoor muurvast en krijgt een onzakelijk en emotioneel karakter. De politieke partijen moeten hier sterk tegen ageren. Het mag niet gebeuren dat het debat nog verder vertroebelt en we zijn uitgeleverd aan de milieubeweging...'

Andere voorbeelden van Pierhagen: "Natuurgebieden moeten worden hersteld zoals het vroeger was. Hoeveel vroeger? Toen het grootste gedeelte van ons land nog onder water stond? Natuur is niet met een schop/graafmachine te maken, natuur ontstaat!"

Groene energie: "De oplossing van de milieubewegingen is stevast windenergie. De mensen die werkzaam zijn in de energietechniek weten dat een oplossing d.m.v. een warmtekraftkoppeling veel beter is voor het milieu, goedkoper en realiseerbaar zonder de nodige horizonbevuiling. Maar discussie lijkt hierover niet mogelijk. De milieubeweging wil windenergie."

Schiphol: "de hele discussie is vertroebeld door de strijd over cijfers, door geluidsoverlast gehinderde bomen en de vele procedures. Dat het van vitaal belang is dat Nederland beschikt over een hoogwaardig netwerk van transportwegen en (lucht)havens hoor je, op de VVD na, van bijna niemand."

Als absoluut dieptepunt ziet Pierhagen de georganiseerde rel rond de Brent Spar. "Dat boorplatform bleek helemaal niet vol te zitten met milieuschadelijke stoffen. Voor het milieu was het veel beter geweest om, zoals SHELL van plan was, het af te zinken naar de bodem van de Atlantische Oceaan. SHELL heeft het geweten met een Europese boycot van hun benzine. Het ergste van dit alles was dat Greenpeace op de hoogte was van het feit dat het boorplatform niet vol zat met schadelijke stoffen. De milieubeschermers hebben de media (bewust) van verkeerde informatie voorzien. Gelukkig lijken de media hiervan te hebben geleerd..."

Sluipverkeer

Hoe bestrijdt een gemeente sluipverkeer? Wassenaar wilde niet opnieuw het wiel uitvinden, dus toog een VVD-raadsdelegatie naar het eveneens door sluipverkeer geteisterde Landsmeer. De oplossing lijkt: continu toezicht door een camera met kenmerkherkenning. In feite, zo schrijft Wassenaar, gaat het om een geautomatiseerde agent.

Mensen moeten zélf kunnen kiezen

Anke van Blerck, woordvoerder Volksgezondheid VVD-Tweede-Kamerfractie

eerste aanzet van een volksgezondheidsnotitie van o.a. woordvoerder Anke van Blerck. De derde stap was de uitwerking daarvan in de discussie-nota: 'Kiezen voor Keuze', samengesteld door een werkgroep bestaande uit leden van de Tweede-Kamerfractie, Eerste-Kamerfractie en de partijcommissie Volksgezondheid. Vorige maand werd in de Haagse Hogeschool een themadag gehouden over deze nota. De suggesties die uit deze discussie kwamen, worden nu verwerkt voor de volgende pijlpalen op de weg naar het verkiezingsprogramma. Dit is de route. Nu de inhoud.

Kiezen voor keuze

Het uitgangspunt van de liberalen is dat de burger - cliënt - zelf zijn/haar keuze moet kunnen maken. Het gaat om - wat wij allen vinden - het hoogste goed wat men bezit: gezondheid. Tot shoppen in de gezondheidsvoorzieningen - of dat nu de arts, specialist, ziektekostenverzekeraar, zorgverzekeraar of het verpleeghuis betreft - bestaat praktisch geen mogelijkheden. Als we met onze gezondheid sukkelen hebben wij ons in het bestaande systeem grotendeels neer te leggen bij bureaucratisch opgelegde dictaten. Maar wij besteden wél veel geld aan onze gezondheid. Zoals we de scholen voor de kinderen kunnen kiezen, uitzoeken wat een goede pensioenverzekeraar is en overal onze eigen afwegingen kunnen maken, zal dat ook voor onze zorgverzekering moeten gaan gelden. De werkgroep 'Kiezen

voor Keuze' maakt dan ook de omslag van de huidige aanbodsturing naar de vraagsturing. De overheid moet forse stappen terugdoen en niet alles willen regelen. Zij moet niet trachten de kosten in de hand te willen houden door het aanbod schaars te maken. Die omslag moet worden ingevoerd in alle drie de compartimenten van de gezondheidszorg.

Nieuw verzekeringsstelsel

Anke van Blerck, VVD-woordvoerder Volksgezondheid in de Tweede Kamer, schetste op de themadag de volgende veranderingen:

Eerste compartiment: de AWBZ

Hieronder vallen alle onverzekerbare risico's en de langdurige zorg, die vooral geldt voor de meest kwetsbare mensen in onze samenleving. Deze mensen moeten worden beschermd. De AWBZ moet een verzekering zijn waaronder alleen de zorg valt die langer dan één jaar duurt. De premie wordt via de belasting over de eerste schijf geheven.

De burger kan kiezen welke verzekeraar de AWBZ voor hem uitvoert. Hij moet kunnen kiezen in welke instelling - binnen of buiten de regio - hij verzorgd wil worden. De burger moet ook kunnen kiezen voor een persoonsgebonden budget.

Tweede compartiment: de basisverzekering

De huidige ziekenfonds-, particuliere- of ambtenarenverzekering wordt één verplichte basisverzekering. De VVD kiest ervoor iedereen in deze basisverzekering onder te brengen. Nu is al nagenoeg iedereen verzekerd. Daardoor komt een eind aan het ge-jojo van dan weer in en dan weer uit het ziekenfonds. Verzekerden die willen

Het Volksgezondheidsbeleid zal de prioriteit krijgen bij de Tweede-Kamerverkiezingen in 2002. Dat wordt ook wel tijd, want de klachten over het huidige systeem stapelen zich steeds verder op. Het zittend Paars kabinet had in het Regeerakkoord afgesproken geen grotere stelselwijzigingen op het gebied van de Volksgezondheid door te voeren. Bij die afwegingen werd voorrang gegeven aan het megaproject van ons nieuwe belastingstelsel. Wel werd extra veel geld vrijgemaakt voor de gezondheidszorg. Maar met het huidige systeem stevenen we volgens de gezondheidsdeskundigen regelrecht af op het faillissement van het huidige stelsel.

Binnen de VVD werd al begin 1999 een basis gelegd voor deze discussie. Vervolgens vergaderde de VVD-Tweede-Kamerfractie tijdens haar jaarlijkse fractieweekend in augustus langdurig over de

overstappen naar een andere verzekeraar moeten daarvoor kunnen kiezen. De verzekeraar krijgt daarom een acceptatieplicht.

De premie zal zoveel mogelijk nominaal (niet-inkomensafhankelijk) moeten zijn. Verzekeraars kunnen daardoor concurreren op premiehoogte en het is mogelijk de verzekerde vrijwillig te laten kiezen voor een eigen risico. Het is niet de bedoeling dat een aantal mensen hierdoor op het inkomen onaanvaardbaar achteruit gaat. Via de belastingdienst moet die achteruitgang worden weggevoerd. Deze aanpassingen zijn alleen bedoeld om het verzekeringsstelsel beter te laten werken en hebben geen inkomenspolitieke achtergrond.

De verzekeraar regisseert de zorg door de inkoop van de zorg. Hij doet dat in concurrentie met andere verzekeraars, de Nederlandse Mededingings Autoriteit (NMa) houdt hierop toezicht. In een regio zijn meerdere zorgaanbieders die dezelfde zorg aanbieden. Daardoor kan de verzekeraar een inkoopbeleid voeren. De contracteerplicht vervalt. De contracteerplicht vervalt. Ook de cliënt kan kiezen. Het veld krijgt een veel grotere rol. De overheid doet een stapje terug. De overheid stelt de kaders, de randvoorwaarden en bewaakt de toegankelijkheid en de kwaliteit.

Derde compartiment: de vrijwillige aanvullende verzekering

Daar is sprake van een normale markt zonder overheidsbemoeienis (buiten kwaliteits- en zorg-

bewaking). In dit compartiment zullen de verzekeraars diverse pakketten aanbieden tegen een concurrerende premie. De burger is vrij om te kiezen zich al dan niet te verzekeren; de verzekeraar kan de premie zelf bepalen.

Onbeheersbare geldstromen

Hans Dijkstal, die de themadag afsloot uitte zijn zorg over de onbestuurbaarheid van het zorgstelsel. Het door hem als 'knijp- en piepsysteem' getypeerde beleid komt er nu op neer: 'Schreeuw en het kabinet genereert'. Voor de mondige burger blijft weinig keuzevrijheid. Ook toonde hij zich verontrust over de grote inspiratiekloof tussen de werkenden in de zorg en de beleidsplanners. 'Dat kan heel schadelijke gevolgen hebben.' Dijkstal stelde dat in de komende periode geen extra financiële meevallers ongeconditioneerd naar de Volksgezondheid gaat. 'Waar is al dat geld van de afgelopen jaren gebleven? Straks behoren wij precies te weten hoe de geldstromen gaan...'

Op het partijbureau van de VVD en bij de fracties komen dagelijks vele brieven binnen met politiek inhoudelijke vragen. Brievenbeschrijvers ontvangen antwoord van een Kamerlid. Daarnaast worden in iedere Vrijheid & Democratie, op basis van fragmenten uit brieven, veelgestelde vragen beantwoord.

Deze keer luidt de vraag:

“Waarom is het bestrijden van de armoedeval voor de VVD zo belangrijk?”

De armoedeval is het gevolg van de regelingen die in het leven zijn geroepen als financiële tegemoetkoming voor gezinnen in de laagste inkomensgroepen. Bijvoorbeeld huursubsidie, of tegemoetkoming in de studiekosten van de kinderen. Ook bij gemeenten is er beleid waarbij kwijtschelding van gemeentelijke lasten, gratis abonnementen, of zelfs gratis pc's met internetaansluiting worden verstrekt. De VVD heeft moeite met dergelijke regelingen. Niet om het doel (het verbeteren van het inkomen van mensen), maar om het middel. Het oogt zo sympathiek, een extraatje voor mensen die de eindjes moeilijk aan elkaar kunnen knopen. Maar waar we voor waarschuwen zijn de vervelende consequenties die eraan verbonden zijn. Het aannemen van werk betekent een achteruitgang in inkomen. Immers als men gaat werken vallen de extraatjes van de overheid weg. Zo vormen de goedbedoelde regelingen een premie op niet werken. De fuik waarin men terecht komt door deze regelingen heet de armoedeval. Zeker in deze tijd waarin de vraag naar arbeid groot is, is het zaak de armoedeval te bestrijden. Daarom pleit de VVD voor het fasegevoels afbouwen van de inkomensafhankelijkheid van regelingen, waarbij een koopkrachtgarantie zou moeten gelden voor degenen die niet kunnen of hoeven te werken vanwege ziekte of leeftijd. Hans Dijkstal heeft het probleem van de armoedeval in een speech tijdens een politieke avond in Nijmegen onder de aandacht gebracht. Het kabinet heeft inmiddels toegezegd binnenkort plannen te presenteren om de armoedeval te bestrijden.

Nieuwe bundel

Liberal Thought and Practice; a View from the Netherlands, is de titel van de onlangs verschenen uitgave van de VVD en de Teldersstichting. In deze bundel van artikelen laten verschillende prominente Nederlandse wetenschappers en politici, zoals bijvoorbeeld Frits Bolkestein, Joris Voorhoeve en Klaas Groenvelt, hun liberale licht schijnen over uiteenlopende onderwerpen variërend van internationale politiek tot (liberale) normen en waarden. Met deze publicatie pogen de VVD en de Teldersstichting een bijdrage te leveren aan het internationale debat tussen liberalen en andersdenkenden. U kunt *Liberal Thought and Practice; a View from the Netherlands* bestellen door f 25,- over te maken op girorekening 67880, t.n.v. VVD Algemeen Secretariaat, Den Haag en onder vermelding van *Liberal Thought and Practice*.

'Zalm is een schatje!'

Naam: Maaïke Schrauwen
Geboortjaar: 1969
Beroep: Hoofd accountmanagement
personal banking Fortis Bank
Lid sedert: april 2000

"Al vele jaren stem ik op de VVD, maar ik kwam er pas toe om mij als lid op te geven toen iemand mij dat vroeg. Gek, dat zoiets nodig is om over die drempel te stappen.

De ideeën van de VVD over een gelijke beloning van vrouwen en mannen in gelijkwaardige functies, hun duidelijke standpunt over het minderhedenbeleid én de lokale VVD die hier in Nootdorp goed aan de weg timmert, maken deze

liberale partij tot mijn politieke zaakwaarnemer. Ik realiseer me heel goed dat de VVD al een aantal jaren in de regering zit en dat het in diezelfde periode ook met Nederland en met mij goed gaat. Dat wil ik graag zo houden. Stemmen alleen vind ik niet genoeg. Daarom heb ik mij laten aanmelden als lid van de VVD.

Minister Zalm vind ik een schatje. Nu ik lid ben, heb ik niet alleen de mogelijkheid om mee te praten over de kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezing in 2002, maar ik heb ook de mogelijkheid om hem eens persoonlijk te ontmoeten op een van de vele VVD-bijeenkomsten."

De VVD kan ook uw hulp goed gebruiken! Word daarom lid van de VVD.

- ☐ Ja, ik word lid van de VVD
☐ Graag ontvang ik eerst meer informatie

Naam: _____

Adres: _____

Postcode/woonplaats: _____

Geboortjaar: _____ Geslacht: M/V

Handtekening: _____

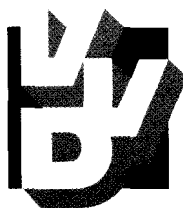
Stuur deze bon naar (postzegel is niet nodig):

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Antwoordnummer 1877

2500 WB DEN HAAG

Aanmelden als lid kan ook telefonisch (070)361 3061 of via de internetsite, www.vvd.nl

Word ook lid van de VVD!

De VVD zegt waar het op staat. De VVD is een moderne, eigentijdse liberale partij. Bij verkiezingen laten vele mensen blijken dit te waarderen door hun stem uit te brengen op de VVD. Dat is natuurlijk fantastisch. Nog mooier zou het zijn wanneer al die kiezers lid worden!

VVD-leden:

- hebben een stem binnen de organisatie
- kunnen actief worden
- ontvangen informatie en uitnodigingen
- kunnen cursussen volgen
- bieden morele ondersteuning
- bieden financiële armslag
- onderschrijven de liberale beginselen
- ontmoeten vele nieuwe mensen
- ontvangen Politiek! automatisch thuis

P&O Cruises

P&O Cruises is een Engelse viersterren-plus rederij met een vloot van 4 schepen. Het traditierijke verleden van de Peninsular & Oriental Shipping Company is terug te vinden in de sfeer aan boord van haar schepen. Ieder schip heeft een eigen karakter en grootte. Van de 750 passagiers tellende Victoria, die lijkt op een stijlvol Engels landhuis, tot de allernieuwste Aurora, 1850 passagiers, waar moderne faciliteiten moeiteloos worden afgewisseld met een warm interieur van veel hout en hoogpollig tapijt.

De faciliteiten zijn op alle schepen zeer uitgebreid, de maaltijden (de hele dag door !) uitstekend net als de service en het entertainment is zeer compleet, afwisselend en vaak spectaculair.

Nu met zeer aantrekkelijke kortingen van 40% & 50% op meer dan 76 vaarroutes ! Bijv.:

NOORD-EUROPA

Victoria, 20 juni – 14 dgn, v.a. Southampton naar
o.a. Berlijn, Tallinn, St. Petersburg, Helsinki,
Stockholm, Kopenhagen en Oslo

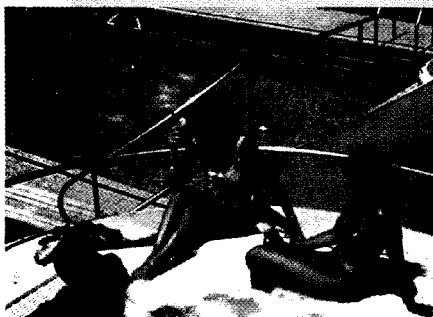
nu met 50% korting = f 3.259

Oriana, 09 juli – 15 dgn, v.a. Southampton naar
o.a. Stavanger, diverse Noorse fjorden, Bergen,
Vik, Flaam, Trondheim en IJsland

nu met 40% korting = f 4.346

Arcadia, 14 juli – 8 dgn, v.a. Southampton naar
o.a. Stavanger, Olden, Nordfjord, Geiranger,
Storfjord en Bergen

nu met 40% korting = f 2.168

TRANSATLANTISCH

Oriana, 10 sept. – 9 dgn, van Southampton de
historische route naar New York.

Inclusief vlucht New York-Londen

nu met 40% korting = f 2.723

Oriana, 23 sept. – 8 dgn, van Londen
vliegen naar New York (incl.) en dan de
transatlantische oversteek naar Southampton

nu met 40% korting = f 2.723

Dit zijn vanafprijzen waarin de kortingen reeds zijn
verwerkt. Per persoon op basis van 2 pers. die samen
in een stand. binnenhut verblijven. Inclusief cruise,
havenrechten en vluchten naar genoemd. Excl. ver-
voer van/naar Southampton of Londen.

ZUID-EUROPA

Arcadia, 11 juni–11 dgn, van Southampton naar
o.a. Vigo, Lissabon, Lanzarote, Madiera en Brest

nu met 50% korting = f 2.434

Oriana, 5 aug.–13 dgn, van Southampton naar
o.a. Madeira, Tenerife, Gran Canaria,
Lanzarote, Lissabon en Vigo

nu met 40% korting = f 3.911

Victoria, 25 aug.–15 dgn. Vlucht Londen-
Barcelona, terug van Larnaca (incl.), naar
o.a. Sorrento, Dubrovnik, Venetie & Efese

nu met 50% korting = f 3.622

Arcadia, 24 sept.–14 dgn, van Southampton
naar o.a. Cadiz, Barcelona, Toulon,
Florence, Cannes & Gibraltar

nu met 50% korting = f 3.259

Victoria, 17 nov.–15 dgn, Vlucht Londen-
Thessaloniki, terug van Larnaca (incl.),
naar o.a. Turkije, Syrië, Libanon,
Egypte en Israël

nu met 50% korting = f 3.044

CARIBBEAN

Arcadia, 29 okt.-14 dgn, van Southampton naar
o.a. de Azoren, St. Kitts, Antigua, St. Lucia en
terugvlucht Barbados-Londen (incl.)

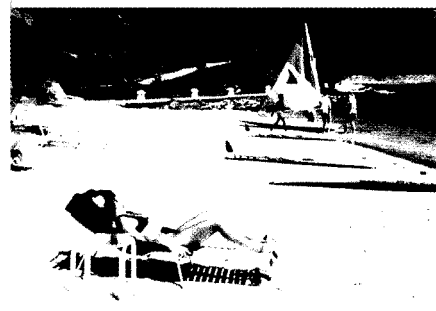
nu met 40% korting = f 2.960

Oriana, 27 nov.-22 dgn, van Southampton naar
o.a. Madeira, Barbados, St. Lucia, Antigua,
Tortola & Vigo

nu met 40% korting = f 5.336

Arcadia, 07 dec.-17 dgn, Vlucht Londen-Barbados
v.v., cruise naar o.a. St. Lucia, Antigua, Costa
Rica, Panama Kanaal & Aruba

nu met 50% korting = f 2.995

WERELDCRUISES & DEELTRAJECTEN

Op 5 januari 2001 zullen twee schepen van P&O,
n.v. de *Aurora* en de *Oriana*, wereldcruises gaan
varen van respectievelijk 90 en 92 nachten.

Hoewel de prijzen voor deze wereldcruises op
korte termijn bekend zullen worden, is de eerste
prijsindicatie ca. f 25.000. Tevens kunnen er aan-
trekkelijke deeltrajecten van beide wereldcruiser
gevaan worden. Binnenkort verschijnt de brochure.

Voor meer informatie en/of reserveringen uw reisburo of

GLOBAL CRUISES & FERRIES

Tel. : 020-5310410

Fax : 020-5310420

E-mail: info@globalcruises.nl

DE TOP BEREIK JE NIET ZOMAAR

GELUKKIG MAAR

De weg naar de top is niet voor iedereen toegankelijk. Alleen als u streeft naar perfectie, en alle verwachtingen durft te overtreffen, dan kunt u zich ongestraft op die route wagen.

En hoogstwaarschijnlijk kiest u daarvoor de Lexus IS200.

Een opmerkelijke sedan. De Lexus IS200 geeft u 'gecontroleerd vermogen'.

Opgewekt door de verrassend zuinige 6-cilinder VVT-i krachtbron met liefst zes versnellingen, in combinatie met de grip van de

dubbele wishbone-ophanging en 17" aluminium velgen.

De Lexus IS200 is met recht een uitdagende auto.

Bel voor een proefrit 0162 - 585 288 of ga naar www.lexus.nl

The Art of Perfection

Lexus IS200 v.a. NLG 71.790,- / € 32.577,-. Prijzen incl. BTW, excl. kosten rijklaar maken en verwijderingsbijdrage. Leaseprijs vanaf NLG 1.445,- p.m. (Lexus Lease) o.b.v. full operational lease, 60 mnd., 20.000 km p.j., excl. brandstof en BTW. Gecalculeerd met 75% no-claim. Wijzigingen voorbehouden. Distributeur: Louwman & Parqui B.V.

Nee tegen vetorecht!

Roemenië:

EU-lid of *Balkanparia*?

de Olympische droom van Erica Terpstra

Vinex-locaties onder vuur

het begrotingsoverschot:

de Haagse dans

om de miljoenen

Magazine over liberale politiek
jaargang 1 nummer 2 herfst 2000
losse verkoopprijs f 7,95

Introductieprijs f 5,95

Mijn vader en ik zijn bij **ALE Autolease**

ALE Autolease

- *Niet merkgebonden*
- *Flexibel en servicegericht*
- *Diverse leasevormen mogelijk*

ALE
AUTOLEASE

VOOR DE ZAKELIJKE MOBILITEIT

Pietersbergweg 6, Postbus 1250, 5600 BG Eindhoven, telefoon 040-242 51 08, telefax 040-242 72 75
e-mail: info@aleautolease.nl

Vestiging in België (Turnhout): ALE Autolease (0032) 14-435 030

ROCOCO

K U N S T H A N D E L

Hendrik Johannes Weissenbruch, 's-Gravenhage 1824 – 1903, *Landschap met molen*, Gesign.: J.H. Weissenbruch l.o., Doek 103 x 127,5 cm.

Najaarsexpositie

van 7 oktober t/m 22 oktober 2000, dagelijks van 11.00 uur tot 20.00 uur.

Bezoek aan onze galerie, buiten expositie-uren, uitsluitend op afspraak, dat garandeert u persoonlijke aandacht en begeleiding.

Gespecialiseerd in schilderijen van Hollandse meesters uit de 19e en begin 20e eeuw; permanent een uitgebreide en exclusieve collectie in voorraad.

Rococo Kunsthandel bv

Diana en Rob Coumans / Roswitha en Giel Schoonbroodt
Landsraderweg 7, 6271 NT Gulpen bij Maastricht
De piramide is gelegen nabij de N278 halverwege Maastricht / Vaals
telefoon 043 - 458 23 46, telefax 043 - 458 23 12
internet: www.artonline.nl/kunsthandel/rococo

De collectie omvat werken van o.a. de volgende meesters

J.E.H. Akkeringa
L. Apol
C.D.L. Artz
H. van de Sande Bakhuyzen
J.J. van de Sande Bakhuyzen
B.J. Blommers
Th. De Bock
E.P. van Bommel
J. Bosboom
C.C. Dommelschuijzen
P.C. Dommershuijzen
A. Eversen
J.G. Hans
J. Hilverdink
J.B. de Hoog
J.F. Hoppenbrouwers
B.J. van Hove
A. Hulk
W.G.F. Jansen
K. Karsen
H. ten Kate
L. Kleijn
P. Kluyver
B.C. Koekkoek
H. Koekkoek jr.
J.H.B. Koekkoek
Ch. Leickert
C. Lieste
J.H. van Mastenbroek
H.W. Mesdag
J.J. Moerenhout
G.A.L. Munthe
W.K. Nakken
J.A. Neuhuys
G.W. Opdenhoff
E. Pieters
C. Raaphorst
N. Riegen
W.C. Rip
W. Roelofs
H. Ronner-Knip
F.J. van Rossum du Chattel
J. Scherrewitz
H. Smith
C. Springer
S.L. Verveer
A. Waldorp
J.H. Weissenbruch
Chr. van der Windt
W. de Zwart

Lid Nationale Vereniging voor de Kunsthandel

Lid Vereniging Nederlands Antiquairs Genootschap

De woningnood in Nederland behoort binnen afzienbare tijd tot het verleden. Toch wordt er nog steeds gebouwd, alsof er enorme wachtlijsten zijn. Kwantiteit lijkt hierbij het toverwoord en kwaliteit is vaak van ondergeschikt belang. Een handjevol projectontwikkelaars dirigeert de markt en dat zal de komende jaren zo blijven, gezien de convenanten die gesloten zijn. 'Zelf bouwen' is volgens Nellie Verbugt, lid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD, een mogelijke oplossing. Adri Duyvenstein, lid van de Tweede-Kamerfractie van de PvdA, deelt deze mening, maar hoopt dat staatssecretaris Remkes slagvaardig genoeg zal optreden.

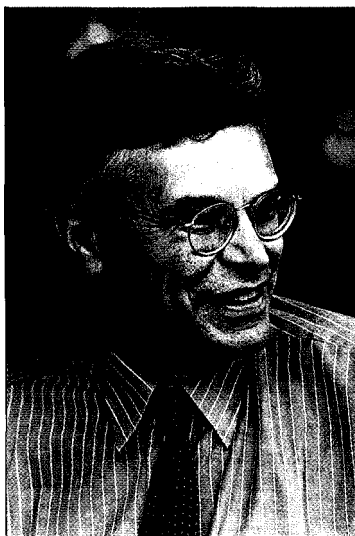
Het debat: prijs-kwaliteitsverhouding nieuwbouwwoningen zoekt

6

24

Actueel: het begrotingsoverschot

"De Europese Unie voldoet niet aan haar eigen toelatingseisen. Vooral het veto-recht belemmert een efficiënte besluitvorming", zegt Jan Kees Wiebenga, delegatieleider van de VVD-Eurofractie en ondervoorzitter van het Europees Parlement. Afschaffing van het vetorecht is iets waar hij zich sterk voor maakt binnen het Parlement. Dit heeft deels te maken met het plan, dat Wiebenga binnenkort indient, om grensoverschrijdende misdaad nog beter te bestrijden. Hij pleit in het plan voor de oprichting van een Europees Openbaar Ministerie, een logisch vervolg op het al bestaande Europol.

Europees beleid: vetorecht belemmert efficiënte besluitvorming

12

Het gaat Nederland economisch voor de wind en het begrotingstekort is, voor het eerst sinds ruim 25 jaar, veranderd in een begrotingsoverschot. Toch is het nog geen tijd voor zelfgenoegzaamheid vindt de VVD. "De staatsschuld moet verder afnemen, om de lasten van de vergrijzing niet op de schouders van toekomstige generaties te leggen", aldus Willibrord van Beek, financieel woordvoerder van de VVD. Hij pleit voor het versneld aflossen van de staatsschuld. Ferd Crone, financieel woordvoerder van de PvdA formuleert het anders: "De vraag is niet of wij de staatsschuld willen verminderen. Daarover kan geen enkel misverstand zijn. De vraag is, of de schuld versneld moet worden afgelost."

Politiek!

is een tijdschrift over liberale politiek

Politiek! is een uitgave van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en wordt geredigeerd door Uitgeverij TOPpers bv.

Redactie adres

Uitgeverij TOPpers bv.
Javastraat 29a
5215 BG's-Hertogenbosch
T 073 - 6140858
F 073 - 6140873
E redactie@toppers.nl

Uitgever

Peter Westerling

Redactie

Monique van Diessen (coördinatie)
Sandra Kagie (eindredactie)
Geert Braam
Jeroen Kuypers
Bart Manders
Joost Mangnus
Mark Verduyn

Fotografie

Hans van Asch, Frits Huffnagel

Vormgeving

José van Zwam (hoofd studio),
Walter van Eerd, Annemieke van Seeters

Overige medewerkers

Marita Smit (coördinatie VVD)

Advertenties

Etienne Victoria (account manager)

Druk

Giethoorn-ten Brink te Meppel

Copyrights

Het auteursrecht op de in dit magazine verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden. De uitgever heeft alle zorg gegeven aan het nakomen van wettelijke reproductie-rechten. Is het desondanks zo, dat er rechthebbenden zijn, die niet getraceerd konden worden of waarvan hun claim op gebruikt materiaal niet bekend was, dan worden zij verzocht zich schriftelijk met de uitgever in verbinding te stellen, met opgave van hun claim en de uitgave waarop deze claim gebaseerd is.

Abonnementen

Leden van de VVD ontvangen Politiek! viermaal per jaar gratis. Niet-leden betalen f 25,- voor vier nummers. Een abonnement kan aangevraagd worden bij het Algemeen Secretariaat VVD en op ieder gewenst tijdstip ingaan. Een abonnement wordt automatisch verlengd, mits de abonnee uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de abonnementsduur schriftelijk opzegt. Algemeen Secretariaat VVD, Postbus 30836, 2500 GV Den Haag, T 070 - 3613061.

Tien vragen aan: Bas Eenhoorn

26

Als partijvoorzitter van de VVD, is Bas Eenhoorn een bekende figuur in de Nederlandse politiek. Dat hij graag naar jazzmuziek luistert en meer geduld zou willen hebben, weten echter maar weinig mensen. De andere kant van Bas Eenhoorn belicht in 'Tien vragen aan'.

30

Het Gezicht: Erica Terpstra

Erica Terpstra was als medaillewinnares het gezicht van de nationale zwemsport, als kamerlid het gezicht van het ouderen- en gehandicaptenbeleid en als staatssecretaris én enthousiast toeschouwer het gezicht van de Nederlandse sportwereld. Redenen genoeg om Erica Terpstra te interviewen voor de rubriek Het Gezicht. Een gesprek met een vrouw die uit verontwaardiging de politiek instapte, die een fonds stichtte voor topsporters, die Chinees en Japans studeerde en die een ideaal heeft: strijdende partijen te bewegen tot een wapenstilstand voor en na de Spelen. Kortom; de Olympische droom van Erica Terpstra.

- 10 De dag van ... minister van Defensie Frank de Grave
- 14 Achtergrond: wat is liberalisme?
- 18 Verslag: de Democratische conventie in LA
- 20 IVisie: sport moet in de Troonred
- 28 Uit het archief: VVD-verkiezingsaffiches
- 32 Een kijkje in: de vergaderzaal van de Eerste Kamer
- 36 Zomerreces: de Tweede Kamer op de schop
- 38 Het Circuit: politiek nieuws
- 40 Interview: Paul Smits van KPN over ICT en onderwijs

Buitenland: Roemenië in de nadagen van het communisme

33

as sinds 1996 wordt Roemenië geregeerd door een coalitie van oppositiepartijen, waaronder de liberale PNL. Sindsdien is er voorzichtig economisch herstel opgetreden. Na Nicolau Ceaucescu, die zich in eerste instantie ontpopte als een beter soort communist, maar een ware tiran

bleek en Ion Iliescu en zijn Front van Nationale Redding, is er een einde gekomen aan het éénpartijstelsel. Democratie en vrije markt hebben er eindelijk wortelgeschoten. Maar niet zonder slag of stoot; de overgang naar het kapitalisme ging met geweld gepaard. Nu geeft Roemenië

aan graag deel uit te maken van de Europese Unie en heeft zij de afgelopen jaren gekozen voor een pro-Europese en liberale politiek. In hoeverre Roemenië er in slaagt de communistische schaduw van zich af te werpen, moet echter nog blijken.

Woningbouw

Marktmagie of eigen verantwoordelijkheid?

De woningnood behoort binnen afzienbare tijd tot het verleden. Toch lijkt het, of er in Nederland nog steeds wordt gebouwd alsof er nog lange wachtlijsten zijn. Daarnaast lijkt kwantiteit belangrijker dan kwaliteit. Met name de prijs-kwaliteitverhouding van de woningen op de zogeheten Vinex-locaties ligt tegenwoordig onder vuur. De VVD en de PvdA hebben elkaar gevonden in hun kritiek op projectontwikkelaars en gemeentebesturen, die een echte marktwerking binnen de woningbouw tegenhouden. Beide partijen pleiten daarom voor meer particulier initiatief. De sociaal-democraten vrezen echter, dat de liberale staatssecretaris het bij goede intenties zal laten en de machtspositie van de grote projectontwikkelaars niet wezenlijk zal durven aantasten.

Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft de vraag naar woningen het aanbod voortdurend overtroffen. Het einde van die bijna institutioneel geworden wanverhouding komt echter in zicht. Met het tempo waarin de laatste jaren gebouwd wordt, zal nog dit decennium een evenwicht ontstaan en wellicht zelfs een overaanbod. Door de toegenomen welvaart is ook de vraag naar kwalitatief betere en meer op de smaak en de behoeften van de individuele koper toegesneden woningen gestegen. Het lijkt echter of de projectontwikkelaars nog altijd enkel oog hebben voor kwantiteit.

Wurggreep

"Ik denk, dat we aan het begin van de jaren negentig met de start van de

Vinex-operatie de verkeerde uitgangspunten hebben gekozen", zegt Nellie Verbugt, lid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD en woordvoerder voor ruimtelijke ordening. "Het devies was toen nog steeds: 'bouwen, bouwen, bouwen' en dat devies blijft doorklinken. Het Rijk heeft aan het begin van de Vinex-operatie, convenanten gesloten met de gemeenten, die onvoldoende aansluiten bij de wensen van de burger. Wij hebben daar, als VVD, destijds al

tie óp de markt, maar óm de markt. Toch wil ik de schuld voor die gebrekkige marktwerking niet uitsluitend bij de grote bouwfirmas leggen. De gemeenten valt in dit opzicht ook veel te verwijten. De wethouders en beleidsambtenaren doen namelijk bij voorkeur zaken met slechts enkele projectontwikkelaars. Je kunt dus zeggen, dat beide partijen elkaar in een soort wurggreep houden. Er is ook een groot tekort ontstaan aan vrijstaande woningen en 'twee-

"Er is tegenwoordig geen concurrentie óp de markt, maar óm de markt."

tegen gestemd. Nu zitten we nog tien tot twintig jaar aan die convenanten vast. Een relatief klein aantal projectontwikkelaars heeft vervolgens een groot marktaandeel veroverd, met als gevolg een te geringe marktwerking. Er is tegenwoordig geen concurren-

onder-éénkappers'. Dat drijft de prijs op. Vooral de middeninkomens zijn daarvan de dupe." Het uiteindelijke slachtoffer van deze situatie is hoe dan ook de burger. Die heeft, als gevolg van het gebrek aan concurrentie, weinig keuzevrijheid

Nellie Verbugt: "De burger heeft recht op een levensloopbestendig en waardevast huis."

en betaalt, over het algemeen, een te hoge prijs voor een woning van te geringe kwaliteit. "Het verschil tussen de kostprijs en de vraagprijs, van veel nieuwbouwwoningen, is te groot geworden. Dat is een zorgwekkende ontwikkeling, want de burger heeft recht op een levensloopbestendig en waardevast huis. Het is opvallend in welke goede staat de meeste woningen, die in de jaren twintig en dertig gebouwd werden nog steeds verkeren. Terwijl een niet onaanzienlijk deel van de huizen uit de jaren zestig en zeventig, nu al toe zijn aan renovatie of zelfs rijp zijn voor de sloop. Het is

dus maar de vraag, hoe levensloopbestendig de woningen zijn, die nu worden gebouwd. Door de 'lucht' die er in de huizenprijzen zit, kun je ook twijfelen aan hun waardevastheid."

Eigen opdrachtgeverschap

De enige manier om de burger meer waar voor zijn geld te bieden, is de vraag en het aanbod beter op elkaar af te stemmen en hem meer zeggenschap te geven. Nellie Verbugt pleit daarom voor het in ere herstellen van het zogeheten 'eigen opdrachtgeverschap'. "Vóór de oorlog was het vrij gebruikelijk, dat een burger opdracht

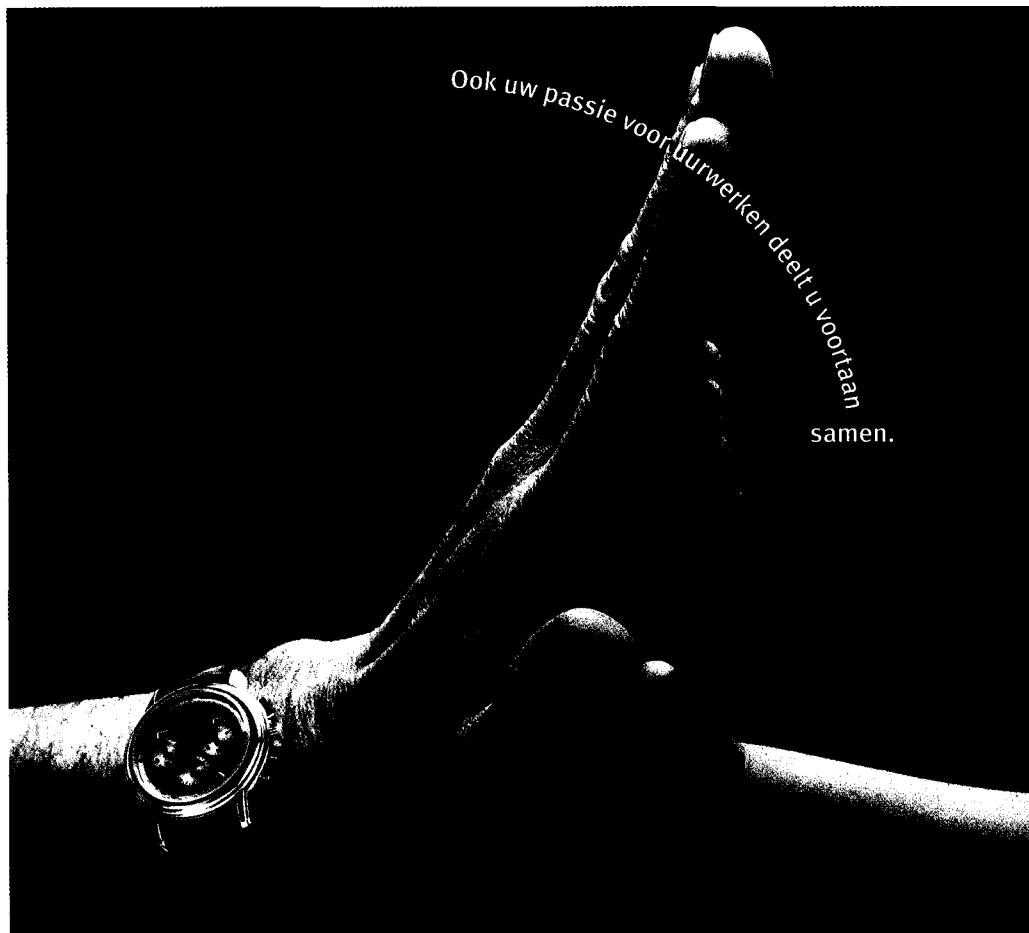

Adri Duyvestein: "De prijs-kwaliteitverhouding bij nieuwbouwwoningen is zoek."

gaf aan een architect en een aannemer, een huis voor hem te bouwen. Na de oorlog is dit eigen opdrachtgeverschap in onbruik geraakt, hoewel het in sommige delen van het land, met name in de zuidelijke en de oostelijke provincies, nooit helemaal verdwenen is. Deze vorm van particulier initiatief gaat veel verder dan het zogenaamde 'consumentgerichte projectontwikkelen'. Daarbij heeft de burger slechts een zeer beperkte mate van inspraak in de vormgeving van zijn woning. Ik heb daarom, samen met Adri Duyvestein, een voorstel ingediend om bij de komende Vijfde Nota over

de Ruimtelijke Ordening te bepalen, dat particulieren in het vervolg een voorkeursrecht moeten krijgen bij de uitgifte van kavels."

Nellie Verbugt waarschuwt echter, dat wettelijke maatregelen alleen niet voldoende zullen zijn. "Het is ook een mentaliteitskwestie. De burger moet niet alleen opnieuw de mogelijkheid krijgen, maar moet ook gestimuleerd worden, daarin zelf het initiatief te nemen. Als hij passief blijft, verandert er nog niets. Dat initiatief hoeft hij niet per se alleen te nemen. Het kan ook gezamenlijk gebeuren,

Ook uw passie voor uurwerken deelt u voortaan
samen.

CHRONOMASTER: Uitgevoerd in 18 karaats geelgoud, roodgoud of in staal, met glazen bodem.
Inclusief chronometer certificaat en vijf jaar internationale garantie. Uitgerust met het legendarische
ZENITH EL PRIMERO uurwerk, het eerste automatische chronograafuurwerk ter wereld en het enige met een
frequentie van 36.000 tikken per uur. ZENITH is de Zwitserse horlogefabrikant die de meeste bekroningen
verwierf op grond van de precisie van haar uurwerken.

Ref 111100 in 18 karaats goud: NLG 17.500,-* of in staal vanaf: NLG 9.750,-*

ZENITH

Swiss watchmakers since 1865

LIFE IS IN THE MOVEMENT

IMPORTEUR: PAUL SIMONS WATCHES & DESIGN - TEL.: 020 672 33 33, FAX: 020 675 93 55 - E-MAIL: zenith@paulsimons.nl - www.zenith-watches.ch

Amstelveen: Bernard Schipper Jewellers - **Amsterdam:** Jan Steen, Rokin Diamonds - **Den Haag:** Steltman Watches - **Enschede:** Juwelier Kwekkeboom -
Groningen: Juwelier Kiestra - **Heerenveen:** Popma & Popma - **Heerlen:** Roland Oostwegel - **Hellevoetsluis:** Clockwise - **Laren:** Juwelier René Kahlé - **Putten:** Juwelier Kaasschieter

*prijswijzigingen voorbehouden

bijvoorbeeld via een groep van eigenaren. Ook de leden van gemeentebesturen zullen bereid moeten zijn niet steeds met dezelfde projectontwikkelaars om tafel te gaan zitten. We zullen afscheid moeten nemen van een bepaald soort collectivistisch denken, dat misschien zijn nut had ten tijde van de woningnood, maar nu nog slechts een obstakel is. Ik weet waarover ik spreek. Toen ik in Nijmegen planologie studeerde, waren de docenten en studenten als het ware gedrenkt in dat collectivistische denken. Dat was me toen alleen doorn in het oog. Een van mijn uitspraken uit die tijd was dan ook: 'ik wil na mijn studie niet bij de gemeente Warschau gaan werken'. Meer particulier initiatief in de woningbouw zal niet alleen de prijs-kwaliteitverhouding van de huizen sterk verbeteren, maar onze steden en dorpen ook verfraaien en ontdoen van monotone trekjes."

Kartelvorming

Ook Adri Duyvestein, lid van de Tweede Kamerfractie van de PvdA en woordvoerder Ruimtelijke Ordening en Grondbeleid, erkent, dat het postwoningnoodtijdpark inmiddels is aangebroken. "De woningmarkt is in bepaalde delen van het land, bijvoorbeeld in Amsterdam, natuurlijk nog altijd overspannen, maar het omslagpunt lijkt bereikt. Tenzij de Nederlandse bevolking de komende jaren onverwacht sterk zal groeien, zal er een overschot aan woningen gaan ontstaan. Dat neemt niet weg, dat er een relatieve woningnood blijft bestaan voor bepaalde groepen in onze samenleving, zoals starters en mensen uit de allerlaagste inkomensgroepen. Zij vinden onvoldoende

betaalbare woningen."

In die nieuwe situatie is er volgens Duyvestein veel minder behoefte aan een krachtig regisserende overheid, al was dat in de na-oorlogse decennia wel degelijk noodzaak. "We hadden toen te maken met een acute behoefte aan woningen en met verpaupering en verkrotting van complete wijken. Alle partijen, ook de VVD, waren vóór een actief sturende overheid. Liberale ministers, als Nijpels en Winsemius deelden deze consensus. In de jaren negentig is de overheid, met instemming van de sociaaldemocraten, teruggetreden. Ik ben echter van mening, dat de PvdA daarin te meegaand is geweest. De liberalisering heeft namelijk niet geleid tot meer marktwerking, integendeel. Wat vroeger non-profit was, is nu profit, maar het systeem is hetzelfde gebleven. Een klein aantal projectontwikkelaars heeft, via massale grondaankopen, bijna de hele markt gekocht. Ik weet niet, of je werkelijk van kartelvorming mag spreken, maar het heeft er alle schijn van. In feite is er nauwelijks sprake van concurrentie op de bouwlocaties zelf. Eén van de gevolgen daarvan is, dat de prijs-kwaliteitverhouding bij nieuwbouwwoningen zoek is. De gemiddelde overwinst die projectontwikkelaars per huis maken is f 40.000,-. Dan heb ik het niet over de normale winstmarge, maar over een surplus. Als je dat bedrag extrapoleert naar de vele tienduizenden woningen die gebouwd worden, kom je op een duizelingwekkend hoog bedrag. Een ander gevolg is, dat de burger nauwelijks inspraak heeft in de vormgeving van zijn woning. Ja, hij mag wat meepraten over een balkonnetje, maar dat is fake. De burgers die een eigen

huis kopen, behoren vooral tot de middengroepen. Het is ontoelaatbaar, dat we deze mensen, die op nagenoeg alle andere terreinen geacht worden meer eigen verantwoordelijkheid te nemen, juist bij de keuze van zoiets essentieels als een eigen huis, invloed en verantwoordelijkheid onttrekken."

Rechtstreekse subsidie voor de burger

Meer ruimte voor het eigen opdrachtgeverschap lijkt ook Duyvestein een uitstekend middel om meer marktwerking te verkrijgen. "In ons voorstel hebben we bepaald, dat een derde van de woningen die de komende tien jaar zullen worden gebouwd, in opdracht van individuele burgers tot stand moeten komen. Bij een geschat aantal van één miljoen, hebben we het dan over 300.000 woningen. Ik denk, dat we tegen die tijd met een fundamenteel andere marktsituatie zullen worden geconfronteerd, maar het is natuurlijk de vraag, of de burger niet extra moet worden gestimuleerd zelf te laten bouwen. Wat mij betreft, zouden we daarom radicaler mogen zijn en de subsidiestroom afbuigen van de gemeenten naar de burgers."

De vraag is echter, aldus Adri Duyvestein, of de VVD dit een stap te ver vindt. "Ik ben heel blij, dat staatssecretaris Remkes heeft erkend, dat er een gebrek aan concurrentie is. De liberalen zijn lange tijd verblind geweest door een soort 'marktmagie' en zagen marktwerking, waar die niet was. Ik wil trouwens mijn eigen partij niet geheel vrijpleiten van schuld. Er zijn genoeg sociaaldemocratische gemeentebestuurders, die vastgevoest zitten in een oud denkpatroon

en liever zaken blijven doen met enkele projectontwikkelaars dan met burgers om tafel te gaan zitten. Remkes kan dus rekenen op mijn steun. Zijn voorganger, Tommel, bagatelliseerde mijn waarschuwingen en zijn partij, D66, doet dat nog steeds. Remkes moet echter wel vaart zetten achter het ten uitvoer brengen van zijn goede voornemens. Hij heeft nog anderhalf jaar om aan te tonen, dat de marktwerking in de woningbouw hem werkelijk aan het hart ligt en niet alleen een kwestie van mooie woorden is."

Tekst: Jeroen Kuypers

Fotografie: Hans van Asch

Frank de Grave, minister van Defensie

Drie vlaggen markeren het hoofdkwartier van het Duits-Nederlandse Legerkorps in Münster. Tussen de Duitse en de Nederlandse doeken prijkt de standaard van het Legerkorps, met daarop twee in elkaar geslagen handen rond een degen; het symbool van eendrachtige samenwerking.

Het korps in Münster heeft in de praktijk te maken met twee ministers van Defensie, zowel de Nederlandse als de Duitse. Vandaag maakt de Nederlandse minister, Frank de Grave, zijn opwachting. Voeg in de ochtend is hij per Gulfstream opgestegen van het Marinevliegveld Valkenburg en nog geen drie kwartier later zet hij voet op het burgervliegveld Osnabrück-Münster.

De Nederlandse minister van Defen-

se Deutsche Bundestag worden gevoerd en Frank de Grave is te veel politicus om nu nader op deze gevoelige zaken bij de oosterburen in te gaan.

De Grave vertelt dat hij twee keer per maand een werkbezoek brengt aan een van de krijgsmacht delen. Hij heeft dan ook al veel van dit soort bezoeken achter de rug. Er wachten er echter nog heel wat, hij is immers de werkgever van 75.000 mensen. "Ik

"Vandaag ben ik het meest geïnteresseerd in de geïntegreerde samenwerking."

sie komt niet met lege handen. Bij de Algemene Beschouwingen heeft Hans Dijkstal zo'n 50 miljoen extra voor Defensie weten los te peuteren. Op dit moment zijn de Duitsers bezig met herstructureringsplannen, die voorlopig in kaart zijn gebracht door de commissie-Von Weizsäcker. De discussie over de plannen moet nog in

wil alle onderdelen bezoeken", vertelt hij. "Vandaag ben ik het meest geïnteresseerd in de geïntegreerde samenwerking."

In Münster is de operationele voertaal Engels. De briefing wordt gegeven door de Duitse én de Nederlandse top. Tijdens de lopende lunch

Minister De Grave komt aan op het Marinevliegveld Valkenburg voor zijn vertrek naar Münster. Links zijn adjudant, majoor der mariniers, Jan van Putten.

In Münster met de commandant van het Duits-Nederlands Legerkorps, de Nederlandse luitenant Urlings, en diens Duitse plaatsvervanger, generaal-majoor Van Heyst.

De bewindsman in gesprek met luitenant-generaal Marcel Urlings.

Frank de Grave praat tijdens de lunch met Duitse militairen van het legerkorps.

Minister de Grave tijdens de persconferentie in Münster.

Het bezoek is achter de rug. De ministeriële delegatie gaat richting vliegveld Münster-Osnabrück.

zijn van beide nationaliteiten alle rangen aanwezig. De sfeer is open en ongedwongen. Frank de Grave is zeer geïnteresseerd in de werkervaringen en de onderlinge relaties. Die zijn - ondanks de cultuurverschillen - uitstekend. Veel vriendschappen blijken in Münster te zijn ontstaan.

In de middag geeft de minister een persconferentie in het Engels. Daarvoor bestaat vooral van Duitse zijde grote belangstelling. Onder meer de relaties met de NAVO en de West-Europese Unie komen ter sprake. Een tolk zorgt voor de Engels-Duitse vertaling. Na afloop van de persconferentie vertrekt Frank de Grave met militaire escorte richting vliegveld.

In het vliegtuig wordt het programma van de dag nog even doorgesproken. Het is geen doorsnee dag voor de minister van Defensie. Een 'normale' werkdag begint namelijk om 09.30 uur met een bespreking, met staatssecretaris Henk van Hoof en de directeur Voorlichting Hans van den Heuvel. Over de lengte van zijn werkdagen is De Grave kort: "Je kunt makkelijk honderd uur per week werken,

maar dat is niet effectief. Te veel zaken worden dan aan één persoon opgehangen. Ik heb niet het gevoel dat dit land ten onder gaat, als ik er eens niet ben. Natuurlijk is het niet zo, dat ik elke avond om zes uur thuis achter de aardappelen zit, maar ik heb nog geen enkele keer een ouderavond van mijn kinderen gemist."

Als minister van Defensie, moet Frank de Grave aanzienlijk meer reizen dan in zijn vorige functie in het eerste Paarse Kabinet, toen was hij staatssecretaris van Sociale Zaken. "In die functie lag het accent op beleid maken en regelgeving. Defensie is een relatief beleidsarm departement. Hier gaat het meer om de uitvoering en heb ik dus te maken met veel operationele zaken."

Op maandagavond probeert de minister zijn vaste bridgeavond samen met zijn vrouw intact te houden. Houdt hij daarnaast nog wat tijd over, dan slaat hij graag een balletje op de golfbaan.

Tekst: Reny Dijkman

Fotografie: Hans van Asch

In het vliegtuig terug, wordt het programma van de dag doorgesproken.

De EU voldoet niet aan haar eigen toelatingscriteria

De uitbreiding van de Europese Unie met een aantal Oost-Europese landen staat hoog op de politieke agenda. Volgens de liberalen moet de Unie echter eerst haar eigen huis op orde hebben, vóór ze nieuwe lidstaten kan opnemen. De Europese politiek moet doelmatiger worden en meer democratische controle toestaan. De grensoverschrijdende criminaliteit bijvoorbeeld, kan aanzienlijk beter bestreden worden, door hiervoor een Europees misdaadbeleid op te zetten. De Nederlandse liberalen zullen hiertoe dit jaar een voorstel indienen.

De voormalige Oostbloklanden staan al jaren te trappelen om zich, zoals aan het begin van de jaren negentig is beloofd, bij de Europese Unie te mogen aansluiten. Tot hun ergernis wordt de datum voor toetreding echter voortdurend uitgesteld. Polen bijvoorbeeld was aanvankelijk beloofd, dit jaar tot de Unie te worden toegelaten. Vervolgens werd dat uitgesteld tot 2003 en nu is er al sprake van 2005. Dat uitstellen heeft niet alleen te maken met twijfels over de vraag of de officiële kandidaat-lidstaten aan alle toelatingscriteria voldoen. In Brussel beseft men ook, dat de Unie zelf nog lang niet zo soepel functioneert als ze zou moeten. Uitbreiden zonder hervormen, zal het Europese raderwerk alleen maar stroever laten verlopen.

Vetorecht

"De Europese Unie voldoet niet aan haar eigen toelatingseisen", zegt Jan

Onder auspiciën van de Liberale en Democratische fractie in het Europees Parlement

Kees Wiebenga, delegatieleider van de VVD-Eurofractie en ondervoorzitter van het Europees Parlement. "Vooral het vetorecht belemmert een efficiënte besluitvorming, omdat er altijd wel een land is, dat redenen heeft om tegen, het vaak al moeizaam totstandgekomen compromis, te stemmen. Zo heeft Groot-Brittannië jarenlang een regeling, om tot een doelmatige bescherming van de buitengrenzen van de Unie te komen, tegengewerkt wegens een geschil met Spanje over de status van het schiereiland Gibraltar. Daarmee bemoeilijkten de 30.000 inwoners van deze apenrots, de grenscontrole van een conglomeraat van staten, met meer dan 370 miljoen inwoners. Als gevolg van dit soort onenigheid heeft Europol, de instantie die de opsporing van internationaal actieve misdadigers en hun organisaties tussen de aangesloten nationale politiediensten coördineert, drie jaar lang zonder geldig EU-verdrag gewerkt en in feite in een

"We moeten van het vetorecht af, ook al omdat het achterkamertjespolitiek in de hand werkt."

juridisch vacuüm geopereerd. We moeten dus van dat vetorecht af, ook al omdat het achterkamertjespolitiek in de hand werkt. Momenteel wordt het merendeel van de lidstaten door socialisten geregeerd. Die bewindslieden kennen elkaar vaak al via de internationale contacten tussen hun partijen en zijn daardoor snel geneigd Europese politieke kwesties niet in het openbaar, maar via stille diplomatie te regelen. Dat bemoeilijkt de democratische controle op die besluitvorming, waarbij ik overigens opmerk, dat een dergelijke praktijk even laakbaar zou zijn, als de liberalen overal aan de macht zouden zijn."

Grensoverschrijdende misdaadbestrijding en -vervolg

De Europese politiek moet dus efficiënter en transparanter worden. "Dat lukt niet door maar zoveel mogelijk besluitvorming van de nationale hoofdsteden naar Brussel over te hevelen", aldus Wiebenga. "Supranationaliteit is lang niet altijd dé oplossing. Bepaalde taken kunnen veel beter op het niveau van de lidstaat gere-

“Wij pleiten niet voor een Europees Wetboek van Strafrecht, maar wel voor het instellen van een soort Europees Openbaar Ministerie.”

geld worden. Dat neemt niet weg, dat de uitvoering van de taken die wél in Brussel thuishoren volgens ons kan worden verbeterd. Dat geldt bijvoorbeeld voor de grensoverschrijdende misdaadbestrijding. De oprichting van Europol was een belangrijke stap vooruit in de gezamenlijke aanpak van bepaalde vormen van criminaliteit met een internationaal karakter, zoals drugshandel, terrorisme, Europese fraude, de smokkel van nucleair materiaal en mensensmokkel. Die coördinatie beperkt zich echter tot de opsporing. Van een gezamenlijke aanpak voor wat de vervolging van dit soort criminelen betreft, is nog nauwelijks iets geregeld. Niet alleen verschilt de strafmaat voor een bepaald delict per land, ook de delictomschrijving is vaak anders. Bovendien worden, bij grensoverschrijdende misdaadzaken, vaak verdachten in verschillende landen opgepakt en vervolgens ook voor verschillende delicten vervolgd. Wij pleiten niet voor een Europees Wetboek van Strafrecht, maar wel voor het instellen van een soort Europees Openbaar Ministerie, dat als een draaischijf kan fungeren en de vervolging van internationaal opererende criminelen in de aangesloten lidstaten ondersteunt.”

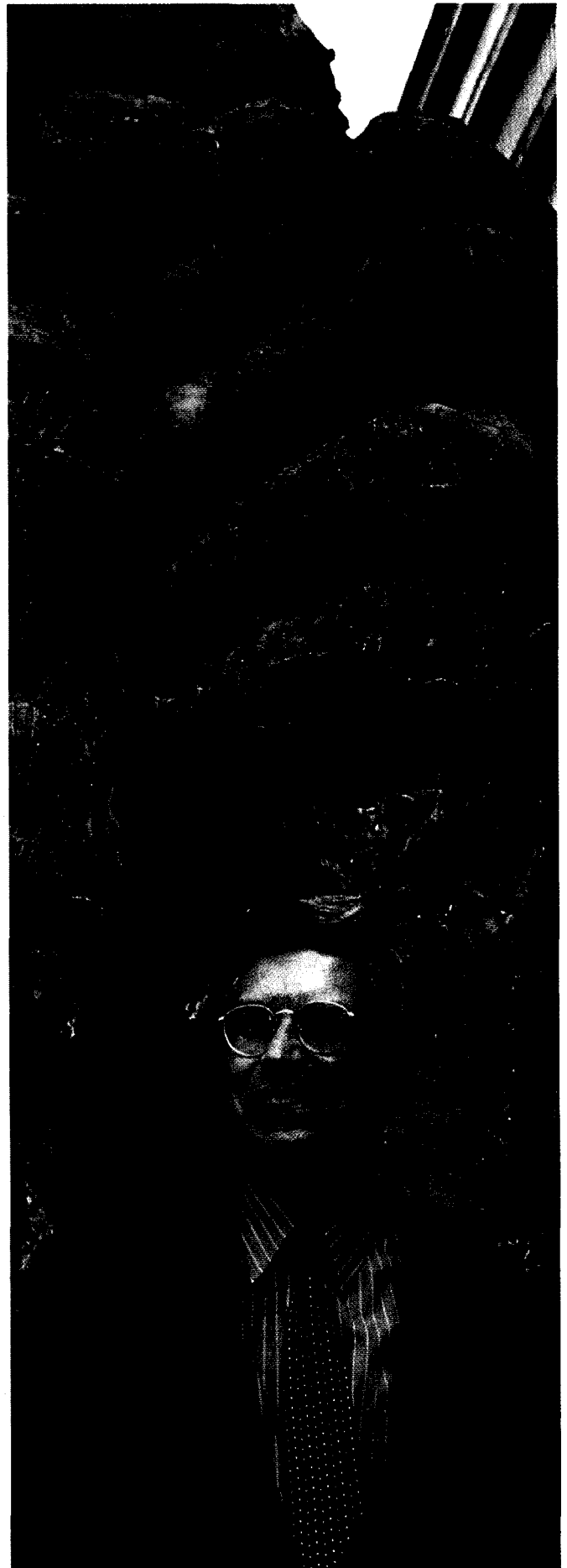
Juridische hoofdstad

Als het aan Jan Kees Wiebenga ligt, mag Den Haag de vestigingsplaats worden van dit Europees Openbaar Ministerie. “Tenslotte is Europol daar ook al gevestigd en met het internationaal arbitragehof, het Joegoslavië-tribunaal en het Vredespaleis, is Den Haag toch al zo’n beetje de juridische hoofdstad van Europa, zoniet van de wereld aan het worden. Belangrijker is echter, dat het bestuur van de Unie

hierdoor een stukje doelmatiger wordt, op voorwaarde natuurlijk, dat ons voorstel als gevolg van het veto-recht niet wordt uitgekleeft of op de lange baan wordt geschoven. Als liberalen doen we er alles aan, de werking van de Unie te verbeteren en te democratiseren, maar het vetorecht is en blijft het grootste obstakel op onze weg. Indien de lidstaten niet binnen afzienbare tijd besluiten dit veto-recht af te schaffen, zullen we de EU nooit echt kunnen hervormen en onze Oost-Europese nieuwkomers niet in een opgeruimd huis kunnen verwelkomen.”

Tekst: Jeroen Kuypers

Fotografie: Hans van Asch

'Maximale vrijheid voor iedereen!'

Voor u ligt de tweede editie van **Politiek!**, het magazine over liberale politiek. Maar wat is liberale politiek eigenlijk? Wat wordt concreet met de grondbeginselen van de VVD: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid bedoeld? **Politiek!** ging op onderzoek uit en vroeg vijf VVD-leden naar hun mening.

"Terug naar de uitgangspunten"

"Terug naar de uitgangspunten"

Anouk van Eekelen (23 jaar) student internationale politiek, lid stuurgroep Haya van Somerenstichting, lid partij-commissie Binnenlandse Zaken.

Anouk van Eekelen

"Het aantrekkelijke van liberalisme, is de combinatie van vrijheid en verantwoordelijkheid. Hiertussen moet de politiek een balans weten te vinden. Dat wil zeggen dat de overheid zich niet teveel moet bemoeien met flutdingen. Iedereen moet zijn eigen verantwoordelijkheid nemen. Dagelijks kom je in de krant zaken tegen, die verband houden met deze balans tussen vrijheid en verantwoordelijkheid. Denk maar aan zinloos geweld, privacy en openbare veiligheid. Over de verhouding tussen deze en andere liberale waarden moet je blijven discussiëren. Bij deze discussies merk je dan dat je met het liberalisme vele kanten op kunt. De politiek is vaak te pragmatisch bezig. Het is echter goed om soms terug te gaan naar de beginselen en van daaruit verder te denken. De Haya van Somerenstichting herzielt en vernieuwt momenteel de cursussen Liberalisme. Zo willen we kennis en discussie over liberale waarden in de partij blijven stimuleren."

"Vrijheid om fouten te maken"

Edwin van de Haar (29 jaar) inleider politiek-filosofische cursussen bij de Haya van Somerenstichting en lid van de Beoordelings- en Begeleidingscommissie, mede-oprichter en eerste voorzitter van de Benedictus de Spinoza-stichting en lid van Euro-contact voor de KC Den Haag.

"Liberalisme is een ideologische opvatting, over de inrichting van de staat en de mate van staatsbemoeienis met de maatschappij als geheel, waarbij het uitgangspunt is dat het individu zo min mogelijk last moet hebben van de staat en de overheid. Het individu moet zo vrij mogelijk zijn, om eigen wensen en verlangens na te jagen. Hij of zij moet de vrijheid krijgen om fouten te maken, op te staan en opnieuw te beginnen. Het is deze nadruk op het individu in het

liberale mensbeeld dat me aantrekt. Liberalen zijn ervan overtuigd, dat individuen binnen de aan hen geboden ruimte het beste uit zichzelf halen. Zonder opgelegde (staats)-betutteling en ingrijpen van anderen die het denken beter te weten."

Edwin van de Haar

"Vrijheid om fouten te maken"

In alle documenten over liberalisme kom je ze tegen, de grondbeginselen vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Liberalen vinden het belangrijk dat het individu in zijn waarde wordt gelaten en dat hij andere individuen in hun waarde laat. Of een individu deel uitmaakt van een groep of maatschappij

is niet belangrijk. De maatschappij is ondergeschikt aan het belang van het individu, aan zijn eigen belang. En dat kan juist positief uitpakken voor de gehele maatschappij.

Vrijheid

Neem bijvoorbeeld de bakker. Hij bakt brood omdat hij daar goed in is én omdat hij er geld mee kan verdienen.

nen. Maar tegelijk voedt hij daarmee andere individuen. Zijn eigenbelang is daardoor ook in het belang van de maatschappij. Het is dus belangrijk om de bakker de vrijheid te geven aan de slag te gaan. Liberalen streven naar een zo groot mogelijke vrijheid. Deze vrijheid heeft alles te maken met het vertrouwen, dat het liberalis-

me in de mens heeft. Mensen weten zelf wat goed voor hen is en wat ze willen. Daar hebben ze maar weinig regels en wetten voor nodig. Het liberalisme bestrijdt dan ook wetten en regels, die individuen in hun vrijheid beperken. De VVD pleit daarom ook voor vrije handel.

“Een zo groot mogelijke vrijheid”

“Een zo groot mogelijke vrijheid”

Anneke Pranger sinds 3 jaar bestuurlid van de VVD-afdeling Tynaarlo, PR-medewerker en organisator van reizen naar o.a. het Europees Parlement in Brussel en Straatsburg en naar Berlijn.

“Liberalisme betekent voor mij een zo groot mogelijke individuele vrijheid; zelf kunnen bepalen wat goed voor je is, zelf keuzes kunnen maken in het leven, voor je eigen mening uit kunnen komen en die van anderen respecteren. Als liberaal moet je verantwoordelijkheid nemen tegen opzichte van de medemens en de maatschappij. Je dient mensen te tolereren die anders zijn dan jij, hoe

Anneke Pranger

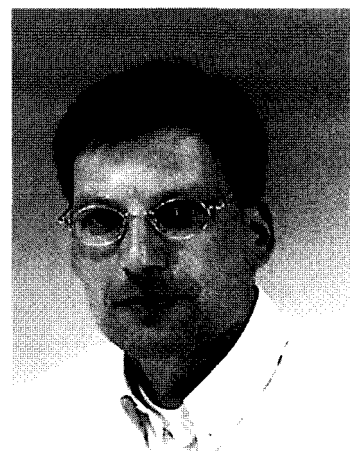
moeilijk soms ook. Maar dit loffelijk streven verwezenlijken lukt natuurlijk niet altijd, want als individu moet je rekening houden met je medemens en de maatschappij, die je weer allerlei beperkingen oplegt. Bovendien moet je in de politiek weer rekening houden met partijen die andere beginselen hebben. Met andere woorden, je moet altijd concessies doen, maar het liberale gedachtegoed niet uit het oog verliezen.”

“Eerst luisteren, dan doen!”

“Eerst luisteren, dan doen!”

Niels Joosten (35 jaar) voormalig

wethouder gemeente Doesburg, lid dagelijks bestuur kamercentrale VVD-Friesland.

Niels Joosten

“Wat ik onder liberalisme versta? Misschien geen origineel antwoord, maar daar versta ik vrijheid in gebondenheid onder. Maximale (keuze)vrijheid voor iedereen! Maar de vrijheid van de één, mag niet ten koste gaan van de vrijheid van de ander. Ieder mens weet wat goed voor hem/haar is. Dat hoeft de overheid niet voor je te beslissen. Alleen daar waar het echt nodig is, moet de overheid bijsturen. Dat uitgangspunt is de kracht van het liberalisme.

Het liberalisme heeft niet alleen de toekomst, het is gewoon uiterste noodzaak. Mensen worden helaas steeds individualistischer (individualisme is overigens heel wat anders dan liberalisme!) en steeds meer mensen willen daarom zelf hun keuzes maken. Geef mensen die keuzevrijheid! Belangrijk daarbij is, dat je niet alles beter weet dan een ander. Je moet niet op voorhand al beslissingen nemen. Je moet vooral luisteren naar de vrije meningen en daar volwassen op reageren. De VVD zou nog meer open kunnen staan voor ‘eerst luisteren, dan pas doen’. Niet bij voorbaat de mening al klaar hebben (of compromissen vastgetimmerd hebben in een regeerakkoord), maar telkens opnieuw een standpunt bepalen.”

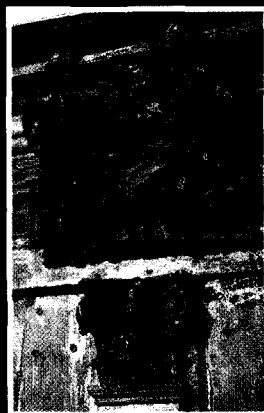
Verantwoordelijkheid

Natuurlijk moeten er altijd enige wetten zijn. De liberalen spreken niet voor niets over ‘een zo groot mogelijke vrijheid’. Absolute vrijheid is onmogelijk, want dat gaat altijd ten koste van anderen. Bij de vrijheid die de liberalen voorstaan, moet het individu zich verantwoordelijk voelen voor zijn medemens en voor zijn eigen leven. Volgens het liberalisme moeten mensen eerst naar zichzelf kijken, voordat ze de hulp van anderen inroepen. Neem opnieuw het voorbeeld van de bakker. Hij moet er zelf voor zorgen dat hij rondkomt. Hij kan

niet zomaar stunten met zijn prijzen, waarna de overheid zijn inkomen aanvult. Bovendien heeft hij ten opzichte van zijn klanten ook de verantwoordelijkheid om voor gezond brood te zorgen. Stopt hij bedorven ingrediënten in zijn deeg, dan wordt hij gestraft. Enerzijds door klanten, want die zullen geen brood meer bij hem kopen. Maar ook door de overheid, die onverantwoordelijk gedrag bestraft.

Verdraagzaamheid en sociale rechtvaardigheid

Een goede bakker zal zijn verant-

HET RAAYMAKERS' ANTIEK

17^e-19^e EEUWSE ANTIQUITEITEN

Openingstijden:
Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 18.00 uur
Zaterdag 10.00 tot 17.00 uur
of na telefonische afspraak

Kerkeind 44
5763 BD Millheeze
Tel.: 0492 - 342013
Fax: 0492 - 343695

"Je bent voor iedereen."

"Je bent voor iedereen."

Koksal Gor (33 jaar).

"Voor mij betekent liberalisme gewoon vrijheid. Dat je niet afhankelijk bent van een idee. Dat je niet links of rechts bent. Je bent voor iedereen, niet voor een bepaalde groep. Zo ben ik ook in mijn dagelijks leven. Wat mij ook aanspreekt in het liberalisme, is dat mijn mening altijd telt. Ik zeg gewoon wat ik denk en dat wordt gewaardeerd. De VVD kijkt naar mij als iemand van de maatschappij, iemand met een eigen mening. Ik hoef mijn leven niet aan te passen. Daarom pas ik ook bij het liberalisme. Ik heb het bij de CDA en PvdA

Koksal Gor

geprobeerd, maar daar hoorde ik niet bij. Als lid van de VVD wil ik mijn stem laten horen in de Amsterdamse straten. Ik wil mensen vertellen wat liberalisme is en hoe de VVD dat uitdraagt. Bovendien organiseer ik samen met anderen bijeenkomsten. Wat mijn functie bij de VVD is? Officieel zit ik nergens bij. Officieus overal."

woordelijkheid nemen en goed voor zijn eigen zaak zorgen. Maar als hij vervolgens zijn collega-bakkers saboteert, gedraagt hij zich niet volgens de liberale principes. Vooral niet volgens het grondbeginsel verdraagzaamheid. Liberalen proberen verdraagzaamheid te bevorderen door vrijheidsrechten in de Grondwet hoog te houden en uitingen van onverdraagzaamheid te bestrijden. Verdraagzaamheid komt ook nadrukkelijk tot uiting in de vierde pijler van het liberalisme: sociale rechtvaardigheid. Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan. Niemand mag

zomaar zijn gang gaan en alle remmen losgooien. Zo'n survival of the fittest zou ten koste gaan van ouderen, zieken of anderen die niet voor zichzelf kunnen zorgen.

Gelijkwaardigheid

Sociale rechtvaardigheid garanderen, verdraagzaamheid en verantwoordelijkheid stimuleren en de vrijheid zo ruim mogelijk houden. Deze uitgangspunten kan een liberaal alleen bewerkstelligen, als hij uitgaat van de gelijkwaardigheid van de mens. Dit is iets anders dan het gelijkheidsideaal, dat het socialisme predikt. Het liberalisme wil niet dat iedereen gelijk is. Elk individu is juist uniek. Dat wil zeggen dat ook niet iedereen gelijk behandeld hoeft te worden. Een broodbakker is immers geen loodgieter. Maar beiden moeten wel de kans krijgen zich te kunnen ontplooiën. Het liberalisme blijft daarom strijden tegen landen of organisaties, die anderen deze kans ontnemen.

De derde weg?

'The third way', noemde Labour-leider Tony Blair, na zijn verkiezingsoverwinning, de 'nieuwe' politiek die hij voorstond. De tijd van socialisme en conservatisme was voorbij, het was tijd om een nieuwe weg in te slaan. Blair sprak over het verenigen van de twee grote stromingen van links-van-het-midden: het socialisme en liberalisme. Twee richtingen, die in het begin van de 20e eeuw uit dezelfde stroming splitsten. De roep naar een derde weg werd ook gehoord tijdens een congres van centrum-linkse partijleiders in Duitsland. Ze bepleitten een nieuwe politieke koers. Een koers die beter aansluit op de realiteit. Een koers die de vrije markteconomie als uitgangspunt neemt. Een koers dus, die al lang gevolgd wordt door het liberalisme. Wil Blair echt een derde weg inslaan, dan moet hij niet de beginselen van het socialisme combineren met een andere stroming. Hij kan beter gewoon kiezen voor het liberalisme. Want dat is na conservatisme en socialisme de derde weg. Al eeuwenlang.

Vragen

De beginselen klinken allemaal even mooi. Maar ze roepen ook vragen op. Als we tolerant willen zijn, hoe gaan we dan om met hen die de tolerantie misbruiken? Hoe gaan we om met de stijgende welvaart in het Westen en de groeiende armoede in andere landen? En - om dichterbij huis te blijven - hoe gaan we om met de liberale uitgangspunten in een coalitie met conservatieven of socialisten? Het zijn vragen die niet een-twee-drie te beantwoorden zijn. Vragen die tot discussie zullen leiden tussen liberalen. Als deze discussies niet tot een consensus leiden, is dat geen probleem. Liberalisme is geen dogma. In strakke regels zien liberalen geen brood. Zelfs de bakker niet.

Tekst: Joost Mangnus

"Go Al go, go Joe go!"

Een bijdrage van Frits Huffnagel, gemeenteraadslid in Amsterdam voor de VVD

Vice-president Al Gore is tijdens de Democratische conventie, van 14 tot en met 17 augustus jl. in Los Angeles, officieel aangevoerd als presidentskandidaat voor de Democratische Partij. Frits Huffnagel en Hans van den Broek, al jaren nauw betrokken bij de kadertrainingen van de VVD, waren erbij en volgden vier dagen politiek. The American way, welteverstaan. Frits maakte voor Politiek! een verslag van zijn avontuur.

Aan de Amerikaanse verkiezingen in november gaat een heel circus vooraf. Voordat de nieuwe president wordt ingezworen, en hij in januari het Witte Huis mag betrekken, worden er vanaf februari in de verschillende staten voorverkiezingen gehouden, de zogenaamde primaries. Vervolgens komen in de zomer de gedelegeerden van de staten bijeen om, op de conventie van hun partij, een stem uit te brengen op de presidentskandidaat van hun keuze. In de praktijk staat echter allang vast wie dat gaat worden. De definitieve schifting heeft al gedurende de primaries plaatsgevonden.

Nut van conventies

De volgorde waarin de conventies gehouden worden, ligt vast: de partij van de zittende president mag als laatste. De Republikeinen hielden dus als eerste hun conventie en wezen in Philadelphia George W. Bush, zoon van de voormalig president Bush, als kandidaat aan. Twee weken later waren de Democraten

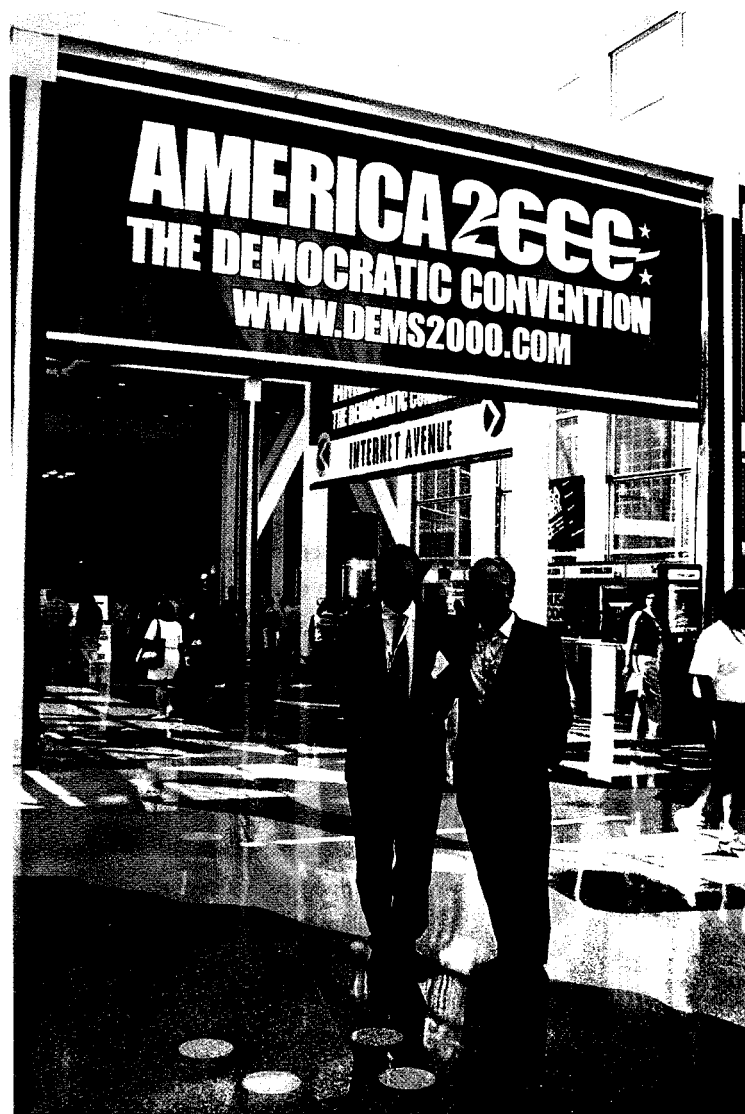
aan de beurt in Los Angeles. Ook bij de Democraten stond al vast wie het dit jaar zou worden: Al Gore, de huidige vice-president. De vraag blijft echter wat het nut van conventies is, als de uitslag al vaststaat. Het antwoord daarop is veelzijdig. Allereerst moet de genomineerde officieel zijn kandidatuur aanvaarden. Dat gebeurt op donderdagavond, de laatste avond van de conventie, met een uitgebreide speech. Daarin maakt de kandidaat duidelijk wat zijn doelstellingen zijn, mocht hij tot president worden gekozen. Ook wordt tijdens de conventie de kandidaat voor het vice-presidentschap aangewezen, de zogenaamde running mate. In het geval van Al Gore is dat Joe Lieberman, nu nog senator.

Tijdens de conventie wordt tevens het verkiezingsprogramma vastgesteld en proberen de kandidaten voor de Senaat en het Congres, zeg maar de Eerste en Tweede Kamer, zich te profi-

leren. Ze organiseren hiertoe diners, lunches en andere bijeenkomsten, bedoeld om te lobbyen en zo geld te werven voor hun campagnes. Voor de partijleden is de conventie vooral een vierjaarlijkse reünie, waarop ze kunnen bijpraten met oude bekenden en kennis kunnen maken met nieuwelingen binnen de partij.

Afscheid Clinton

Dit jaar werd tijdens de conventie afscheid genomen van president Bill Clinton. Hij is bijna acht jaar president en in Amerika mag een president niet langer dan twee termijnen van vier jaar aanblijven. Op maandagavond gaf Clinton een geweldige afscheids-speech, waarin hij de resultaten van de

Hans van den Broek (l) en Frits Huffnagel in Los Angeles

"I stand here tonight, as my own man..."

afgelopen acht jaar op een rij zette en waarin hij de fakkel overdroeg aan Al Gore. Amerika staat er momenteel beter voor dan acht jaar geleden en dit wilde Clinton natuurlijk graag even aanhalen: meer mensen met een baan, meer huizenbezitters en geen begrotingtekort, maar een -overschot. Kortom, resultaten om trots op te zijn. Over de zwarte periode, als gevolg van zijn buitenechtelijke escapades, repte

Het programma van de dinsdagmiddag was vervolgens gevuld met gedelegeerden, die zich stuk voor stuk schaarden achter Al Gore en Joe Lieberman. Onder de sprekers was Kathleen Kennedy Townsend, gedelegeerde voor Maryland en dochter van wijlen Robert Kennedy. Ook de avond was grotendeels ingeruimd voor de 'koninklijke familie' van Amerika: de Kennedy's. Caroline

My own man

Op woensdagavond was de beurt aan Joe Lieberman. Voor het eerst in de Amerikaanse geschiedenis, is de kandidaat vice-president iemand met een orthodox-joodse achtergrond. Hoewel hij al jaren senator is en geroemd wordt om zijn integriteit, is hij bij het grote publiek nog niet erg bekend. De conventie was voor hem dus een uitgelezen mogelijkheid, hier verandering in te brengen.

Het belangrijkste moment van de conventie was echter op donderdagavond. Na een inleiding door zijn vrouw Tipper, die het publiek enkele foto's presenteerde uit het familiealbum, was het de beurt aan Al Gore zelf. Hij stapte uit de schaduw van Clinton en verklaarde: "I stand here tonight, as my own man..."

Uit de speech die Gore aansluitend hield bleek nog maar eens, dat van de twee belangrijke partijen in de Verenigde Staten, de Democratische Partij het meest liberaal is. De

Republikeinse Partij is voor een verbod op abortus (Pro-Life), de Democratische Partij wijst zo'n verbod af (Pro-Choice). De Republikeinen willen een forse belastingverlaging, die grotendeels ten goede komt aan de hogere inkomens. De Democraten willen ook een belastingverlaging, maar dan voor iedereen. Daarnaast wil de partij van Gore een flinke investering in de gezondheidszorg en in de sociale zekerheid. Juist op die terreinen is nog veel te doen; in het rijke Amerika is nog lang niet iedereen verzekerd. Ook als het gaat om onderwerpen als onderwijs, wapenbezit en de positie van minderheden, zullen de standpunten van de Democratische partij een liberaal meer aanspreken, dan die van de Republikeinen. Of Gore echter de volgende president van de Verenigde Staten wordt, weten we pas op dinsdag 7 november. Dan zijn de verkiezingen en is het weer vier jaar wachten op het volgende circus.

"...don't stop thinking about tomorrow!"

hij met geen woord en het publiek hield enthousiast vele borden omhoog met de tekst: "Thank you, president Clinton." Geheel in lijn met zijn eerdere verkiezingsleuzen, sloot Clinton af met: "Remember: keep putting people first, keep building those bridges and don't stop thinking about tomorrow!"

Kennedy Schlossberg, de enig overgebleven telg van John en Jackie Kennedy, sprak de conventie toe. Ook de broer van de voormalige president, Edward Kennedy, richtte enkele woorden tot de aanwezigen. Zijn pleidooi voor een betere gezondheidszorg in de Verenigde Staten, ging er bij het publiek in als koek.

Sport verdient een vaste plaats in de Troonrede

"Mijne Heeren..." zo begon Koningin Beatrix de Troonrede van vorig jaar. De aanwezige Eerste en Tweede Kamerleden veerden op: "de Majesteit vergist zich". Dit was niet het geval, Koningin Beatrix citeerde haar grootmoeder uit de troonrede die zij hield in 1899! Vanaf 1814 zaten er alleen mannen in het parlement. Nadat de vrouwen in 1917 het kiesrecht hadden gekregen en er daadwerkelijk vrouwen in het Parlement zitting namen, veranderde de aanhef in: "Leden der Staten-Generaal".

Door Jan Rijpstra, lid VVD-fractie Tweede Kamerfractie der Staten-Generaal.

Troonredes worden vaak gezien als saaie, verplichte nummers waar kraak, noch smaak aanzit. Zo kort en bondig als de Troonredes tot 1940 waren, zo lang (dradig) werden zij na de Tweede Wereldoorlog. Ellenlange opsommingen volgden over wat de ministers van plan waren. Het was in die tijd blijkbaar een bittere noodzaak om als bewindspersoon erbij te horen en dus moest het eigen departement in de Troonrede vermeld worden.

Mondjesmaat

Een ander opmerkelijk gegeven was, dat het accent in de Troonredes van de 19e eeuw met name op het buitenlands beleid, de koloniën en het leger werd gelegd. Dit zou tot ver in de twintigste eeuw duren. Mondjesmaat kwam het onderwijs erin voor en de volksgezondheid werd pas ter sprake gebracht, als er epidemieën waren uitgebroken. Onderwerpen die met welzijn te maken hadden kwamen niet voor, laat staan onderwerpen die met sport te maken hadden. Tenzij men de opmerkingen, over de achteruitgang van de weerbaarheid van de jeugd, vertaalt als zijnde dat er meer aan lichaamsvoeding gedaan moet worden. In de Troonrede van 1953 werd gesproken over: "Ook overigens zal grote aandacht vereist zijn voor de geestelijke en lichamelijke vorming van de jeugd in en buiten schoolverband". Het heeft echter tot 1959 geduurd voordat het woord 'sport' daadwerkelijk in de Troonrede uitgesproken werd.

Koningin Juliana sprak toen: "Waakzaamheid is geboden, opdat de toeneming van de materiële welvaart, de in de hedendaagse maatschappij dreigende verzakelijking

foto: Ronald Vink

“Waakzaamheid is geboden, opdat de toeneming van de materiële welvaart, de in de hedendaagse maatschappij dreigende verzakelijking niet versterken.”

niet versterke. Veelal behoort zij dienstbaar te zijn aan de geestelijke verheffing van ons volk. In dit verband ware onder andere te denken aan maatschappelijk werk, aan kennisneming van onze oude cultuurbezit en van uitingen van hedendaagse kunst en aan een zinvolle vrijetijdsbesteding, waaronder de sport”. Op zich is het opmerkelijk dat er voor het eerst in 1959 over sport gesproken werd, want er waren voldoende aanleidingen geweest om sport al eerder in de Troonrede op te voeren. Te denken valt aan de Olympische Spelen in Amsterdam (1928), de ontwikkelingen rond de Olympische Spelen in Berlijn (1936) of de Russische inval in Hongarije (1956). In 1963 kwam de sport nadrukkelijker in beeld: “Zij (de Regering) zal zowel voortwerken aan de vernieuwing van ons onderwijsbestel, als de nodige zorg besteden aan de vorming buiten schoolverband. Daarnaast acht zij - ook voor de volwassenen - een doelbewuste bevordering harerzijds van de sport,

evenals van alle andere vormen van actieve tijdsbesteding, een taak van groot gewicht”.

Ontspanning

Nadat in 1965 over “ontspanning van jeugdigen en volwassenen” werd gesproken, sprak de vorstin in 1966: “De Regering wil in het komende jaar een begin maken met de subsidiering van verbeteringen van het wegverkeer en het openbaar vervoer in en nabij de steden, als mede van de bouw van sporthallen”. Het woord ‘ontspanning’ dook weer op in de Troonrede van 1967 en in 1968 werd bekend gemaakt, dat de mogelijkheden voor recreatie en jeugdbeleid verruimd werden. De Troonrede van 17 september 1974 maakte melding van het feit, dat de rijksbegroting voor het eerst in het perspectief van beleidsafspraken voor een vierjarige periode wordt geplaatst. Het kabinet Den Uyl stelde voor: “De principiële uitgangspunten van het kabinet, komen tot uitdrukking in een sterke

“Bezorgdheid over een ongezonde levensstijl, breng het belang van sportbeoefening nog nadrukkelijk onder de aandacht”. Jan Rijpstra.

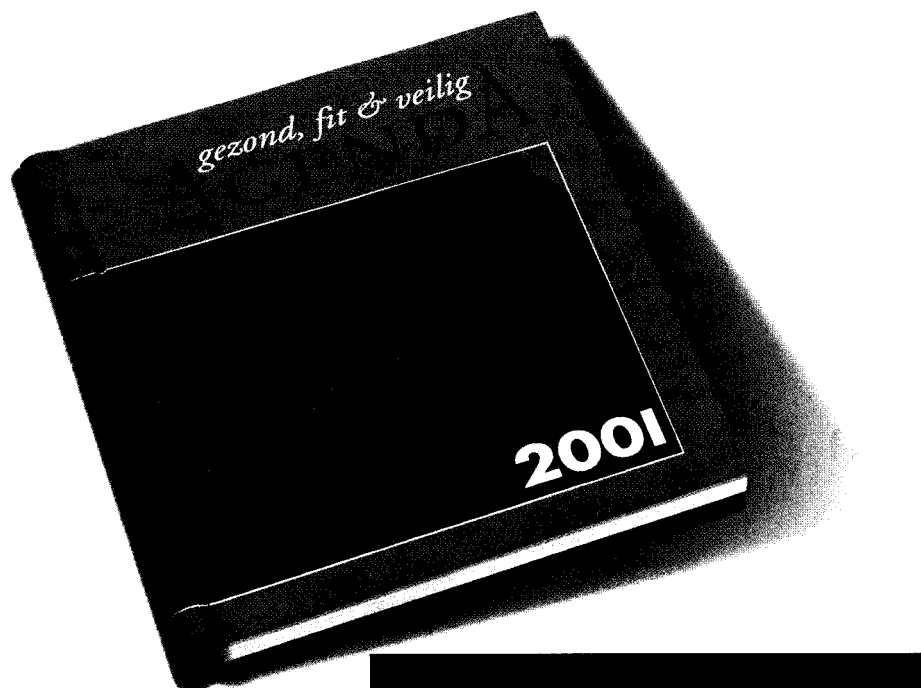
verhoging van de uitgaven voor welzijn en onderwijs, ontwikkelingshulp en sociale voorzieningen.”

In haar rede in 1978 sprak Koningin Juliana de wens uit dat “de Regering hoopt op een goed overleg met de Staten-Generaal over de ontwerp-Kaderwet Specifiek Welzijn, waarin het streven naar decentralisatie gestalte krijgt”. Tot zover enige wapenfeiten uit de regeerperiode van Koningin Juliana.

Wezenlijk belang

In 1980 trad Koningin Beatrix aan. Het duurde tot 1994 voordat er over sport in de Troonrede gesproken werd, maar vanaf dat moment stond sport nadrukkelijk op de politieke agenda.

Koningin Beatrix tijdens de troonrede van 1994: “In de ontwikkeling van de hedendaagse samenleving spelen sport en actieve recreatie een steeds belangrijker rol. Niet alleen voor de ontwikkeling van de jeugd, maar ook voor de vitaliteit van hen die ouder worden, voor de mensen met een handicap en voor de verschillende, maatschappelijke integratieprocessen in ons land, blijkt sport van steeds wezenlijker belang”. In 1995 kwam de volgende passage voor, na de opmerking over het belang van het houden van een evenwicht in procedures die snel zijn, maar ook zorgvuldig in het vreemdelingenbeleid: “De strijd tegen discriminatie en tolerantie in de samenleving moet onverminderd

De aandacht voor gezondheid en beweging is de laatste jaren sterk toegenomen. Steeds meer Nederlanders ondervinden last van stress door de werkdruk en een gejaagd leven. Daarnaast wordt Nederland alsmaar actiever: we trekken er steeds vaker op uit, nemen enkele vakanties per jaar, golfen, tennissen, skaten, doen aan fitness, etc..

De *gezond, fit & veilig Agenda* speelt op een unieke manier in op deze maatschappelijke trend door het bieden van een veelheid van informatie. In de Agenda staan vele prettig leesbare, interessante artikelen over voeding, bewegen, veiligheid in en om het huis, eerste hulp en lichaamsverzorging. Bovendien staat de Agenda boordevol tips voor een gezond, fit en veilig leven.

Lezersaanbieding

De lezers van **Politiek!** kunnen de *gezond, fit & veilig Agenda* bij TOPpers bestellen tegen het speciale tarief van f 19,95, exclusief f 5,50 porti. Wanneer u de onderstaande bon retourneert, krijgt u de agenda in **oktober 2000** toegezonden.

☐ **Stuurt u mij de gezond, fit & veilig Agenda tegen het speciale actietarief van f19,95**

Naam: _____

Adres: _____

Postcode/Plaats: _____

Telefoon: _____

Bank/Giro:

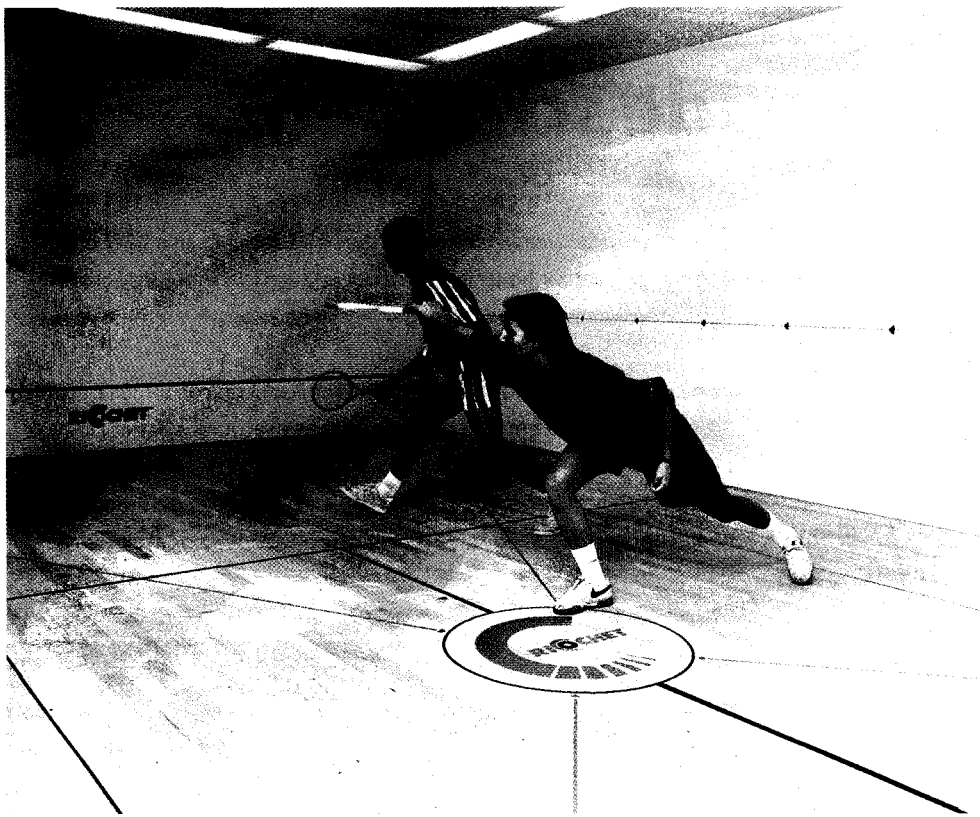
Ik ontvang graag ____ exempla(a)r(en) van de *gezond, fit & veilig Agenda* en machtig Uitgeverij TOPpers tot een éénmalige afschrijving van f 19,95 en f5,50 portikosten per besteld exemplaar.

Handtekening: _____

De luxe uitvoering, het aantrekkelijke formaat (*opengeslagen ± 49cm br. x 21cm h.*) en de prachtige kleurrijke en overzichtelijke opmaak maken van de *gezond, fit & veilig Agenda* de ideale bureau- of tafelagenda, en een gewild gebruiksartikel of (relatie) geschenk.

De *gezond, fit & veilig Agenda* komt tot stand in een unieke samenwerking met een groot aantal ideale organisaties die de bevordering van gezondheidsbewustzijn in Nederland voorstaan zoals: De Nederlandse Hartstichting, Het Oranje Kruis, De Maag Lever Darm Stichting, NOC*NSF, Stivoro, Centrum GBW, Trimbos Instituut, Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie, Voedingscentrum en VVN.

Uitgeverij TOPpers bv, Javastraat 29a, 5215 BG 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073 - 6140858, Fax: 073 - 640873, E-mail: denbosch@toppers.nl

"Samen sporten kan de integratie van minderheden bevorderen. De actie 'Sport, Tolerantie en Fairplay' is gericht op de strijd tegen discriminatie en tolerantie."

onze aandacht houden. De door Nederland ingezette actie voor Fair Play en tolerantie voor de sport, het aanstaande Europese Jaar tegen Racisme vormen een krachtig stimulans". En ook in 1997 sprak Koningin Beatrix over sport: "Bezorgdheid over een ongezonde levensstijl brengt het belang van sportbeoefening nog nadrukkelijker onder de aandacht. Sport is een inspiratiebron voor velen. Samen sporten kan de integratie van minderheden bevorderen. De

actie 'Sport, Tolerantie en Fairplay' is gericht op de strijd tegen discriminatie en tolerantie".

De Troonrede in 1998 volgde kort op de regeringsverklaring van het tweede kabinet Kok. Uitgesproken werd: "Voor sportbeleid wordt meer geld uitgetrokken. Het maatschappelijk belang van sport is zichtbaar in tal van activiteiten. De amateursport als basis van sportoefening zal verder worden gestimuleerd. Over de topsport zal de regering nog dit najaar

een beleidsnota toezenden".

Sport staat nu nadrukkelijk op de politieke agenda en dat moet vooral zo blijven. De VVD heeft zich daar - zeker vanaf 1994 met Erica Terpstra als staatssecretaris - steeds hard voor gemaakt. Vorig jaar kwam sport helaas niet voor in de Troonrede, vandaar dat ik een suggestie had voor de Troonrede die dit jaar wordt uitgesproken, maar die misschien volgend jaar gebruikt kan worden:

"Leden der de Staten-Generaal, het Nederlandse sportbeleid werpt haar vruchten af. De grote afvaardiging naar de Olympische en Paralympische Spelen in Sydney laat dit zien. Maar wij kunnen en mogen niet op onze lauweren gaan rusten. Het kabinet is voornemens om, mede gezien de demografische ontwikkeling in Nederland, de kennis op het gebied van beweging te bundelen. Hiertoe zullen de onderdelen sport en lichamelijke opvoeding in de toekomst onder één bewindspersoon worden gebracht."

Paars en de rode cijfers:

het afrekenen met oude schulden

Minister Zalm van Financiën die trots zijn 'gouden' koffertje aan de vaderlandse pers toont. Dat plaatje zal ook dit jaar weer hetzelfde zijn, maar de cijfers van de Miljoenennota niet. De minister heeft reden tot lachen: het gaat Nederland immers economisch voor de wind en het begrotingstekort is, voor het eerst sinds ruim 25 jaar, veranderd in een begrotingsoverschot. Toch is het nog geen tijd voor zelfgenoegzaamheid vindt de VVD. "De staatsschuld moet verder afnemen, om de lasten van de vergrijzing niet op de schouders van toekomstige generaties te leggen."

Financiële meevallers waren er genoeg het afgelopen jaar: de verkoop van belangen in oud-staatsbedrijven, de oplopende brandstofprijzen, die de accijnskas spekken, en de verkoop van frequenties voor mobiele telefonie. Weliswaar eindigde deze veiling in een tegenvallende opbrengst van 5,9 miljard, maar toch, het was een meevaller. Voeg daarbij een economische groei, die hoger was dan voorzien, en meer belastinggeld stroomt in de schatkist dan verwacht. Niet gek dus, dat sommige partijen zich inmiddels in de handen wrijven, om met deze extra inkomsten hun verlanglijstjes met extra uitgaven te realiseren.

De staatsschuld, als percentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP), is de afgelopen jaren fors teruggelopen. In 1992 bedroeg deze schuld nog 80 procent van het BBP, de meest recente cijfers komen uit op een percentage van 59,6 procent. Toch is deze relatieve afname geen reden tot juichen, vindt Willibrord van Beek, financieel woordvoerder van de VVD in de

Tweede Kamer. "In absolute zin bedraagt de staatsschuld altijd nog zo'n 520 miljard gulden. Pas sinds vorige jaar is dit bedrag afgenomen. De rentelasten om deze schuld terug te betalen, moeten in de toekomst betaalbaar blijven. Een stringent begrotingsbeleid is daarom noodzakelijk."

Zalm-norm

Sinds zijn aanstelling in 1994, is minister Gerrit Zalm al meerdere malen geprezen voor zijn begrotingsbeleid, ook wel de Zalm-norm genoemd. Typerend voor zijn beleid, is dat de uitgaven per departement van tevoren zijn vastgesteld in zogeheten uitgavenkaders, die zijn gebaseerd op een economische groei van 2,25 procent per jaar. Deze kaders zijn strikt gescheiden van de rijksinkomsten. Eventuele tegenvallers aan de uitgavenkant worden opgevangen met bezuinigingen, meevallers mogen worden uitgegeven. De inkomsten van het rijk worden fifty-fifty verdeeld over het terugdringen van de staatsschuld en lastenverlichting. Mochten er onver-

hoopt tegenvallers zijn aan de kant van de rijksinkomsten, dan zal dit worden opgevangen met een hoger tekort en hogere lasten. Dit betekent dus, dat in tijden van economische groei, het begrotingstekort zal afnemen en vice versa.

Volgens sommigen was de inschatting van een jaarlijkse economische groei van 2,25 procent te voorzichtig. Deze groei zal naar verwachting voor het jaar 2000 uitkomen op zo'n 4 procent. Toch is dit, volgens Van Beek, geen argument om deze inschatting naar boven bij te stellen. "We zijn uitgegaan van 9 procent economische groei, gedurende deze kabinetsperiode. We wisten dat dit een

Willibrord van Beek, financieel woordvoerder VVD.

behoedzaam scenario was. Maar het is buitengewoon plezierig, als er geld overblijft om extra politieke wensen in te vullen." Ferd Crone, financieel woordvoerder van de PvdA in de Tweede Kamer, zegt hierover: "In 1998 hadden we absoluut niet gedacht dat de economie zo sterk zou groeien en dat zich al in het daaropvolgende jaar een begrotingsoverschot zou voordoen. Sterker nog, de Aziatische crisis maakte ons erg voorzichtig. Het geeft aan dat het economisch sentiment snel kan omslaan, met aanzienlijke gevolgen voor de rijksbegroting. In het huidige regeerakkoord zijn geen afspraken gemaakt over begrotingsoverschotten. Het is erg leerzaam daarbij stil te staan."

Teruglopen staatsschuld

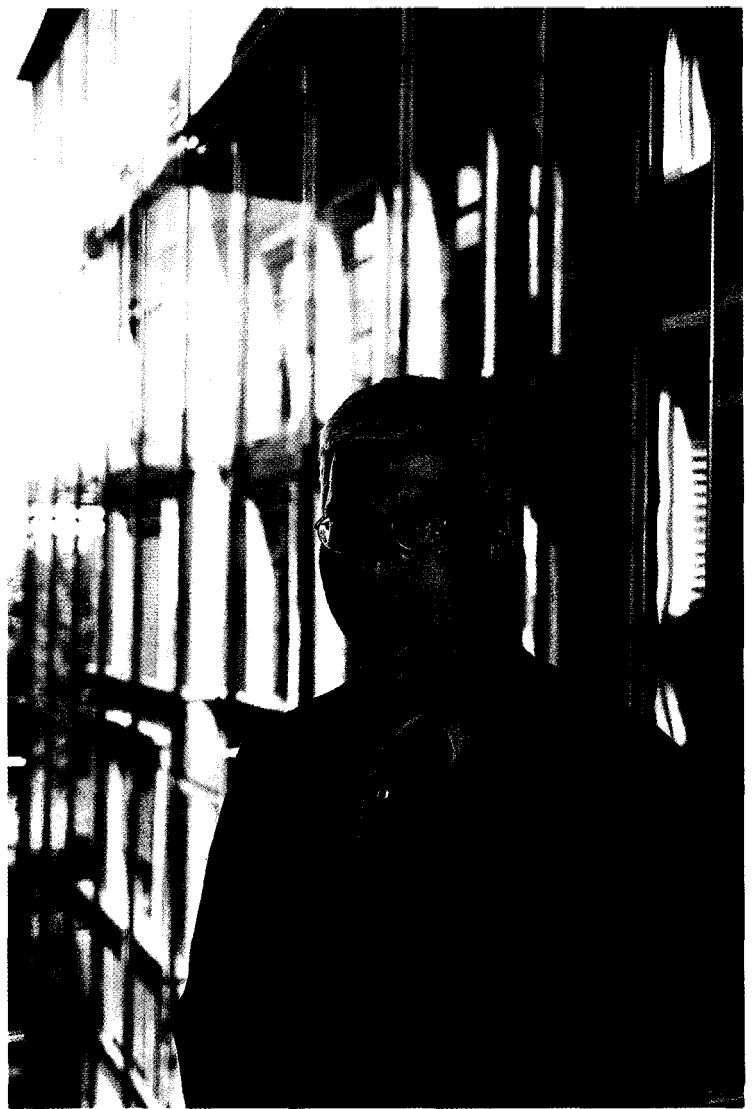
Is het teruglopen van de staatsschuld nu te danken aan de Zalm-norm of aan de economische groei van de afgelopen jaren? Ferd Crone: "De staatsschuld wordt bepaald door twee factoren: de absolute hoogte van de schuld (de teller, die vooral een gevolg is van tekorten op de rijksbegroting) en de hoogte van het BBP (de noemer, die een gevolg is van de economische ontwikkeling). Aan beide factoren is systematisch gewerkt. Om de tekorten op de begroting terug te dringen, is jarenlang bezuinigd op de uitgaven en is intensief beleid gevoerd gericht op banengroei. Werk, werk, werk was het motto. Ook de sociale partners hebben daaraan bijgedragen, door een verantwoorde loonontwikkeling te stimuleren. Daardoor stegen niet alleen de individuele inkomsten, maar ook die van de overheid en de sociale fondsen. Tegelijkertijd konden de uitgaven voor sociale zekerheid dalen, omdat

minder mensen afhankelijk werden van een uitkering. Nederland kon, en kan, zo optimaal profiteren van de economische opleving. De tekorten op de rijksbegroting namen af en in 1999 was sprake van een overschot. Ook voor 2000 wordt een overschot verwacht. De staatsschuld stijgt daarvoor niet langer, maar kan nu, gezien in absolute termen, gaan dalen."

Zowel de VVD als de PvdA zijn het erover eens, dat in tijden van economische groei de staatsschuld verder moet worden teruggedrongen. "We maken ons sterk om de absolute staatsschuld jaarlijks met minimaal 8 miljard af te lossen." Het is niet noodzakelijk dat deze schuld uiteindelijk op nul uitkomt. Een overheid mag best schulden maken, maar de huidige rentelast is veel te hoog, vindt Van Beek. De PvdA denkt daar iets anders over. Ferd Crone: "De vraag is niet of wij de staatsschuld willen verminderen. Daarover kan geen enkel misverstand zijn. De vraag is, of de schuld versneld moet worden afgelost. Wie straks langdurig op een wachtlijst voor een operatie staat, omdat we onvoldoende arbeidskrachten voor de gezondheidszorg hebben opgeleid, zal weinig troost vinden in de mededeling, dat we wel een heel lage staatsschuld hebben. Bedrijven die straks geen geschoolde krachten meer kunnen vinden, of onbereikbaar zijn geworden, zullen weinig begrip hebben voor het argument, dat onze prioriteiten lagen bij versnelde aflossing van de staatsschuld."

Uitgavenkaders niet vergroten

Ook de VVD is er voorstander van dat er meer geld stroomt naar onderwijs, gezondheidszorg, interne en externe

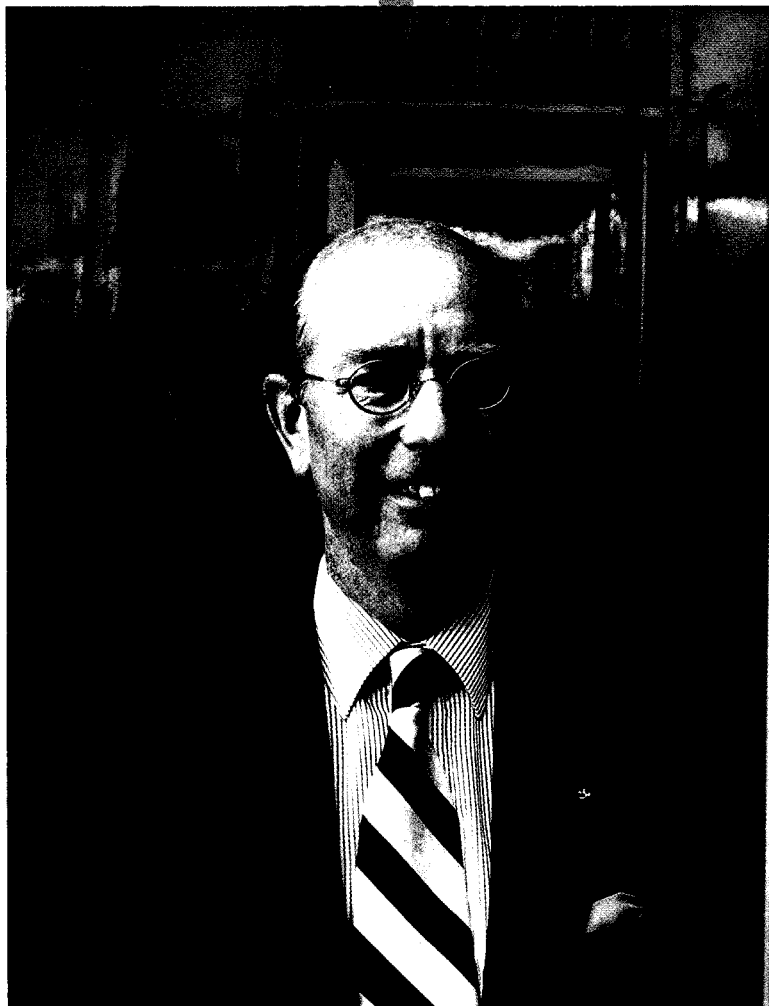
Ferd Crone, financieel woordvoerder PvdA.

veiligheid en het bereikbaarheidsprobleem. Toch zijn, volgens Van Beek, de extra inkomsten in de staatskas geen reden om de uitgavenkaders, die zijn vastgelegd in het regeerakkoord, te vergroten. "De sterk vergrijzende maatschappij vraagt om extra aandacht. Het is zaak ervoor te zorgen, dat we ook in de toekomst de gezamenlijke lasten, die de vergrijzing met zich meebrengt, kunnen dragen. De lasten van de AOW en de gezondheidszorg, moeten ook in 2020 betaalbaar zijn. Deze mogen we niet op de schouders leggen van toekomstige generaties. Als we deze jaren, waarin het economisch goed gaat, benutten om de staatsschuld snel af te lossen, ontstaat er ruimte op de begroting om deze problemen het hoofd te bieden. De extra inkomsten, zo is afgesproken in het regeerakkoord, worden gelijkmatig verdeeld over het terugdringen van de staatsschuld en lastenverlichting. Voor 2002 behoren een verlaging van onder andere de sociale premies, vennootschapsbelasting en motorrijtuigenbelasting tot de wenselijkheden."

Tekst: Mark Verduyn

Fotografie: Hans van Asch

Paspoort

Naam: Bas Eenhoorn

Leeftijd: 54 jaar

Burgerlijke staat: getrouwd met Anke, zij is gz-psycholoog

Kinderen: een zoon Ewout en een dochter Margot, beide uitwonend en studierend

Woonplaats: Voorburg

Carrière in het kort:

In 1976 werd Bas Eenhoorn op 29-jarige leeftijd burgemeester van

Schiermonnikoog, zeven jaar later stapte hij over naar Voorburg om daar burgemeester te worden. In de tussentijd bekleedde hij diverse functies op het gebied van openbaar bestuur. Voorbeelden hiervan zijn het voorzitterschap van de Zuid-Hollandse gemeenten en het voorzitterschap van de brancheorganisatie kabeltelevisie waarvan hij ook Europees president is geweest. Ook binnen de VVD is Eenhoorn altijd actief geweest, in het hoofdbestuur

en in het bestuur van de bestuursvereniging. Ook bekleedde Eenhoorn de functie van voorzitter van de commissie ruimtelijke ordening en later van de commissie binnenlands bestuur. Sinds 1996 is Eenhoorn partner binnen Ernst&Young, nu Cap Gemini Ernst&Young. Partijvoorzitter van de VVD is hij sinds vorig jaar.

Luistert het liefst naar: jazz - voornamelijk west coast jazz en klassieke muziek - Mozart

Laatst gelezen boek: Thomas Rosenboom - Publieke Werken. J.J. Voskuil en W.F. Hermans zijn echter favoriete auteurs

Gaat graag op vakantie naar: eilanden in het algemeen, het kanaaleiland Sark en de waddeneilanden Terschelling en Schiermonnikoog in het bijzonder. In de winter wandelt Eenhoorn graag in de bergen.

Tien vragen aan Bas Eenhoorn

“Respect hebben voor anderen, ruimdenkend en tolerant zijn. Mensen in hun waarde laten.”

1 Wat gaf voor u destijds de doorslag om de politiek in te gaan?

“Het is me met de paplepel ingegoten, in ons gezin was politiek vroeger een belangrijk gespreksonderwerp. De uiteindelijke doorslag heeft mijn eigen ambitie gegeven. Ik wilde liberaal richting geven aan het openbaar bestuur.”

2 Welke beslissing die u ooit genomen heeft, betreurt u het meest?

“Dit gevoel ken ik niet. Ik leer natuurlijk van mijn fouten en ervaringen, maar ik wil bouwen aan de toekomst en dus kijk ik liever vooruit, dan terug.”

3 Welke karaktereigenschap heeft u niet, maar zou u wel willen bezitten?

“Ik zou meer geduld willen hebben.”

4 Wat is uw grootste passie?

“Ik vind heel veel dingen leuk om te doen, ik heb een brede belangstelling. Ik heb dus niet één uitgesproken passie.”

5 In welke film had u graag de hoofdrol gespeeld en waarom?

“In ‘The good, the bad and the ugly’,

waarin Clint Eastwood the good speelt. In deze rol is hij heel observerend en strategisch bezig en probeert hij op die manier een botsing tussen karakters, een conflict tot een goed einde te brengen. Dat spreekt me aan.”

6 Wat is in uw ogen de betekenis van het woord liberaal?

“Respect hebben voor anderen, ruimdenkend en tolerant zijn. Mensen in hun waarde laten. Dat is hoe ik persoonlijk liberalisme zie.”

7 Met welke persoon uit het verleden zou u een gesprek willen aangaan en waarover zou dit gesprek gaan?

“Ibn Battuta, een Arabische ontdekkingsreiziger die in China is geweest, voorganger van Marco Polo. Hij heeft voor die tijd heel bijzondere dingen meegemaakt en deze belevenissen ook beschreven op een manier die nu nog heel toegankelijk is. Met hem zou ik als geograaf en dus vakgenoot wel eens een gesprek willen voeren. Daarnaast zou ik Machiavelli wel eens willen spreken. In mijn rol als voorzitter van de VVD heb ik een visie op de toekomst van het liberalisme. Deze

visie zou ik wel eens met hem willen bespreken, om deze te toetsen aan zijn denkbelden.”

8 Wat is hét maatschappelijke/politieke vraagstuk van de nabije toekomst in uw ogen?

“Zelfbeschikkingsrecht op je eigen lichaam, levensbeëindiging. Mensen worden in de westerse samenleving steeds ouder. Onder meer door de steeds verdergaande medische mogelijkheden. Niet iedereen zal echter in goede gezondheid oud kunnen worden. We kunnen immers niet voorkomen dat meer mensen (op oudere leeftijd) ziek worden en geen zicht hebben op herstel. De discussie over vrijwillige levensbeëindiging zal dan ook moeten worden gevoerd over de vraag of en hoe iedereen kan beslissen over een menswaardig einde van zijn of haar leven.”

9 Waar heeft u een uitgesproken hekel aan en waarom?

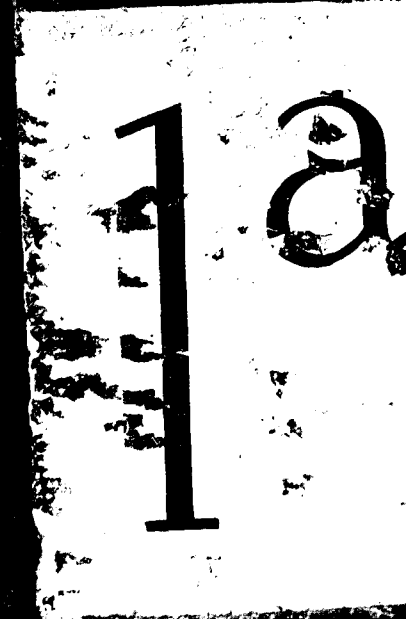
“Mensen die menen de wijsheid in pacht te hebben en hun mening aan anderen willen opleggen.”

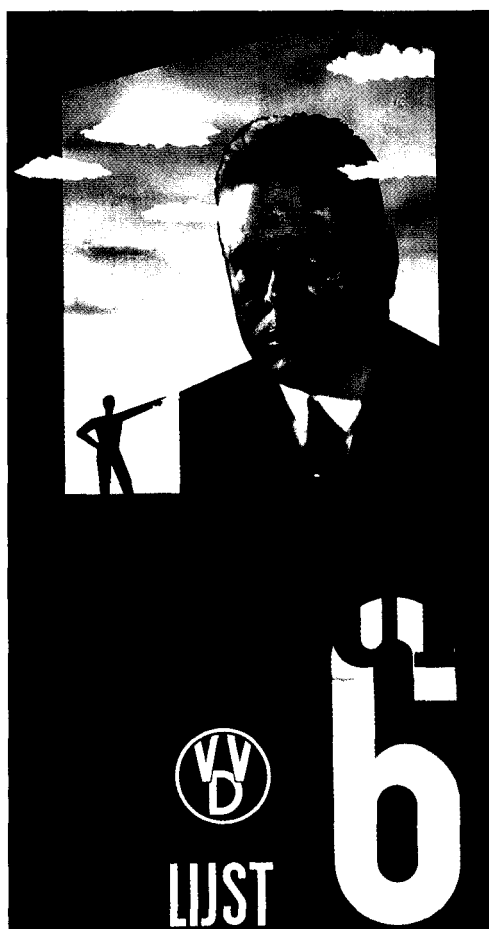
10 Welke droom zou u nog eens willen verwezenlijken wanneer u geen rekening hoeft te houden met zaken als tijd, geld of specifieke capaciteiten?

“Een boek schrijven dat het midden houdt tussen een roman en non-fictie. Iets schrijven dat mensen raakt en boeit. Kortom, iets blijvends nalaten.”

Tekst: Sandra Kagie

Fotografie: Hans van Asch

1948

1952

1956

VVD-verkiezingsaffiches deel I

Van Oud tot Toxopeus

Verkiezingsaffiches zijn vaak mooie staaltjes van grafische kunst, volledig gericht op het visuele effect. Oude affiches van politieke partijen zie je niet vaak meer, het zijn echte verzamelaarsitems geworden. Wie wel eens verzamelaarsmarkten afloopt, op zoek naar mooie exemplaren, zal ze moeilijk vinden. Dit komt mede door de aard van een affiche, want ze zijn bedoeld om gezien te worden. Voorzien van een pakkende tekst en met een in het oog springende afbeelding, heeft een affiche tot doel om de twijfelende kiezer als het ware te overrompelen en te overtuigen.

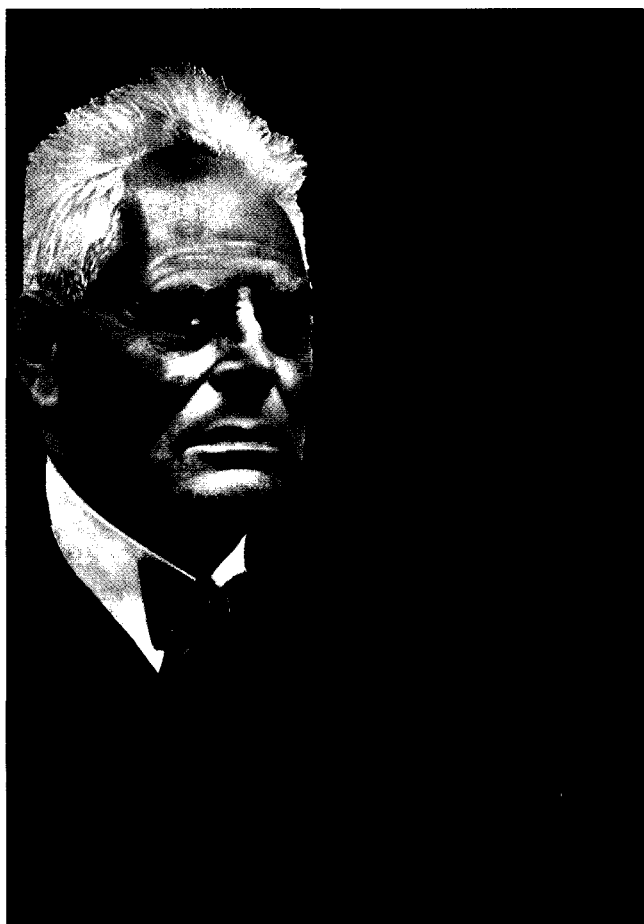
Door Lucas H.M. Osterholt, honorair archivaris van de VVD

Eén van de belangrijkste voorwaarden bij het ontwerpen van een affiche, is helderheid over de boodschap die de partij wil uitdragen. In tijden van politieke tegenstellingen is de keuze niet moeilijk. Het affiche van de ARP uit 1952, waarop een hand stevig een exemplaar van de Grondwet en de Bijbel vasthoudt met als tekst 'Grondslag voor de Staatskunde', laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Ook de dieprode horizon, met daarin een hamer en sikkel in wit op een affiche van de CPN (1946), ver-

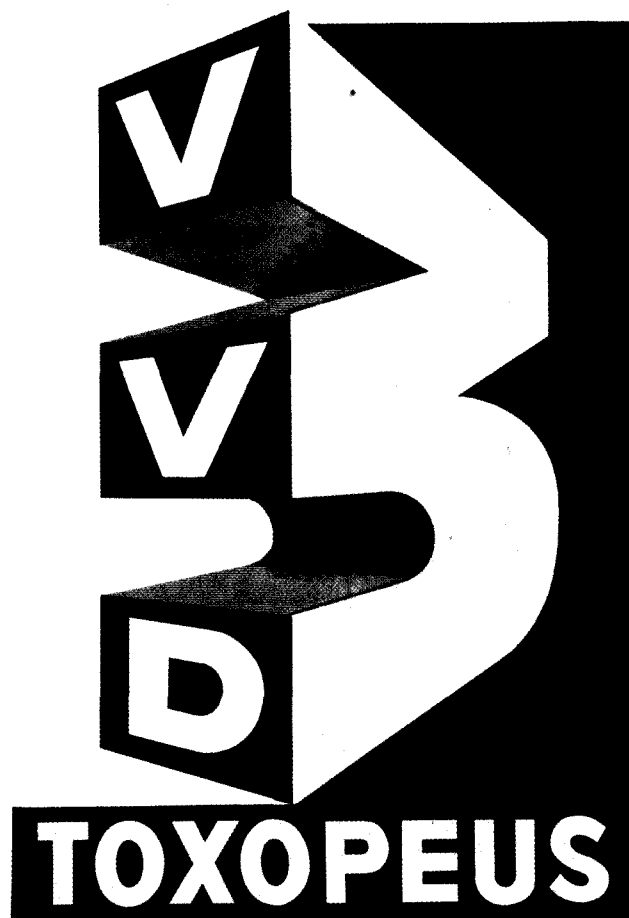
woordt de koers van de partij goed. Maar helderheid kan ook bestaan uit de keuze van een charismatische of bekende lijsttrekker, waarmee de partij vereenzelvigd wordt. In de jaren vijftig leverde dat sobere affiches op, met een ernstige kijkende Willem Drees, die de kiezer het vertrouwen vraagt voor lijst 2 (1952).

P.J. Oud

Met betrekking tot bekende lijsttrekkers, hebben de verkiezingscampagnes van de VVD een aantal bijzondere exemplaren opgeleverd, die de veranderingen binnen de VVD tussen 1948 en 1963 goed weerspiegelen. Deze veranderingen zijn door anderen uitvoerig beschreven, maar

1959

1963

Zichtbaar moest worden, dat de VVD en Oud bij elkaar hoorden.

komen er op neer dat de geschiedenis van de VVD, in organisatorische zin verdeeld kan worden in een periode van vóór en na mr. P.J. Oud. Zeker voor 1963, toen mr. P.J. Oud de verpersoonlijking van de VVD was, in de landelijke partijorganisatie en in de Tweede Kamerfractie, werd zijn portret bij landelijke verkiezingen gebruikt als boegbeeld van de VVD. Zichtbaar moest worden, dat de VVD en Oud bij elkaar hoorden. Dat kon het best

gedaan worden door het logo en een foto van Oud op een affiche af te beelden, samen met het door de jaren wisselende nummer van de landelijke verkiezingslijst. Een mooi voorbeeld daarvan is het landelijke affiche voor de Kamerverkiezingen van 1948, waarop het mannetje wijst naar de foto en als het ware zegt, 'kiest mr. Oud'.

Eenvoudiger

Vier jaar later is de typografie

eenvoudig, met rood wit blauw als steunkleuren in de volgorde van de Nederlandse vlag. Het 'Stemt mr. Oud' laat aan duidelijkheid weinig te wensen over. Bij de verkiezingen van 1956 is ook diesummiere tekst weggelaten. Drie jaar later, bij de verkiezingen van 1959, zette de VVD fel in op een anti-socialistische koers, tegen de Rooms-rode coalitie van KVP en PvdA van het vroegtijdig gevallen Derde kabinet Drees. Oud, voor het eerst afgebeeld met het lijstnummer 4, loodst de VVD naar een grote zetelwinst van zes zetels. Kort na de verkiezingen van 1959 kwam er binnen de partijorganisatie echter bezwaar tegen de immer aanwezige Oud binnen de VVD, de kandidaatstelling en de koers van de

fractie. Met name uit de provinciale partijorganisatie, kwam de roep om meer democratie en pluriformiteit in de partij, wat uiteindelijk resulteerde in een nieuwe lijsttrekker en een nieuwe opzet, bij de verkiezingen van 1963. Het cijfer drie stilistisch weergegeven, met daarop aangebracht de letters VVD waren een voorbode voor de latere affiches, met de bekende 'chocoladeletters', waarbij slechts bij uitzondering de foto van de lijsttrekker werd gebruikt. Meer daarover leest u in deel II, dat in Politiek no. 1, 2001 verschijnt.

Met dank aan het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) te Groningen

De Olympische droom van Erica Terpstra

Verontwaardiging is vaak een uitstekende motivator... Het is begin jaren zeventig als twee mensen uit de PvdA-top onbewust de kiem leggen voor de politieke carrière van Erica Terpstra (57). De heren spreken over het toekomstige sportbeleid van Nederland en zetten de toon met enkele opvallende opmerkingen: 'Wedstrijdsport dient ontmoedigd te worden, recreatieve breedtesport is de weg.' Terpstra: "Presteren was in hun beleving een vies woord. Dat stoorde me." Echt geïrriteerd raakte ze toen de heren stelden 'dat iedere burger verplicht zou moeten sporten'. "Niemand moet mij zeggen wat ik moet doen", reageert ze, nog steeds een beetje geprikkeld. "Voor mij was dat het laatste zetje dat ik nodig had. Ik wilde meepraten. Ik wilde de politiek in."

"Gehandicapten en ouderen zijn sinds de jaren tachtig daadwerkelijk geëmancipeerd"

‘Samen iets wezenlijks tot stand brengen’, dat was en is volgens haar wat politiek zo boeiend maakt. “Teamgeest”, noemt ze het zelf. Ze is ermee opgevoed. “Mijn vader was politieagent. Maar ook mijn moeder werkte buiten de deur, als secretaresse, om de studie van mijn broer en zus te kunnen bekostigen. Heel progressief voor die tijd. Ons gezin functioneerde als een team. We hadden elkaar nodig, we moesten het samen doen.”

Naast de zwemsport, steekt de jonge Erica Terpstra haar energie in een studie Chinees/Japans. Geen alledaagse richting. “In een vorig leven heb ik ongetwijfeld in het Oosten geleefd”, zegt ze. “Anders kan ik die keuze niet verklaren. Oosterse filosofieën boeien me mateloos.” Hoewel ze haar studie halverwege afbreekt om te trouwen, blijft de interesse in ‘de verborgen krachten’ altijd aanwezig. Nu nog trekt ze zich elke dag even terug in de Japanse kamer, in haar Haagse woning, om te mediteren. “Ik ben heel extravert, heel druk. Daardoor heb ik een sterke behoefte om rust te vinden. Door meditatie komt alles weer in balans.”

Politiek café

Haar sportcarrière gaat bijna naadloos over in een carrière als journaliste voor *Sijthof Pers*. In die hoedanigheid is ze ook aanwezig bij het forum, waarop de twee eerder genoemde PvdA-politici haar onbedoeld aanzetten tot actieve deelname aan de politiek.

Het opstarten van een politiek café in ‘s Gravenzande, is haar eerste politiek daad. Ze straalt als ze terugdenkt aan die tijd. “Heerlijk! Het was de tijd van de politieke polarisatie. De VVD die lijnrecht tegenover de PvdA stond. Wij hebben toen ‘de liberale vonk’ in het leven geroepen. Dat was een onderscheiding voor een niet-VVD’er die een uitspraak deed die enige liberale ontwikkeling deed vermoeden. Een beetje provocerend, maar daarom ook zo leuk. Tijs Wöltgens heeft die vonkeens gewonnen, met een gedachte die nu weer actueel is: ‘uitkeringsgerechtigden mogen passend werk niet zonder meer weigeren’. Natuurlijk zorgden wij ervoor dat de uitreiking van ‘de vonk’ alle aandacht van de pers kreeg. Een ludieke manier om de VVD en haar gedachtegoed te profileren.” Het zichzelf profileren is overigens lange tijd niet een van de sterkste kanten van de VVD geweest, vindt Terpstra. “Veel te lang hebben we ons in de karikatuur laten dringen van ‘law and order’ en ‘geld verdienen’. Dat is gelukkig veranderd. Velen zien in, dat het de VVD om mensen gaat én om de vrijheid van mensen zelf keuzes te maken. Wij zijn eigenlijk soms heel erg links.”

Als laatste aangetikt

De politieke activiteiten van Terpstra vallen op in Den Haag, waar de roep om meer vrouwen in de kamer actueel is. In 1977 plaatst de VVD haar als nummer 27 op de lijst. Tijdens de verkiezingsavond blijft de VVD tot twaalf uur ‘s nachts steken op zesentwintig. Maar vijf minuten over twaalf zijn het er zevenentwintig en is Erica Terpstra Kamerlid. Hans Wiegel speelt er een dag later, voorafgaand aan de fractievergadering, op creatieve wijze op in: ‘Het is de eerste keer dat ik mevrouw Terpstra mag feliciteren, omdat ze als laatste aantikt’. Het kersverse Tweede-Kamerlid Terpstra valt met de neus in de boter. Ze krijgt de door haar geliefde onderwerpen ouderen- en gehandicaptenbeleid op haar

bordje. Terugkijkend op die periode is ze trots op veel dingen, maar met name op de anti-leeftijdscampagne die tot stand kwam in een tijd waar in de jeugdwerkloosheid, anders dan nu, hoog was. Trots is ze ook op de Proeve van Wet gelijke rechten voor gehandicapten en op het Persoonsgebonden Budget. “Gehandicapten en ouderen zijn sinds de jaren tachtig daadwerkelijk geëmancipeerd. Daar hebben we voor geknokt. En met succes.”

Sport uit verdomhoek

Het grote publiek kent haar - naast haar inzet voor ouderen en gehandicapten - vooral van haar rol als staatssecretaris van Sport. Een portefeuille die ze van 1994 tot en met 1998 beheerde. “Ik heb er ieder moment van genoten! Het waren de gouden jaren van Ajax en Nederland grossierde in medailles op de Olympische Spelen in Atlanta in 1996 en Nagano 1998.” Zowaar verloor er toen geen enkele sporter zijn uitkering, na het halen van een gouden medaille. “Ja, ja, je doelt op Ellen van Langen in 1992. Belachelijke situatie natuurlijk. Om de topsport uit dat verdomhoekje te halen heb ik dan ook 50 miljoen gulden in het Fonds voor Topsporters gestort. Topsporters kunnen sindsdien - onder voorwaarden - beschikken over een budget, waardoor ze zich volledig kunnen richten op het leveren van topprestaties.”

Dat ze alleen geassocieerd werd met de topsport, stak haar wel eens. “Juist bij de breedtesport en gehandicaptensport was ik bijzonder vaak te vinden. Op die gebieden is ook veel bereikt. Maar ja, daar staan geen tv-camera’s. Dat ziet niemand.”

Olympische droom

Vanaf 1998 is ze terug in de Kamer. En probeert ze zich te houden aan een ongeschreven wet: je bemoeit je het eerste jaar niet met je ‘oude’ portefeuilles. Gelukkig heeft ze goede compensatie. Een kleine greep: lid van het presidium dat de Kamer bestuurt, voorzitter van de Kamercommissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, lid van de Raad van Europa en namens de atleten zit ze in de Olympic Truce. De Olympische droom van Erica Terpstra gaat gewoon door. “De Olympic Truce is in de zomer van 2000 geïnstalleerd door de president van Griekenland. Het doel van de Truce is strijdende partijen te bewegen tot een wapenstilstand, in de periode vanaf een week voor de Spelen tot en met een week erna. Idealistisch? Misschien, maar als je weet dat Samaranch de voorzitter is en mensen als Boutros Boutros Ghali en Perez de Cuellar meedoen, dan betekent het toch iets. En dat blijkt. Wij hebben rivaliserende groepen uit Afrika al aan tafel gekregen, terwijl de politiek dat niet voor elkaar kreeg. De magie van de Spelen, de onafhankelijkheid van de Olympic Truce en de uitstraling en wijsheid van mannen als Boutros Boutros Ghali, zijn soms krachtiger dan alle politieke wapenfeiten bij elkaar.”

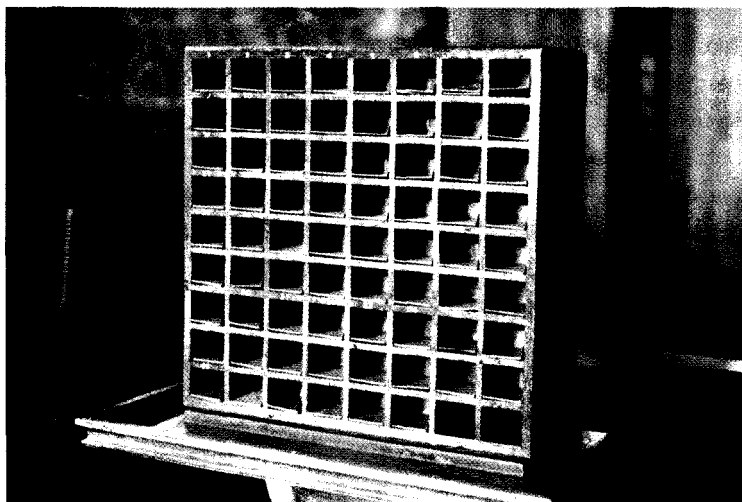
Tekst: Geert Braam

Fotografie: Hans van Asch

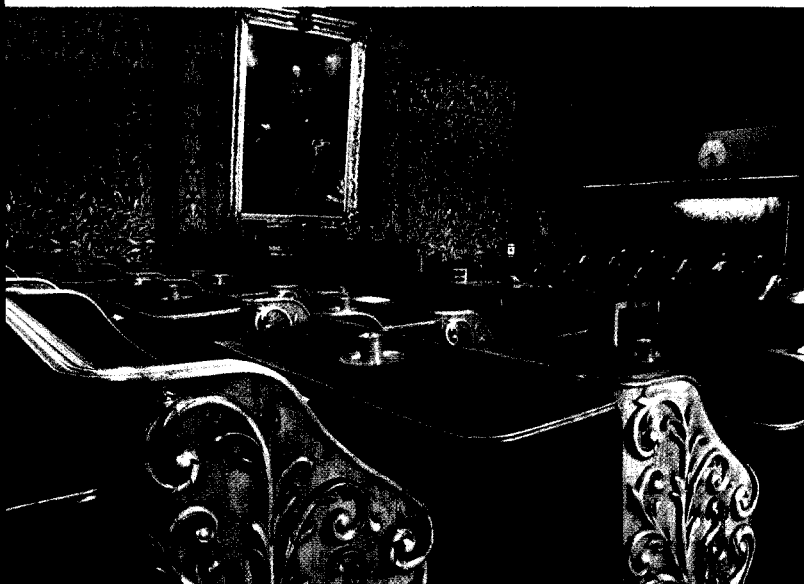
de vergaderzaal van de Eerste Kamer

De vergaderzaal van de Eerste Kamer is ongetwijfeld één van de mooiste vertrekken op het Binnenhof. In 1650 werd door de Staten van Holland en West-Friesland aan de architect Pieter Post de opdracht gegeven, deze indrukwekkende zaal te bouwen. In 1994 werd de zaal gerestaureerd en gemoderniseerd, zonder dat de authentieke kenmerken werden aangetast. In deze uitgave van Politiek! een kleine rondleiding door dit eeuwenoude vertrek:

Het 'peukenkastje', waarin de Kamerleden hun sigaar of sigaret moesten deponeren, voordat zij de vergaderzaal betraden. Inmiddels is het hele gebouw rookvrij gemaakt en heeft het kastje zijn oorspronkelijke functie geruild voor een nieuwe: die van ornament.

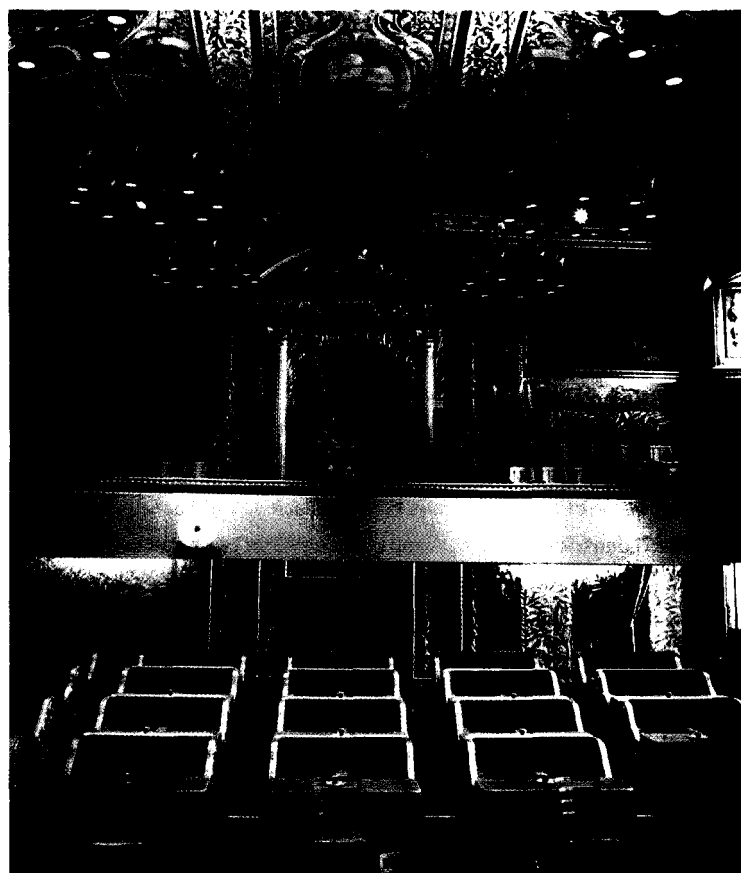

Boven de voorzittersstoel hangt het portret van Koning Willem II. Op de tafels staan tinnen inkt-potjes, waarin ooit de Kamerleden hun ganzenveren doopten om aantekeningen te maken. Tegenwoordig wordt er moderner schrijfgerei gebruikt.

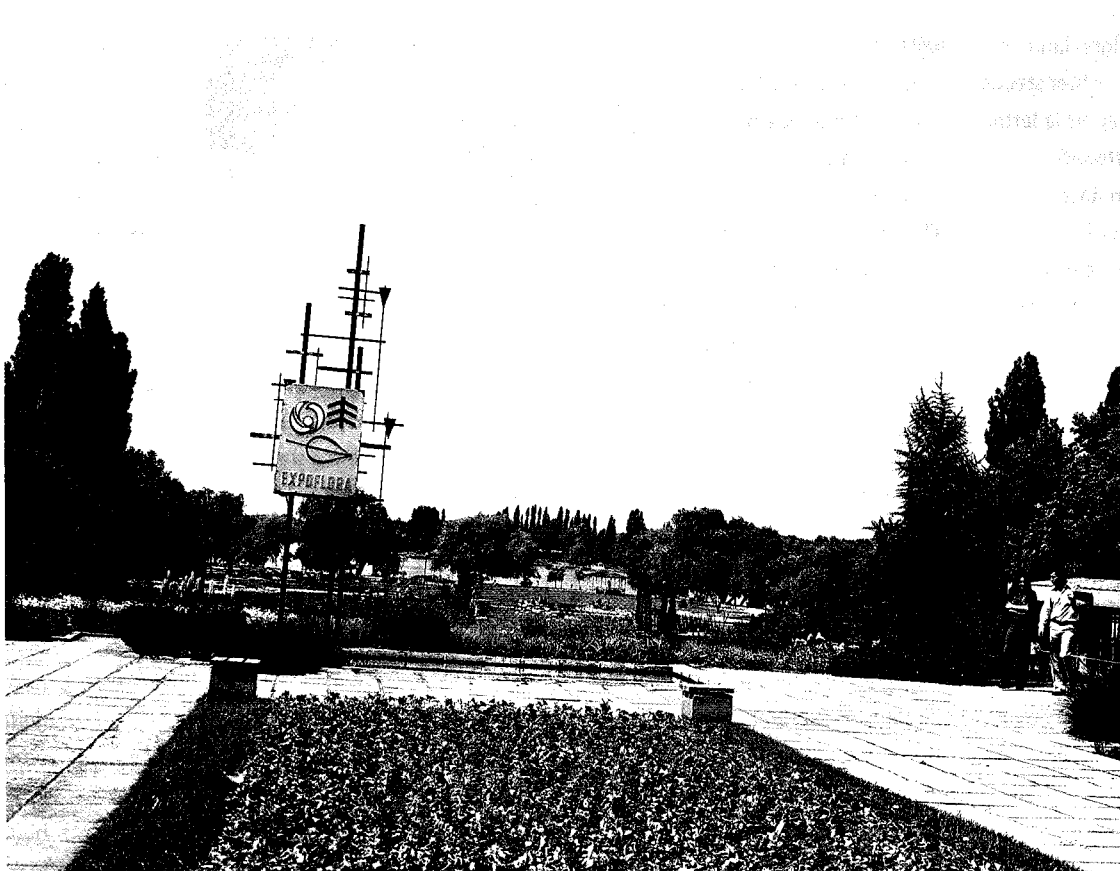
De vergaderzaal heeft een prachtig plafond met vele schilderijen in de vorm van vensters. Door deze vensters kijkt telkens een groepje mensen de zaal in. Deze nieuwsgierige mensen verbeelden de handelspartners van de toenmalige Republiek der Nederlanden.

Een overzicht van de indrukwekkende zaal, met een prachtig schilderij van Adriaan Hanneman, waarop de Godin van de Vrede staat afgebeeld. Recht tegenover haar beeltenis hangt een schilderij van de oorlogsgod Mars.

Roemenië

De naweeën van graaf Dracula

Het economisch herstel blijft broos.

Roemenië neemt een bijzondere positie in onder de landen van het voormalige Warschaupact, die tien jaar geleden bijna gelijktijdig een einde maakten aan het zogeheten 'reëel bestaande socialisme'. Op Albanië na, heeft het land veel langer geleden onder een brutale vorm van stalinisme dan de rest van Oost-Europa. De overgang naar het kapitalisme ging niet via een 'fluwelen revolutie', maar verliep schoksgewijs en ging met geweld gepaard.

Net als in Bulgarije werden economische hervormingen uitgesteld tot na 1996 en net als Joegoslavië kent Roemenië grote problemen met zijn nationale minderheden. Nu het land sinds enkele jaren (mede) door libera-

len wordt geregeerd, lijken democratie en vrije markt er eindelijk te hebben wortelgeschoten. Het economisch herstel en het parlementarisme zijn echter broos. De dreiging van extreem links is klein

geworden, maar die van extreem rechts is ervoor in de plaats gekomen.

Stalinisme

Nicolau Ceaucescu, die in 1968 de Sovjet-inval in Tsjecho-Slowakije offi-

cieel had veroordeeld en had geweigerd troepen ter beschikking te stellen om een eind te maken aan de 'Praagse Lente', leek aanvankelijk een beter soort communist. Althans, voor het Westen. De Verenigde Staten

gaven Roemenië de status van 'meest bevoorrechte handelspartner' en de Europeanen beschouwden hem als een staatsman die zich relatief onafhankelijk opstelde tegenover de Sovjets en dus het voordeel van de twijfel verdiende. In eigen land ont-popte Ceaucescu zich echter steeds meer als een stalinist après la lettre. Terwijl de meeste Oostblokstaten in de jaren zeventig en tachtig een geringe vorm van politieke en cultu-rele vrijheid kenden, keerde Roe-menië terug naar de tirannie van vóór de dood van Jozef Stalin.

Voor sommige Roemenen is het tijd-stip van de ommekeer exact te bepa-len. "In de zomer van 1971 was het keerpunt. Ceaucescu maakte zijn eer-ste reis naar China en Noord-Korea en kwam terug met ideeën over een eigen 'culturele revolutie'. Ik zal het nooit vergeten. 'Butch Cassidy and the Sundance Kid' draaide in de plaatselij-ke bioscoop en werd direct vervangen door een Sovjet-documentaire. Toen wisten we dat er iets veranderd was. Het duurde nog tien jaar voordat jullie dat in Amerika ook begrepen, 'vertel-de een Roemeen aan Robert Kaplan, toen deze voor zijn boek, 'Balkan-schimmen', een reis door het heden-daagse Roemenië maakte.

Virulent nationalisme

Het Ceaucescu-regime leek in zijn uiterlijkheden inderdaad op dat van Stalin en Mao Zedong. Toch moest de communistische retoriek vooral een internationalistisch sausje geven aan een steeds virulenter nationalisme. In dit opzicht leek Ceaucescu meer op zijn fascistische voorganger Antonescu, dan op zijn Oost-Europese collega's. In zijn streven naar een 'Groot-Roemenië', sloot de

laatste zich aan bij de nationaal-socialistische veldtocht tegen Rusland. In het door de Roemeense militairen bezette Bessarabië, het hui-dige Moldavië, vermoordden zij in anderhalf jaar tijd meer dan honderd-vijftigduizend Roemeense joden. Antonescu was zeker niet de enige jodenhater in Roemenië. Zijn partij, de 'IJzeren Garde', had vóór de oorlog al een indrukwekkende aanhang. Onder Ceaucescu moest Roemenië opnieuw een mono-culturele staat worden. De meer dan twee miljoen etnische Hongaren en honderddui-zenden Saksen en zigeuners moes-ten 'Roemeniseren' of verdwijnen. Joden en Duitsers werden zoveel mogelijk 'verkocht' aan Israël en de Bondsrepubliek. De overigen werd ver-boden nog onder-wijs te volgen in de eigen taal of kranten en boeken daarin te drukken. Zelfs fami-lienamen en plaats-namen werden 'ver-roemeniseerd'.

'Front van Nationale Redding'

In tegenstelling tot bijvoorbeeld de DDR en Tsjecho-Slowakije, is de over-gang van het communisme naar het postcommunisme in Roemenië niet gewelddoos verlopen. Duizenden bur-gers en soldaten, evenals vele agen-ten van de gehate geheime dienst, de Securitate, kwamen om tijdens de straatgevechten, die het einde van het Ceaucescu-regime inluidden. Hoewel de dictator en zijn vrouw na een kort proces ter dood werden ver-oordeeld en gefusilleerd, betekende dit nog geenszins het einde van het één-partijstelsel en de centraal gelei-

Valeriu Stoica, vice-premier en minister van justitie van Roemenië.

de economie. Het zogeheten Front van Nationale Redding, onder leiding van Ion Iliescu domineerde van 1990 tot 1996 de Roemeense politiek. President Iliescu kwam geregeld in aanvaring met zijn premier, de sociaal

"Door de strakke financiële controle van overheidswege had het IMF weinig invloed."

democraat Petre Roman, die meer hervormingen in het landsbestuur en de economie voorstond, maar Roman leek evenmin van plan Roemenië grondig te liberaliseren. Degenen die te luid om ingrijpende veranderingen riepen, werden bovendien hard-handig aangepakt. Toen de studen-ten en masse de straat opgingen, stuurde Iliescu duizenden mijnwer-kers op hen af. De 'ijzeren vuist van de arbeidersklasse' kwam hard aan op menig studiehoofd.

Halfbakken geleide economie

In de eerste helft van de jaren negen-

tig ontstond zo een duidelijke Noord-Zuid-scheiding in Oost-Europa. Ener-zijds waren er de landen die een snel-le overgang maakten naar de vrijemarkteconomie en de parlemen-taire democratie, zoals Polen, Tsjechië en Hongarije. Anderzijds, de landen die bleven steken in autoritarisme en een halfbakken vorm van geleide economie, zoals Bulgarije, Servië en Roemenië. Het Iliescu-regime was tot deze conservatieve politiek in staat dankzij het nagenoeg ontbreken van een buitenlandse schuld. "Door de strakke financiële controle van over-heidswege, had het IMF weinig invloed. Haar steun werd uitsluitend gebruikt voor het financieren van de Roemeense welvaartsstaat en niet

voor sociale hervormin-gen. Het regime kon zo de vakbonden tevre-denstellen. De privatiseringen waren erop gericht het bezit van de ondernemingen in Roemeense handen te houden, in plaats van ze te doen overgaan in bui-tenlandse," aldus Peter

Gowan in zijn essay 'The post-com-munist socialists in Eastern Europe'.

Onderling verdeelde oppositie

Toch kocht het Front van Nationale Redding - in 1993 omgedoopt tot PSDR, de Sociaal Democratische Partij van Roemenië- de instemming van de Roemenen niet alleen af met het behoud van banen en sociale voorzieningen. Iliescu toonde zich een goede leerling van Ceaucescu en Antonescu, door tegelijk het nationa-lisme te propageren. Roemenië streefde openlijk naar annexatie van de Roemeenstalige onafhankelijke

ex-Sovjetrepubliek Moldavië en Noord-Bucovina van de Oekraïne. De discriminatie van Hongaren, zigeuners en joden ging onverminderd door. Iliescu zag er zelfs geen been in een coalitie aan te gaan met de extreemrechtse Partij voor een Groot Roemenië, de opvolger van Antonescu's 'IJzeren Garde'.

Als gevolg van dit populisme en nationalisme bleef het liberalisme in Roemenië relatief zwak. Deze zwakte werd bovendien versterkt door de onderlinge verdeeldheid van de liberalen (in diverse partijen, waarvan sommige uitgesproken monarchistisch en andere republikeins zijn) en door de sterke concurrentie van andere oppositiepartijen, die op christen democratische en die op etnische grondslag.

EU-lid of Balkanparia?

Desondanks heeft Iliescu in 1996 de presidentsverkiezingen verloren en wordt het land sindsdien geregeerd door een coalitie van oppositiepartijen, waaronder de liberale PNL, die goed is voor een kleine tien procent van de stemmen. De reden voor deze ommekeer is het volledig vastlopen van de conservatieve politiek van de eerste postcommunistische jaren. Niet alleen bleven de prestaties, van de toch al niet zo sterke Roemeense economie, ver achter bij die van landen als Slovenië, Polen en Tsjechië, het felle nationalisme bracht Roemenië bovendien in toenemende mate in conflict met zijn buurlanden en schrok potentiële westerse investeerders af. Toen Hongarije en Bulgarije opteerden voor het lidmaatschap van de NAVO en de EU, dreigde Roemenië af te glijden tot het niveau van een Balkanparia, zoals

Albanië of Servië. De afgelopen jaren hebben de opeenvolgende Roemeense regeringen dan ook gekozen voor een pro-Europese en liberale politiek. De grensconflicten met Hongarije en de Oekraïne werden bijgelegd, de rechten van de Hongaarse minderheid worden beter gerespecteerd, terwijl op economisch vlak, met hulp van het IMF, onder meer de banksector volledig werd gesaneerd. Vandaar dat, in maart 1997, de Roemeense minister van buitenlandse zaken, Adrian Severin, tijdens een bezoek aan het Brusselse hoofdkwartier van de NAVO en de Europese Commissie

pro-NAVO-houding in en liet zelfs westerse vliegtuigen gebruikmaken van het Roemeense luchtruim. Nu ook het officiële nationalisme min of meer in de ijskast is gezet, hebben de

Nu ook het officiële nationalisme min of meer in de ijskast is gezet, hebben de liberalen duidelijk meer zelfvertrouwen gekregen.

zonder bescheidenheid verkondigde, dat "Roemenië aan alle criteria voor toetreding voldoet".

Liberalen op eigen kracht

Het optimisme van Severin was niet geheel onterecht. Roemenië evolueert ontegenzeggelijk in de juiste richting. De groei van de economie is weliswaar aanvankelijk aangetast door de Kosovo-crisis en de handelsbelemmeringen die deze impliceerde, maar uiteindelijk gesteund door het extra vertrouwen dat het westen in Roemenië heeft gekregen. De regering in Boekarest nam resoluut een

liberalen duidelijk meer zelfvertrouwen gekregen. De grootste liberale formatie, de PNL van Valeriu Stoica, de man die in het huidige kabinet de positie van vice-premier en minister van justitie bekleedt, is zelfs uit de 'regenboogcoalitie' getreden. Jarenlang voelden de liberalen, de christen-democraten van de Boerenpartij, de etnische partijen, een aantal burgerfora, ecologische bewegingen en zelfs een (afgesplitste) sociaal-democratische partij zich tot elkaar veroordeeld in hun afschuw van de gezamenlijke vijand: de (post)communistische president

Iliescu. Nu de boeman verdwenen is, brokkelt de coalitie langzaam maar zeker af. Stoica heeft al aangekondigd, dat zijn partij op eigen kracht de komende gemeenteraadsverkiezingen in gaat, ongetwijfeld in de hoop, dat een gunstige uitslag de positie van zijn partij in het kabinet verder zal versterken. De liberalen schuiven bovendien een eigen presidentskandidaat naar voren.

Toch is het niet louter zonneshijn in Roemenië. Het economisch herstel en de parlementaire democratie blijven erbroos. Ex-koning Michael, die in 1944 Antonescu afzette en Roemenië de kant van de geallieerden deed kiezen, maar drie jaar later door de communisten in ballingschap werd gedreven, is weliswaar ongekend populair, maar helaas geldt hetzelfde voor de geest van de dictator die hij ten val bracht. Roemenië is het land van de romanfiguur graaf Dracula, maar bracht in de twintigste eeuw twee echt bloeddorstige heersers voort. De naweeën van deze twee Dracula's zijn nog altijd niet verwerkt en het is zeker niet denkbeeldig dat het land een derde zal voortbrengen, als het economisch en politiek opnieuw zwaar tegenzit.

Tekst: Jeroen Kuypers

Geen Kamerleden, maar bouwvakkers in het parlement

Tijdens ieder zomerreces gaat de Tweede Kamer op de schop! Koud hebben de parlementariërs hun politieke strijdtoneel verlaten of bouwvakkers nemen bezit van het Tweede Kamergebouw. Acht weken reces worden benut om alle klussen te klaren, waar men in het drukke parlementaire jaar niet aan toekomt. Geen belsignalen, voor aanvangstijden of stemmingen. Geen rumoerige bijenkorf, waarin vergaderingen tot laat in de avond doorgaan.

Het gebouw is doortrokken van een verflucht, want in de maanden juli en augustus wordt er getimmerd en gebroken, verhuisd en geleverd. De politiek staat dan op het allerlaagste pitje. In de postkamer liggen kleine hoeveelheden post te wachten, tot zij worden afgehaald door parlementariërs en parlementaire pers. De hoogte van al die stapeltjes is echter misleidend. In een nabije zaal liggen meters gesorteerde post, maar daarop is het volume van de postkamer niet berekend.

E-mails

Op deze recesdag treffen we defensiespecialist Theo van der Doel aan op zijn kamer. "Ik kom even wat zaken afhandelen en mijn post doornemen," vertelt hij. "Mijn persoonlijk medewerker is nu op vakantie." Hij opent het e-mailprogramma op zijn computer en telt meer dan 150 mailtjes, die de laatste vier dagen zijn binnengekomen. Hij verblijkt noch verbloost er van. "Daar zit veel junkmail tussen. De serieuze berichten vis ik er tussenuit, om snel te beantwoorden." Bovendien is hij bezig

met de voorbereiding van het Defensiewerkbezoek, tijdens het laatste deel van het reces, aan de Verenigde Staten. "Deze bezoeken worden tegenwoordig zo veel mogelijk tijdens de recesperiodes afgelegd."

Met deze mededeling wordt al een beetje geknabbeld aan de gedachte,

dat acht weken zomervakantie toch wel erg riant is. Vaak wordt door buitenstaanders afgunstig naar de lange recesperiodes gekeken, maar daar is weinig reden toe. Een werkweek van een gemiddeld Kamerlid telt regelmatig 80 uren. Vrije weekenden en avonden gaan op aan werkbezoeken en contacten met de partijachterban.

Dan is het vanzelfsprekend dat men's zomers bij het thuisfront wil zijn, om zich weer op te laden voor een nieuw parlementair jaar. Bovendien moeten bewindslieden en Kamerleden altijd hun vakantieadressen achterlaten, voor het geval zich een spoeddebat voordoet.

Recesklussen

Annelies Pleyte, beleidsmedewerker Welzijn van de VVD-fractie, heeft haar vakantie in de tweede helft van het reces gepland. We treffen haar, nog stug doorwerkend, achter haar computer aan. Annelies wijst op het verschil in de werkzaamheden tijdens en buiten het reces. "Als er geen Kamer is, heb ik veel meer tijd om me te verdiepen en

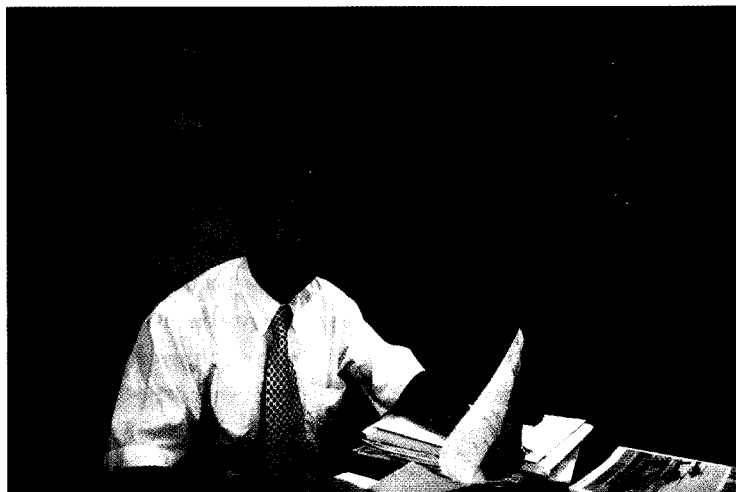
mijn feitenkennis bij te spijkeren. Ook gebruik ik de recesperiode om stage te lopen en te ervaren wat er in de praktijk leeft. Vanwege onze vele contacten met het totale zorgveld, is het goed om eens de andere kant van de (telefoon)lijn te zijn. Samen met kamerlid Stef Blok, heb ik dit jaar twee dagen in de thuiszorg meegedraaid

Meters gesorteerde post

Theo van den Doel:
meer dan 150 e-mails in vier dagen

Geen vergaderingen, maar verhuizingen

twee andere worden grondig gerenoveerd. Van het persbuffet is een hele muur uitgebroken. Veiligheidsman Leo behoort met zijn collega's tot de weinigen voor wie de recesperiode zelfs drukker is dan het gewone Kamerleven. "We hebben meer werk dan tijdens gewone Kamerdagen", vertelt hij in de portiersloge. "En dat

Annelies Pleyte vertelt over het verschil in werkzaamheden.

en twee dagen in de verpleeghuiszorg. Het viel me op dat mensen dat erg op prijs stellen. Ook een typische recesklus is je dossiers opschonen en je kamer opruimen. Daar kom je normaal gesproken niet aan toe. Als de Kamer draait ben je, van maandag tot en met vrijdag, bezig met de voorbereiding van de Algemene Overleggen (AO's) en de plenaire debatten."

Renovatie

In deze periode wekt het gehele gebouw de indruk dat politiek twee maanden een overtoollig gebeuren is. De vloer van de kamer van Hans Dijkstal, VVD-fractievoorzitter, is er geheel uitgebroken, vanwege houtrot in het plafond van de kamer onder de zijne. Dijkstal moet tijdelijk verhuizen naar de Den Uylzaal, een locatie waar men niet gelijk de VVD-voorman verwacht.

De drie restaurants in het gebouw worden teruggebracht tot één. De

"Ook gebruik ik de recesperiode om stage te lopen."

De kamer van Hans Dijkstal wordt waterdicht gemaakt

begint al vroeg. 's Morgens vóór achten komen er zo'n zestig bouwvakkers binnen. Tegen negen uur zijn dat er tachtig. "Leo vindt het logisch dat alle grote klussen in deze periode worden verricht. "Alle grote verbouwingen worden tot het reces uitgesteld, dat kan niet anders."

Tekst: Remy Dijkman

Fotografie: Hans van Asch

Niet meer in de file?

Mobiliteit en infrastructuur in de 21e eeuw

UTRECHT - Dit najaar verschijnt het Nationaal Verkeers- en Vervoerplan (NVVP). Hierin wordt de nadruk gelegd op problemen in de regio's en de daarbij gewenste oplossingen. Decentralisatie dus. De vraag is, wie de bestuurlijke, instrumentele en financiële middelen krijgt om deze decentralisatie vorm te geven. Hoe komen de bevoegdheden tussen de diverse bestuurslagen te liggen? Ook het beleid op het gebied van infrastructuur is volop in beweging. Tijdens twee actualiteitscongressen: 'Mobiliteit in de 21e eeuw' op 30 november en 'Infrastructuur in de 21e eeuw' op 7

december, wordt door deskundigen de stand van zaken en het toekomstbeeld uiteen gezet. De congressen zijn met name bestemd voor bestuurders en beleidsmedewerkers bij gemeenten, provincies en rijksoverheid op het gebied van Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken. Maar ook projectontwikkelaars, transportondernemers, adviseurs en belangenorganisaties, kunnen zich op deze dagen laten informeren. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Studiecentrum voor Bedrijf en Overheid, telefoon 040 - 2974889.

Verbod op radarverklippers

DEN HAAG - Minister Netelenbos (Verkeer) volgt het advies van verkeersveiligheidsorganisatie 3VO, om radarverklippers en lasershields te verbieden. Zowel het bezit, als de verkoop van deze apparaatjes wordt strafbaar. Nederland volgt daarmee het voorbeeld van andere Europese landen, waar dit al langer het geval is. Volgens Netelenbos zijn radarverklippers en lasershields alleen maar bedoeld om de wetten te ontwijken. 3VO is tegen de apparaten, omdat ze aanzetten tot hardrijden.

Spanning tussen ruimte en economische groei

SCHEVENINGEN - We hebben Prinsjesdag net achter ons liggen. De koningin heeft, met de presentatie van de miljoenennota, het regeringsbeleid voor 2001 en de economische situatie van Nederland bekend gemaakt. Het kabinet staat voor een aantal lastige beslissingen. De keuze tussen ruimte of economische groei staat continu in de belangstelling. Het Financieel Dagblad Congressen organiseert op 26 september - een week na Prinsjesdag - een congres

Gemeenten lustig aan het bouwen

's-HERTOGENBOSCH - Het Brabants Dagblad kwam in augustus met een uitgebreid artikel naar buiten, over de nieuwbouw van gemeentehuizen in Brabant. Er wordt de komende jaren voor ruim 700 miljoen vertimmerd aan de behuizingen van de gemeentelijke bestuurders en ambtenaren. Voor een deel zijn deze plannen ingegeven door de gemeentelijke herindeling in Brabant. Het aantal gemeenten is terug gebracht van 131 naar 70. Nieuwbouw of verbouw is in veel gevallen dus noodzakelijk. De kosten worden voor een deel betaald uit de opbrengst van de verkoop van gemeentehuizen, die door de samen-

voeging overbodig zijn geworden. In een aantal gemeenten wordt vanuit de gemeenteraad, maar ook vanuit het publiek, vraagtekens gezet bij de kostenplaatjes. In de nieuwe gemeente Heusden werd een plan van 33 miljoen gulden, voor een geheel nieuw centraal gelegen gemeentehuis, inzet van de vorige raadsverkiezingen. Unaniem kozen de Heusdenaren voor partijen, die de bestaande gemeentehuizen willen verbouwen. Kosten: toch 26 miljoen. Enkele andere voorbeelden van ambitieuze plannen: 's- Hertogenbosch (100 miljoen!), Zevenbergen (37 miljoen) en Boxmeer (26 miljoen).

"Het feit dat Nederland steeds meer een multireligieus karakter heeft, hoeft niet te betekenen dat je niet gewoon helder voor je eigen overtuiging mag blijven staan. Ik vind dat een aantal christenen daar wel eens een hypercorrectheid in heeft."

SGP-kamerlid Van der Staaij hekelt het besluit om de traditionele kerkdienst op Prinsjesdag om te ruilen voor een interreligieuze bijeenkomst op de NCRV-radio.

Nieuwe ministerkamer

DEN HAAG - Voortaan kunnen ministers en staatssecretarissen, na een zwaar debat in het Tweede-Kamergebouw, de nieuwsgierige pers ontwijken. De nieuwe, afgeschermdede ministerskamer bevindt zich in het gedeelte van het Binnenhof, dat alleen voor bewindslieden, Kamerleden en ambtenaren toegankelijk is. De ministersruimte is via het eveneens afgeschermdede ledenrestaurant te bereiken. Voorheen verlieten bewindslieden via de achterkant van de grote vergaderzaal, waarna zij door de wandelgangen naar de oude ministerskamer liepen. Die wandelgangen waren voor de pers toegankelijk en menig journalist schoot na een debat een minister of staatssecretaris aan. Dat behoort tot het verleden.

"Ik wil niet de term federale Europese regering bezigen, maar een echt Europees uitvoerend orgaan kan het vertrouwen van de markten in de

euro terugbrengen."

Voorzitter van de Europese Commissie, Romano Prodi, maakt zich zorgen over de lage koers van de euro, in de Stern.

Snel liberalisering spoorvervoer

ZOETERMEER - EVO, de belangenbehartiger van de opdrachtgevers van het goederenvervoer per spoor, is blij dat de politieke lobby haar vruchten begint af te werpen. Het Europees Parlement heeft in juli besloten, om de concurrentie op het Europees spoorwegnet sneller te introduceren. De voorstellen moeten leiden tot een liberalere aanpak, waarbij beheer en exploitatie van het spoor gescheiden worden. Een volledig vrije toegang op het spoornet in Europa is het uitgangspunt. Daardoor krijgt de industrie nieuwe mogelijkheden om capaciteit te reserveren. De EVO verwacht dat concurrentie de oplossing is voor een betere dienstverlening en dat het spoor op deze manier een beter alternatief gaat worden voor het overbelastte wegennet.

Wat verdient een kamerlid?

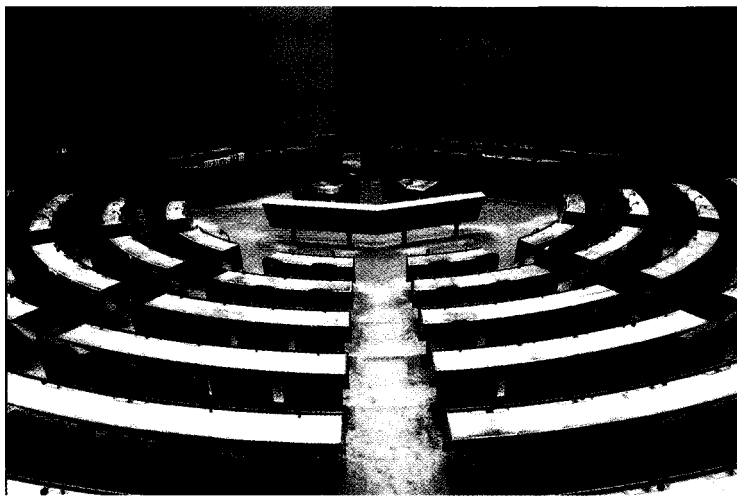
DEN HAAG - De redactie van Politiek! heeft gemerkt dat veel lezers nieuwsgierig zijn naar de verdiensten van politici en kamerleden. Die gegevens zijn absoluut niet geheim en makkelijk verkrijgbaar. In deze en komende edities geven we u wat meer inzicht. Een kamerlid krijgt officieel geen salaris, maar een schadeloosstelling. Per 1 augustus 1999 is dit vastgesteld op f 14.058,- bruto per maand. De kamervoorzitter krijgt daar, gezien zijn functie, boven op een extra toelage van f 57.356,- bruto per jaar. Ook fractievoorzitters krijgen een extra toelage, maar die is afhankelijk van de omvang van hun fractie.

Phileas gaat rijden in Eindhoven

EINDHOVEN - De westcorridor in de regio Eindhoven is een sleutelproject in de Vierde nota ruimtelijke ordening extra (Vinex). Zij bekleedt een voorbeeldfunctie voor een goede afstemming tussen mobiliteit, ruimtelijke ordening en economie. Het Rijk biedt langs die corridor extra kansen en financiële mogelijkheden. Het samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) speelt daar samen

met de gemeenten Eindhoven en Veldhoven op in met het 'Phileas-project', kosten 200 miljoen gulden. Phileas staat voor een innovatief voertuig - ontwikkeld in de regio - dat nieuwe impulsen moet geven aan Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) in middelgrote en grote steden. In 2003 zal de Phileas als eerste rijden van het centrum van Eindhoven naar Eindhoven Airport

en Veldhoven. De Phileas is een innovatief, integraal en nieuw OV-systeem, dat de voordelen van rail- en busvervoer combineert door middel van elektronische geleiding. De Phileas 'zoeft' over een vrije baan en heeft dus nooit last van files. Binnen dertig minuten is de passagier vanuit het centrum van de stad op Eindhoven Airport. Daarnaast is Phileas zuinig met energie. Wie meer wil weten over dit project kan kijken op Internet: www.sre.nl/hov.

"Ik vond het CDA in 1994 echt vreemd van de kiezers. Het imago was slecht: men vond het CDA oubollig en truttig. Partijraden waren vreselijk. Het waren applausmachines, je moest je conformeren aan de lijn van de hogere goden."

CDA-voorzitter Marnix van Rij in HP de Tijd.

Lezersvraag

In ieder nummer van Politiek! leggen we u als lezer een vraag voor. Denkt u het antwoord te weten, schrijf dit dan op een briefkaart en stuur die naar Politiek!, Postbus 3082, 5203 DB in 's-Hertogenbosch. Onder de inzenders van het goede antwoord worden vijf luxe agenda's (f 24,95 in de boekhandel) verloot.

De vraag luidt:

De Anne Vondelingprijs wordt sinds 1980 jaarlijks toegekend aan een journalist die erin slaagt politieke problemen op heldere wijze toegankelijk te maken. Wie was het die in 1980 deze prijs in het leven heeft geroepen?

Het antwoord, de prijswinnaars en meer over de Anne Vondelingprijs, leest u in Politiek! nummer 3, die in november verschijnt.

Win één van de luxe agenda's

"Mijn mening is dat kleine meisjes het leven beginnen, met een verlangen de baas te zijn over de hele wereld."

Naomi Wolf, politiek adviseur van Al Gore en feministe, in HP de Tijd.

"In Nederland is Hitlers 'Mein Kampf' verboden. Maar ik ken zes internetsites waar je het boek integraal kunt downloaden. Wat voor zin heeft die wet dan nog?"

Internetgoeroe Maurice de Hond vindt dat de overheid te weinig bezig is met het Internet, in het Brabants Dagblad.

Paul Smits, voorzitter van de raad van bestuur van KPN:

"Op Nederlandse basisscholen krijg ik he

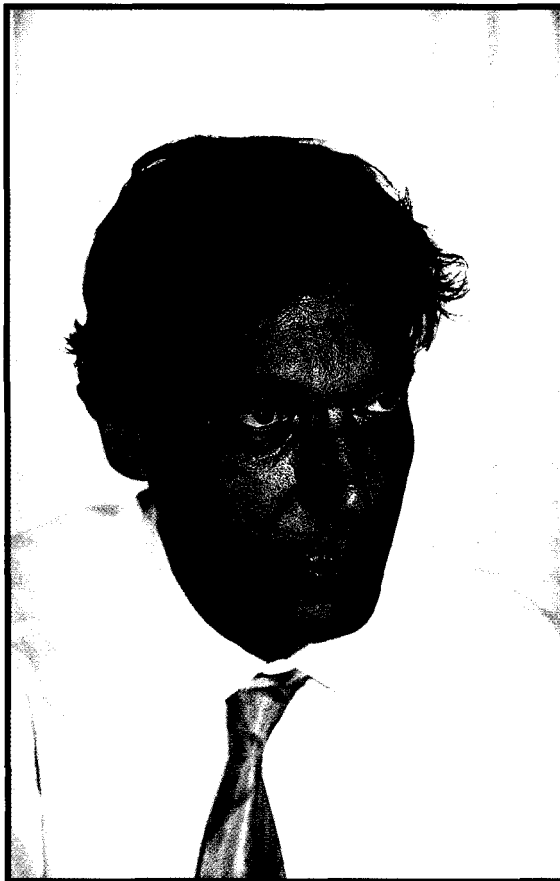
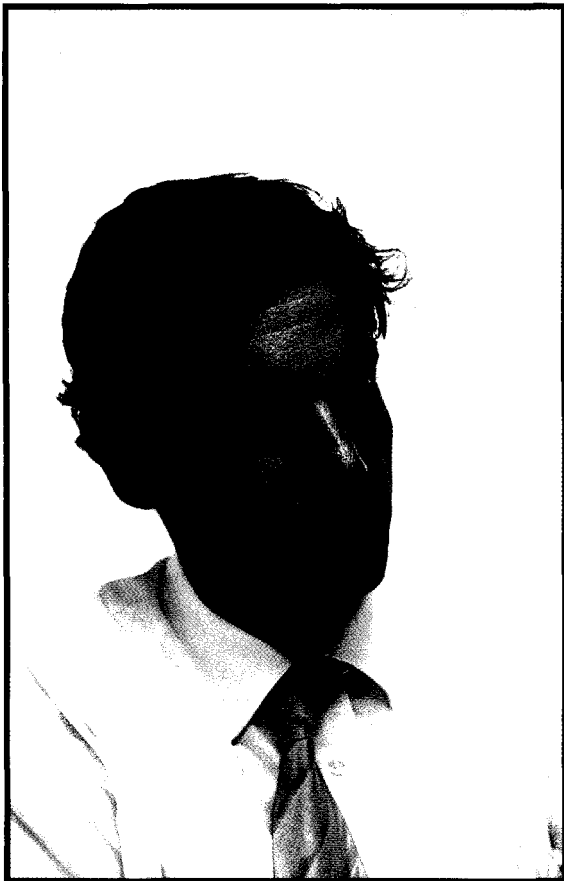
Informatie- en communicatietechnologie (ICT). Een begrip dat niet meer is weg te denken uit de hedendaagse maatschappij. De VVD wijdt daarom, op zaterdag 23 september, een themadag aan ICT. Eén van de sprekers op die dag is Paul Smits, voorzitter van de Raad van Bestuur van KPN. De redactie van Politiek! bezocht Paul Smits daarom op het hoofdkantoor van KPN in Den Haag en vroeg hem onder andere of er in het Nederlandse onderwijs voldoende aandacht wordt besteed aan de snelle ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld (mobiel) Internet, maar ook of een bedrijf als KPN daarin maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft.

"Toevallig ben ik vanochtend op basisschool De Rietakker in De Bilt geweest, om daar de faciliteiten voor een 'ICT-proof' basisschool aan de leerkrachten en kinderen over te dragen", begint Smits het gesprek. "Een

initiatief dat we hebben genomen om een duidelijk signaal af te geven. Bij de overdracht heb ik ons motief voor deze investering van 1,5 miljoen gulden als volgt toegelicht: informatie en de uitwisseling ervan via com-

municatie, zijn hard op weg om de basisgrondstoffen voor leven en werken in de 21e eeuw te worden. We hebben het over de moderne versie van pen en papier, die ooit griffel en leivervingen. In het primair onderwijs ligt echter een achterstand in het omgaan met ICT mogelijkheden op de loer. Het project op deze school legt een inspirerende basis en biedt kansen om iets moois te maken van de grondstof van deze eeuw voor het

Paul Smits, voorzitter van de Raad van Bestuur van KPN.

"Juist onderwijs vind ik primair een taak van de overheid"

lee dat ik terugga in de tijd"

Internet-gebruik Nederland

Wereldwijd gezien ligt het Internet-gebruik in Nederland op de vierde plaats. Ongeveer zo'n 46% van de (16+) bevolking geeft aan de afgelopen maand gebruik te hebben gemaakt van Internet. Nederland hoort hierdoor tot de zogenaamde "high penetration" landen, dit zijn landen waarbij het intergebruik onder de "volwassen" bevolking is gestegen boven de 40%. In de USA ligt het Internet-gebruik wereldwijd gezien het hoogst, bijna zes op de tien volwassen personen geeft aan in de afgelopen maand gebruik te hebben gemaakt van Internet (58%). De Scandinavische landen, Noorwegen en Denemarken, volgen de USA op de voet (resp. 56% en 54%). Opvallend is de voorsprong van Nederland ten opzichte van toonaangevende Europese landen als Frankrijk, Groot Brittanië en Duitsland. Het Internet-gebruik in deze landen ligt beneden de 30%.

Bron: TNS/NIPO

"De overheid zou collectief groepen kunnen helpen basisinvesteringen te doen."

onderwijs van de jongste generatie. In de hoop dat goed voorbeeld, goed doet volgen."

Terug in de tijd

"Het is toch te gek voor woorden, dat je in de huidige maatschappij een school binnenloopt en vervolgens het idee krijgt dat je teruggaat in de tijd. Een schoolbord, krijtjes. Het doet mij inderdaad denken aan de lei en griffel. Door het beschikbaar stellen van kennis en middelen kunnen De Rietakker en de leerlingen ervaring met ICT opdoen. Dit kan hen verder helpen in de maatschappij. Het is de bedoeling dat de opgedane kennis en ervaring wordt gedeeld met de andere basisscholen in De Bilt en Bilthoven en met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen", legt Smits uit.

Ondanks dit initiatief ziet Smits het

niet als een taak van het bedrijfsleven om de achterstand in het onderwijs op het gebied van ICT weg te werken. "Juist onderwijs vind ik primair een taak van de overheid", begint Smits. "Onze steun aan deze school moet gezien worden als een voorzet. De overheid moet dit verder oppakken en de mogelijkheden scheppen om de schooljeugd vertrouwd te laten raken met de huidige moderne communicatietechnieken."

Kenniskloof?

"De afgelopen jaren heeft de overheid verschillende stimuleringsprojecten op het gebied van ICT opgestart, denk aan de nota digitale delta en het kenniswijk-project. Ik denk dat dat soort stimuleringsprojecten overbodig zijn", stelt Smits. "De ontwikkelingen op het gebied van ICT zijn er gewoon. Die behoeven geen

stimulering vanuit de overheid. Laat de markt z'n werk maar doen." Dat er op die manier een kenniskloof zou ontstaan, weigert Smits te geloven. "Men schermt in Nederland al gauw met tweedelingen. Jong-oud, arm-rijk. (Mobiël) Internet wordt opgepikt door jong en oud. En wat betreft een kloof tussen arm en rijk: ICT kost best wel veel geld. Denk maar aan de aanschaf van een pc. De overheid zou daarom collectief groepen kunnen helpen basisinvesteringen te doen."

Het feit dat Nederland in eigen land nogal eens beschreven wordt als een ontwikkelingsland op het gebied van ICT, vindt Smits geheel onterecht. "We hebben in ons land een state of the art infrastructuur. Ook hier hoeft de overheid niet in te grijpen. Het bouwen van een digitale snelweg? Onzin, die hebben we al. Dit dankzij de vergaande en op tijd gestarte liberalisering van de telecommarkt. Op het gebied van mobiele telefonie bijvoorbeeld, kent Nederland het grootste aantal aanbieders per vierkante meter. Binnen Europa lopen we bovendien, samen met de Scandinavische landen, voorop op het gebied van ICT-ontwikkelingen. Geld dat de overheid nu in allerlei infrastructurele en stimuleringsactiviteiten stopt, kan in mijn ogen veel beter worden besteed aan het onderwijs", aldus Smits. "De kinderen die nu op de basisschool zitten, zijn immers de ICT-ers van de toekomst."

Tekst: Sandra Kagie

Fotografie: Hans van Asch

Bereik uw doelgroep met de media van TOPpers

U kunt met uw reclamegulden veel bereiken...

Baby Info magazine

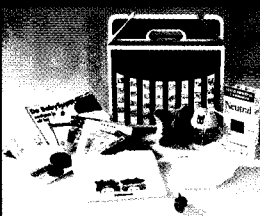
oplage:
220.000 exemplaren
doelgroep/bereik:
90% van de aanstaande ouders in Nederland in de derde/vierde maand van de zwangerschap

verschijnt:

1x per jaar (oktober)

verspreiding:

gedurende het jaar via de 65 officiële regionale Thuiszorg/Kruiswerk organisaties

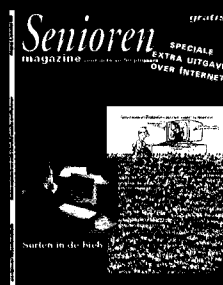
Baby Info Cadeau & Informatie koffer

oplage:

30.000 exemplaren

doelgroep:

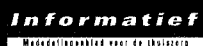
- aanstaande en jonge ouders
- Deelname is zowel regionaal als landelijk mogelijk
- U krijgt alle adressen van de ontvangers ter controle in uw bezit

Senioren Magazine

oplage:
300.000 exemplaren
doelgroep:
50-plussers
verschijnt: 4x per j.

verspreiding: Senioren Magazine is in heel Nederland gratis verkrijgbaar bij apotheken, bibliotheken, drogisterijen, reformzaken en Thuiszorgwinkels

Informatief

oplage:

2000 exemplaren

doelgroep:

beslissers in de thuiszorg

verschijnt:

3-wekelijks, 17x p. jaar

verspreiding:

op naam naar de abonnees via PTT

LekkerThuis

oplage:

22.000 exemplaren

doelgroep:

op service en gemak gerichte consumenten

verschijnt:

4 x per jaar

verspreiding:

via PTT op naam.

Cricket Magazine

oplage:

2000 exemplaren

doelgroep:

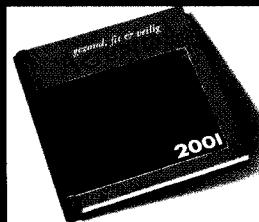
alle leden KNCB

verschijnt:

4x p.j. (magazine) en 18x p.j. (nieuwsbrief)

verspreiding:

via PTT op naam.

Gezond Fit & Veilig Agenda 2001
minimum oplage/verwachte oplage: 25.000/40.000 exemplaren

doelgroep:

gezondheidsbewuste consumenten

verschijnt:

september 2000

verspreiding: via boekhandels; de deelnemende volksgezondheidsorganisaties; afnemers bij bedrijfsleven/overheid; bestellingen n.a.v. direct mail, advertenties en joint promotion-acties; via adverteerders

WTCE Up to Date & WTCE Bureau-pocket

World Trade Center Eindhoven WTCE Up to Date

is het maandelijkse nieuws- en informatiemedium van het World Trade Center Eindhoven.

oplage:

1500 **verschijnt:** 11x p.j.

verspreiding:

leden van de World Trade Center Eindhoven Business Club en relaties WTCE

advertenties/advertorials:

exclusief voorbehouden aan leden WTCE Business Club

De WTCE Bureau-pocket is een jaaruitgave met informatie over het WTC Eindhoven, de WTCE Business Club en haar leden en hun producten en diensten.

oplage:

2500 **verschijnt:** 1x p.j.

verspreiding:

leden van de World Trade Center Business Club en relaties WTCE

advertenties/advertorials: exclusief voorbehouden aan leden WTCE Business Club

Vestigingswijzer Regio Eindhoven

oplage:

8.500 exemplaren

doelgroep: ondernemers en managers in de Regio Eindhoven; beslissers in de Nederlandse vastgoedsector

verschijnt:

1x per jaar (oktober)

verspreiding regionaal:

als full colourbijlage bij Eindhoven/Helmond Zakelijk en via NV REDE en adverteerders.

verspreiding landelijk:

op naam via PTT

Regionale ondernemers tijdschriften

Den Bosch Zakelijk
Eindhoven/Helmond Zakelijk
Arnhem/Nijmegen Zakelijk
Breda Zakelijk

oplage:

5.000 per regio
doelgroep: ondernemers en managers van bedrijven met vijf of meer werknemers in groothandel, dienstverlening en industrie.

verschijnt:

8x per jaar

verspreiding:

deels abonnees, deels gratis

Interesse in één van onze media?

Bel Uitgeverij TOPpers bv.

0499 477720

en vraag nu de informatiefolder 2000 op van de titel(s) van uw keuze

u het in economisch opzicht zo goed gaat met ons land, is het in 1994 lang geleden. Maar we moeten niet vergeten het welk verhaal de VVD toen de strijd aanbod. Het was niet altijd even populair, maar het is wel succesvol gebleken. "Wat dit land nodig heeft," formuleerden we in ons verkiezingsprogramma en de campagne toen. We bepleitten de noodzaak van bezuinigingen en lastenvermindering om de economie weer concurrerend te maken en de werkgelegenheid te verbeteren. We bepleitten dereguleringen en een nieuwe verdeling van private en publieke verantwoordelijkheden, om dynamiek en ondernemerszin weer een kans te geven.

De tijd is nu 6 jaar verder en veel van onze wensen zijn werkelijkheid geworden. Het kabinetsbeleid toont een herkenbaar blauw, liberaal karakter en de regering kan voor het eerst sinds tijden met Prinsjesdag weer met een 'goed nieuws show' komen. Geen tekorten meer, maar overblijfselen. Geen belastingverhoging, maar ongekende lastenvermindering. Geen nieuwe staatsstake, maar privatiseringen. Honderdduizenden mensen meer aan het werk. Jong en oud zien koopkrachtverbetering, vooral degenen die vroeger zelfs geen zicht op werk hadden maar nu wel een betaalde baan hebben. Was het toen de roep om "werk, werk, en nog eens werk", nu is het een kreet om: "werkers, werkers, en nog eens werkers". Het kan veranderen.

Als het beter gaat met ons land, moeten we niet vergeten dat het niet voor niets is gekomen. Welvaart komt niet vanzelf. Welvaart wordt verdiend met hard werken. En met een realistische blik op de toekomst. Ons recept staat in een huis: realisme, nuchterheid, lange termijn succes, een korte termijn winst, zeggen waar het op staat. Zo gaan we door in het nieuwe politieke jaar 2000-2001. Maar we zijn er nog lang niet. Er is nog veel te doen. Laten we niet vergeten dat we dóór moeten gaan, groei vasthouden, het zorgstelsel moderniseren, het beste onderwijs verzorgen, de arbeidsmarkt dereguleren, nieuwe technologieën beter toepassen, mensen meer vrijheid en verantwoordelijkheid geven. Kortom, Nederland verder liberaliseren!

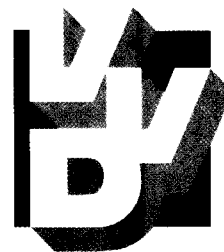
Elk succesboek je alleen op lange termijn. Het is goed ons dat te realiseren aan het begin van een nieuw parlementair jaar.

H.F. Dijkstal

Frans Dijkstal,
VVD-Fractievoorzitter Tweede Kamer

VRIJHEID & DEMOCRATIE

Herfst 2000
Nummer 1468

VVD Themadag

De VVD organiseert op
zaterdag 11 november 2000
de themadag:
Sociale verbondenheid

De VVD realiseert zich dat de sociale verbondenheid tussen burgers (en instituties) onderling van groot belang is voor de toekomst van Nederland en is van mening dat een maatschappelijk debat over dit onderwerp gewenst is. Doel van deze bijeenkomst: het vanuit een liberale invalshoek tijdig bespreken van dit thema ter ondersteuning van de liberale gedachtevorming en de ontwikkeling van het VVD-verkie-

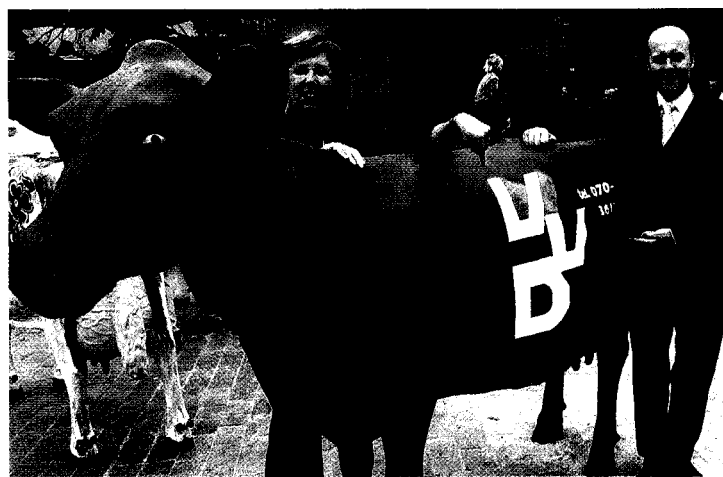
zingsprogramma. Onderwerpen als de steeds groter wordende kloof tussen jong en oud, het grote stedenbeleid en cultuurverschillen alsook de digitale tweedeling, zullen als insteek voor de discussie worden gebruikt.

Geïnteresseerde burgers, VVD-leden, VVD-bestuurders en volksvertegenwoordigers zijn bijzonder welkom op deze bijeenkomst. Door middel van inleidende voordrachten, gevolgd door een sessie met een aantal discussiegroepen, wordt aan deze dag gestalte gegeven.

Nadere informatie over o.a. inschrijvingen en locatie treft u vanaf half oktober aan op onze site:

www.vvd.nl of kan vanaf die tijd telefonisch tijdens kantooruren worden opgevraagd bij Joost de Haan, VVD-algemeen secretariaat (070 - 3613013).

Er is geen koe in de koe!
Tijdens de grote Friese reünie Summer 2000 waren er tal van evenementen georganiseerd, o.a. het kunstproject "Fryslân, lân fan kei" ("Friesland, land van koeien"). Ook de VVD adopteerde een kunstkoe. Onze Friese vice-premier Annemarie Jorritsma en VVD-wethouder Arno Brok toonden het dier trots op de tentoonstelling.

Annemarie Jorritsma en Arno Brok bij de blauwe koe

Colofon

Hoofdredacteur Remy Dijkman
Correspondentieadres (alleen betreffende dit blad) Remy Dijkman Postbus 622 2280 AP Rijswijk E remy.dijkman@inter.nl.net
Redactiesecretariaat Mathieu Borsboom T 070 - 3613061
Ledenadministratie VVD Postbus 30836 2500 GV 's-Gravenhage T 070 - 3613061 I www.vvd.nl
ISBN 0166 - 8498

Oussama Cherribi (m) promoveert

Oussama Cherribi, VVD-Tweede-Kamerlid, promoveerde op 12 mei 2000. De promotie vond plaats aan de Universiteit van Amsterdam. Als paranimfen had hij staatssecretaris Rick van der Ploeg en Frits Bolkestein, Europees Commissaris. Zijn proefschrift getiteld: "Imams d'Amsterdam: à travers l'exemple des imams de la diaspora Marocaine", kreeg veel aandacht in de media.

De heer drs. C.L.H.B. Verstegen (52) is per 16 juni benoemd tot burgemeester van Slochteren.

Drs. H.J. Meijer (48) is per 14 juli benoemd tot burgemeester van Zwolle. Henk-Jan Meijer was wethouder in Den Haag. Zijn portefeuille is overgenomen door mr. drs. Bruno Bruins, fractievoorzitter VVD-Den Haag.

Mr. J.H.A. van den Muijsenberg (53) werd op 1 september burgemeester van Wassenaar. De Rotterdamse wethouder werd opgevolgd door VVD-fractievoorzitter N. Janssens.

Onderscheiden met de Thorbeckepenning

De heer drs. E. Haaksman te Delfzijl

De heer ir. J. Korff te Den Haag

Mevrouw drs. H.L. Pieters te Nijmegen

Jhr. R.G.P. Sandberg tot Essenburg te Breda

Het VVD-hoofdbestuur dankt de sponsors van de 53ste jaarlijkse algemene vergadering: Microsoft, Casema, Freeler en Exterre. De vrijdagavond is bovendien door de heren **Mangelaars (Microsoft)**, **De Goede (Casema)**, **Joosten (Freeler)** en **Nass (Exterre)** met hun **E-trends-demonstratie** tot een geslaagd geheel geworden.

Liberaal lunch met VVD-wethouder Bruno Bruins

Door Reny Dijkman

Fotografie: Bureau Hendriksen-Valk

MENUKAART: Mr. drs. Bruno Bruins (1963) deed Nederlands recht en bestuurskunde in Groningen. Werkte bij het streekvervoer West-Nederland als plv. directiesecretaris. Vervolgens een jaar als ambtenaar-adviseur bij de Haagse wethouder Henk Jan Meijer, met als aandachtsgebied de verdere verzelfstandiging van de Haagsche Tramweg Maatschappij (HTM), en de opzet van de Vervoerregio Haaglanden. In 1993 trad hij als hoofdstrategie in dienst bij de HTM; werd daar vervolgens personeelsmanager en is sinds 1995 mede belast met de internationale activiteiten van het bedrijf. Parallel zijn politieke carrière: 1994 lid van de Haagse Gemeenteraad; 1996 vice-voorzitter van de VVD-fractie; 1998 fractievoorzitter. Sinds 21 augustus 2000 is hij Henk Jan Meijer, die benoemd werd tot burgemeester te Zwolle, opgevolgd als wethouder van Verkeer, Binnenstad en Beschermde Stadsgezichten (VBBS)

APERITIEF: Door veel medewerking van de HTM kon Bruno de overstap naar het wethouderschap snel maken. Binnen enkele weken was een opvolger gevonden en kon hij zijn werkzaamheden overdragen. Hij heeft nu één streven: "Ik wil me de portefeuille snel eigen maken: inlezen, contacten leggen, lijnen uitzetten."

HORS d'OEUVRE: bij wijze van voorafje, kies ik de tramtunnel. Bruno's grote wens is dat de tramtunnel - nu toch wel in héél Nederland bekend - snel en zonder verdere hindernissen wordt afgebouwd. "Ik zou graag de uitstraling van al die bouwprojecten in de binnenstad willen verbeteren - minder in het oog springende schuttingen en witrode afzetlinten."

HOOFDGERECHT vormt zijn eerste grote klus: het Bereikbaarheids Offensief Randstad (BOR). "De minister van Verkeer & Waterstaat wil in het najaar afspraken maken over de plaatsing van de tolpoorten. Voordien moeten alle 16 gemeenten

van Haaglanden daarover hun mening geven; evenals Haaglanden en de Provincie. Minister Netelenbos heeft in de Tweede Kamer draagvlak gekregen voor een proef met rekeningrijden. Eén van de belangrijke vragen, bij de uitwerking van het experiment, is hoe het ongewenste sluipverkeer kan worden beteugeld. Het bedrijfsleven in de Haagse regio heeft niet ten onrechte zijn zorg uitgesproken voor de bereikbaarheid van de regio. Ik zie wel wat in een gefaseerde aanpak, waarbij met een beperkt aantal tolpoorten wordt geëxperimenteerd en op basis van ervaringen wordt besloten tot aanvullingen of veranderingen."

NAGERECHT: Bruno Bruins wil snel de uitstraling van de Haagse binnenstad verbeteren. "Het zou mooi zijn als wij dat samen met de bewoners en ondernemers kunnen. Het is per slot van rekening hun leefomgeving. Het wordt tijd om de gezellige plaatsen in de binnenstad wat meer te benadrukken. Er is in Den Haag veel te beleven. Denk aan genoeglijke cafés, de Koninklijke

Bruno Bruins

Schouwburg, Diligentia, Buurtschap 2005, Het Plein met zijn terrassen, en 'beeldbepalers' als de Posthoorn...” Bruno bestrijdt mijn stelling dat Hagenaars - in tegenstelling tot Amsterdammers en Rotterdammers - niet van hun eigen stad houden. “Men toont de liefde voor de stad door er veel op te mopperen,” constateert hij grijnzend. Prototypen is Haagse Harrie.

UITSMIJTER: “Ik hoop dat de Tweede Kamer snel besluitvorming pleegt over de Haagse herindeling. Het wordt tijd om knopen door te hakken; voor Den Haag is de gebiedsuitbreiding noodzakelijk. De inzet is wat mij betreft gericht op het laten slagen van de herindeling en de goede verstandhouding met de buurgemeenten te behouden. Een sterke regio kan niet zonder een sterke centrumstad.”

BORRELPRaat: Een stevig pleidooi voor grotere waardering voor het vrijwilligerswerk, zowel in de VVD als in zijn stad. Noemt sportverenigingen en bewonersorganisaties. Veel draait alleen op basis van veel gemotiveerde vrijwilligers. “Daarom moeten we zowel hier in deze stad als in de partij ervoor zorgen dat het vrijwilligerswerk aantrekkelijk is. Er moet een uitdaging in zitten, en het resultaat moet zichtbaar zijn.

Over de toekomst van de Haagse VVD hebben wij een paar maanden geleden gebrainstormd met Bas Verkerk, Arno Visser, kc-voorzitter Alexander Burgers van de Bogaert, Charles Ruijgrok en cursusleider Hans van den Broek. Wij hebben hier zoveel twintigers en dertigers. Daar gaan wij een masterclass voor organiseren bestaande uit ongeveer 10 avonden en een zeer gevarieerd programma van trainingen, toneelspel, discussie-avonden met o.a. Hans Dijkstal en H  len Dupuis. De aanmeldingen stroomden binnen. Die masterclass is niet alleen bedoeld voor politieke functies, maar geldt ook voor nieuwe bestuurders of zij die het ooit nog willen worden.”

GEEST UIT DE FLES: Bruno Bruins diende onlangs als fractievoorzitter een motie in, waarin hij bepleit dat werkgevers hun werknemers meer ruimte moeten geven om actief te zijn in politieke, vertegenwoordigende functies. “Die ruimte kan goed worden geboden via Management Development-trajecten, maar zou desnoods ook in CAO's kunnen worden verankerd. Beide kanten hebben baat bij meer maatschappelijke betrokkenheid. Politiek vormt je, je leert ervan. Dat is een voordeel voor jezelf, maar ook voor je werkgever. Dat geldt ook voor het bedrijfsleven en niet alleen voor de ambtenaren.”

ZWAAR OP DE MAAG: “Ik vind het heerlijk om op een terrasje te zitten of langs de zee te lopen. Daar kom ik veel te weinig toe. Er is zoveel te doen. De neiging dat je wordt opgevroten door vergader-tafels is groot, maar het deelnemen aan de stad, met vrouw en kinderen, is wel zo lol!” Dan is hij weer op weg naar zijn tram. Den Haag heeft een wethouder gekregen met grote voorliefde voor het openbaar vervoer!

Is de sleutel tot alle informatie over de VVD daar
 zich maar kunt vinden. Heeft u er nog niet
 www.vvd.nl al bezocht? Daar komt u zich gratis
 abonneren op het laatste nieuws uit de verkie-
 zings- en beleidsclusters. Als u in de gezond-
 heidszorg werkt, kunt u op 10-die alle informatie
 hierover thuis krijgen. Het abonnement mag
 maar via het internet worden afgeleverd.
 Maar dan bent u een tijdje met namen en
 getallen bezig. Dan is dat ook mogelijk. Want
 er zijn welk liberalen in de Tweede
 Kamer zitten. Het is een groot aantal. Ze
 zijn te vinden op de VVD-website.
 Het is een belangrijke voor de VVD-website.
 Het is de cursus van de politieke functies.
 Ga naar de VVD-website.
 Wij zijn nog steeds bezig de ambtenaren aan
 te trekken, maar een belangrijke rol speelt
 een rol in het leven. Want het is lang geleden
 dat we een goed beeld vormen van hoe de
 VVD werkt. De democratie lang geleden in een
 verloren uurtje. Het is een verloren uurtje.
 Het is een verloren uurtje. Het is een verloren
 uurtje. Het is een verloren uurtje. Het is een
 verloren uurtje. Het is een verloren uurtje.

Uit de afdelingen en regio's

In dit blad volgt weer een collage van nieuws uit de afdelingen en regio's.

**Blijf uw blad sturen naar Reny Dijkman,
Postbus 622, 2280 GA Rijswijk.**

Open discussie met alle partijen

De VVD-Roosendaal heeft bij de andere politieke partijen het idee neergelegd om gezamenlijk een discussie te organiseren over de rol van de politieke partijen en over de verschillen van opvattingen tussen de partijen. Uitgangspunten: kiezers moeten iets te kiezen hebben en aan een vitale democratie moet worden gewerkt.

Het afdelingsblad stelt: "Het is niet goed als we het steeds beter met elkaar eens zijn. Het is evenmin goed dat het lijkt alsof we het steeds eens zijn. Discussie en strijd leveren tegenstellingen, duidelijke stellingnamen en goede beslissingen..."

Robert Teusink, VVD-fractie-voorzitter, wil daarbij nadrukkelijk ook de lokale partijen betrekken, want: "...hoe zit het eigenlijk met hun beginselen? Waarom nemen zij standpunten in? Je hoort wel eens van een lokale partij: wij staan dicht bij de mensen en zijn echt een partij van en voor Roosendalers. Bij landelijke partijen zou dat anders zijn. Dat is wat te gemakkelijk. Daarmee zetten zij zich alleen maar af tegen landelijke partijen. Als het afzetten tegen een ander de basis is voor je eigen bestaan?" Teusink is dan ook

voorzitter van "geen forumdebat maar een open discussie in een wat meer informele setting om de verschillen in uitgangspunten scherp te krijgen..." "Laten we nu eens dieper gaan."

Alleen Flodder in de studio's

Differentiatie in woonwijken werkt averechts. Om verloedering van bepaalde woonwijken

tegen te gaan heeft het rijk met subsidies geprobeerd het tij te keren door "de eenzijdigheid van het woningaanbod en de bevolkingssamenstelling in de wijken op te heffen. Daartoe," zo schrijft Liberalmere, het VVD-blad van Almere, "had het rijk in verschillende gemeenten subsidie beschikbaar gesteld."

Frank Otten, vice-voorzitter van

de VVD-Almere, wijst op de totale mislukking van dit streven. "Een recent onderzoek door VROM geeft aan dat differentiatie geen enkel doel dient, maar dat juist door het door elkaar mengen van de verschillende bevolkingsgroepen in één wijk een explosieve sfeer creëert. Gedwongen sociaal-culturele vermenging leidt alleen tot grotere sociaal-culturele verschillen en niet tot integratie. De oorzaak ligt in het feit dat er geen gelijkgestemdheid is over de wijze van samenleven in een wijk..."

Otten waarschuwt tegen de opvatting van oud-staatssecretaris Marcel van Dam die op een site van de Rabobank stelt dat grote steden zich minder op de onderkant van de samenleving moeten richten en meer op de bovenkant. Achterstandsgroepen moeten worden aangemoedigd om te vertrekken naar Purmerend, Almere en Spijkenisse. Zijn conclusie: "Een en ander betekent dat we in Almere nog eens heel goed moeten nadenken over hoe we de woningbouw willen inrichten, want wie weet is Flodder in Almere binnenkort niet alleen in de filmstudio's te zien."

Belastingaftrek voor woon-werkafstand onder de 15 kilometer, die originele gedachte lanceert A. Swaneveld in Liberaal Vuur, het blad van de afdeling 's-Gravenzande. Schrijvend over rekeningrijden en de file-

problematiek memoreert de columnist dat veel mogelijkheden tot vermindering van filevorming nog niet zijn besproken. "Nu heb je alleen belastingaftrek bij een afstand groter dan 15 kilometer. Draai dit eens om. Geef mensen juist het voordeel wanneer zij dicht bij hun werk wonen. Schep ook de gelegenheid en mogelijkheden daartoe..."

Vicieuze cirkel

Raadslid Hans Raadgever uit Oss schrijft in zijn afdelingsblad over de macht van het geld. "De locale lasten van alle gemeenten blijken dit jaar alweer gemiddeld met 6% gestegen te zijn. Dat is aanzienlijk meer dan de inflatie van nog geen 2%. Kennelijk kunnen de plaatselijke politici de drang niet weerstaan om de burgers op kosten te jagen en de koopkracht uit te hollen. Terwijl juist in een tijd van hoogconjunctuur gewaakt moet worden voor overbodige prijsstijgingen. De prijsstijgingen druisen ook in tegen het regeringsbeleid om de lasten te

verlagen en daarmee loonstijgingen te beperken. Dat beleid wordt door de gemeentelijke lastenverhoging in gevaar gebracht. Bovendien worden gemeenten daardoor weer verplicht iets extra's te doen voor de minima. Ze moeten gecompenseerd worden waardoor het weer moeilijker wordt een baan te vinden die voor hen financieel aantrekkelijk is. Zo vervallen we in een vicieuze cirkel waar niemand beter van wordt."

Gemeenten hebben te weinig geld

De melkkoe van armlastige gemeenten blijkt de Onroerend Zaak Belasting (OZB). Hans Roos, VVD-voorzitter van Oisterwijk gaat in op één van de oorzaken van de steeds sterker stijgende OZB. Hij wijst erop dat gemeenten steeds meer taken moeten vervullen, maar dat - tenminste in Brabant - de rijks-

schril af tegen de welstand waarin provincies en rijk zich mogen verheugen."

Coffeeshops legaliseren

Remco Kouwenhoven, raadslid te Groningen breekt in het VVD-blad van Stadskanaal een lans voor een consequenter en liberaler beleid ten aanzien van coffeeshops. In dat beleid zit nu weinig logica. "Het staat ongeveer gelijk aan een situatie waarbij het toegestaan is sigaretten te kopen en te roken, maar waarbij het voor de winkelier verboden is sigaretten in te kopen." Kouwenhoven vindt dat Nederland niet kan volstaan met alleen volhardend te wijzen naar internationale verdragen. Hij kiest voor een liberaler soft-drugsbeleid.

Debeating in Apeldoorn

VVD-voorzitter Leo Labrujere (Apeldoorn) heeft om de burgers dichter bij de politiek te brengen het initiatief genomen om met alle politieke partijen van Apeldoorn evenementen te organiseren. Het eerste project was een lijsttrekkersdebat voor de Provinciale Statenverkiezingen. Het tweede project is een jongerenevenement geworden, genaamd: "debeating", een mix van debat en beat.

vergoedingen gelijk zijn gebleven of zelfs verminderd. "Een van de consequenties is een meer dan trendmatige verhoging van de OZB. De gemeentelijke financiële lijdensweg steekt

Nederlands Parlementair Tennisteam

Zevende op Wimbledon

Het Nederlandse team

het gastland, Engeland, en de kampioen van vorig jaar, Polen, mochten met twee teams deelnemen.

De eerste speeldag werd in poules gespeeld. Het Nederlandse team kwam achtereenvolgens uit tegen Engeland A, Duitsland en Slovenië. Elke wedstrijd bestond uit twee enkelspelen en een dubbelspel zodat de uitslag minimaal 2-1 kon bedragen. De wedstrijden tegen Engeland A en Duitsland werden eenvoudig met 3-0 gewonnen. Maar ook Slovenië won van deze beide landen. Nederland en Slovenië moesten dus om de eerste plaats in de poule spelen. Slovenië won de beide enkelspelen, waarbij het enkelspel van Wim Passtoors nipt verloren ging. Het dubbel werd door Jan Hendrik Klein Molenkamp en Jan Rijpstra gewonnen zodat de eindstand 2-1 voor Slovenië was. Hierdoor werd Nederland tweede in de poule.

Vervolgens moest het Nederlands team aan de slag voor het eindklassement. Roemenië was de laatste tegenstander. Na de enkelspelen was de stand 1-1. Wim Passtoors won zijn enkelspel en Floortje Steenkamp verloor haar match. Het dubbelspel moest de doorslag geven. Jan Hendrik Klein Molenkamp en Jan Rijpstra wonnen en daardoor kwam Nederland op 2-1. Zo werden wij verdienstelijk zevende. Uiteindelijk winnaar werd het Finse team.

Een Nederlands parlementair tennisteam, bestaande uit de spelers Floortje Steenkamp, Wim Passtoors, Hendrik Klein Molenkamp, Jan Rijpstra (allen VVD) en non-playing captain Hans Hillen (CDA) hebben van 19 - 23 juli 2000 meegedaan aan het Interdepartementale tennistoernooi op de gravel van Wimbledon. Parlementariërs van 14 landen gingen met elkaar de strijd aan. In totaal traden 16 teams tegen elkaar in het krijt, want

Beknopte besluitenlijst

53ste jaarlijkse algemene vergadering op 19 en 20 mei 2000 te Assen

Nr. Besluit

1. Besloten wordt een telegram te sturen aan HM de Koningin, waarin naast aanhankelijkheid ook steun wordt betuigd t.b.v. ZKH Prins Bernhard.
2. Besloten wordt te benoemen als stemcommissie:
Mevr. J. Mulder (Wezup)
F. Andringa (Epe)
J. Talen (Zwolle)
3. Besloten wordt te benoemen als notulencommissie:
J. Reinders (Wezup)
W. Brand (Beuningen)
Mevr. M.J.J. Vodegel (Dwingelo)
4. Besloten wordt het hoofdbestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid over 1998
5. Besloten wordt te benoemen tot leden van de financiële commissie voor 2000:
mevr. mr. A.E.M.Q. Beukers-Van Doorn te Vlaardingen
mevrouw D.H. van Engelen te Bergen op Zoom,
F.W. van Gils te Zoetermeer en
als plaatsvervangende leden:
W.M. Gasman te Almere
Mevr. C.J.M. Plagman te Haarlem
O. Tammens te Zwinderen.
6. Besloten wordt het beleidsplan en de begroting voor 2000 vast te stellen
7. Besloten wordt de contributie voor het contributiejaar 2001 te verhogen met 2%.
Volgens de tarieven in het kader.
8. In de rondvraag wordt aandacht gevraagd voor het voorhanden hebben van een ringleiding voor slechthorenden.
9. Besloten wordt tot het wijzigen van enkele artikelen uit het huishoudelijk reglement, voortvloeiende uit het protocol VVD/JOVD:

- Artikel 23.1, 25.2 en 34.1 alsmede het toevoegen van een nieuw artikel 40.

10. Besloten de volgende personen te benoemen in de geschillencommissie VVD/JOVD:
Voorzitter: De heer E.R.M. Balemans te Utrecht
Lid: De heer ir. E van Dalen te Amsterdam
Lid: Mevrouw drs. O.F. Scheidel te Rotterdam
Plv Lid: De heer E.A.H. van der Biezen te Utrecht
11. Besloten wordt tot het wijzigen van enkele artikelen uit de kandidaatstellingsreglementen:- artikelen 6.4 GR, 9.3 GR, 4.5TK, 2.6 PS, 4.5PS, 3.7 TK/PS/EK/EP, 4.5 TK/EK/EP, 1.7PS, 4.6TK/EK/EP, 6.3 EK alsmede in samenhang de artikelen 4.5PS, 6.4PS, 4.3PS en 1.7PS, 3.2PS en 5.3PS- De wijzigingsvoorstellen van de afdelingen Waalre inzake de artikelen 4.5 TK/EK/EP en 9.3GR worden overgenomen.
12. Een initiatiefvoorstel van de afdeling Oestgeest over lokale politiek partijen is overgenomen in de zin dat het

hoofdbestuur het gevraagde onderzoek in overleg en samenwerking met de VVD-Bestuurdersvereniging zal uitvoeren.

13. Een initiatiefvoorstel van de afdeling Rotterdam inzake de aandacht voor de problematiek rondom de grote aantallen Antillianen is behandeld bij het beleid van de Tweede-Kamerfractie.
14. Besloten wordt te benoemen: Benoeming de heer M.P. (Marco) Swart te Enschede (algemeen secretaris)
Benoeming mevrouw mr. S.M.A.J. (Silvia) den Ouden-Huijgen te Den Haag (secretaris voor de organisatie)
Benoeming mevrouw drs. E.I. (Edith) Schippers te Den Haag (secretaris van de organisatie)
De heer ing. P.H. Tirion te Oosterbeek (vice-voorzitter)
15. Een motie van de kamercentrale/ afdeling Den Haag over biotechnologie en privatisering is behandeld bij het beleid van de Tweede-Kamerfractie.
16. Een motie van de kamercentrale Dordrecht over rekening rijden is (schriftelijk) ingetrokken.

Bedragen zijn in guldens.		JAAR		HALFJAAR		KWARTAAL	
		Oud	Nieuw	Oud	Nieuw	Oud	Nieuw
Geboortejaren:							
t/m 26 jaar	Acceptgiro	f 41,00	f 42,00	f 21,50	f 22,00	-	-
	Incasso	f 39,00	f 40,00	f 20,00	f 20,50	f 10,25	f 10,50
27 t/m 64 jaar	Acceptgiro	f 150,00	f 153,00	f 76,00	f 77,50	-	-
	Incasso	f 148,00	f 151,00	f 74,50	f 76,00	f 37,50	f 38,25
65 jaar en ouder	Acceptgiro	f 76,00	f 77,50	f 39,00	f 40,00	-	-
	Incasso	f 74,00	f 75,50	f 37,50	f 38,25	f 19,00	f 19,50
Contributie							
gezinlid/ huisgenoot	Acceptgiro	f 41,00	f 42,00	f 21,50	f 22,00	-	-
	Incasso	f 39,00	f 40,00	f 20,00	f 20,50	f 10,25	f 10,50

Discussie over eigen functioneren noodzakelijk!

Lopen politieke partijen in hun huidige vorm langzamerhand op hun laatste benen? Waarom is anders het aantal leden de laatste decennia zo teruggelopen? Hoe moet ik het rijmen dat bij de mensen de belangstelling voor de politiek groeit, maar voor de partijen aan het afnemen is? Zullen politieke partijen zich straks alleen kunnen handhaven door een nog forsere subsidie van Binnenlandse Zaken? Maar namens wie spreken die partijen dan? Namens die ruim 300.000 mensen op de bijna 16 miljoen? Met onze democratie is op dit gebied iets behoorlijk aan het scheefgroeien. Dit zijn enkele gedachten waar ik al een poosje mee bezig ben. "Als de samenleving verandert, moet je niet domweg vasthouden aan wat je gewend was." (Citaat Erasmus.) Steeds sterker kom ik tot de conclusie dat het partij-organisatorische roer om moet.

Te lang zijn we blijven voortborduren op het oude partijstramien. Blijven teren op een partijformule

die in de vorige eeuw ruim vijftig jaar met succes is toegepast, maar gezien haar huidige geringe aantrekkingskracht haar glans aan het verliezen is. Het liberalisme verovert Nederland, maar het aantal leden blijft sterk achtervergeleken bij de succesperiodes in het verleden. Zijn we bezig als de kok die achter een cokesfornuis in de keuken aan de slag is, terwijl de magnetron onbenut naast hem staat? Ik geloof het wel!

Op onze Algemene Ledenvergadering kwamen circa 500 leden naar Assen. De nieuwe formule met o.a. rondetafelgesprekken, workshops en vele discussiemomenten bracht velen op de been. Ongeveer 900 mensen volgden tegelijkertijd de vergadering via internet, en een veelvoud bezocht kortstondiger onze site. En dit, ondanks het feit dat slechts weinigen wisten dat onze ledenvergadering live op internet zou worden uitgezonden. Met de komst van internet hebben wij een nieuw, belangrijk medium in handen. Ervaring daarmee zullen we met schade en schande moeten opdoen. Niet alleen omdat de impact van dit nieuwe medium nog moeilijk is te beoordelen, maar ook omdat nog moet blijken hoeveel menskracht gestoken moet worden om tot een maximale interactie te komen. Misschien wordt het "Samen in de file" binnen enkele jaren vervangen door "Samen op het net". Waarbij het voor geïnteresseerden pas echt boeiend wordt als dit medium bij

die gelegenheden interactief kan worden gebruikt.

Zo wil ik dat wij alert zijn op de snelle technische ontwikkelingen. We het lef hebben ons eigen functioneren ter discussie te stellen en oude werkwijzen opnieuw te bezien. Alleen daardoor kunnen we het tij keren en komen tot een eigentijdse VVD met een grote aanhang. De liberale partij, waarmee men zich graag identificeert. Of dat nu via het lidmaatschap is of een andere vorm van deelname. Bijvoorbeeld -naast de elektronische participatie- via breed georganiseerde discussieplatforms. In ieder geval betekent stilstand een langzame dood, het einde van politieke partijen. De VVD heeft altijd een voortrekkersrol vervuld en dat blijft ook haar taak in de nabije toekomst. We zullen ons elke keer opnieuw moeten afvragen of we op de juiste koers liggen. Natuurlijk zullen we daarbij fouten maken. Alleen als je niets doet, maak je ook geen fouten.

Het is een boeiende en enerverende tijd met veel uitdagingen die wij met ons allen zullen aangaan.

Bas Eenhoorn,
VVD-voorzitter

Bas Eenhoorn

VVD-Themadag ICT, 23 september in de School van de Toekomst, Vlijmenseweg 2, 's-Hertogenbosch. Aanvang 10.00 uur. De themadag gaat over de ontwikkelingen rond informatie- en communicatietechnologie en de gevolgen daarvan op de politiek, de overheid en de samenleving. Titel: "Verbinding met de burger, ICT en de mogelijkheden voor overheid en politiek."

Zowel leden als niet-leden zijn van harte welkom. Aanmelden kan tot 21 september per fax: 070 - 3608276 of per e-mail: themadag@vvd.nl. Voor meer informatie www.vvd.nl of VVD algemeen secretariaat 070 - 3613013, Joost de Haan.

Voorzittersdag, zaterdag 7 oktober 2000 te Zeist. Bestemd voor alle VVD-voorzitters van kamer-, ondercentrales en afdelingen. Dit jaar onder het motto: "Op weg naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2002". De Haya van Somerenstichting heeft voor deze zaterdag een boeiend programma in petto. Voorzitter Bas Eenhoorn en staatssecretaris Johan Remkes zetten nog eens de puntjes op de i na de workshops. Alle voorzitters zijn door de Haya van Somerenstichting aangeschreven. Nadere informatie: Karin de Kok, algemeen secretariaat VVD, tel: 070 - 3613010.

Partijraad Miljoenennota 2000, op 14 oktober in 't Spant te Bussum. Aanvang: 10.30 uur. Voor iedereen toegankelijk. Nadere informatie: Mathieu Borsboom, algemeen secretariaat: 070 - 3613031.

Landelijke dag Vorming en Scholing, op 18 november in Het Kasteel van Sparta te Rotterdam. Op deze dag zal tevens worden gevierd dat de VVD 25 jaar geleden begon met haar Vormings- en Scholingsactiviteiten om te komen tot een goed getraind en geschoold kader. In de loop der jaren is het cursusaanbod door permanente vernieuwing en uitbreiding geheel op de behoeften van de partij afgestemd. Het jubileum wordt gevierd met een speelse terugblik en toekomstvisie. Sprekers zijn onder anderen Bas Eenhoorn, Hans Dijkstal, Ben Verwaayen en Loek Hermans.

Meer informatie hierover en aanmelding kan bij Karin de Kok, algemeen secretariaat: 070 - 3613010.

VVD heeft goed lange termijnbeleid

Naam: drs. Ehsan Turabaz
Geboortejaar: 1959
Beroep: Account Manager International Clients bij IKEA Systems BV
Lid sedert: voorjaar 2000

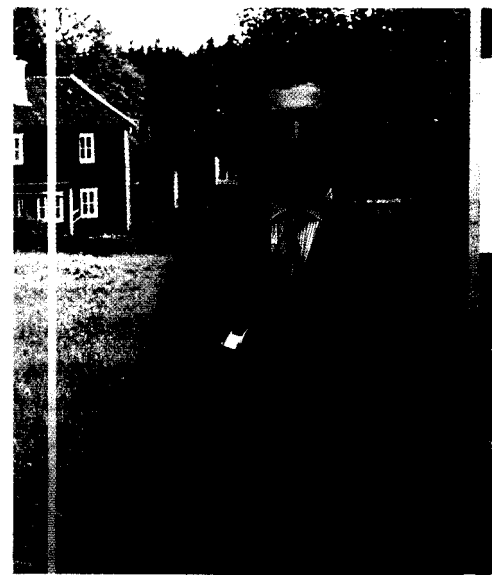
"Ik behoorde tot de eerste, kleine groep Afghanen die in 1980 na de Russische invasie naar Nederland zijn gevlucht. In Nederland heb ik drie maanden gewacht op een doortocht naar Amerika. Dat werd moeilijk en hier kreeg ik een studiebeurs zodat ik mijn studie politicologie kon voortzetten. De Nederlandse taal leerde ik tijdens een stoomcursus van drie maanden in Utrecht. Mijn propedeuse deed ik aan de Vrije Universiteit in Amsterdam; het doctoraal haalde ik in 1986 aan de Leidse Universiteit waar ik mij verder kon specialiseren op het gebied van de Internationale Betrekkingen. Het was mijn wens de diplomatieke dienst in te gaan en daartoe heb ik dan ook de Leergang Buitenlandse Betrekkingen in het toenmalige "diplomatenklasje" op het instituut

Clingendael gevolgd.

In een 'tussenbaan' heb ik ontdekt dat ik niet voor ambtenaar in de wieg ben gelegd. Toen volgde mijn overstap naar IKEA. In dit bedrijf heb ik buitengewoon veel baat van mijn internationale achtergrond en opleidingen.

Ik ben moslim maar vanaf mijn komst in Nederland is de VVD mijn politieke partij geweest en in die club heb ik mij altijd thuis gevoeld. De liberalen hebben - met hun motto 'vrijheid' hoog in het vaandel - direct en indirect veel voor Afghanistan gedaan. Joris Voorhoeve heeft daarbij onder anderen destijds een geweldige rol gespeeld.

Ik ben van mening dat juist de VVD nadenkt over en een visie heeft op de toekomst en dat zij een duidelijk lange termijnbeleid voert. Zij mag verguisd zijn voor de aanpak van politiek hete hangijzers, maar zij was wel de eerste met een helder beleid op het gebied van vreemdelingen, onderwijs en criminaliteit.

Ik ben in hart en nieren politicoloog. Op bijeenkomsten pak ik altijd politieke onderwerpen op en ik wil ook graag lokaal wat actief zijn, al heb ik door mijn werk niet veel tijd. De mogelijkheden die Nederland mij heeft geboden heb ik dankbaar aangegrepen. Wat mij wel zorg baart is dat de bevolking in dit land redelijk onverschillig staat tegenover politieke partijen, die toch de democratische brug vormen tussen bevolking en landsbestuur.

Mijn VVD-favorieten zijn Annemarie Jorritsma, die het nu geweldig doet op Economische Zaken, en Gerrit Zalm, minister van Financiën. Beiden hebben een bedrijfsbezoek aan Inter IKEA Systems in Delft gebracht. Zij stralen geest en ondernemingslust uit."

De VVD kan ook uw hulp goed gebruiken! Word daarom lid van de VVD.

- ☐ Ja, ik word lid van de VVD
☐ Graag ontvang ik eerst meer informatie

Naam: _____

Adres: _____

Postcode/woonplaats: _____

Geboortejaar: _____ **Geslacht:** M/V

Handtekening: _____

Stuur deze bon naar (postzegel is niet nodig):

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
 Antwoordnummer 1877
 2500 WB DEN HAAG

Aanmelden als lid kan ook telefonisch (070)361 3061 of via de internetsite, www.vvd.nl

2000 nieuwe leden in 2000!

Onder dit motto is op 19 september op het algemeen secretariaat op ludieke wijze een landelijke ledenwerfactie gestart. Juist u, als lid, kunt ons helpen dit doel te bereiken. De praktijk heeft bewezen dat de persoonlijke contacten en benadering het meest succesvol zijn.

Het gaat erom dat zoveel mogelijk mensen gebruik gaan maken van hun democratisch recht om hun liberale stem te gebruiken en te laten horen. Meepraten op themadagen en discussieavonden over de toekomst van ons land, over de mensen die ons in de politiek vertegenwoordigen, liberaal netwerken, cursussen volgen en het ontvangen van dit blad Politiek... het zijn slechts een paar voordelen van het lidmaatschap van de VVD.

P&O Cruises

P&O Cruises is een Engelse viersterren-plus rederij met een vloot van 4 schepen. Het traditierijke verleden van de Peninsular & Oriental Shipping Company is terug te vinden in de sfeer aan boord van haar schepen. Ieder schip heeft een eigen karakter en grootte. Van de 750 passagiers tellende *Victoria*, die lijkt op een stijlvol Engels landhuis, tot de allernieuwste *Aurora*, 1850 passagiers, waar moderne faciliteiten moeiteloos worden afgewisseld met een warm interieur van veel hout en hoogpollig tapijt.

De faciliteiten zijn op alle schepen zeer uitgebreid, de maaltijden (de hele dag door!) uitstekend net als de service en het entertainment is zeer compleet, afwisselend en vaak spectaculair.

Nu met zeer aantrekkelijke kortingen van 40% & 50% op meer dan 76 vaarroutes! Bijv.:

NOORD-EUROPA

Victoria, 20 juni – 14 dgn, v.a. Southampton naar
o.a. Berlijn, Tallinn, St. Petersburg, Helsinki,
Stockholm, Kopenhagen en Oslo
nu met 50% korting = f 3.259

Oriana, 09 juli – 15 dgn, v.a. Southampton naar
o.a. Stavanger, diverse Noorse fjorden, Bergen,
Vik, Flaam, Trondheim en IJsland
nu met 40% korting = f 4.346

Arcadia, 14 juli – 8 dgn, v.a. Southampton naar
o.a. Stavanger, Olden, Nordfjord, Geiranger,
Storfjord en Bergen
nu met 40% korting = f 2.168

TRANSATLANTISCH

Oriana, 10 sept. – 9 dgn, van Southampton de
historische route naar New York.
Inclusief vlucht New York-Londen
nu met 40% korting = f 2.723

Oriana, 23 sept. – 8 dgn, van Londen
vliegen naar New York (incl.) en dan de
transatlantische oversteek naar Southampton
nu met 40% korting = f 2.723

Dit zijn vanafprijzen waarin de kortingen reeds zijn verwerkt. Per persoon op basis van 2 pers. die samen in een stand. binnenhut verblijven. Inclusief cruise, havenrechten en vluchten waar genoemd. Excl. vervoer van/naar Southampton of Londen.

ZUID-EUROPA

Arcadia, 11 juni–11 dgn, van Southampton naar
o.a. Vigo, Lissabon, Lanzarote, Madiera en Brest
nu met 50% korting = f 2.434

Oriana, 5 aug.–13 dgn, van Southampton naar
o.a. Madeira, Tenerife, Gran Canaria,
Lanzarote, Lissabon en Vigo
nu met 40% korting = f 3.911

Victoria, 25 aug.–15 dgn. Vlucht Londen-
Barcelona, terug van Larnaca (incl.), naar
o.a. Sorrento, Dubrovnik, Venetië & Efese
nu met 50% korting = f 3.622

Arcadia, 24 sept.–14 dgn, van Southampton
naar o.a. Cadiz, Barcelona, Toulon,
Florence, Cannes & Gibraltar
nu met 50% korting = f 3.259

Victoria, 17 nov.–15 dgn, Vlucht Londen-
Thessaloniki, terug van Larnaca (incl.),
naar o.a. Turkije, Syrië, Libanon,
Egypte en Israël
nu met 50% korting = f 3.044

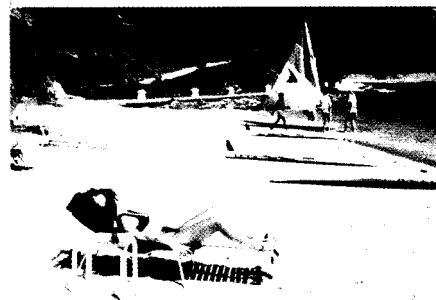

CARIBBEAN

Arcadia, 29 okt.–14 dgn, van Southampton naar
o.a. de Azoren, St. Kitts, Antigua, St. Lucia en
terugvlucht Barbados-Londen (incl.)
nu met 40% korting = f 2.960

Oriana, 27 nov.–22 dgn, van Southampton naar
o.a. Madeira, Barbados, St. Lucia, Antigua,
Tortola & Vigò nu met 40% korting = f 5.336

Arcadia, 07 dec.–17 dgn, Vlucht Londen-Barbados
v.v., cruise naar o.a. St. Lucia, Antigua, Costa
Rica, Panama Kanaal & Aruba
nu met 50% korting = f 2.995

WERELDCRUISES & DEELTRAJECETEN

Op 5 januari 2001 zullen twee schepen van P&O, t.w. de *Aurora* en de *Oriana*, wereldcruises gaan varen van respectievelijk 90 en 92 nachten. Hoewel de prijzen voor deze wereldcruises op korte termijn bekend zullen worden, is de eerste prijsindicatie ca. f 25.000. Tevens kunnen er aantrekkelijke deeltrajecten van beide wereldcruises gevaren worden. Binnenkort verschijnt de brochure.

Voor meer informatie en/of reserveringen uw reisburo of:

GLOBAL CRUISES & FERRIES

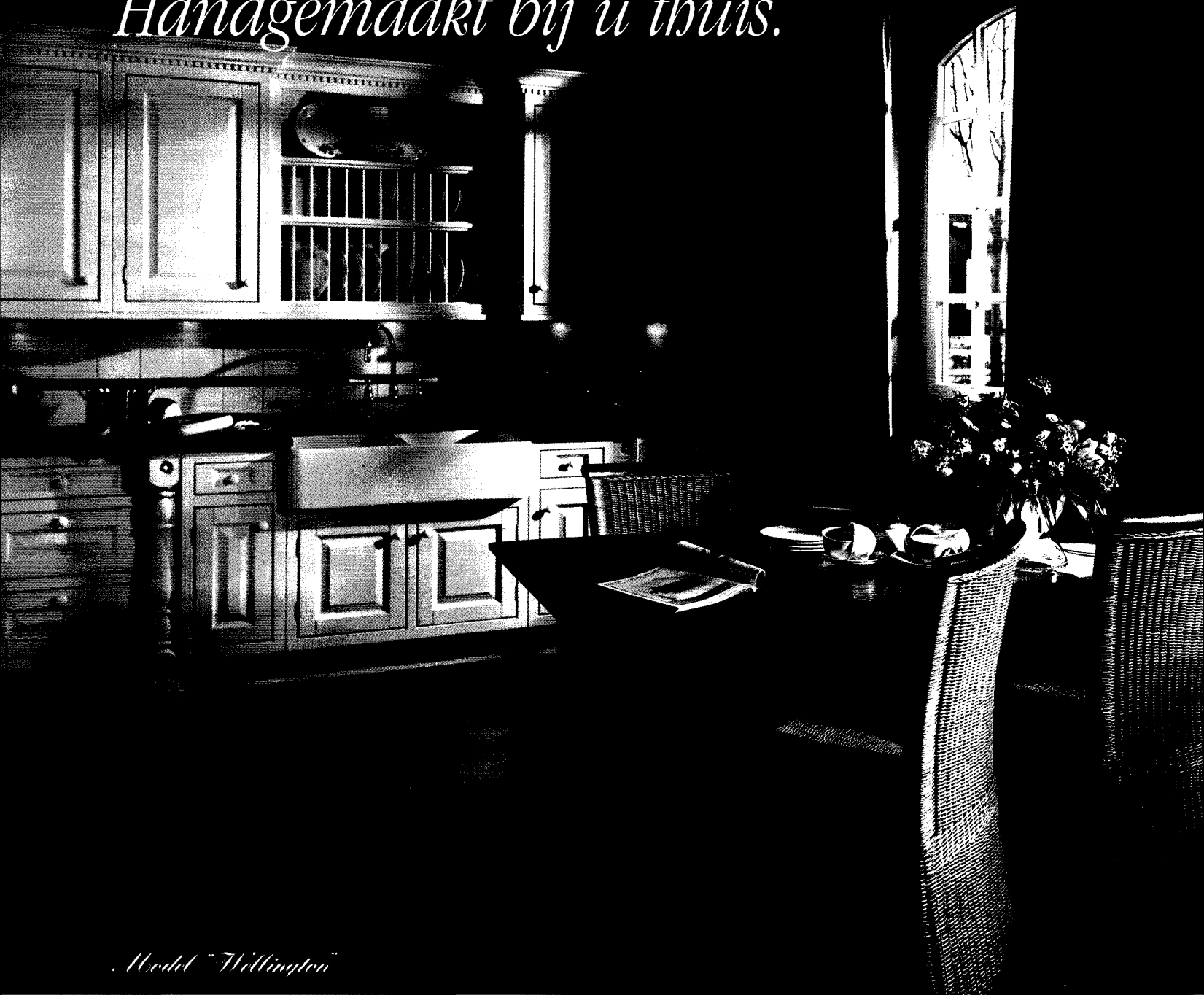
Tel. : 020-5310410

Fax : 020-5310420

E-mail: info@globalcruises.nl

Handgemaakt bij u thuis.

Model "Wellington"

KEUKENHUYS DE TWEDE KAMER is een zaak die zich met geen andere laat vergelijken. Niet alleen bestaat de collectie uit absolute topmerken, maar ook handgemaakte keukens vormen een belangrijk deel van de collectie. Zoals deze keuken, die bij u thuis op maat gemaakt wordt. Specialisten schilderen de keuken daarna in elke gewenste kleur. Pure ambacht, pure klasse. Niet voor niets is Keukenhuys De Tweede Kamer een zaak waar klasse regeert en stijl resideert. Vraag de brochure 'Expositie' telefonisch aan, en maak alvast eens kennis.

KEUKENHUYS
DE TWEDE KAMER[®]
...een fractie anders...

Ziek van de WAO!

De jacht op domeinnamen

Voetbal: cultuurverschijnsel of onderneming?

Heleen Dupuis over ethiek in de politiek

HET RAAYMAKERS' ANTIEK

17^e-19^e EEUWSE ANTIQUITEITEN

Openingstijden:
Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 18.00 uur
Zaterdag 10.00 tot 17.00 uur
of na telefonische afspraak

Kerkeind 44
5763 BD Milheeze
Tel.: 0492 - 342013
Fax: 0492 - 343695

**Korting
Politiek**

Wentink Events
presenteert

STUDIO 21, Media Park Hilversum
iedere vrijdag, zaterdag en zondag

'S WERELDS MOOISTE

DINNER SHOW 2000

Een show die de mens en zijn unieke geschiedenis op
spectaculaire wijze verbeeldt.

Lezers van **Politiek** proeven het spektakel met f 25,- korting p.p. op 1e Kerstdag
(4-gangen Kerstdiner, incl. aperitief en alle dranken van het Hollands assortiment
gedurende de gehele avond)

Brand
BIER

Reserveren o.v.v. **Politiek** via **Studio 21** tijdens kantooruren
(tel. 035-67 77 333) of via de Reserveerlijn 0900-3005000 (99ct. p/m)

STUDIO 21 werkt samen met Martinair partyservice

PROMOVE
RECLAME

Het debat: wat te doen met de WAO-ers?

Het aantal arbeidsongeschikten is de laatste jaren flink aan het stijgen en heeft inmiddels een hoogte van negenhonderdduizend bereikt. Het aanpakken van de WAO kan echter sympathie en dus kiezers kosten, zodat vooral de linkse partijen er in een wijde boog omheen lopen. VVD-Tweede-Kamerlid Geert Wilders vindt die houding niet erg verstandig: "Ik ben er echter van overtuigd, dat je door die houding uiteindelijk gedwongen zult zijn juist die maatregelen te nemen die je nu koste wat het kost wilt vermijden." De vakcentrale CNV deelt dit inzicht, maar wacht niet langer op politieke initiatieven en lanceerde onlangs haar eigen plan. Doekle Terpstra, sinds twee jaar voorzitter van de christelijke vakcentrale CNV, zegt er het volgende over: "De WAO zou best het grote item van de komende verkiezingen kunnen worden, maar een oplossing hoeven we van Paars II niet meer te verwachten. Geen van de partijen, inclusief de VVD, wil er nu zijn vingers aan branden."

12

Europees beleid: discussie over transfersysteem in voetballerij

Het huidige systeem van afkoopsommen in de voetballerij, zou volgens Europees Commissaris Viviane Reding (Sport) leiden tot wantoestanden, waarbij de concurrentie tussen clubs wordt beperkt en de sport

te veel in de greep is gekomen van het grote geld. Eerder stelde Europees Commissaris Monti (Concurrentiebeleid) al dat de bestaande regeling in strijd is met het vrij verkeer van personen binnen de Europese Unie. VVD-Europarlementariër Toine Manders komt met een voorstel dat hierin verandering kan brengen. Samen met collega-parlementariër Max van den Berg (PvdA) sprak hij met Politiek! over de mogelijke afschaffing van het systeem en de rol die voetbal inneemt in de hedendaagse maatschappij.

Visie: ethiek in de politiek volgens Heleen Dupuis

"Voor mij is koppeling ethiek en politiek volstrekt verenigbaar of beter gezegd vanzelfsprekend." Aan het woord is Heleen Dupuis, ethica en Eerste-Kamerlid voor de VVD: "Bij beide gaat het om de afweging van fundamentele belangen van mensen. Het verschil tussen politiek en ethiek is, dat er met politiek invloed uitgeoefend kan worden. Dat is met ethiek niet het geval. Het beginsel is hetzelfde, alleen de afloop is heel anders." Dergelijke uitgesproken opvattingen kunnen van Dupuis verwacht worden, ze is niet voor niets ethica. Sinds een jaar zit ze ook in de Eerste Kamer. Nadat ze werd gevraagd, hoefde ze niet lang na te denken. "Ik ben een echte liberaal. In een land waar alles van wieg tot graf wordt geregeld, heb je tegengas nodig."

6

Politiek!

is een tijdschrift over liberale politiek

Politiek! is een uitgave van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en wordt gerealiseerd door Uitgeverij TOPpers bv.

Redactie adres

Uitgeverij TOPpers bv.

Javastraat 29a

5215 BG 's-Hertogenbosch

T 073 - 6140858

F 073 - 6140873

E redactie@toppers.nl

Uitgever

Peter Westerling

Redactie

Monique van Dissen (coördinatie)

Sandra Kagie (eindredactie)

Geert Braam

Jeroen Kuypers

Bart Manders

Joost Mangnus

Maya Coenen

Fotografie

Hans van Asch, Vincent Metzel,

Hans Kouwenhoven, Henk van Esch

Vormgeving

José van Zwam (hoofd studio),

Walter van Eerd, Annemieke van Seeters

Overige medewerkers

Marita Smit (coördinatie VVD)

Advertenties

Etienne Victoria (account manager)

Druk

Giethoorn-ten Brink te Meppel

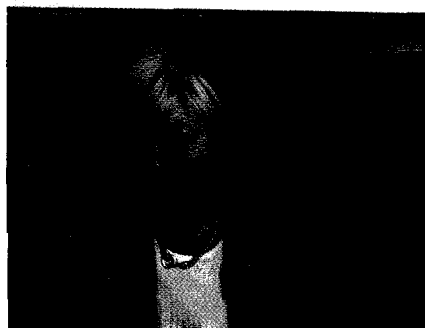
Copyrights

Het auteursrecht op de in dit magazine verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden. De uitgever heeft alle zorg gegeven aan het nakomen van wettelijke reproductie-rechten. Is het desondanks zo, dat er rechthebbenden zijn, die niet getraceerd konden worden of waarvan hun claim op gebruikt materiaal niet bekend was, dan worden zij verzocht zich schriftelijk met de uitgever in verbinding te stellen, met opgave van hun claim en de uitgave waarop deze claim gebaseerd is.

Abonnementen

Leden van de VVD ontvangen Politiek! viermaal per jaar gratis. Niet-leden betalen f 25,- voor vier nummers. Een abonnement kan aangevraagd worden bij het Algemeen Secretariaat VVD en op ieder gewenst tijdstip ingaan. Een abonnement wordt automatisch verlengd, mits de abonnee uiterlijk drie maanden voor het verstrijken van de abonnementsduur schriftelijk opzegt. Algemeen Secretariaat VVD, Postbus 30836, 2500 GV Den Haag, T 070 - 3613061.

26

Krap veertien dagen na het behalen van zijn HBS-diploma, wordt Jan Kamminga in het diepe gegoooid: zijn vader wordt ziek en Jan krijgt de leiding over zijn makelaarskantoor in handen. De overheid bemoeienis met de huizenmarkt is hem vanaf het begin een doorn in het oog. Dat betekent echter wel de start van zijn politieke carrière. Kamminga is er niet de man naar, zijn mond te houden. Na zitting te hebben gehad in het hoofdbestuur, wordt hij vice-voorzitter, partijvoorzitter, om te eindigen als Commissaris van de Koningin in Gelderland. "Het is een prachtige uit-

daging mee te besturen in een provincie, waar evenwicht gezocht wordt tussen de hoogste ecologische waarden en ongeken- de economische groeimogelijkheden", vertelt hij over de provincie waaraan hij ver- nocht is geraakt.

39

Reportage: camerabeveiliging, lenzen in plaats van mensen?

De laatste jaren heeft het gebruik van camera's, als middel om de openbare orde te handhaven, een enorme vlucht genomen. Voetbalvelden, uitgaansbuurten, spoorwegstations, winkelcentra en snelwegen, overal staan tegenwoordig beveiligingscamera's duidelijk zichtbaar opgesteld.

Professor dr. Edward Groenland, hoogleraar economische psychologie, constateert dat een zekere onverschilligheid ontstaat: "Het is opvallend, hoe snel mensen vergeten, dat ze gefilmd worden. Opnames van autobestuurders voor een rood stoplicht of in een file zijn bijvoorbeeld niet zelden een aaneenschakeling van ongegeneerd neuspeuteren en krabben." Atzo Nicolai, Tweede-Kamerlid voor de VVD en woordvoerder voor justitie en politie maakt zich zorgen, dat er te snel naar het cameramiddel gegrepen gaat worden: "Camera's moeten de politie extra ogen geven en niet ten koste gaan van het inzetten van politieagenten. Lenzen in plaats van mensen is geen oplossing voor het veiligheidsprobleem."

- 10 De dag van ...
Kamerlid Atzo Nicolai
- 14 Anne Vondelingprijs: een
interview met Max de Bok
- 17 Buitenland: liberale politiek
in Frankrijk
- 20 Themadag
'Verbinding met de Burger'
- 24 Het circuit
- 29 Internet: de oorlog om
domeinnamen
- 32 10 vragen aan: Pieter Korteweg
- 34 Jeugd en politiek
- 36 Gianni Romme over
sport en politiek
- 38 Een kijkje in en om,
het Europees Parlement

De WAO:

Het laatste sociale vraagstuk van de vorige

In 1993 kondigde het kabinet Lubbers/Kok drastische maatregelen af, om de groei van het aantal mensen dat een beroep deed op de WAO af te remmen. Zeven jaar later is het alsof die ingreep in de WAO nooit heeft plaatsgevonden. Het aantal arbeidsongeschikten is de laatste jaren opnieuw aan het stijgen en heeft inmiddels een hoogte van negenhonderdduizend bereikt. De WAO-problematiek vormt een hete brij die veel kiezers kan kosten, zodat vooral de partijen ter linkerzijde er in een wijde boog omheen lopen. De liberalen beseffen, dat een hervorming van de WAO nu meer dan ooit nodig is, omdat deze alleen in een hoogconjunctuur op een sociaal verantwoorde manier kan plaatsvinden. De vakcentrale CNV deelt dit inzicht, maar wacht niet langer op politieke initiatieven en lanceerde onlangs haar eigen plan.

Er is altijd wel een land, dat het etiket 'de zieke man van Europa' krijgt opgeplakt. In de negentiende eeuw was dat het desintegrerende Ottomaanse rijk, in de jaren zeventig was dat Engeland, met zijn slabakkende economie, en in de jaren tachtig Italië met zijn endemische corruptie. In de jaren negentig zou Nederland deze weinig vleierende bijnaam verdienen. Nergens in de Europese Unie telt men zoveel arbeidsongeschikten als in de Polder. Toch zijn de Nederlanders niet ongezonder dan hun Europese burens, terwijl ook de arbeidsomstandigheden hier niet onveiliger zijn dan elders. De oorzaken voor de groeiende instroom en de gebrekkige uitstroom van het aantal WAO'ers moeten dus elders gezocht worden.

Effect teniet gedaan

"In de jaren tachtig is de WAO-uitkering al verlaagd van 80 % naar 70 %. De maatregelen die het kabinet Lubbers/Kok toen nam, hadden eveneens tot doel werkgevers en werknemers financieel te prikkelen, minder gebruik te maken van de WAO. In de jaren daarna is het effect daarvan echter grotendeels teniet gedaan. Voor 92 % van de werknemers is per CAO geregeld, dat het ziektegeld wordt aangevuld tot 100 %. De werkgevers hebben op hun beurt de extra kosten, die de WAO-maatregelen opleverden, massaal herverzekerd bij particuliere verzekeraars. Het gevolg daarvan is, dat je telkens na een ingreep in de WAO het aantal arbeidsongeschikten even zag dalen en korte tijd daarna opnieuw in procentuele en absolute zin zag toenemen," aldus Geert Wilders.

Wilders is sinds twee jaar lid van de Tweede Kamer namens de VVD. Voordien was hij onder meer vier jaar werkzaam bij de Sociale Verzekeringsraad. Vandaar,

dat hij woordvoerder is voor onder meer sociale zaken. Binnen dat beleidsterrein heeft de WAO zijn bijzondere aandacht. Een gebrek aan initiatieven kan hem allerminst worden aangewreven. In maart 1999 kwam hij met een ambitieus plan om het aantal WAO'ers fors te doen dalen. April dit jaar haalde hij het nieuws, toen hij samen met de CDA-fractie een voorstel dienaangaande indiende. Het feit, dat hij samenwerkte met de grootste oppositiepartij werd hem door de coalitiepartners niet in dank afgenomen.

Open zenuw

"Mijn overleg met collega's uit de CDA-fractie was niet bedoeld om de coalitiegenoten te omzeilen, maar juist om ze te prikkelen actief mee te denken over oplossingen," zegt Geert Wilders. De WAO is bij de PvdA, en in mindere mate ook

"Mijn overleg met collega's uit de CDA-fractie was niet bedoeld om de coalitiegenoten te omzeilen, maar juist om ze te prikkelen actief mee te denken over oplossingen."

bij D'66, sinds het trauma van '93 namelijk nog altijd een open zenuw. Ze schuiven het onderwerp liever voor zich uit. Ik ben er echter van overtuigd, dat je door die houding uiteindelijk gedwongen zult zijn juist, die maatregelen te nemen, die je koste wat het kost wilt vermijden. Het onderliggende sociale doel van mijn voorstellen is: voorkomen dat we aan hoogte en duur van de uitkering moeten gaan sleutelen. Op dit moment beleven we een hoogconjunctuur met een krappe arbeidsmarkt. Als er een moment is te proberen arbeidsongeschikten opnieuw aan het werk te helpen, dan is het wel nu. De politiek maakt echter pas op de plaats. Bovendien zullen de positieve gevolgen van sommige maatregelen, die Paars genomen heeft, pas over enkele jaren merkbaar worden. Ik verwacht bijvoorbeeld veel van de premiedifferentiatie, waarvan een forse prikkel zal uitgaan voor de werkgevers. Om hen echter niet direct met deze kostenver-

hoging te confronteren is de differentiatie over een aantal jaren gespreid, zodat ze pas in 2003 effect zal sorteren. Tegen die tijd kunnen we ons in een recessie bevinden, terwijl het aantal arbeidsongeschikten alweer fors zal zijn gestegen."

Geert Wilders

Het probleem is en blijft volgens Wilders, dat arbeidsongeschikten vooral financieel te weinig geprikkeld worden om opnieuw aan het werk te gaan. "Het is een feit, dat mensen die ziek zijn meer met hun ziekte bezig zijn dan met hun herstel. Dat is begrijpelijk, maar daardoor gaat er wel veel kostbare tijd verloren, zeker in het eerste jaar waarin in dit opzicht de meeste winst te behalen valt. We moeten zoveel mogelijk voorkomen, dat werknemers na dat eerste jaar de poort naar de

WAO passeren. Ik ben blij, dat de markt voor reïntegratie is geprivatiseerd en dat de uitvoeringsorganen momenteel veel van hun bureaucratische karakter verliezen, maar op zich is dat onvoldoende. In geen enkel land wordt de ziekte-uitkering zo sterk aangevuld als in Nederland. Dat lijkt heel sociaal, maar het is de vraag of het dat wel is. Op korte termijn gaat de werknemer er niet op achteruit, maar op lange termijn wel. De WAO is al een inkomensachteruitgang en aan het eind van de rit wacht niet zelden de bijstand. De meest sociale oplossing voor dit vraagstuk lijkt me dus nu zoveel mogelijk ondernemen, om de instroom te beperken en de uitstroom te vergroten. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen, dat de WAO ook in economisch slechtere tijden betaalbaar blijft en er niet aan hoogte en duur van de uitkeringen gesleuteld hoeft te worden."

"Het is een feit, dat mensen die ziek zijn meer met hun ziekte bezig zijn dan met hun herstel."

Politieke lafheid

Doekle Terpstra, sinds twee jaar voorzitter van de christelijke vakcentrale CNV, deelt Wilders bezorgdheid over de groei van het aantal arbeidsongeschikten. In een radio-interview noemde hij de WAO zelfs 'het laatste sociale vraagstuk van de vorige eeuw.' "Ik vind het ook prijzenswaardig, dat hij initiatieven ontplooit om die trend om te buigen. Dat neemt echter niet weg, dat de WAO voor de VVD net zo goed een open zenuw is, als voor de andere partijen. De benoeming van de commissie Donner, om het vraagstuk te bestuderen en met adviezen te komen, is bedoeld om alles op een rij te zetten, maar heeft als gevolg dat de kwestie naar de volgende kabinetsperiode geschoven wordt. De WAO zou best het grote item van de komende verkiezingen kunnen worden, maar een oplossing hoeven we van Paars II niet meer te verwachten. Geen van de partijen, inclusief de VVD, wil er nu zijn vingers aan branden. Daarom ergert het me des te

Lezersaanbieding

De lezers van **Politiek!** kunnen de *gezond, fit & veilig Agenda* bij TOPpers bestellen tegen het speciale tarief van f 19,95, exclusief f 5,50 porti. Wanneer u de onderstaande bon retourneert, krijgt u de agenda in **oktober 2000** toegezonden.

☐ *Stuurt u mij de gezond, fit & veilig Agenda tegen het speciale actietarief van f 19,95*

Naam: _____

Adres: _____

Postcode/Plaats: _____

Telefoon: _____

Bank/Giro:

Ik ontvang graag _____ exempla(r)(en) van de *gezond, fit & veilig Agenda* en machtig Uitgeverij TOPpers tot een éénmalige afschrijving van f 19,95 en f 5,50 portikosten per besteld exemplaar.

Handtekening: _____

Uitgeverij TOPpers bv, Javastraat 29a, 5215 BG 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073 - 6140858, Fax: 073 - 640873, E-mail: denbosch@toppers.nl

De aandacht voor gezondheid en beweging is de laatste jaren sterk toegenomen. Steeds meer Nederlanders ondervinden last van stress door de werkdruk en een gejaagd leven. Daarnaast wordt Nedeland alsmaar actiever: we trekken er steeds vaker op uit, nemen enkele vakanties per jaar, golfen, tennissen, skaten, doen aan fitness, etc..

De *gezond, fit & veilig Agenda* speelt op een unieke manier in op deze maatschappelijke trend door het bieden van een veelheid van informatie. In de Agenda staan vele prettig leesbare, interessante artikelen over voeding, bewegen, veiligheid in en om het huis, eerste hulp en lichaamsverzorging. Bovendien staat de Agenda boordevol tips voor een gezond, fit en veilig leven.

De luxe uitvoering, het aantrekkelijke formaat (*opengeslagen ± 49cm br. x 21cm h.*) en de **prachtige kleurrijke en overzichtelijke opmaak** maken van de *gezond, fit & veilig Agenda* de ideale bureau- of tafelagenda, en een gewild gebruiksartikel of (relatie) geschenk.

De *gezond, fit & veilig Agenda* komt tot stand in een unieke samenwerking met een groot aantal idieële organisaties die de bevordering van gezondheidsbewustzijn in Nederland voorstaan zoals: De Nederlandse Hartstichting, Het Oranje Kruis, De Maag Lever Darm Stichting, NOC*NSF, Stivoro, Centrum GBW, Trimbos Instituut, Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie, Voedingscentrum en 3VO.

meer, dat er om de haverklap verbaal met scherp geschoten wordt op de WAO'ers zelf. De ene keer zijn het de psychisch arbeidsongeschikten, dan weer de allochtonen die gevisieerd worden. Daar moet een eind aan komen. De WAO'ers zijn daardoor de afgelopen jaren compleet murw geslagen. In oktober '92 kregen we nog 250.000 mensen op het Malieveld voor een grootse protest-manifestatie, inmiddels laten de arbeidsongeschikten zich nauwelijks nog mobiliseren. Wanneer de partijen toch de moed niet kunnen opbrengen de WAO aan te pakken moeten ze er ook over zwijgen. Het aanvallen van WAO'ers vind ik in dat verband niets meer of minder dan politieke lafheid."

**"We halen in ons plan
niet alleen de spreij,
maar het hele bed af."**

Employability

De groei van het aantal arbeidsongeschikten is, volgens Terpstra, voor een niet gering deel toe te schrijven aan de gebrekkige of eenzijdige scholing die werknemers krijgen. "Veel opleidingen bestaan uit training-on-the-job en cursussen die specifiek bedoeld zijn voor het werk dat de medewerker al doet. Dat verbreedt niet bepaald zijn horizon. Integendeel, er is vaak eerder sprake van horizonvernauwing. Een 'breed' opgeleide werknemer, die is uitgekeken op het werk of de organisatie waaraan hij al jaren verbonden is, kan een andere functie vragen of een andere baan zoeken. Daarentegen is een 'nauw' opgeleide werknemer met handen en voeten gebonden aan zijn positie binnen het bedrijf. Dat leidt tot stress en onvrede, een voor de werknemer én de werkgever uitzichtloze situatie, die vaak eindigt met ziekteverlof en arbeidsongeschiktheid. Wanneer we het WAO-vraagstuk duurzaam willen oplossen, moeten we ook naar de dieper liggende oorzaken van arbeidsongeschiktheid kijken en de employability, ofwel de wend- en weerbaarheid van werknemers verhogen."

Flexibel keuringsmoment

Dergelijke maatregelen zullen echter pas effect hebben op de (middel)lange termijn. Om het aantal arbeidsongeschikten op korte termijn terug te brengen heeft het CNV onlangs een aantal ver reikende maatregelen voorgesteld. De politieke partijen richten hun pijlen vooral op de instroom en uitstroom van de WAO, met andere woorden: op de in- en uitgang van het pand, en niet op het gebouw zelf. De vakcentrale doet dat wel.

Terpstra: "We halen in ons plan niet alleen de spreij, maar het hele bed af. De kern van ons voorstel komt erop neer, dat de WAO gereserveerd wordt voor de volledige arbeidsongeschikten. Dat zijn er op dit moment ongeveer 300.000. Die mensen zouden wat ons betreft een hogere uitkering mogen krijgen, van 75 % in plaats van 70 % van het laatst verdiende salaris, en niet langer van de ene naar de

Doekle Terpstra

andere keuring mogen worden gesleept. De gedeeltelijk arbeidsongeschikten zouden, samen met de werklozen, onder een nieuwe wet moeten vallen, die de oude WW en WAO vervangt: de WWI, oftewel de Wet Werkhervatting en Inkomen. Het uitkeringsregime van deze WWI wordt een mengsel van dat van de WAO en de WW, met dit verschil dat de uitkering wel eindig is. Door een flexibel keuringsmoment in te bouwen en de mensen niet langer automatisch na negen maanden, maar uiterlijk na twee jaar te keuren, ontdoen we de gedeeltelijk arbeidsongeschikten van hun stigma. Hierdoor is er ook meer kans, dat hun niet stabiele ziektebeeld na twee jaar verdwenen is en ze dus niet instromen in de WAO. Minstens zo essentieel voor deze nieuwe aanpak is, dat de uitkeringsgerechtigden niet langer als gedeeltelijk arbeidsongeschikt, maar als gedeeltelijk arbeidsgeschikt worden behandeld. Datzelfde geldt voor de nieuwe WAO'ers. Die moet je niet dwingen naar werk te zoeken, maar alle kansen en hulp geven, om weer werk te vinden. Wij zijn ervan overtuigd, dat een respectvollere benadering tot betere resultaten zal leiden. Hopelijk zien de opstellers van de diverse verkiezingsprogramma's die de komende tijd worden geschreven dat ook in en putten ze inspiratie uit ons plan."

Geert Wilders voegt hieraan toe, dat hij blij is met initiatieven, zoals dat van het CNV en het MKB. "Niet alleen zitten er aan die plannen sympathieke en bruikbare kanten, ze maken ook de geesten rijp voor een ommezwaai. Die ommezwaai is dringend nodig. Dat de hervorming van de WAO nog steeds niet van de grond is gekomen ligt allerm minst aan de VVD. Wij hebben reeds een aantal voorstellen daartoe ingediend en we zullen dat ook blijven doen. Maar om dit 'laatste grote sociale vraagstuk', zoals Terpstra het terecht noemt, definitief op te lossen kunnen we alle hulp gebruiken."

Tekst: Jeroen Kuypers

Fotografie: Hans van Asch

Kamerlid Atzo Nicolai

Het zit hem niet mee, deze ochtend. Een zenuwontsteking in zijn polsge-wricht maakt Atzo Nicolai de komende dagen eenhandig. Met de linkerarm gehuld in een mitella - "Ik heb voor een schutkleur gekozen"- brengt Atzo zijn twee peuters naar school. Veerle (6) en Siard (4) zijn daar goed onderdak. Baby Wietze blijft voorlopig nog thuis.

Daarna verlaat hij snel Amstelveen richting Den Haag. Het VVD-Kamerlid is daar iedere week van maandag tot en met de donderdagavond. Ook deze week is zijn agenda weer propvol en wijzigt zijn agenda zich met het uur. Eerst wordt bijgepraat met zijn medewerkster Karen Rethmeier. Naast Nicolai's bureau hangt een replica van de Victorie Boogie Woogie; het kunstwerk waar hij ruim twee jaar geleden zijn maidenspeech over moest houden, vanwege de commotie rond die spontane aankoop.

Snel loopt Atzo het Binnenhof over naar de Eerste Kamer, voor een kort overleg met Paul Luijten, VVD-Eerste-Kamerlid. Dan door naar de fractievergadering. Met alle fractieleden wordt dinsdagochtend het hele Kamerprogramma voor die week behandeld, worden de stemmingen doorgenomen en verdiept men zich in de vele AO's (Algemene Overleggen) en vaste commissievergaderingen. Vandaag bespreekt hij zijn inbreng over de veiling van de zogenaamde Universal Mobile Telecommunications System frequenties (UMTS), zoals die in juli plaats vond. Door UMTS wordt het mogelijk om

internet en mobiele telecommunicatie samen te laten komen. Na ruim tweeënhalf uur vergaderen is er amper tijd voor een boterham. Met zijn lichte lunch verdwijnt hij in een kort overleg met de werkgroep UMTS, waarin de woordvoerders van alle partijen zitten. Die discussie is pas afgelopen als de bel gaat voor de plenaire zitting.

Traditiegetrouw opent de plenaire Kamervergadering op dinsdag om 14.00 uur met het vragenuurtje, dat ook via de televisie wekelijks is te volgen. Vandaag is Nicolai bij één van de vragen sterk betrokken: het kabelbedrijf UPC en de uitspraken van staatssecretaris Van der Ploeg, over de concurrentie op de kabel in samenhang met de problemen rond UPC. Hoewel hij vóór zijn Kamerlidmaatschap zijn grootste bekendheid heeft verworven op het gebied van Cultuur, doet hij aanzienlijk meer als Kamerlid. Hij is woordvoerder Justitie, woordvoerder Politie en hij doet media en telecommunicatiezaken. Zijn onderwerpen lopen uiteen van DNA tot de opheffing van het bordeelverbod; van de bijzondere opsporingsmethoden tot telecommunicatie en politie. Karen prijst haar baas. "Hij is altijd rustig, kent geen paniek, heel sociaal en intelligent, maar ook buitengewoon geestig!"

Een plotseling interview met de Wereldomroep over drugs via de achterdeur, doorkruist zijn middagprogramma, maar van dergelijke zaken kijkt hij niet meer op. De volgepropte

Eerst bijpraten met medewerkster Karen Rethmeier

Kort overleg met VVD-Eerste-Kamerlid Paul Luijten

Fractievergadering

Kamerdagen betekenen voor hem: absorberen, bezoekers ontvangen, mensen en pers te woord staan en heel veel vergaderen. "Werken, nadenken, doe ik voornamelijk thuis. Misschien hebben we daarom zo'n lange recesperiode! Je kunt hier nooit

lang geconcentreerd met iets bezig zijn," vertelt Atzo. Terug van het radio-interview loopt hij nog even voor rug-gespraak bij fractievoorzitter Hans Dijkstal binnen, dan beent hij door naar het Kamerrestaurant voor een ontmoeting met de jongeren.

Tussendoor een lichte lunch halen

Overleg met de werkgroep UMTS

De plenaire Kamervergadering op dinsdag

Jeroen de Veth, voorzitter van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD), komt zijn opwachting maken met zijn opvolger en de politiek secretaris. In een krap half uur passeert een scala van onderwerpen de revue. Atzo Nicolai heeft

een plezierige wijze van uitleggen en discussiëren. Voor de zoveelste keer valt op hoe geïnteresseerd hij is in zijn gesprekspartners. Het lijkt of hij alle tijd heeft, maar de vaste partijcommissie Politie wacht alweer op hem in een andere zaal.

Interview bij de Wereldomroep

Even naar Hans Dijkstal voor ruggespraak

Een ontmoeting met de JOVD

Doordat een tv-uitzending geannuleerd is, kan hij vanavond ook aan de vergadering van de vaste partijcommissie Justitie deelnemen. Pas laat in de avond rijdt hij terug richting Amstelveen.

Tekst: Reny Dijkman

Fotografie: Hans van Asch

Topvoetbal: bedrijf of maatscha

Het transfersysteem in de voetballerij ligt al enige tijd onder vuur. Na het beruchte Bosman-arrest, wordt de voetbalwereld nu bedreigd door de plannen van de Europese Commissie om het huidige systeem van afkoop-sommen af te schaffen. VVD-Europarlementariër Toine Manders deed onlangs een eigen voorstel, transfers en imagorechten van voetbal-lers los te koppelen. Op die manier zouden de gevolgen van het mogelijk afschaffen van het huidige systeem van afkoop-sommen, voor met name landen als Nederland, België en de Scandinavische landen beperkt kunnen blij-ven. Politiek! sprak met VVD'er Toine Manders en PvdA-Europarlementariër Max van den Berg over de mogelijke afschaffing van het systeem en de rol die voetbal inneemt in de he-dendaagse maatschappij.

De duurste speler ter wereld Luis Figo in duel met Frank de Boer tijdens de onlangs gespeelde wedstrijd Nederland-Portugal 0-2 (foto: Henk van Esch)

Het huidige systeem van afkoop-sommen zou volgens Europees Commis-saris Viviane Reding (Sport) leiden tot wantoestanden, waarbij de concurren-tie tussen clubs wordt beperkt en de sport te veel in de greep is gekomen van het grote geld. Eerder stelde Euro-pees Commissaris Monti (Concurren-tiebeleid) al dat de bestaande regeling in strijd is met het vrij verkeer van per-sonen binnen de Europese Unie. De regeling van afkoop-sommen zou vol-gens hen dan ook moeten worden afgeschaft.

“Met name betaald voetbalorgani-saties (bvo's) uit de landen die min-der inkomsten genereren uit spon-

sorgelden, recettes en tv-gelden dan bvo's uit landen als Italië, Spanje en Groot-Brittannië, lijken door afschaffing van het systeem van af-koopsonnmen het zwaarst te wor-den getroffen. Zij zullen immers vanwege de afschaffing minder inkomsten kunnen genereren en zodoende de kosten verbonden met de opleiding van spelers en het instandhouden van een scoutings-apparaat minder makkelijk kunnen terugverdienen. De aparte verkoop van de imagorechten van een voet-ballier zou hiertoe een oplossing kunnen bieden”, legt Toine Manders zijn voorstel uit.

Bosman-arrest

De discussie rond de voetbaltrans-fers is overigens niet iets van de laat-ste tijd. Het fameuze Bosman-arrest zette het transfersysteem in feite al in 1995 op de helling. De Belg Jean-Marc Bosman zorgde er toen voor dat spelers na uitdijning van hun contract transfervrij konden ver-trekken naar een andere club. Clubs reageerden hierop met het afsluiten van langdurige contracten met spe-lers die slechts konden worden afgekocht door het betalen van een hoge afkoop-som. In de praktijk moeten clubs nu dan ook hogere bedragen voor de beëindiging van

belijke aangelegenheid?

contracten betalen dan voorheen. Denk maar aan de overgang van de Portugese sterspeler Luis Figo voor wie Real Madrid 130 miljoen gulden aan Barcelona moest betalen.

Zowel Toine Manders als Max van den Berg, die voetbal heel nadrukkelijk een maatschappelijke functie toekent, willen afkoopsommen overigens wel accepteren. "Maar dan puur om jeugdopleidingen in stand te houden en om kleinere clubs te compenseren", legt Van den Berg uit. "Tot een bepaalde leeftijd kosten spelers clubs immers alleen maar geld. Geld dat gaat zitten in opleiding en begeleiding. Wanneer je het systeem van afkoopsommen

zou afschaffen, zien met name kleine clubs de investeringen die zij hebben gedaan in spelers nooit meer terug. Een maximum stellen aan de hoogte van afkoopsommen is echter wenselijk. Dit om uitwassen zoals de Figo-transfer te voorkomen", aldus Van den Berg.

Manders is het wat betreft het stellen van een maximum aan afkoopsommen absoluut niet met Van den Berg eens: "We stellen toch ook geen maximum aan de prijs die Mercedes kan vragen voor een auto, waarom zou dit met voetballers anders zijn? Ik beschouw topvoetbal als een bedrijf. En ook wat betreft deze markt ben ik van mening dat we zo min mogelijk belemmeringen moeten opwerpen."

Max van den Berg (PvdA)

Breedtesport

De parallel die Manders trekt tussen het bedrijfsleven en sport gaat volgens Van den Berg overigens niet op. Hij wil dan ook een duidelijk onderscheid maken tussen het bedrijfsleven en voetbal. "Ik zie sport als een cultuurverschijnsel. Er zijn duidelijk andere zaken in het geding dan puur winst maken. De publieke zaak, oftewel de breedtesport, mag niet het kind van de rekening worden. Profclubs hebben dan ook wel degelijk een zekere verantwoordelijkheid ten aanzien van amateurclubs. Je hebt het dan over de zogenaamde herverdelingsvraag binnen de voetballerij." Op dit punt van herverdeling verschillen Manders en Van den Berg

nadrukkelijk van mening. "De breedtesport oftewel de amateursport heeft een duidelijke maatschappelijke functie en is dus een zaak van de overheid en niet van profclubs", benadrukt Manders. "Ik wil daarom een duidelijk onderscheid maken tussen prof- en amateurclubs. Profclubs moeten hun eigen broek op kunnen houden. Dit geldt uiteraard niet voor het amateurvoetbal."

Welke regeling er uiteindelijk uit de koker van de Europese Commissie zal komen is nog onduidelijk. Dat de voet-

"We stellen toch ook geen maximum aan de prijs die Mercedes kan vragen voor een auto, waarom zou dit met voetballers anders zijn?"

Ik beschouw topvoetbal als een bedrijf. En ook wat betreft deze markt ben ik van mening dat we zo min mogelijk belemmeringen moeten opwerpen."

VVD-Europarlementariër Toine Manders

balwereld zich echter niet zonder slag of stoot zal neerleggen bij een nieuw systeem staat op voorhand vast. "De markt zal ook nu weer met een passend antwoord komen", voorspelt Manders. "Dat gebeurde immers ook naar aanleiding van het Bosman-arrest." Dit antwoord zou overigens wel eens kunnen liggen in het portretrecht. Of wellicht gaat de voetbalwereld op de dezelfde voet verder als het Amerikaanse basketbal waarin enorme tekengelden aan de orde van de dag zijn. Dit laatste zou Manders overigens geen goede zaak vinden. "Het geld verdwijnt dan immers alléén in de zakken van de spelers en komt helemaal niet meer ten goede aan de clubs en het voetbal."

Tekst: Sandra Kagie

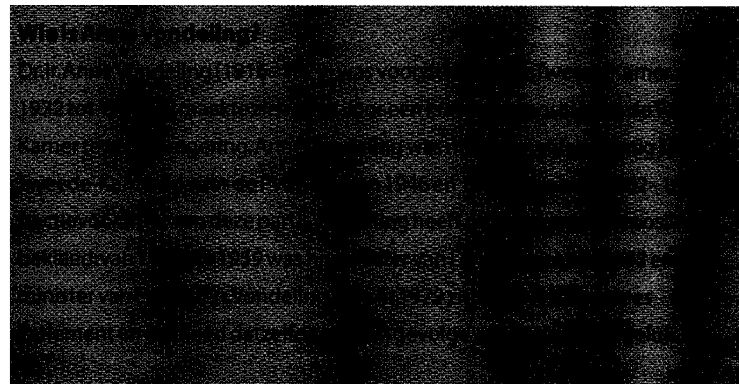
Fotografie: Hans van Asch

Een interview met Max de Bok (67), parlementair journalist, winnaar en tegenwoordig jurylid van de Anne Vondelingprijs.

In 1984 won Max de Bok (De Gelderlander) de Anne Vondelingprijs. Tegenwoordig zit hij in de jury van deze prestigieuze persprijs. Hij is de enige journalist van een regionale krant, die deze prijs heeft gewonnen. Politiek! had een gesprek met de inmiddels gepensioneerde journalist, die na 45 jaar ervaring in de parlementaire journalistiek twijfelt of hij een liberale sociaal-democraat is of een sociale liberaal. Centraal in het gesprek staat zijn visie op de hedendaagse (liberale) politiek. Daarnaast kijkt hij kritisch naar de nieuwe generatie journalisten, die nu de politiek verslaat.

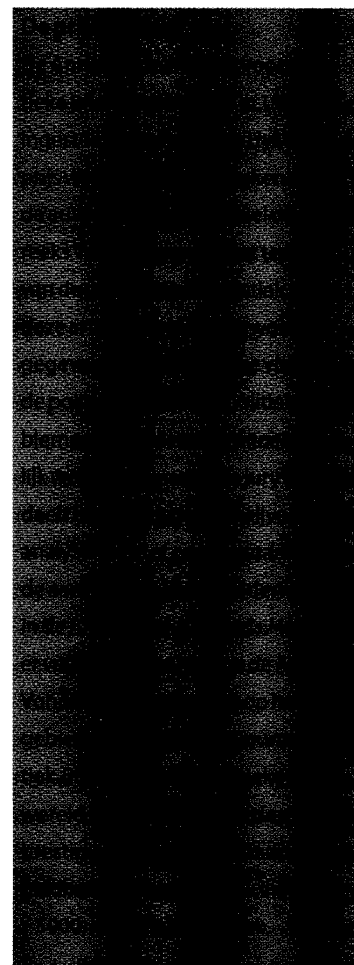
“Ik doe alleen nog maar bezig zijn met parlem

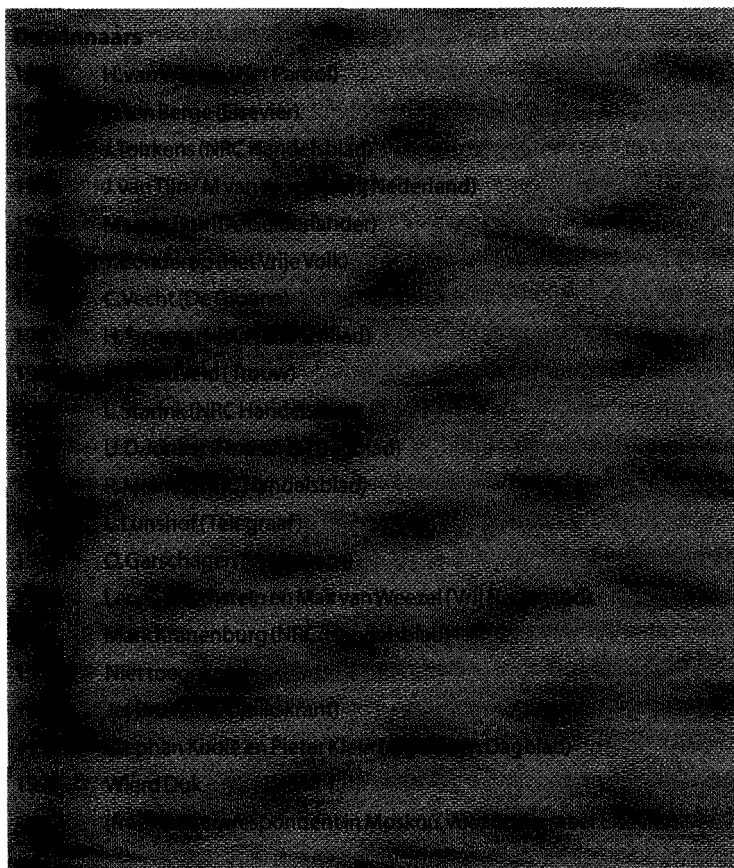
Na zijn gymnasium-A treedt Max de Bok in 1955 in dienst bij De Gelderlander, als leerling-journalist. Een gebruikelijke start in een tijd waarin nog geen opleiding voor journalistiek bestaat. Zijn hele verdere carrière blijft hij deze krant trouw. In 1958 volgt overplaatsing naar Den Haag en begint zijn loopbaan als parlementair journalist. Van 1966 tot 1969 maakt hij een uitstapje naar Brussel, waar hij werkt als EEG- en België-correspondent. In 1969 komt hij terug in Den Haag als parlementair journalist. Hoewel gepensionneerd, is Max de Bok nog steeds zeer actief in het parlementaire wereldje; onder andere als voorzitter van het perscentrum Nieuwspoort en als jurylid van de Anne Vondelingprijs.

“Een echte liberaal is op alle fronten liberaal”

“De zoektocht naar liberale politiek begint bij het woord ‘liberaal’. Veel

wat ik leuk vind: "taire journalistiek"

VVD'ers, jammer genoeg niet allemaal, zijn echte liberalen. Het zijn mensen die ruimte laten voor meningen van anderen. Een echte liberaal laat mensen in hun waarde, geeft kansen en schept kansen voor mensen die ze niet hebben. Een liberaal politicus kijkt naar wat er leeft in de samenleving en uitgaand van de eigen visie, vertaalt hij dit naar een politiek beleid. VVD'ers zijn dan inderdaad vaak liberaal en niet betuttelend, als het gaat over de levens van mensen. Het is wel opvallend dat het dan vaak gaat over immateriële zaken. Op het gebied van materiële zaken zijn VVD'ers vaak behoudender", aldus Max de Bok.

"Politiek hoort de samenleving te volgen en niet andersom"

"De politiek moet de samenleving volgen en vervolgens vastleggen wat er zich ontwikkelt in die samenleving. De politiek kan niet voorop lopen en allerlei zaken van bovenaf opleggen. Niet alles is te regelen en dat moet je ook niet wil-

"Momenteel zitten veel partijen, ook de VVD, in het politieke midden. Daar wordt de wedstrijd gewonnen. Nederland is een land van consensus en van het midden."

len. Sommige dingen werken - zonder al te veel regels - prima in de maatschappij. De politiek zou wél wat vaker de discussie los mogen maken. Niet direct om zaken vast te leggen, maar om het echte maatschappelijke debat aan te gaan. Ook de journalistiek doet te weinig om deze discussie op gang te brengen. Vaak ontbreekt de verdieping en moet er snel nieuws worden gecoörd. Het is een wisselwerking tussen de journalistiek en de politiek. Het uitgebreide regeerakkoord tussen de coalitiepartijen heeft er ook mee te maken, dat er gedurende de regeerperiode weinig echte discussie is over belangrijke maatschappelijke onderwerpen. Hoe uitvoeriger

dit akkoord, hoe saaier het wordt in die vier jaar. Maar goed; we leven nu eenmaal in coalitieland en ik persoonlijk geloof ook niet in het ideaalbeeld, waarbij alles in de Tweede Kamer tot wasdom moet komen. We moeten ons niet de illusie maken dat wanneer alles openbaar is, alles ook in het openbaar wordt geregeld. Integendeel, dan wordt het in de achterkamertjes geregeld."

"De VVD koestert zich momenteel in de rust op het middenveld"

Max de Bok: "Jammer genoeg is de discussie over belangrijke maatschappelijke problemen, zoals bijvoorbeeld het zorgstelsel, niet open. Er zou een maatschappelijk debat moeten komen, waar ook de VVD aan moet meewerken.

Momenteel zitten veel partijen, ook de VVD, in het politieke midden. Daar wordt de wedstrijd gewonnen. Nederland is een land van consensus en van het midden. De VVD heeft in de huidige politiek wel degelijk een duidelijk eigen gezicht, maar het wordt tijd dat de partij vanuit de eigen invalshoek wat meer het maatschappelijk debat aangaat."

"Waarom verdedigt iedere partij de consensus?"

"Wat opvalt in de politiek, is dat in een debat in de Kamer vaak iedereen in een kramp schiet, om het compromis te verdedigen. Terwijl je zo zelden hoort hoe het tot dit compromis is gekomen. Wat is er gebeurd en wat was de inzet toen de onderhandelingen begonnen? Waarom zijn we op dit standpunt uitgekomen? Het lijkt wel of iedereen bang is te laten blijken wat de eigen opvatting was. Bang om te laten zien waar water bij de wijn is gedaan en waarom. En vooral; wat was het uitgangspunt? Het publiek krijgt alleen maar de uitkomst van het debat en mensen vragen zich dan af: wat heeft mijn partij gedaan? Waarom heeft men dit zo gedaan? Waarom zijn ze daar uitgekomen? Het is geen schande om toe te geven dat je in een coalitie zit. Maar laat dan zien hoeveel water in welke wijn is gedaan. Ik denk dat juist daardoor de politiek voor mensen aantrekkelijker wordt. Dan kunnen ze meedenken. En het maakt duidelijk waar een partij staat."

"Het is de taak van de parlementair journalist duidelijk aan te geven waar men in de politiek mee bezig is en wat daarvoor de motivaties zijn."

"Het vak is balanceren tussen zorgvuldigheid en deadlines"

"Parlementaire journalistiek is in de eerste plaats informatie geven. Laten zien wat de politiek is en wat de politiek besluit. Het gaat hierbij over de belangrijkste zaken in het leven van alle mensen. Mensen zijn erin geïnteresseerd. Het is de taak van de parlementair journalist duidelijk aan te geven waar men in de politiek mee bezig is en wat daarvoor de motivaties zijn. Eigenlijk is dit, zoals eerder gezegd, de taak van de politici zelf. Politici moeten geen raadsels laten bestaan over wat ze eigenlijk willen, maar de praktijk wijst vaak anders uit. Ze schieten hierin vaak tekort, omdat zij niet helder zijn, het overleg nog gaande is of omdat er andere belangen mee zijn gemoeid. De politici houden het dan met opzet vaag. Als journalist moet je wel oppassen: de druk van de deadlines is groot, maar je moet niet te snel zijn met je oordeel. Je moet de problematiek wel helemaal doorgronden. Eindredacties willen verhalen, het is heel lastig te moeten zeggen dat je nog een dagje wilt wachten. Dit gaat nogal eens ten koste van de zorgvuldigheid."

"De journalist hoort op de achtergrond"

"Een journalist hoort op de achtergrond te blijven in zijn verhaal. De mening van de politicus is interessant, niet die van de journalist. Journalisten zouden daar-entegen wel wat kritischer mogen zijn en wat vaker het debat mogen aansnijden. De huidige trend van journalisten, die interpreteren wat de politicus bedoelde, is een slechte ontwikkeling. Je kunt dit hooguit een keer in een vraaggesprek doen om een politicus te verleiden tot een uitspraak."

Max de Bok is pessimistisch over de parlementaire journalistiek van de toekomst. "Er breken sombere tijden aan voor de journalistiek in zijn algemeenheid. Er komen nieuwe media aan en het is nog moeilijk in te schatten wat voor uitwerking dit gaat hebben op de klassieke journalistiek. Ook de commercie krijgt steeds meer invloed op de journalistiek. Alles moet worden opgeleukt, een verhaal met een sausje erover. Een politieke journalist moet daar zeker voor oppassen. Vandaar de omschrijving van de Anne Vondelingprijs: laten zien en helder uiteenzetten, wat de politieke problemen zijn. Dit graag in goed Nederlands. Je kunt een verhaal ook leuk maken door te spelen met de taal. Helaas moet tegenwoordig alles snel en kort en ontbreekt het bij de huidige journalistieke generatie ook regelmatig aan voldoende kennis van de eigen taal."

Tekst: Maya Coenen

Fotografie: Hans van Asch

Frankrijk:

Een nieuwe republiek of een nieuwe Bonapartist?

Hoewel het er alle schijn van heeft, dat president Chirac en premier Jospin hun termijn keurig zullen uitdienen, is de Franse politiek al jarenlang bijzonder roerig. De strikte scheiding tussen een blok van linkse en een blok van rechtse partijen staat steeds meer onder druk en zou na de volgende verkiezingen wel eens kunnen verdwijnen. In een nieuwe constellatie kunnen de liberalen een sleutelrol vervullen.

De Franse geschiedenis is doortrokken van twee politieke staatsvormen. Enerzijds kent het land een lange democratische traditie, anderzijds is het keer op keer geregeerd door 'sterke mannen': Napoleon Bonaparte, Louis Napoleon, maarschalk Philippe Pétain en tenslotte generaal Charles De Gaulle. Het zijn twee staatsvormen die op zeer gespannen voet met elkaar staan en meer dan eens tot grote politieke conflicten hebben geleid.

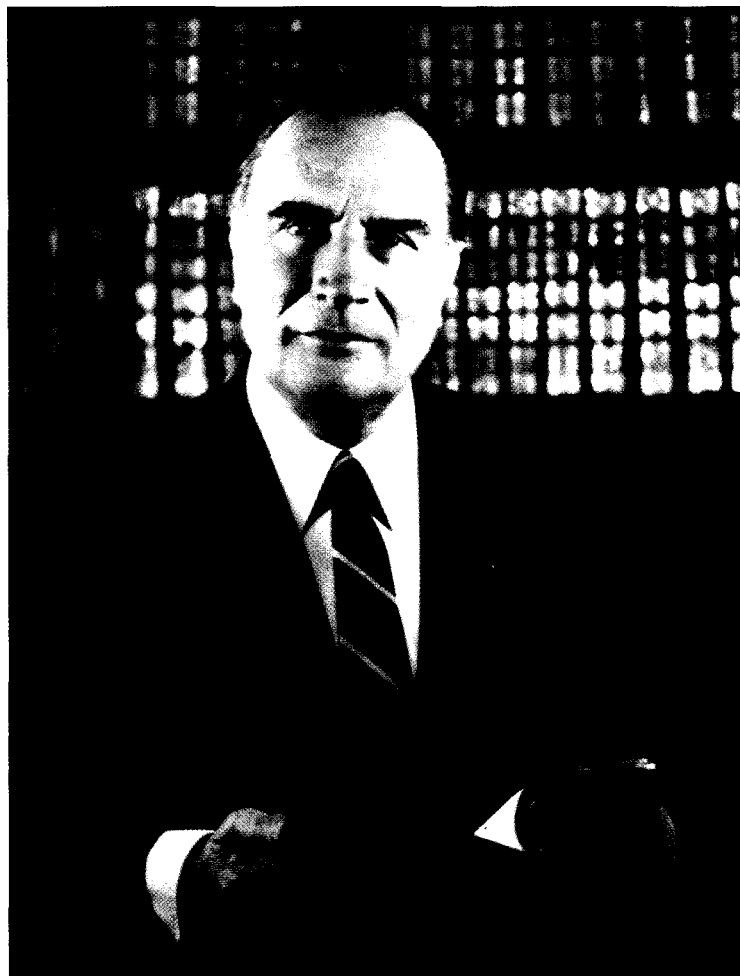
Bonapartisme en Gaullisme

Aan welke kant van de scheidslijn stond en staat het Franse liberalisme? De afgelopen decennia is het antwoord op deze vraag niet zozeer door de liberalen zelf, als wel door een socialist gegeven. In 1964 publiceerde François Mitterand zijn beroemde pamflet 'Le Coup d'Etat Permanent'. Hierin beschuldigde hij president De Gaulle ervan een staatsgreep te hebben gepleegd en een autoritair regime te hebben gevestigd. De stichting van

de Vijfde Republiek was volgens hem dus veel meer dan een grondwetswijziging. Mitterand vergeleek De Gaulle met Napoleon III, de Bonaparte die in 1848 de eerste president van de Tweede Republiek werd. Hij liquideerde, in 1851, na een staatsgreep deze republiek en verving hem door het Tweede Keizerrijk. Daarmee maakte hij impliciet ook een scherpe scheiding tussen links en rechts. Socialisten en communisten stonden vanouds aan de kant van de republiek en de democratie, liberalen en conservatieven aan die van het 'Bonapartisme' in al zijn vormen.

Dreyfus-affaire

Er valt veel af te dingen op Mitterands visie. Ten eerste zouden zijn voorgangers het slechts gedeeltelijk met hem eens zijn geweest. Toen aan het eind van de negentiende eeuw rechtse groeperingen en officieren, door middel van de 'Dreyfus-affaire' (waarbij een joodse legerofficier met opzet en valse-

François Mitterand

lijk van spionage voor de Duitsers werd beschuldigd) de Derde Republiek de nek trachtten om te draaien, hebben socialisten en liberalen dit gezamenlijk verhinderd. De in de Parti Radical verzamelde liberalen namen in 1936 deel aan de linkse Volksfrontregering, in een poging de opmars van extreem-rechts te stoppen. Liberalen speelden een belangrijke rol in het niet-communistische verzet tijdens de tweede wereldoorlog. Niet alleen De Gaulle, maar ook de liberale premier, Paul Reynaud, heeft zich van meet af aan hevig verzet tegen de machtsgreep van de fascist, Pierre Laval, die in juli 1940 de Derde Republiek de doodsteek gaf en deze verving door het met de nazi's collaborerende bewind van Vichy. De 'Vrije Fransen', die aan de zijde van de geallieerden in Noord-Afrika, Italië en

Frankrijk zelf vochten, waren in hoofdzaak geïnspireerd door de liberale vrijheidsbeginselen.

Socialisme in een gaullistisch jasje

Daarnaast steunden zowel Napoleon III als Charles De Gaulle in hoofdzaak op rechtse partijen, maar voerden ze niet noodzakelijk een rechtse politiek. In zijn in 1996 verschenen boek 'Louis Napoleon Revisited' toont de liberale ideoloog Alain Minc aan, dat Napoleon III een actieve en vooruitstrevende economische politiek voerde, waarbij de staat een begin maakte met sociale wetgeving. In zijn in 1969 gepubliceerde werk, 'L'Anti De Gaulle', doet de gaullist Louis Vallon een boekje open over de ware redenen van het aftreden van de gene

raal in datzelfde jaar. Niet mei '68 was hem noodlottig geworden, maar zijn wetsvoorstellen betreffende verregaandewinstparticipatie en medezeggenschap van werknemers. Zowel zijn premier, Georges Pompidou, als zijn minister van financiën, Valéry Giscard d'Estaing, waren fel gekant tegen dit socialisme in een gaullistisch jasje, en bereidden achter de schermen met succes de val van de president voor.

Alain Minc kwam tot een andere conclusie dan Mitterand. De machtsgreep van De Gaulle vertoonde maar weinig gelijkenis met die van Napoleon III. Daarentegen leek de loopbaan van Mitterand juist opvallend sterk op die van de door hem verguisde Bonaparte, vooral wat hun beider opportunisme betrof. Bonaparte begon als socialist en eindigde als semi-absolutistisch monarch. Mitterand begon als aanhanger van Pétain, werd in de jaren vijftig soci-

Frans politicus een echte Bonapartist was, dan wel François Mitterand.

Verstandshuwelijk

Dat alles neemt niet weg, dat de Franse liberalen sinds 1938 bijna voortdurend aan de rechterkant van het politieke spectrum hebben gestaan. Dit heeft voor een belangrijk deel te maken met de dominante positie van de communisten binnen het linkse blok. De verkiezingsafspraken tussen de PCF en de PS via de zogeheten 'Union de Gauche', maakten elk 'paars' initiatief bij voorbaat onmogelijk en veroordeelden de liberale Parti Republicain tot een langdurig verstandshuwelijk met de gaullistische Rassemblement pour la République (RPR). Desondanks hebben de liberalen wel degelijk geprobeerd een opening naar niet-communistisch links te maken.

Valéry Giscard d'Estaing

aal-democraat, 'bekeerde' zich daarna tot het marxisme, maar stond in de jaren tachtig als president al na enkele jaren een sterk afgezwakte vorm van sociaal-democratie voor. Als er een

De eerste serieuze poging daartoe ondernam Valéry Giscard d'Estaing, de enige liberale president die Frankrijk de afgelopen veertig jaar gehad heeft. Tijdens zijn 'Septenat' van 1973 tot

Jacques Chirac

1980 probeerde hij zoveel mogelijk politici enthousiast te maken voor zijn moderniseringsproject, dat hij uitvoerig beschreef in zijn boek 'Democratie Française'. Giscard wilde onder meer het staatsdirigisme in de economie beteugelen en de democratie uitbouwen door de participatie van de burger te vergroten. Een kwart eeuw later lijkt 'Democratie Française' nog altijd een modern programma, maar dat komt deels omdat het zo'n a-politiek boek is. Giscard hield de politieke kerk met opzet in het midden, om zowel linkse als rechtse medestanders te vinden. Het is hem nooit echt gelukt. Zijn gede-politiseerde houding werd als afstandelijken arrogant uitgelegd.

Cohabitation

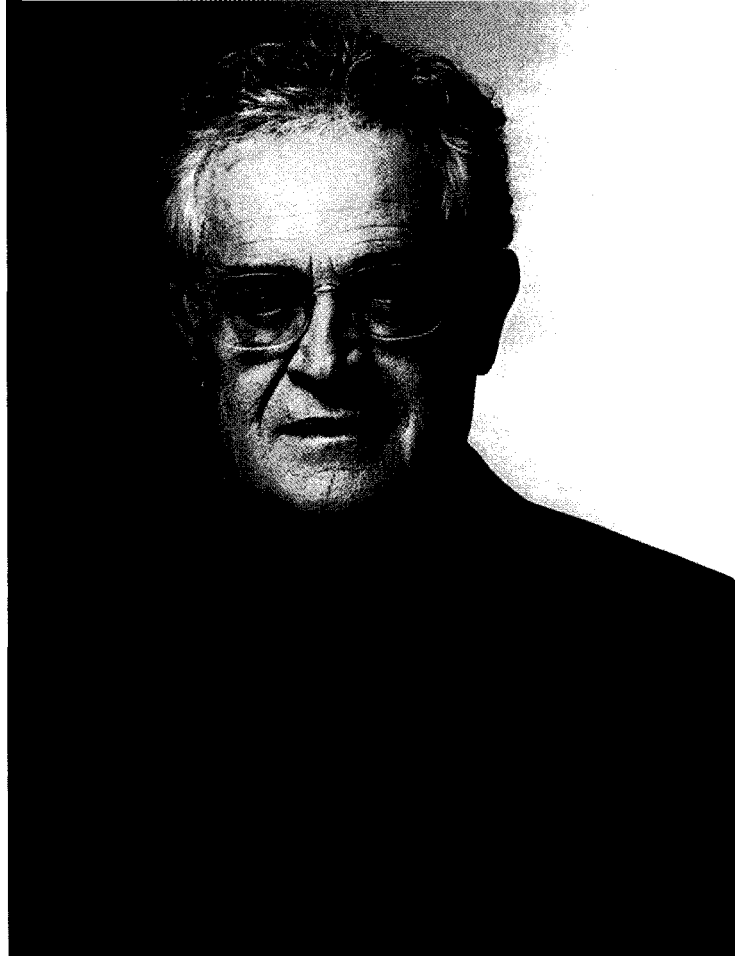
Misschien was de post-modernist Giscard zijn tijd vooruit. Het is echter een feit, dat hij, nadat hij in 1980 de presidentsverkiezingen verloor, de politieke macht nooit heeft kunnen

heroveren. Merkwaardig genoeg is in Frankrijk de strikte links-rechts tegenstelling blijven bestaan, hoewel de voorwaarden daarvoor de afgelopen twintig jaar stelselmatig zijn verzwakt. Na enkele jaren van experimenteel staatsocialisme, dat leidde tot de vrije val van de Franse franc en versterkte inflatie, moest Mitterand het roer omgooien. Tijdens de rest van zijn dubbele septenat verloor links tweemaal de parlementsverkiezingen (in 1986 en in 1993), wat leidde tot het nieuwe verschijnsel van de 'cohabitation': een president en een premier van verschillende politieke kleur. De neo-gaullistische leider, Jacques Chirac, heeft zijn afkeer van de 'cohabitation' nooit onder stoelen of banken gestoken, maar moet nu zelf al vier jaar samenwerken met een linkse premier, de socialist Lionel Jospin. In 1996 schreef Chirac onverwacht parlementsverkiezingen uit, in de verwachting, dat de rechtse meerderheid daar-

door versterkt zou worden. Het resultaat was een verkiezingszege voor 'la gauche plurielle', een los, maar effectief samenwerkingsverband van alle linkse partijen. Hoe revolutionair het tromgeroffel soms ook klinkt en hoeveel manoeuvres Jospin ook moet uitvoeren om zijn ploeg bij elkaar te houden, in de praktijk vaart zijn regering een sociaal-liberale koers, die nog maar weinig gemeen heeft met het radicalisme van de vroege jaren tachtig. Met veel bombarie aangekondigde maatregelen als de wettelijk verplichte 35-urige werkweek hebben niet kunnen voorkomen, dat de arbeidsmarkt verder wordt gedereguleerd, de belastinghervorming en de privatisering van staatsbedrijven voortgaan en de integratie in EU en NATO voortschrijdt

De wurggreep van het Front National

Als links en rechts zo sterk naar elkaar zijn toegegroeid de afgelopen vijftien jaar, waarom blijft de verdeling in duidelijk afgescheiden politieke blokken dan toch bestaan? Het antwoord is: door de opkomst van extremistische partijen. De gevestigde linkse partijen krijgen sinds enkele jaren concurrentie van twee extreem-linkse, die bij regionale en Europese verkiezingen bijna tien procent van de stemmen haalden. Veel desastreuzer is echter de invloed van het extreem-rechtse Front National, dat op zijn hoogtepunt meer dan vijftien procent van de stemmen kreeg. Hoewel de fascistische voorman, Jean Marie Le Pen, aanvankelijk vooral teleurgestelde communistische en socialistische kiezers aansprak, is zijn opmars uiteindelijk vooral ten koste gegaan van de democratische rechtse partijen. In 1997 bleek het rechtse blok in een aantal regionale

Lionel Jospin

raden geen college te kunnen vormen zonder gedoogsteun van het Front. Toen enkele politici het jarenlang gekoesterde 'cordon sanitaire' tegen het Front doorbraken, leidde dit tot hevige politieke commotie. Links reageerde vanzelfsprekend verbolgen, maar nergens was de reactie zo hevig als in het UDF, het samenwerkingsverband van de diverse liberale partijen. Sommige liberalen vonden, dat deze extreem-rechtse gedoogsteun wel door de beugel kon, andere trokken hier een duidelijke grens en wilden liever verzaken aan de politieke macht. De meningsverschillen liepen zo hoog op, dat plannen om definitief samen te smelten tot een partij in de ijskast werden gezet.

Wisselende meerderheden

Volgens Michel Poniatowski, minister onder Giscard en één van de ideologen van het conservatief-liberalisme, heeft democratisch rechts geen keuze: zonder akkoord met Le Pen, kan traditioneel rechts niet meer aan het bewind komen. Het feit, dat het Front twee jaar geleden in tweeën is gesplitst verandert daar niet veel aan. "Hoe dan ook is het waarschijnlijk, dat het Franse systeem geen stabiele parlementaire meerderheden meer zal opleveren," zo voorspelde hij in zijn in 1992 verschenen opstellenbundel, 'La Catastrophe Socialiste'. "Drie mogelijke scenario's worden daardoor zichtbaar. Ten eerste een impliciete of expliciete coalitie tussen rechts en het Front

National. Ten tweede een alliantie tussen de socialisten en enkele rechtse fracties. Ten derde een reeks van wisselende meerderheden: linkse of rechtse minderheidsregeringen die afwisselend steun zoeken bij de linkse of rechtse partijen. In het laatste geval zijn we teruggekeerd naar de situatie, zoals die onder de Vierde Republiek was."

Poniatowski heeft de opkomst van 'la Gauche plurielle' niet voorzien. Jospin kan de Franse kiezer een goed eindrapport voorleggen: een stevige economische groei, een dalende werkloosheid en gezonde overheidsfinanciën. De hete extreem-linkse adem, die de communisten in hun nek voelen, kan hen echter wel eens doen besluiten het samenwerkingsverband op te blazen.

De linkse meerderheid is niet zo groot, dat de socialisten op eigen kracht een nieuwe regering kunnen vormen. Alle opties staan dus open en bij alle opties spelen de liberalen een sleutelrol. Uiterlijk volgend jaar moet Chirac parlamentsverkiezingen uitschrijven en in 2002 loopt zijn septennat ten einde. Wanneer na die beide verkiezingen, zowel het links-rechts blokdenken wordt doorbroken, als opnieuw een politiek zwakke president aan het bewind brengt, is er van de doelstellingen van de Vijfde Republiek (sterke president, stabiele parlementaire meerderheden) in feite niets meer over. Misschien wordt het dan eindelijk tijd voor een Zesde Republiek - of een nieuwe Bonapartist.

Tekst: Jeroen Kuypers

Het beeldmateriaal in dit artikel, is ons ter beschikking gesteld door de Franse Ambassade.

Themadag 'Verbinding met de Burger'

"ICT geeft nog veel beren op de weg"

"Informatie- en communicatietechnologie (ICT) levert veel kansen en uitdagingen, maar ook angsten en belemmeringen op." Met deze woorden opende minister van Onderwijs, Wetenschapsbeleid en Cultuur (OWC), Loek Hermans de VVD-themadag op 23 september in de School voor de Toekomst te 's - Hertogenbosch. De themadag 'Verbinding met de Burger', die mede mogelijk werd gemaakt door Devote, Gemnet, Residentie.net en Iris, was online te volgen en bood de virtuele bezoekers de mogelijkheid deel te nemen aan een enquête en aan de paneldiscussie in de middag. Van die mogelijkheid werd gretig gebruikgemaakt.

Loek Hermans

"Informatie- en communicatietechnologie (ICT) levert veel kansen en uitdagingen, maar ook angsten en belemmeringen op"

Loek Hermans benadrukte, aan het begin van zijn inleiding, de vele ongewisheden rond nieuwe media. "Zelfs Bill Gates heeft bekend dat hij zich ontzettend heeft vergist in de snelle ontwikkeling en groei van Internet. In de ICT-wereld is niets voorspelbaar." De overheid moet op deze ontwikkelingen faciliterend en flexibel inspelen, maar toch een aantal zaken in stand houden. Volgens Hermans zul-

len wij naar een ander type overheid groeien: "Eén die centraal aanstuurt en niet alles dicht timmert. De overheid moet burgers, organisaties en scholen de mogelijkheid bieden hun kansen te pakken. Tegenwoordig wordt iedereen met ICT geconfronteerd. Ieder mens heeft de mogelijkheid kennis en informatie te ontvangen en door te geven aan anderen."

Adequate invoering

"Vooral scholen zullen daar goed gebruik van moeten maken," betoogde Hermans. "De budgetten, voor adequate invoering van ICT op scholen, worden met 27,5% verhoogd. Met de opkomst van de ICT hebben scholen hun kennismonopolie verloren. Zij zullen er alert op moeten zijn dat zij niet 'verkleusteren'. In het nieuwe onderwijs dient veel meer rekening te worden gehouden met de individuele leerlingen. Dat onderwijs moet innovatief zijn: individueel, vraaggestuurd, zelfzoekend en leiden tot een leven lang leren." Loek Hermans heeft voor scholen het Kennisnet geïntroduceerd. Voor f 22,- kan elke leerling volledig gebruik maken van Kennisnet en Internet, zonder dure tikken. Zij kunnen

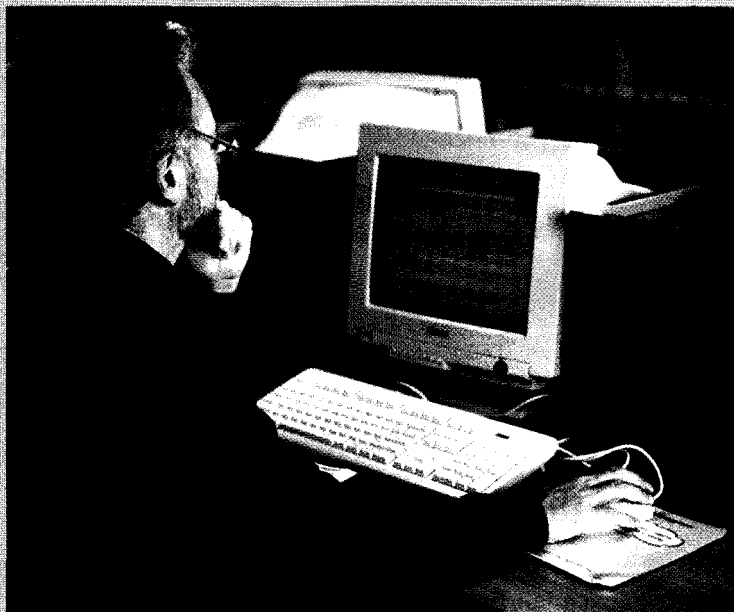
hun eigen e-mailadres krijgen. "Ook zijn we bezig een eigen zoekmachine te ontwikkelen," vertelde Hermans.

Anarchistisch systeem

Professor dr. Paul Frissen, hoogleraar Bestuurkunde Katholieke Universiteit Tilburg, hield een inspirerende inleiding over de ontwikkeling van de ICT, haar maatschappelijke betekenis en over de politiek bestuurlijke ontwikkelingen. "Het netwerken is uitgevonden door Amerikaanse militairen, die niet afgeluisterd wilden worden door de Russen. In feite is Internet een anarchistisch systeem zonder centrum, waar niemand de baas over is. Geen enkele institutie heeft het monopolie. Bovendien leidt Internet tot een andere manier van kennisvergaring. De ouderen zoeken iets op trefwoord volgens de bibliotheekmethode. Jongeren zoeken anders en vinden daarbij zaken die zij niet zoeken of waarvan wij misschien niet willen dat ze deze vinden." Ook op economisch gebied ziet Frissen veranderingen: "Wij leven in de tijd van de aflossing van het industriële tijdperk. De wereld wordt totaal anders. Alle instituties zullen door ICT worden beroerd. We zijn dus op weg naar een volstrekt andere economie, maar we weten nog niet precies wat die inhoudt." Als voorbeeld haalde hij de generatie tussen de 7 en 15 jaaraan, die gewoon de muziekwereld aan het reorganiseren is. "Ze downloaden wat van hun gading is, zonder zich om het auteursrecht te bekommeren."

Tweedeling

En een tweedeling? Ja, die ziet Frissen ook. Alleen een wat andere, dan waar de politiek altijd over spreekt. Voor hem is het toppunt van tweedeling: "Mannen tussen de 45 en 65 die hun secretaresse computers laten uitpakken." De tweedeling zal volgens hem

"Internet leidt tot een andere manier van kennisvergaring."

ontstaan, doordat een categorie mensen er nog steeds niets mee te maken wil hebben.

Deterritorialisering ziet hij als één van de politiek bestuurlijke gevolgen. "De rollen van de politiek en het bestuur staan nog niet vast. Voor zover er regels zijn gemaakt, zijn dat nu regels voor een onvoorspelbare wereld. Men kan

fase zit. "Nederland doet het in die revolutie erg goed. Als men de Scandinavische landen buiten beschouwing laat, voert Nederland eigenlijk Europa aan. Nederland is veel verder dan Duitsland qua mobiel bellen en ligt dik voor op Frankrijk als het gaat om Internet. Dankzij die liberalisering groeit en bloeit de ICT hier."

"Zelfs Bill Gates heeft bekend dat hij zich ontzettend heeft vergist in de snelle ontwikkeling en groei van Internet. In de ICT-wereld is niets voorspelbaar."

sturen op processen en niet op inhoud. "Het lijkt Frissen reëel, dat het verkiezingsprogramma van de VVD alleen nog beschrijft wat 'de liberale levenshouding' precies inhoudt. "De mensen zullen leren door variëteit en het verschillend oppakken van zaken; dus niet met alle neuzen één kant uit. De overheid moet intelligent meebewegen. Ik pleit voor een buitengewoon liberale, maar libertaire ontwikkeling," aldus Frissen.

Voortrekkersrol

Ook KPN-topman jr. Paul Smits benadrukte, dat ICT in de revolutionaire

Volgens Smits zijn de markttendenzen consolidatie en concentratie. "Veel bedrijven kopen elkaar op, om zo een machtspositie te creëren. Tegelijkertijd bestaat een grote opkomst van zeer veel kleine bedrijven die in allerlei niches duiken, waardoor veel werkgelegenheid ontstaat. Nog spreken we van oude en nieuwe economie, maar dat zal snel overgaan. De winnaars van morgen zullen de bedrijven zijn, die snel weten om te schakelen."

Hij dringt er op aan dat Nederland tot een goede competitieve markt wordt gemaakt. "Ik ben niet echt te spreken over de huidige ontwikkelingen. In

Europees verband gaat veel ten koste van Nederland. Wij liberaliseren en leggen vervolgens de rode loper uit voor buitenlandse staatsbedrijven (France Telecom). Hier halen we de concurrentie binnen en in het buitenland bevoordeelt men nationale bedrijven."

Leven is verwonderen

"Het hele leven vraagt veel 'verwonderen' en het gebruiken van onze fantasie. Elke nieuwe ontdekking wordt zowel ten goede, als ten kwade aangewend," zei Hans Dijkstal in zijn afsluitingswoord. "De grenzen tussen publiek en privaat gaan vervagen en er ontstaan nieuwe juridische vragen." Hij beklemtoonde de functie van het onderwijs. "Hoe bereiden we kinderen voor op de ICT-samenleving en de leerkrachten op hun didactische mogelijkheden?"

Bovendien maakt de VVD-voorman zich zorgen over het sociaal aspect, dat hierbij aan de orde is. "In de grote ste-

den nemen flinke groepen mensen geen deel aan de samenleving. We zullen daar veel meer aan moeten doen. De nieuwe economie kan een aardige aanjaagfunctie hebben, impulsen geven, maar de oude economische wetten gelden nog steeds." Hij ronde af met: "Het meest essentiële verschil tussen de VVD en de andere partijen is dat wij niet kunnen denken in blauwdrukken. Er blijft nog veel om over na te denken."

Tekst: Reny Dijkman

Foto: Loek Hermans

Hans Kouwenhoven

Jan Kamminga, Commissaris van de Koningin te Gelderland

“Geef mensen verantwoordelijkheid”

Eind jaren zestig, als Jan Kamminga (53) een jaar of twintig is, zweeft de wereld een beetje. Met name de studentenwereld predikt flower power en vrijheid blijheid. Vernieuwingsdrang staat lijnrecht tegenover de gevestigde orde. De jonge Jan Kamminga neemt daarbij een aparte positie in. Hij staat niet met studerende leeftijdsgenoten op de barricaden, maar aan het roer van het makelaarskantoor van zijn vader. In die functie vecht hij zijn eigen strijd met het establishment. Een strijd achter de groene tafels. “Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening leefden nog steeds in de jaren vijftig. Ambtenaren bepaalden waar iemand mocht wonen en in wat voor soort huis. Dat was zo achterhaald. Mijn geschop tegen deze ‘heilige politieke huisjes’ heeft er uiteindelijk voor gezorgd dat ik politiek actief geworden ben.”

Hij heeft er amper veertien dagen vakantie op zitten, na het behalen van zijn HBS-diploma, als Jan Kamminga in het diepe wordt gegooid. Zijn vader wordt ziek en Jan krijgt de leiding van het makelaarskantoor in handen. “Dat was nu ook weer niet zo’n enorme sprong in het diepe hoor”, zegt hij nu. “Ik deed het niet in mijn eentje, er waren nog acht andere medewerkers. Daar kwam bij dat het vak me met de paplepel was ingegeven. Eigenlijk ging het bij ons thuis nergens anders over.”

De overheidsbemoeienis met de huizenmarkt is Kamminga vanaf het begin een doorn in het oog. “De overheid bepaalde wie, waar moest gaan wonen en in wat voor huis. Mensen met een iets royalere portemonnee werden de stad uit gejaagd. Er was geen relatie met de markt en inspraak

was een vies woord.”

“Tja, hoe gaat dat dan... Je klopt eens aan bij het bestuur van de stad, je gaat je bemoeien met de plaatselijke politiek, je bezoekt een vergadering; je komt terecht in een afdelingscommissie. En als je dan een aantal keren je mond opentrekt en ook nog iets zinnigs zegt, dan valt dat op. Voordat ik het wist zat ik in de gemeenteraad.”

De nek van Wiegel

Hij is de juiste man op de juiste plaats om snel carrière te maken. Er is behoefte aan ondernemers in de politiek. En er is ruimte voor jonge politici om zich te ontplooiën. Zeker in Groningen waar de polarisatie tussen PVDA en VVD voor pittige politieke strijd zorgt. Kamminga: “Ik weet nog wel dat ik over deze polarisatie een uiteenzetting hield tegenover

VVD-raadsleden uit andere delen van het land. Ik beëindigde dat betoog met de woorden: “...kortom: in Groningen is het bloed aan de paal...” Mijn toehoorders begrepen dat, maar mijn formulering vonden ze toch wel erg rechtlijnig. ‘Foei, foei, foei’, werd er vanuit de zaal tegen me geroepen.” De anekdote van Kamminga zegt iets over een andere ontwikkeling die zich die jaren voltrekt: de dynamiek en de behoefte om mee te praten van de nieuwe lichte VVD-leden, tegenover de zittende ‘oude

hebben in dat proces van vernieuwing hun nek uitgestoken. Die vooruitziende blik, die durf om in te spelen op ontwikkelingen heeft de partij enorm veel goed gedaan.”

Partijvoorzitter als nevenfunctie

In 1980 wordt Kamminga partijvoorzitter. Een rol waar hij enorm van geniet. “Je kan je overal een beetje mee bemoeien, heerlijk! Dat sluit helemaal aan bij mijn nieuwsgierige aard.” De politiek blijft overigens tot aan zijn afscheid in 1986 een neven-

“Nergens is de kwaliteit van het leven hoger dan in Gelderland.”

garde. Om de aansluiting met de enorme aanwas van - vooral - jonge leden te bewerkstelligen, moet de VVD de bakens verzetten. Het moet dynamischer. De top van de VVD beseft dat en schuift Kamminga als vertegenwoordiger van de nieuwe generatie naar voren. Na drie jaar zitting te hebben genomen in het hoofdbestuur van de partij, wordt hij 1979 vice-voorzitter en daarmee de representant van een nieuwe generatie in het dagelijkse bestuur. Kamminga: “Mensen als Wiegel, Korthals Altes en Haya van Someren-Downer

functie. Al die tijd woont hij in Groningen en blijft hij trouw aan het makelaarskantoor. “Ik runde de zaak, samen met mijn broer. Mijn rol was strategisch en gericht op management, terwijl mijn broer echt in de loopgraven zat.”

“Na het voorzitterschap van de VVD ben ik verhuisd naar de andere kant van de tafel: belangenbehartiging. Als voorzitter van MKB Nederland - en de laatste 4 jaar van MKB Europa - streed ik voor (h)erkenning van het belang van het midden- en kleinbedrijf, dat vóór mijn voorzitterschap

"Die vooruitziende blik, die durf om in te spelen op ontwikkelingen heeft de partij enorm veel goed gedaan."

nog 'middenstand' werd genoemd. Dat het MKB in Nederland aanwezig was in de Sociaal Economische Raad en de Sociale Dialoog met het kabinet was logisch, maar in Europa heb ik dat na lange strijd bevochten. Mooie tijd!" "Ondertussen was het vooral fysiek onmogelijk geworden nog langer twee banen te hebben: én het kantoor in Groningen én intensieve Haagse activiteiten. Samen met mijn vrouw heb ik besloten iets totaal anders te gaan doen. Ik heb mijn aandelen in Kamminga Makelaars in Groningen overgedragen en we zijn naar Gelderland vertrokken."

Verhuizing naar Gelderland

Eigenlijk was hij voorbestemd om in Groningen Commissaris van de Koningin Vonhoff op te volgen. Hij wordt inderdaad Commissaris van de Koningin, maar wel in Gelderland. Een provincie die hij al snel omarmt. "Nergens is de kwaliteit van het leven hoger", weet Kamminga die sinds 1997 in het Gelderse woont. "Het is een prachtige uitdaging mee te besturen in een provincie, waar evenwicht gezocht wordt tussen de hoogste ecologische waarden en met - voor een Groninger zeker - ongekende economische groeimogelijkheden." Aan Kamminga de taak om de verworvenheden van de provincie te bewaken. "Stel: we zouden morgen 8000 huizen bouwen in Otterloo", vertelt Kamminga, "dan zijn deze overmorgen vol. Het gaat dus om keuzes maken, waarbij economie en ecologie in balans blijven. In de Achterhoek

is dat bijvoorbeeld hier en daar verstoord. Grootschalige varkensfokkerij verstoort daar het traditionele coulisselandschap - weilandje-bosrand-weilandje-kasteeltje. Die industrie hoort daar niet en dus draaien we dat nu ook stevig terug."

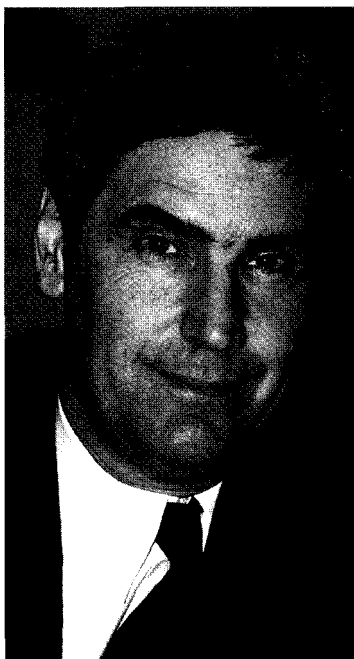
Verantwoordelijkheid voor omgeving

Als twintigjarige stoorde hij zich aan de van bovenaf opgelegde regeltjes en bepalingen. Nu drieëndertig jaar later ziet hij het niet anders. "Ik geloof in interactief besturen met mensen, in eigen verantwoordelijkheid. Als je alles op een rijtje zet zijn de laatste 25 jaren veel liberale dromen van toen uitgekomen. Ik hoor het Haya van Someren nog zeggen: hoger opgeleiden, mondiger burgers, eigen verantwoordelijkheid, sociale rechtvaardigheid. Kijk eens om je heen! Ik zie trouwens wel een nieuwe uitdaging voor liberalen. Eigen verantwoordelijkheid, dus voor jezelf, is prima gelukt. Aan verantwoordelijkheid voor de omgeving schort het. Maatschappelijke verantwoordelijkheid bij de jonge carrièremakers? Het meebesturen van de samenleving door 20- en 30-jarigen? Te weinig! Aan Haya's rijtje anno 1975 kan in 2000 nog iets worden toegevoegd: maatschappelijke betrokkenheid!"

Tekst: Geert Braam

Fotografie: Hans van Asch

Michael Ignatieff: "Nieuw geloof in liberalisme"

Michael Ignatieff

De Canadese denker en liberaal Michel Ignatieff was een opmerkelijke spreker tijdens de Nexus-lezing op de KUB in Tilburg. Verweven in zijn betoog zat de boodschap dat er in de wereld een gebrek is aan oprechte (politieke) overtuiging. "We hangen geloven en stromingen aan zonder

dat er volledige en oprechte overtuiging is". Ignatieff, zelf aanhanger van het liberalisme, vindt dan ook dat er nieuw geloof in het liberalisme zou moeten komen.

Zijn lezing had als titel 'An Age bad Faith'. Titel en inhoud waren geïnspireerd op de lezing onder dezelfde titel die de Italiaanse uitgever en denker Nicola Chiaromonte in 1966 hield. Deze Italiaan beschreef de misleiding, lichtgelovigheid en onoprechtheid, die hij om zich heen zag. "Onze tijd is geen tijd van geloof of ongelooft. Het is een tijd van slecht geloof, van geloven die alleen maar andere geloven bestrijden of geloven die worden aangehangen bij gebrek aan oprechte overtuiging," aldus Chiaromonte vierendertig jaar geleden. Het was de periode waarin de Koude Oorlog op zijn hoogtepunt was. 'Goed geloof' werd door de Italiaanse denker vertaald als morele en politiek betrokkenheid. Goed geloof alleen was volgens hem echter niet voldoende. Individuele en intel-

lectuele vrijheid vond hij eveneens belangrijk. 'Maar hoe bedrijf je 'goed geloof' zonder deze waarden op te geven?', was de vraag waar hij mee worstelde.

Michel Ignatieff maakt vierendertig jaar later de balans op. "Het winnen van de Koude Oorlog - het kapitalistische liberalisme verslaat het communisme - was niet genoeg voor het verkrijgen van een betere wereld." De Canadese denker buigt zich over de vraag of het liberalisme ooit een 'goed geloof' zou kunnen worden zoals Chiaromonte het bedoelde. Hij legt echter ook een vinger op een zwakke plek, in de overtuiging van zijn 'collega', die ontkennde dat gewone mensen in staat zijn tot het maken van morele en intellectuele afwegingen. "Als je gelooft in je eigen vermogen tot nadenken en morele afwegingen maken, dan moet je zo bescheiden zijn te geloven dat medeburgers dat ook kunnen," aldus Ignatieff. "Democratie is niet mogelijk als we niet geloven in het vermogen tot politiek oordeel van onze medeburgers."

Sinds de tijd van Chiaromonte is de wereld er niet op vooruit gegaan, vindt althans Ignatieff. Hij verwijt de politiek de mensheid niet te kunnen overtuigen en daadwerkelijk te laten geloven in liberalisme. Daarbij ziet hij liberalisme niet als ongebreideld kapitalisme, maar juist als het streven naar vooruitgang om een betere wereld te bereiken. "We zijn nu cynisch over de politiek en ons persoonlijke leven." Het geloof dat vooruitgang kan leiden tot een betere wereld, moet hersteld worden, zo is de overtuiging van de Canadees. "Ik zie zelf geen reden om pessimistisch te zijn over de wereld waarin wij leven of die wij achterlaten voor onze kinderen."

De volledige tekst van de lezing verschijnt in het tijdschrift Nexus 28 van de KUB in Tilburg.

Bron: Brabants Dagblad/Vrij Nederland
Fotografie: PvE/John Schouten

Archief Wiegel

Het persoonlijk archief van Hans Wiegel, voormalig fractievoorzitter van de VVD en minister, is door hemzelf over gedragen aan het Rijksarchief in Den Haag. Hiermee zijn al zijn gegevens veilig gesteld en zullen ook vele generaties na ons, kunnen zien en weten wat deze markante politicus voor Nederland en de VVD betekent heeft.

De politieke weg van Blair

Als de politiek ergens spraakmakend is, dan is dat wel in Engeland. Na de conservatieve Thatcher en Major kwam na een soort politieke aardverschuiving Tony Blair aan de macht als minister-president. Hij straalde jeugdig elan uit en de sfeer van vernieuwing trok over het land. Inmiddels is zijn politieke weg er één met steeds meer incidenten. De journalist Andrew Rawnsley beschrijft in zijn, recent verschenen, boek 'Servants of the people' de inside story van New Labour. Een bijzonder boek omdat het handelt over een regering die nog volop in bedrijf is.

Boekentip: Boren in hard hout

Frits Bolkenstein staat niet meer zo in het middelpunt van de belangstelling, als in de tijd dat hij fractievoorzitter van de VVD was. Maar kijk je bijvoorbeeld op Internet op politiek forum.nl dan blijkt dat hij nog aardig populair is. Iedereen die weer even boven wil halen wie Frits Bolkestein was en wat zijn opvattingen waren, kan zijn hart ophalen in het boek dat hij twee jaar geleden schreef: Boren in hard hout. In deze bundel gaat hij in op een reeks onderwerpen in de Nederlandse politiek, zoals de Amerikaanse invloeden op ons rechtsstelsel, de Europese integratie (uiter-

aard!) en de economische en monetaire unie.

Bolkenstein heeft meer titels op zijn naam staan. Eerder verscheen al De Engel en het Beest. Woorden hebben hun betekenis. Het heft in handen en Onverwerkt verleden.

VVD 50 jaar in Brabantse Statenpolitiek

De VVD roert stevig in de Brabantse Statenpolitiek. Met 19 zetels in de Brabantse Staten is het de tweede partij in de provincie. Het vijftigjarige jubileum van de partij in de Provinciale Staten werd onlangs gevierd. Alleen het CDA is dan -in de van oorsprong katholieke provincie- nog groter. Onno Hoes is de fractieleider. Eerder was hij wethouder en raadslid in de gemeente 's-Hertogenbosch. In de Brabantse media komt hij steeds vaker naar voren. Onlangs nog met een uitgebreid interview in het Brabants

Onno Hoes

Dagblad. Hij blijkt een aansprekende persoonlijkheid te zijn, die nieuw elan brengt in de provinciale politiek. In het verschiep ligt nog wel de afwikkeling van één hot item dat tot een goed einde gebracht zal moeten worden. De VVD fractie-voorzitter maakt zich zorgen over de positie van zijn gedeputeerde P. van Vught die dreigt weg te zakken in het politieke moeras rond de -qua kosten- uit de hand gelopen renovatie van het Provinciehuis. Politiek een lastige zaak vanwege het grote publieke belang.

Volgens Onno Hoes richt de VVD haar blik zelfbewust vooruit en wil zijn partij een leidinggevende rol in de provinciale politiek gaan spelen. Na 2003 (verkiezingen) komen er een aantal belangrijke bestuursposities vrij. Zo vertrekt Pieter van Geel (gedeputeerde voor het CDA) naar de Tweede Kamer en is PvdA gedeputeerde Lambert Verheijen aan zijn laatste periode bezig. Er komen dus verschuivingen. Onno Hoes heeft al aangekondigd dat zijn partij grote belangstelling heeft om deze posities in te vullen.

VVD leeft op Internet

De verhoudingen in de politiek zijn ook op het Internet terug te vinden. Wij lieten zoekmachine Ilse op 3 november haar werk doen op de namen van de vier grootste partijen. De meeste pagina's werden gevonden met in relatie tot de PvdA: 2577 om precies te zijn. Vlak daarachter CDA met 2454 pagina's op de voet gevolgd door de VVD met 2381 pagina's. D'66 komt tot 1846 pagina's. Het grote aantal pagina's is vooral te danken aan de vele lokale afdelingen met hun eigen sites. Ooit moet men overal in het land gedacht hebben dat je zonder eigen site geen politieke toekomst meer hebt. Na het bouwen en plaatsen van de site zijn de meeste plaatselijke afdelingen vergeten om de informatie up to date te houden. Bij sommige staat er nieuws op dat eigenlijk meer onder het hoofdstuk geschiedenis valt. De sites van de landelijke partijen zijn wel actueel. Kijk maar eens op vvd.nl.

Word abonnee van Politiek!

Bij VVD-leden valt Politiek! ieder kwartaal op de deurmat. Bent u geen lid van de VVD, maar wilt u dit kwartaalblad in de toekomst wel ontvangen? Dat kan met een jaarabonnement op Politiek! De abonnementskosten bedragen f25,- per jaar. Ter introductie ontvangt u de eerste twee nummers gratis!

Wilt u abonnee worden, vul dan hieronder uw adresgegevens in.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Geslacht: M/V

Handtekening: _____

Stuur deze bon naar (postzegel is niet nodig):

Abonnementenadministratie Politiek!

Antwoordnummer 1877

2500WB DEN HAAG

Aanmelden als abonnee kan ook telefonisch, 070 - 3613061.

**6 nummers
voor f25,-**

Heleen Dupuis en de logische koppeling van ethiek en politiek

'De liberale principes klinken allemaal mooi', zo werd het achtergrondverhaal over liberalisme in Politiek! 2 afgesloten, 'maar ze roepen ook vragen op. Zoals: als we tolerant willen zijn, hoe gaan we dan om met hen die de tolerantie misbruiken?' Volgens Heleen Dupuis, ethica en Eerste-Kamerlid voor de VVD, is dit echter geen moeilijke vraag, want 'misbruik mag gewoon niet. Een moraal waar tolerantie een rol speelt, is een moraal van beperkingen. Tolerantie wil niet zeggen: ik vind alles goed.' Volgens Dupuis heeft tolerantie betrekking op een aantal wel omschreven situaties, met name de situaties die privé-zaken betreffen. "In dat soort dilemma's denk ik met mijn opvattingen over ethiek en filosofie een rol te kunnen spelen." Politiek! ontmoette Dupuis in het gebouw van de Eerste Kamer, en sprak met haar over de vanzelfsprekende koppeling van ethiek en politiek, over de fata morgana's van de werkelijkheid en over de medische dilemma's en de juridische fouten.

Uitgesproken opvattingen heeft Dupuis zeker. Ze is niet voor niets ethica. Momenteel is ze hoogleraar medische ethiek aan de Universiteit Leiden. Bovendien is ze vice-voorzitter van de commissie medische ethiek van het Leids Academisch Medisch Centrum. Sinds een jaar zit ze ook in de Eerste Kamer. Nadat ze werd gevraagd, hoefde ze niet lang na te denken. "Ik ben een echte liberaal. In een land waar alles van wieg tot graf wordt geregeld, heb je tegengas nodig." Haar keuze voor de politiek werd niet altijd begrepen. Vaak kreeg ze te horen dat ze het als ethica eigenlijk niet kon maken om in de politiek te gaan. Want dat gaat toch niet samen? Deze mening deelt Dupuis absoluut niet. "Voor mij is koppeling ethiek en politiek volstrekt verenigbaar of beter gezegd vanzelfsprekend." Politiek en ethiek lijken op elkaar. Bij beide gaat het om de afweging van fundamentele belangen van mensen. Het verschil tussen politiek en ethiek is, dat er met politiek invloed uitgeoefend kan worden." Dat is met ethiek niet het geval. "Het beginsel is hetzelfde, alleen de afloop is heel anders."

Fata morgana's

Een andere gelijkenis tussen politiek en ethiek is, dat je compromissen moet sluiten. "Ook bij ethiek is een ideale oplossing zelden te realiseren. Je moet bijvoorbeeld een ethisch compromis sluiten wanneer er een kindje met een ernstige afwijking wordt geboren. Moet je het kind laten leven of laten sterven? Bij zo'n

beslissing is het niet mogelijk om het echt goed te doen. Je kunt wel een voorkeur hebben, maar de uiteindelijke beslissing is niet absoluut goed of fout. Elke keuze heeft negatieve kanten." De werkelijkheid is immers verre van ideaal. "Vaak is het niet mogelijk de beste keuze te maken, wel de minst slechte." En zo zijn er nog meer dilemma's waar je goed over moet nadenken. "Maar dat gebeurt te weinig in de politiek", aldus Dupuis, "de enige partij die het wel probeert, is de VVD. Wat dat betreft zit ik hier goed." Andere politieke partijen zien volgens de ethica alleen maar 'de fata morgana's van de werkelijkheid' en denken er daarmee uit te komen. Dupuis noemt het voorbeeld van de vluchtelingenproblematiek. "Er zijn cijfers bekend waaruit blijkt dat 95% van deze groep bestaat uit economische vluchtelingen. Vluchtelingen die dus eigenlijk niet onder de conventie van Genève vallen. Maar andere partijen negeren deze feiten gewoon. Zij halen bijvoorbeeld zaken aan als naastenliefde en andere abstracte begrippen. Maar de werkelijkheid is heel anders dan dat ze denken. In de werkelijkheid heb je te maken met een chaotisch geheel. Het is moeilijk om dat realistisch te bekijken, vooral als je bevlogen bent."

Privé versus publiek

Bevlogen is Dupuis zelf zeker ook, maar ze vergeet niet naar de werkelijkheid te kijken. Aan de andere kant verloochent ze haar principes niet. Dat bleek wel in 1977, toen ze als liberaal in hart en nieren 'slappend lid' was van D'66 en niet van de VVD. Van de VVD was ze geen lid, omdat deze liberale partij vóór een initiatiefwet over abortus had gestemd. "Die wet vond ik onliberaal." Dit wetsvoorstel zorgde wel voor haar eerste aanraking met de politiek en haar aanwezigheid in de Eerste Kamer. Bij de bespreking van het wetsvoorstel werd een deel voorgelezen van haar dissertatie 'Medische ethiek in perspectief'. Ze vond - en vindt nog steeds - dat de overheid zich niet behoort te bemoeien met abortus en andere privé-zaken. Dupuis pleit voor een strikte scheiding tussen het privé en het publieke domein. Volgens Dupuis moet de politiek zich niet bemoeien met het privé-domein, maar moet ze wel een kader van zorgvuldigheid scheppen, waarbinnen ruimte is om te kiezen. "In het publieke domein is het anders. Daar moet de samenleving keuzes maken en die keuzes worden vastgelegd in wetten."

Medische vraagstukken

In 1977 vond ze abortus al een van de zaken die de overheid niet mag regelen. Vrouwen moeten zelf voor abortus kunnen kiezen. Dupuis vindt het vreemd dat hier nog steeds over gedebatteerd wordt. "Het is volstrekt a-historisch. Bij de Oude Grieken was er al sprake van abortus. Toen zei men al dat anticonceptie beter was dan abortus." Abortus is pas weer een beladen onderwerp geworden

in de 19e eeuw. Ook euthanasie is van alle tijden. "Euthanasie is heel goed te verdedigen", vindt de ethica. In het buitenland bestaat angst voor moord en doodslag, "maar dat is totaal niet aan de orde. Als je er open over praat heb je minder risico op uitwassen, dan in een samenleving die het probleem niet bespreekt." Dupuis heeft onlangs nog Spaanse doktoren gesproken. "We passen wel euthanasie toe, zelden ze, maar we praten er niet over." Waar

abortus en euthanasie al jaren besproken worden, heeft het laatste jaar een ander onderwerp veel aandacht gekregen: xenotransplantatie, oftewel het transplanteren van organen of cellen van de ene diersoort naar de andere, of van dier naar mens. Dupuis noemt dit echter geen ethisch vraagstuk, maar 'science fiction'. "Er zijn nog te veel risico's aan verbonden voor de mens." Als een varkenshart bijvoorbeeld getransplanteerd zou worden naar een mens, zou hij verder moeten leven in isolatie, vanwege het risico van besmetting. Maar als het zou kunnen, mag je daar wel dieren voor gebruiken? "We doen niet anders, we eten al vlees en vis. De inzet moet wel zijn dat het dier geen pijn lijdt."

Juridische missers

Als ethica heeft Dupuis ook een duidelijke mening over onderwerpen, die niet met medische ethiek te maken hebben. Zoals het afstaan van DNA-materiaal aan justitie. "Met DNA-gebruik heb ik geen enkel probleem. Als het materiaal maar niet voor andere doeleinden gebruikt wordt en het zorgvuldig gebeurt." Een DNA-databank mag bijvoorbeeld alleen maar samengesteld worden van mensen die al in aanraking zijn gekomen met justitie. "Als je dankzij een DNA-databank ernstige misdrijven kunt oplossen, mensen kunt vrijpleiten en missers kunt vermijden, ben je heel dom bezig wanneer je dat middel niet gebruikt." Zo enthousiast als Dupuis praat over het gebruik van DNA, zo fel is ze wanneer het vrijlaten van criminelen door vormfouten ter sprake komt. "Dat kan echt niet. Dat mensen hier giftig van worden, is volstrekt begrijpelijk." Volgens Dupuis moet justitie uiteraard secuur omgaan met haar macht, maar je mag geen notoire criminelen vrijlaten vanwege een minuscule fout. Ook vindt ze dat justitie het niet kan maken om een man te vervolgen, die een inbreker met een hamer sloeg of een meisje dat haar verkrachter neerstak. "Juridisch zit je misschien wel goed, maar zo'n man of vrouw moet je ontzien. Je maakt je als politiek volstrekt onmo-

gelijk als je deze vervolging toelaat." Wetten moeten niet blindelings gevolgd worden, maar moeten in sommige gevallen afgewogen worden. "Zo zijn er dagelijks honderden afwegingen die gemaakt moeten worden. En dat maakt mijn werk heel spannend."

Ontwikkelingen in de toekomst

En wordt het nog spannender? Door de ontwikkelingen op het gebied van Internet en communicatietechnologie en de vorming van één Europa zal er in de

toekomst veel veranderen. Twee onderwerpen waar wij graag de mening van de ethica over willen horen.

Dupuis gelooft namelijk niet dat computers zo'n grote rol gaan spelen in de maatschappij. "Je kunt altijd de computer nog uitzetten. Het is een hype om te roepen dat ze ons gaan regeren en de samenleving volkomen zullen bepalen. Dat is nog te bezien." Mensen moeten zich volgens Dupuis wel realiseren dat hun interessegebieden verkend worden door middel van Internet. "Men moet wel open zijn over het feit dat mensen gemanipuleerd worden en duidelijk maken dat het moeilijk is om de privacy volledig te beschermen." Maar daar moet het ook bij blijven. De politiek hoeft zich er wat haar betreft verder niet mee te bemoeien.

En dan één Europa. Daar is Dupuis veel enthousiaster over. "Ik ben het er mee eens dat we die kant op moeten gaan. Vorige eeuw zijn er twee wereldoorlogen ontketend en dat mag nooit meer. We moeten elke poging ondernemen om zo'n escalatie te voorkomen. Een economische eenheid vormen is daarbij de juiste methode." Dupuis gelooft dat er in de Europese landen wel verschillende meningen blijven bestaan. "Daar hoeven we ons geen zorgen over te maken. We hebben op vele gebieden een eigen cultuur en dat zal zo blijven. Het mag niet gebeuren dat conservatieve Grieken onze wetten bepalen." Een voorbeeld van eigen cultuur is het Nederlandse drugsbeleid. Aan de ene kant vindt Dupuis dat het open en tolerante drugsbeleid werkt. Het aantal drugsgebruikers, dat bijvoorbeeld besmet is met HIV, is niet toegenomen, in tegenstelling tot wat er in andere landen gebeurt. Maar aan de andere kant wordt er ook binnen Nederland minder positief over dit beleid gedacht. "En als anderen er heel anders over denken, zullen ze dan niet een beetje gelijk hebben?"

Tekst: Joost Mangnus Fotografie: Hans van Asch

Heleen Dupuis

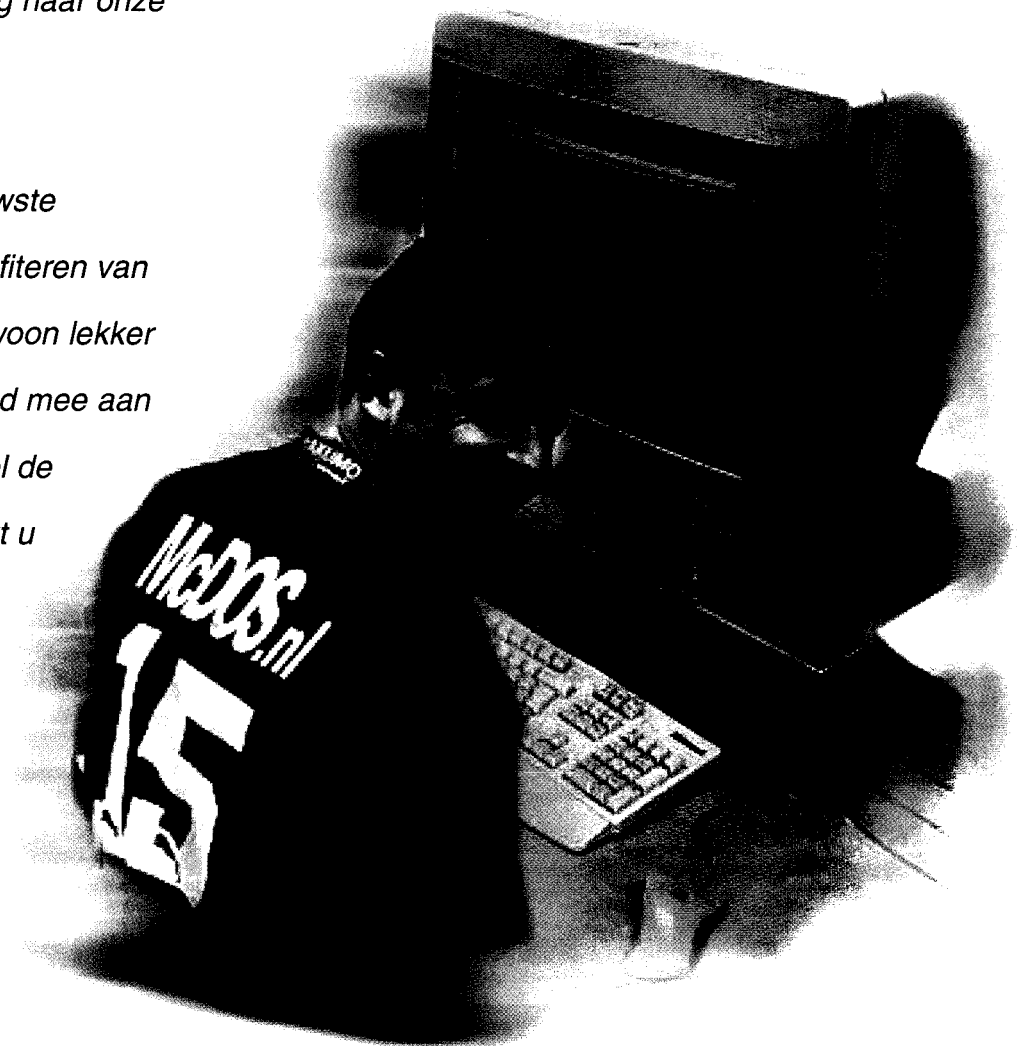
"Ik ben een echte liberaal. In een land waar alles van wieg tot graf wordt geregeld, heb je tegengas nodig."

www.mcdos.nl

McDOS kiest als hoofdsponsor van NEC voor de tekst McDOS.nl als verwijzing naar onze Internetsite.

U vindt er als eerste de nieuwste productinformatie, u kunt profiteren van allerlei speciale acties of gewoon lekker ontspannen. Doe bijvoorbeeld mee aan onze voetbalpool en voorspel de uitslagen van NEC. Zo maakt u kans op prachtige prijzen.

Binnenkort kunt u bovendien onze producten bestellen via Internet. U doet uw bestelling en wij zorgen er via ons uitgebreid dealernetwerk voor dat uw artikelen snel en correct worden geleverd. Ook dat is www.mcdos.nl

KERKENBOS 11-11 • 6546 BC NIJMEGEN
POSTBUS 7171 • 6503 GR NIJMEGEN • TELEFOON: (024) 372 28 00
TELEFAX: (024) 372 28 98 • INTERNET: WWW.MCDOS.NL • E-MAIL: INFO@MCDOS.NL

MCDOS DISTRIBUEERT: 3DFX - ACER - AOPEN - ASUS - ATI - BELINEA - BROTHER - BTC - CANON - COMPEX - COOLERMAS-
TER - DIAMOND - DYNALINK - ELSA - EPSON - FUJI - HEWLETT PACKARD - IOMEGA - LEXMARK - LOGITECH - MICROSOFT - MIRO PINNACLE -
MMORE - MUSTEK - PHILIPS - SONY - SCOTT - TEAC - TERRATEC - TRON/TORNADO - VALUERAM - WESTERN DIGITAL - YAKUMO PC

Oussama Cherribi en de wwwondere wereld van domeinnamen.nl

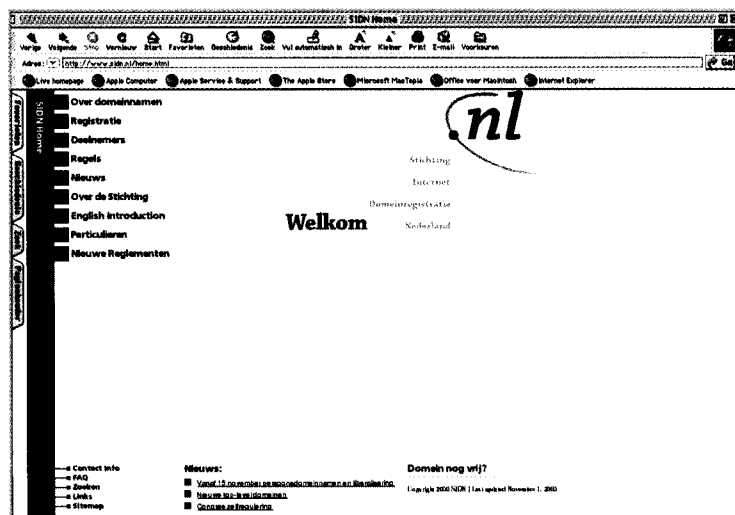
Zomaar enkele krantenkoppen van de laatste maanden: 'Roof op de digitale snelweg', 'Lee Towers eist Internetnaam op', 'Namen-dieven voor de rechter'. Als domeinnamen in het nieuws komen, gaat het vooral over rechtszaken. Dit komt vooral omdat er zo weinig geregeld is, omtrent deze Internetadressen. 'Helaas', vindt Oussama Cherribi, Tweede-Kamerlid van de VVD en expert op het gebied van domeinnamen. Hij pleit voor zelfregulering, maar wel binnen grenzen. Het mag niet zo zijn, dat voor domeinnamen het recht van de snelste geldt. Daarvoor zijn ze te belangrijk. En het belang neemt alleen maar toe, aldus Cherribi: "Domeinnamen zullen ons publiek bestel fundamenteel veranderen." Politiek! had een gesprek met het Tweede-Kamerlid, en ontdekte daarnaast op Internet de wwwondere wereld van domeinnamen.nl.

Typ op Internet het adres www.wimkok.com in, en u komt terecht bij Ad Latjes. "Dom, dom, dom", zo laat de President of European Travel Network (ETN) weten: "Ieder persoon of bedrijf hoort minimaal de eigen naam als domein geregistreerd te hebben in het '.com', '.net' of '.org' topdomein." Vervolgens spreekt Ad Latjes de premier persoonlijk toe: "Uw naam werd pas op dinsdag 4 mei 1999 door ETN geregistreerd, bijna vijf jaar na het begin van het Internet. Het feit dat uw naam toen nog beschikbaar was, getuigt van nalatigheid of groot onbegrip over het grote belang van Internet, en is welhaast een belediging van de miljoenen mensen die dagelijks met Internet bezig zijn." Maar wie beledigt wie eigenlijk? Beledigt Ad Latjes juist niet Wim Kok, omdat Latjes zomaar de naam van de minister-president kaapt? De premier was misschien wel

"Domeinnamen worden belangrijke bouwstenen van de samenleving"

Cherribi het dan ook terecht dat de domeinmakelaar Name Space 330 namen moet teruggeven aan Dennis Bergkamp, John de Mol en andere bekende Nederlanders. Het bedrijf had deze domeinnamen gekaapt, maar werd door de rechtbank op zijn vingers getikt. Cherribi: "Wat Name Space heeft gedaan, is wel een heel primitieve vorm van zelfregulering."

namelijk iedere particulier zijn eigen domeinnaam deponeren bij de SIDN (Stichting Internet Domeinregistratie Nederland). Voorheen was registratie alleen nog weggelegd voor rechtspersonen, die stonden ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Aan de ene kant is het goed dat particulieren hun domeinnaam kunnen vastleggen. Voor deze datum kon een kunstenaar bijvoorbeeld niet zijn eigen domeinnaam registreren. Maar aan de andere kant is het maar de vraag of hem dat nu wel lukt. Misschien is iemand anders hem wel voor. Want vanaf 15 november geldt het recht van de snelste.

Bron: www.sidn.nl

te laat, maar dat is toch geen reden om je iemands naam toe te eigenen? "In levende lijve mag je ook niet met de naam van iemand anders gaan lopen", aldus Cherribi, "Waarom zou dat wel bij een domeinnaam mogen?" Om daar aan toe te voegen: "Wat offline niet mag, mag online ook niet." Om dezelfde reden vindt

Zelfregulering binnen kaders

Het Tweede-Kamerlid verklaart nadrukkelijk voorstander te zijn voor zelfregulering, maar dan wel binnen duidelijke kaders. En die kaders moeten snel vastgesteld worden, vindt Cherribi. Dat had al voor 15 november moeten gebeuren, maar dat bleek niet haalbaar. Vanaf dat moment kan

Belangrijke bouwstenen

Dat er nog zo weinig wetgeving is rond domeinnamen, bewijst de traagheid van de overheid op het gebied van Internet en communicatietechnologie. De regering komt laat in actie, wat wel vaker gebeurt is in het verleden. Wat dat betreft heeft Ad Latjes wel gelijk. Wim Kok en de ministers zijn op zijn zachtst gezegd niet altijd haantje de voorste. Ze kunnen een voorbeeld nemen aan Cherribi. Al in 1994 was hij system operator van het forum Den Haag. Lang voordat het parlement een eigen site had, konden mensen op zijn site al reageren op stel-

Oussama Cherribi

lingen van Wallage en Bolkestein. Cherribi was ook het eerste Kamerlid dat schriftelijke vragen stelde over domeinnamen. Hij werd echter met een kluitje in het riet gestuurd. In tegenstelling tot de verantwoordelijke ministers, zag hij wél het belang in van de domeinnamen. En dat belang is alleen nog maar gegroeid.

"Domeinnamen worden belangrijke bouwstenen van de samenleving", aldus het Tweede-Kamerlid. "Maar dan moet de overheid wel een duidelijke structuur hebben en moet ze wel kunnen beschikken over logische

"Wat Name Space heeft gedaan, is wel een heel primitieve vorm van zelfregulering."

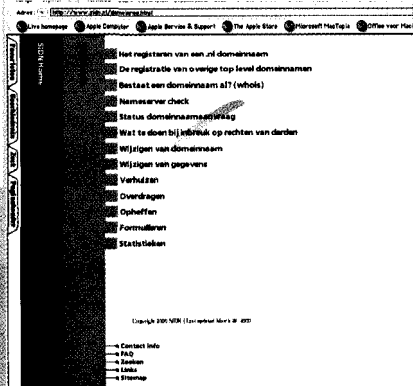
domeinnamen. Die moeten echter niet weggekaapt worden door allerlei domeinmakelaars. Het kan niet dat politieke en culturele erfgoednamen, topografische eigennamen van provincies, steden, rivieren en monumenten en andere openbare namen

in verkeerde handen terecht komen", vindt Cherribi. Nu kunnen domeinmakelaars sommige namen van dorpen en steden gewoon claimen bij de SIDN. Dit komt vooral omdat de stichting niet eens een lijst van topografische namen tot

haar beschikking heeft. "Belachelijk!", roept het Tweede-Kamerlid. Volgens hem behoren die namen tot het publieke domein, en daar moeten slimme handelaren afblijven. Hij pleit dan ook voor een staatscommissie die zich gaat buigen over domeinnamen. Deze domeinnamencommissie kan toetsingscriteria opstellen voor een lijstje met domeinnamen, die duidelijk verbonden zijn aan overheidsorganisaties, openbare ruimtes en ander openbaar naambezit. In deze commissie moeten IT-bestuurskundigen, cultuurhistorici en andere

Wat is een domeinnaam?

De oorsprong van de domeinnamen heeft te maken met het unieke nummer dat elke computer heeft die op Internet aangesloten is. Dit nummer heet IP-adres. Zo'n adres is te vergelijken met een telefoonnummer. In het buitenland, het bestaat uit een combinatie van cijfers en is dus niet gemakkelijk te onthouden. Maar om contact te leggen met een andere computer, is dit IP-adres noodzakelijk. Dat contact kan eenvoudiger gerealiseerd worden, door het IP-adres te associëren met een symbolische naam, ofwel de domeinnaam. Bij Internet hoeft dus alleen de domeinnaam ingetypt te worden. In het begin van Internet werden de namen niet alleen op het Internet gebruikt, maar ook op andere netwerken. Halverwege de jaren tachtig bleek het onbegonnen werk om miljoenen namen wereldwijd te coördineren en uniek te houden. Daarom werd een hiërarchisch systeem voor naamgeving ontworpen: het Domain Name System (DNS). Iedere domeinnaam werd opgebouwd uit drie of vier onderdelen. De meest rechtse component wordt het top level domein genoemd. Dit is het best te vergelijken met het kengetal in een telefoonnummer. Op basis van het top level domein wordt het Internetverkeer gesorteerd en kan het sneller worden afgehandeld. Vaak verwijzen de top level domeinen naar landen, zoals .nl voor Nederland, .be voor België en .de voor Duitsland. De namen met het top level .nl worden verdeeld door de Stichting Internet Domeinregistratie Nederland (SIDN). Naast deze landcodes zijn er ook organisatorische domeinen, die vooral worden gebruikt in de Verenigde Staten. Voorbeelden hiervan zijn .com voor commerciële instellingen, .org voor organisaties, .net voor Internetproviders en .edu voor onderwijsinstellingen. Het woord dat het top level vooraf gaat, wordt de organisatie domeinnaam genoemd. Vaak wordt hiervoor de naam van de organisatie of het bedrijf gekozen, maar dat hoeft niet. Alles wat daar weer voor staat, verwijst naar domeinen binnen de organisatie. Deze namen heten subdomeinnamen. Bron: www.sidn.nl

experts zitting hebben. De domeinnamencommissie kan zich dan meteen ook al buigen op domeinnamen die eindigen op .eu (Europa red.). Binnen een half jaar worden deze top level namen vrijgegeven. De domeinmakelaars zullen zich meteen op deze nieuwe goudmijn storten. Dat moet voorkomen worden. "Minister Van Boxtel dient aan te geven wat hij wil", stelt Cherribi, "Hij kan de verdeling hiervan niet volledig overlaten aan zelfregulering."

Domeinnaam vanaf geboorte

Typ op Internet het adres www.cherribi.nl in, en u komt terecht bij Ousama Cherribi. Dat de VVD'er de domeinnamen belangrijk vindt, blijkt wel uit de poll waarmee zijn site opent: 'Domeinnamen van Nederlandse gemeenten, dorpen en andere strategische plaatsen horen bij het publieke domein en dienen als zodanig te worden beschouwd'. Bovendien kunnen belangstellen-

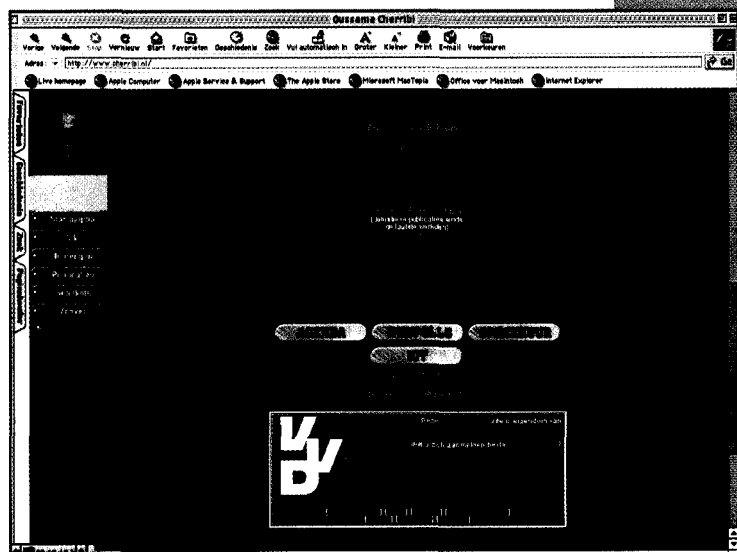
den zich op deze site aanmelden voor een online brainstormclub over domeinnamen. Zelf heeft Cherribi vele goede ideeën over dit onderwerp, zoals: "Ik ben er voor dat iedere Nederlander bij zijn geboorte meteen een domeinnaam krijgt." Alleen op deze manier kunnen de mogelijkheden van de domeinnamen volledig benut worden. En die mogelijkheden zijn grenzeloos. "Door het gebruik van een domeinnaam kunnen mensen bijvoorbeeld vanuit elke plek hun post zien, hun thermostaat regelen, bestanden in hun eigen computer bekijken. Ze kunnen stemmen, bekeuringen ontvangen en betalen, medische dossiers bekijken, dag en nacht shoppen, notulen bekijken, nieuwe vrienden maken en ga maar door. Domeinnamen zullen ons publiek bestel fundamenteel veranderen."

Tekst: Joost Mangnus

Fotografie: Hans van Asch

Te snel

In de domeinmakelaardij moet je snel handelen. Maar soms ben je ook weer te snel. Dat bleek de afgelopen maanden wel uit het nieuws rond Name Space, een domeinmakelaar - ook wel domeinkaper genoemd - die snel 45.000 domeinnamen had geregistreerd bij de SIDN. De rekening die gepaard gaat met de registratie van een domeinnaam bij SIDN, voor Name Space 1,4 miljoen, werd niet meteen betaald. Name Space had verwacht deze namen binnen korte tijd voor veel geld te verkopen, zodat ze de SIDN makkelijk zouden kunnen betalen. Maar dat was een misrekening. De domeinnamen werden niet verkocht, zodat Name Space een enorme schuld had. Op 10 juli mocht Name Space 17.000 domeinnamen niet meer gebruiken. Een maand later was de domeinkaper de overige 28.000 namen kwijt. In de nacht van 12 op 13 september gaf de SIDN vervolgens alle 45.000 domeinnamen vrij. En die nacht bleek toch weer hoe belangrijk snelheid is bij het registreren van domeinnamen. "Zelfs de mensen van Name Space waren ditmaal te laat voor hun eigen domeinnaam", laat het bedrijf Argweb rijtjes weten wanneer je www.namespace.nl intypt.

■ tien vragen aan...

Paspoort

Tien vragen aan Pieter Korteweg

1 Wat heeft voor u de doorslag gegeven voorzitter te worden van de commissie VVD Verkiezingsprogramma 2002-2006?

"Door mijn opleiding (monetaire economie) en mijn publieke functie (Thesaurier-Generaal) heb ik altijd een grote belangstelling gehad en gehouden voor al die zaken waarover burgers de besluitvorming uitbesteden aan de overheid en die waarover ze zelf willen besluiten. En vooral ook voor de bedoelde en onbedoelde effecten van die besluiten. En voor de - verschuivende - afbakening tussen het publieke en private terrein. Aan de gedachtenvorming daarover in de VVD had ik nog nooit meegedaan. Toen de uitnodiging kwam, bood me dat de gelegenheid dit goed te maken."

2 Welke beslissing die u ooit genomen heeft, betreurt u het meest?

"Non, je ne regrette rien, ni le mal, ni le bien."

3 Welke karaktereigenschap heeft u niet, maar zou u wel willen bezitten?

"Wat meer diplomatie zou ik goed kunnen gebruiken."

4 Wat is uw grootste passie?

"Passies zijn leeftijdsgebonden. Mijn passie is te proberen (alleen) die dingen te doen, die ik, uit volle overtuiging, en met meer dan volledige inzet kan doen.

Als ze dan lukken: prachtig. Als ze niet lukken: bad luck, maar dan heeft het in elk geval niet aan mij gelegen."

5 In welke film had u graag de hoofdrol gespeeld en waarom?

"In Witness met Harrison Ford, vanwege tegenspeelster."

6 Wat is in uw ogen de betekenis van het woord liberaal?

"Volgens mij betekent liberaal de vrijheid van een ieder om eigen lot en leven vorm en inhoud te geven met inachtneming van de regels van het spel, de geldende normen en waarden en de gerechtvaardigde belangen van anderen. Leven en laten leven, dus."

7 Met welke persoon uit het verleden zou u een gesprek willen aangaan en waarover zou dit gesprek gaan?

"Met Methusalem. Die werd heel oud en moet heel wat trends overleefd hebben en dus vele gedaantes hebben aangenomen."

8 Wat is hét maatschappelijke/politieke vraagstuk van de nabije toekomst in uw ogen?

"De afweging tussen een goed leven nu voor iedereen en een minstens net zo goed leven later. Zoveel van wat bestaat, is het waard om op zijn minst in dezelfde staat te worden doorgegeven aan toekomstige

generaties: welvaart, kunst, wetenschap, scholing, harde en zachte infrastructuur, milieu, gezondheidszorg, et cetera. Daartussen bestaan twee soorten trade-offs. Het behoud van het één gaat vaak ten koste van het ander. Bovendien moet iets van waarde eerst gecreëerd worden. De creatie van het één gaat vaak ten koste van iets anders. Hoe maak je daarbij overtuigende keuzes. Dat is volgens mij politiek."

9 Waar heeft u een uitgesproken hekel aan en waarom?

"Aan mensen die het één zeggen om het andere te doen."

10 Welke droom zou u nog eens willen verwezenlijken wanneer u geen rekening hoeft te houden met zaken als tijd, geld of specifieke capaciteiten?

"Mijn droom is voor mijn kinderen een familieboek te schrijven over mijn leven en dat van mijn vader. Tussen mijn en mijn jongste kinderen zit ongeveer 50 jaar, en ik wil niet uit hun leven verdwijnen, zonder dat ze me kennen."

Fotografie: Vincent Mentzel

JOVD'er in Rotterdamse Jongerenraad:

"Ik zal altijd actief blijven in de politiek"

Al ruim drie jaar strijdt de Rotterdamse Jongerenraad (RJR) voor de belangen van jongeren tot 24 jaar in deze stad. De RJR, het overkoepelend orgaan van twintig jongerenorganisaties, mag zich sinds 16 december 1999 officieel adviescommissie van de gemeente Rotterdam noemen. Rotterdam is hiermee de eerste gemeente in Nederland, die haar jeugd een formele machtspositie heeft gegeven in het beleids- en besluitvormingsproces. Sjaak van Dam, bestuurslid namens de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (de jongerenorganisatie van de VVD), verwoordt waarom hij het liberale gedachtegoed in de raad vertegenwoordigt.

"Ik heb al sinds mijn dertiende jaar interesse in politiek", vertelt de 21-jarige Sjaak van Dam van de Rotterdamse Jongerenraad (RJR). "Daarom heb ik gekozen voor mijn huidige studie Bestuurskunde & Overheidsmanagement." Anderhalf jaar geleden nam hij zitting in het bestuur van de RJR, als vertegenwoordiger van de JOVD. "Ik vind het belangrijk om de liberale standpun-

ten van de JOVD te vertegenwoordigen in de jongerenraad. Ik ben lid geworden van de JOVD, omdat de organisatie mijn mening over politiek en maatschappij uitdraagt. Het liberalisme stelt de vrijheid van het individu centraal. Het individu is vrij in zijn doen en laten, mits de vrijheid van een ander niet in het geding komt. Verder zijn onderlinge verdraagzaamheid en sociale gelijkheid

Jongeren en politiek

Nederlandse gemeenten ontplooiën talloze initiatieven om kinderen al op jonge leeftijd te betrekken bij de lokale politiek en het gemeentelijk beleidsproces. Zo kunnen kinderen uit de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs, in een groot aantal gemeenten lid worden van de Kindergemeenteraad. Gemeenten laten hen zo meedenken over de inrichting van hun eigen speel- en leefomgeving. De activiteiten bestaan uit een uitgebreide voorbereiding op school, gevolgd door een projectmiddag op het gemeentehuis. Tijdens deze middag bereiden de kinderen zich in groepsverband voor op een bijzondere commissievergadering, voorgezeten door de burgemeester. Tijdens deze vergadering wordt door de kinderen zelf besloten, welk projectvoorstel aan de gemeente wordt voorgedragen ter uitvoering. Het gekozen voorstel wordt uiteindelijk gerealiseerd door de gemeente, die daarvoor een bedrag beschikbaar stelt.

Jongerenraden zijn een andere mogelijkheid, jongeren meer bij het gemeentelijk beleid te betrekken. In deze raden kunnen jongeren tot 25 jaar zitting nemen. Gemeenten die zo'n raad willen instellen, kunnen bij het Instituut voor Publiek en Politiek in Amsterdam terecht. Het instituut kan hen adviseren over de manier waarop de organisatie van de jongerenraad ter hand genomen kan worden. Jongerenraden kunnen onder meer een zinvolle invulling krijgen door het instellen van Jongerenpanels. In een buurt of wijk maakt een groep van ongeveer tien jongeren, aan de hand van een maatschappelijk thema, dat vooraf door de gemeente is bepaald, een probleeminventarisatie. De groep zoekt vervolgens de oorzaken van het probleem en werkt mogelijke oplossingen uit, die aan de gemeente worden gepresenteerd. In overleg met de gemeente wordt uiteindelijk vastgesteld welke oplossingen kunnen worden gerealiseerd.

Bron: Instituut voor Publiek en Politiek

van belang: We leven allemaal op een kleine aardbol, waarop we niet als kemphanen tegenover elkaar kunnen staan. Ook meen ik dat alle mensen moeten kunnen rekenen op basiszorg en een bestaansminimum." Hij weet nog niet precies wat hij na zijn studie gaat doen. "Ik zou het leuk vinden om carrière te maken op het ministerie van Binnenlandse Zaken of Justitie en

me bezig te houden met crisismanagement, openbare orde en veiligheid. Maar het is ook mogelijk dat me een mooie consultancybaan wordt aangeboden in het bedrijfsleven. Ik zal echter altijd op een of andere manier actief blijven in de politiek." Voorlopig zet hij zich samen met de overige leden van de jongerenraad in voor de belangen van Rotterdamse jongeren.

Belangrijke schakel

"De RJR is een belangrijke schakel tussen jongeren en de politiek", verduidelijkt de 22-jarige voorzitter Arno Bonte. Hij trad ruim een jaar geleden toe tot het bestuur, als vertegenwoordiger van Dwars, de jongerenorganisatie van GroenLinks. "Enerzijds weet de Rotterdamse politiek vaak niet wat er onder jongeren leeft; anderzijds hebben talloze jongeren geen idee wat de politiek voor hen kan betekenen. De RJR probeert de kloof tussen beide partijen te dichten." Aangesloten lidorganisaties zijn scholieren- en studentenverenigingen, politieke jongerenorganisaties, culturele verenigingen en zelfhulporganisaties. De RJR probeert jongeren meer te betrekken bij het gemeentelijk beleidsproces. Tevens verstrekt zij gevraagd en ongevraagd adviezen aan de gemeente en andere instellingen over problemen en behoeften van jonge Rotterdammers. De RJR organiseert samen met jongerenorganisaties ook onder andere politieke jeugdebatten. Een andere taak is erop toezien dat de gemeente het verleden jaar vastgelegde Handvest voor de Rechten van de Jeugd van Rotterdam naleeft. In het handvest is formeel vastgelegd op welke manier de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur ten aanzien van de jeugd in de praktijk gestalte krijgt. Rotterdam is de eerste stad die -na het tienjarig bestaan van het VN-verdrag inzake de Universele Rechten van het Kind- een eigen arrangement (Young Citizen's Charter) met de jeugd heeft.

Probleemjongeren

"De media en politiek besteden vaak alleen aandacht aan probleemjongeren", meent Sjaak van Dam. "Je kunt echter beter investeren in betere leefomstandigheden voor de jeugd. De jongerenraad richt zich op het overgrote deel van de jongeren, die geen problemen veroorzaken en die mee willen denken over betere jongerenfaciliteiten. Door jongeren meer vertier en voorzieningen te bieden in de stad kun je geweld, criminaliteit en overlast terugdringen." Op dit moment onderzoekt de raad de mogelijkheid en het draagvlak voor de bouw van een laagdrempelig jongerencentrum in de binnenstad. Onder de werktitel Youth Mekka hoopt de raad een centrum op te zetten, waar jongeren terecht kunnen voor culturele activiteiten, onderwijs en ontspanning. Verder staat het terugdringen van discriminatie van allochtone jongeren hoog op de prioriteitenlijst van de RJR.

Gestage groei

Arno Bonte is uitermate tevreden over de gestage groei, die de Rotterdamse

"Wij kunnen gevraagd en ongevraagd problemen aankaarten bij de gemeente en het jongerenbeleid de goede richting insturen."

Jongerenraad de afgelopen drie jaar heeft doorgemaakt. "Wij staan als raad met twintig lidorganisaties stevig in onze schoenen. Een belangrijk criterium voor toetreding tot de jongerenraad is dat organisaties echt door, voor en met jongeren moeten zijn opgezet. Vanuit de verschillende lidorganisaties en de jongeren zelf krijgen wij veel signalen over wat er leeft in de jongerenwereld. Sinds wij vorig jaar officieel gemeentelijk adviesorgaan zijn, kunnen wij gevraagd en ongevraagd problemen aankaarten bij de gemeente en het jongerenbeleid de goede richting insturen. Wij moeten er dan ook voor blijven zorgen dat toezeggingen van de gemeente nageleefd worden. Onze belangrijkste uitgangspunt daarbij is: 'Jongeren hebben de toekomst'."

Tekst: Bart Manders

Fotografie: Hans van Asch

Sjaak van Dam (l) en Arno Bonte van de Rotterdamse Jongerenraad

Gianni Romme:

'Sport op scholen zou in Nederland veel me

In elke uitgave van Politiek! beantwoordt een bekende Nederlander een aantal vragen op politiek/maatschappelijk gebied. Aan de vooravond van het nieuwe schaatsseizoen is het de beurt aan Gianni Romme.

Breng je tijdens de verkiezingen je stem uit?

Gianni Romme: "Ik breng altijd m'n stem uit. Als ik in het buitenland ben, doe ik dit via een machtiging."

Volg je de politieke situatie in Nederland?

Gianni Romme: "Tegenwoordig kun je gelukkig via Internet alles volgen wat zich in politiek Nederland afspeelt dus zo nu en dan kijk ik weer eens wat er in ons kikkerlandje gebeurt."

Vind je dat topsporters ook een maatschappelijke rol hebben?

Gianni Romme: "Als sporter heb je toch een bepaalde functie binnen de

maatschappij, je mening wordt vaak verwoord in de media. Dit betekent dat je mening publiek bezit wordt en dus beïnvloed je in zekere zin de maatschappij met jouw mening."

Wat betekent vrijheid voor jou?

Gianni Romme: "Vrijheid houdt voor mij in dat je kan leven zoals je wilt zonder dat je je buiten de algemeen geaccepteerde normen en waarden begeeft."

Vind je dat in Nederland een echt topsportklimaat heerst?

Gianni Romme: "Het topsportklimaat in Nederland wordt steeds beter, maar het kan nog beter. Een topsportcarrière wordt vaak gezien als iets wat je voor je hobby doet, maar het is gewoon keihard een baan met alle verantwoordelijkheden die daarbij komen."

Welke prestatie van een Nederlandse sport(st)er heeft je tijdens de afgelopen Olympische Spelen het meest aangesproken?

Gianni Romme: "Leontien Zijlaard-van Moorsel heeft in mijn ogen de grootste prestatie geleverd op de olympische spelen. In zulke verschillende takken van de wielersport uitblinken, is gewoon uitzonderlijk goed."

In welk land, buiten Nederland, zou je topsport willen bedrijven?

Gianni Romme: "In Amerika of Italië, in beide landen word je als sporter op

handen gedragen. Bovendien ziet men sport in die landen als een serieuze maatschappelijke carrière. En zo hoort het ook!"

Welk item zou staatssecretaris Vliegthart, belast met sportzaken, als eerste op de politieke agenda moeten zetten?

Gianni Romme: "Sport op scholen moet meer gestimuleerd worden, niet alleen gymlessen, maar vooral schoolvoetbalteams en atletiekmeetings tussen scholen zoals in Amerika. Lichamelijke ontwikkeling is zeker zo belangrijk als geestelijke ontwikkeling."

Hoe kijk je aan tegen het grote geld dat omgaat in sporten als bijvoorbeeld voetbal en tennis, met name wanneer je het vergelijkt met de schaatsport?

Gianni Romme: "Wij verdienen nu een goede boterham. Ik denk dan ook dat we nu op de juiste wijze worden beloond voor hetgeen we presteren, maar je weet natuurlijk nooit zeker wat je waard bent. Het is maar wat iemand voor jou wil betalen."

Als je een Nederlandse politicus als schaatscoach zou moeten kiezen. Wie zou dan je voorkeur hebben?

Gianni Romme: "Politiek is een vak en schaatscoach zijn ook. Je kunt in mijn ogen niet zomaar in een ander beroep stappen."

gestimuleerd moeten worden'

**Brabantse politici en beleidsma-
kers klagen nogal eens over het
gebrek aan aandacht vanuit Den
Haag voor Brabant. Hoe kijkt jij daar
als Brabander in hart en nieren
tegenaan?**

Gianni Romme: "Daar heb ik geen kijk
op, maar als het zo is, moet je je mond
opendoen. Dan wordt er meestal wel
geluisterd."

**Heb je een tactische tip voor de
Nederlandse politiek?**

Gianni Romme: "Probeer helder te
blijven denken en laat het algemeen
belang zwaarder doorwegen dan de
persoonlijke eer."

Maak een keuze:

Annemarie Jorritsma of Els Borst:
geen van beide

De 5 of de 10 km schaatsen:
beide

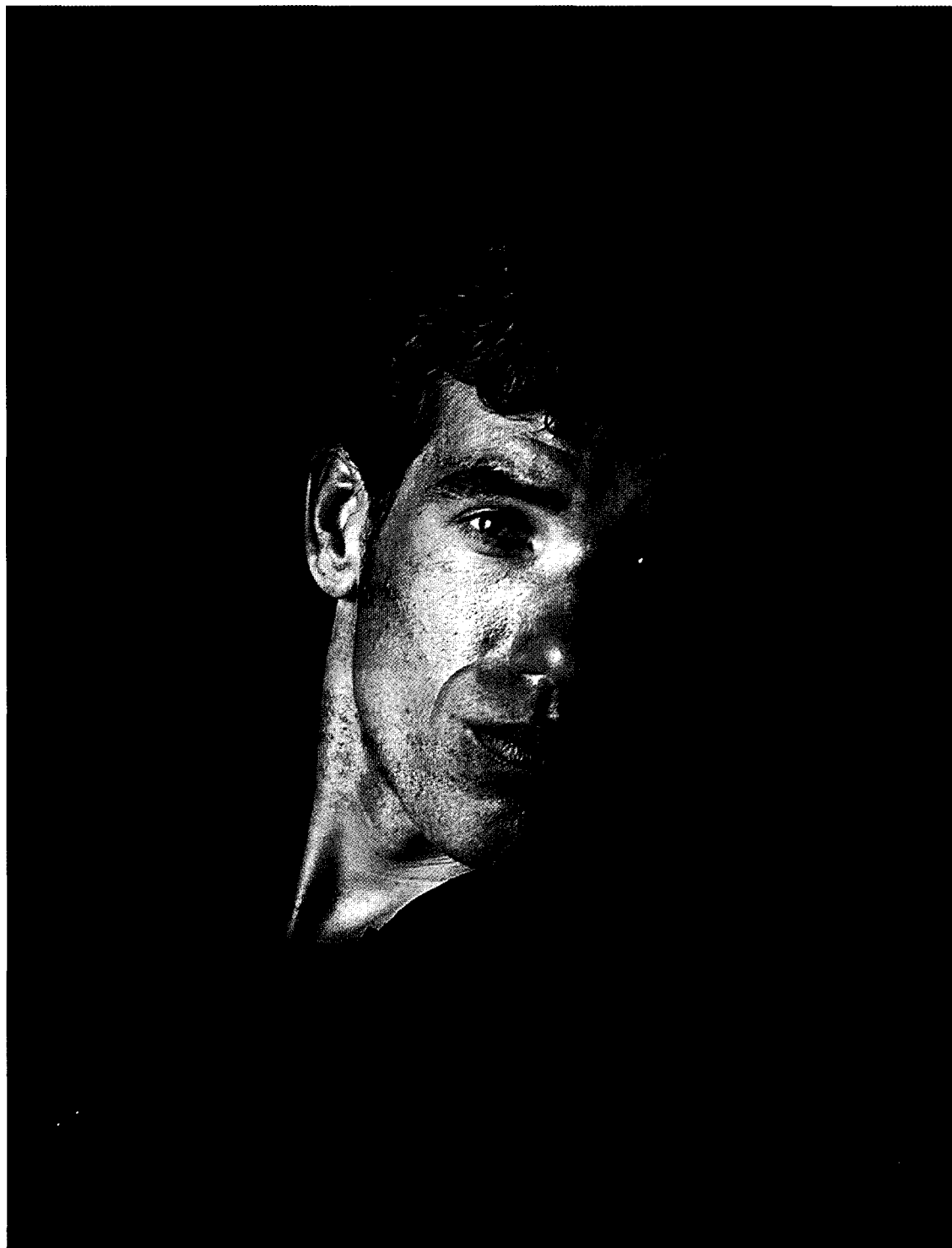
**Schaatsen bij de publieke omroep
of achter de decoder:**
bij de publieke omroep

Nagano of Salt Lake City:
Salt Lake City

Schaatscoach of zweminstructeur:
zweminstructeur

Calgary of Heerenveen:
Calgary

Auto of openbaar vervoer:
auto

Het Europees Parlement in Brussel

Het gebouw van het Europees Parlement in Brussel ligt in het oude gedeelte van de stad, tussen Place du Luxembourg en het Leopoldpark. Het in 1998 officieel geopende gebouw, is ontworpen door Atelier Espace Leopold en was ten tijde van de opening het grootste multinationale parlamentsgebouw. De totale oppervlakte van de buitenmuren beslaat dan ook ruim 72.000 m². Deze buitenmuren zijn uit glas, staal, graniet en marmer opgetrokken en dat levert een bijzonder indrukwekkend gebouw op.

Deplenaire zaal

De postkastjes van de Nederlandse delegatie

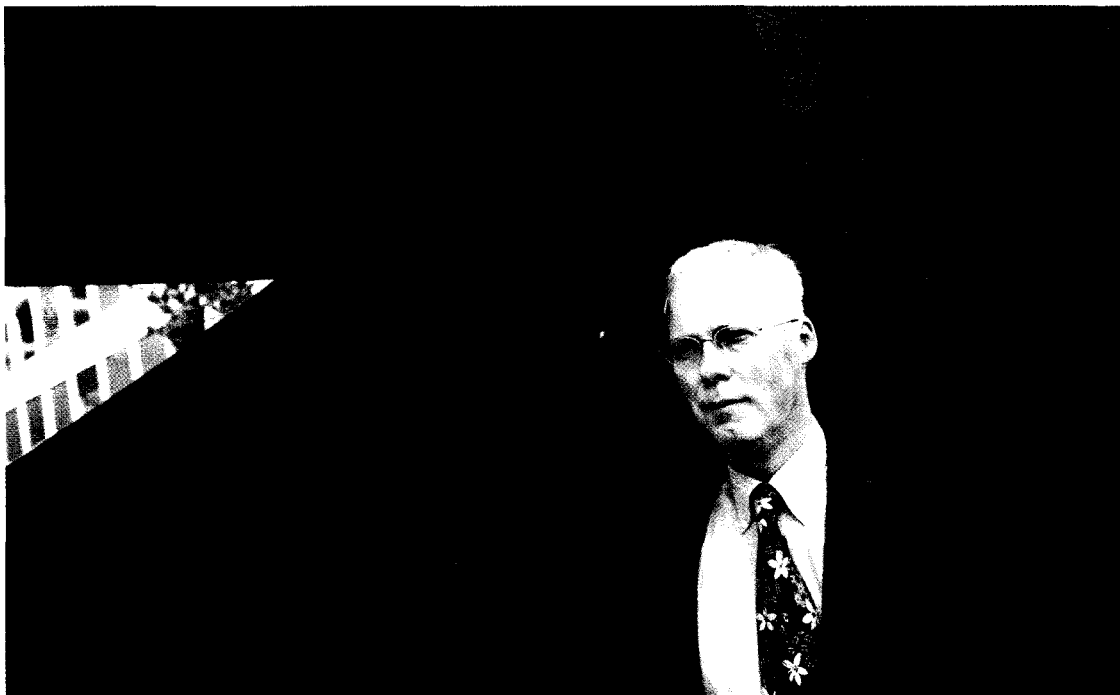
De vlaggen van de 15 landen, die zitting hebben in het Europees Parlement

Het enorme trappenhuis, dat een kunstwerk genoemd mag worden

Een indrukwekkend samenspel van glas, staal, graniet en marmer

Professor dr. Edward Groenland, hoogleraar economische psychologie aan de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg

Camerabeveiliging:

Waken over veiligheid, niet over levenswandel

Hoewel fotografie al honderdzig jaar en film al meer dan honderd jaar oud is, heeft de camera pas enkele decennia terug zijn debuut gemaakt in de openbare ruimte. Sindsdien zijn camera's echter al snel een steeds wezenlijker en vanzelfsprekender hulpmiddel geworden voor het handhaven van de openbare orde. Voetbalvelden, uitgaansbuurten, spoorwegstations, winkelcentra en zelfs snelwegen, overal staan tegenwoordig beveiligingscamera's duidelijk zichtbaar opgesteld, opdat de potentiële wetsovertreder of ordeverstoorder zich tweemaal bedenkt voor hij tot de daad overgaat.

Veiligheidsobsessie

De camera's registreren echter niet alleen de misstappen van een minderheid van criminelen, maar ook de daden van de overgrote meerderheid van gezagsgetrouwe burgers. Het bos van elektronische ogen is bovendien uitgegroeid tot een ondoordringbaar woud. Wanneer de beelden van camera's in de openbare ruimte met die van private terreinen en bedrijven zouden worden gecombineerd, zou een kwaadwillende overheid de dagindeling van heel wat burgers vrij nauwkeurig kunnen reconstrueren: 's ochtends een broek gekocht in een bepaald winkelcen-

trum, tussen de middag geld gepind en benzine getankt; 's avonds naar de schouwburg geweest en vervolgens nog wat gedronken in een druk bevolkt uitgaanscentrum. 's Nachts om twee uur over de snelweg huiswaarts gekeerd en daarbij nog tien kilometer te hard gereden ook.

Eén van de eersten die zich zorgen maakte over deze ontwikkeling was de Amerikaanse socioloog Vance Packard. In zijn boek 'The naked Society', uit 1964, beweert hij, dat het plaatsen van beveiligingscamera's deel uitmaakt van een heuse 'veiligheidsobsessie'. Deze zou een product zijn van de Koude Oorlog, toen men

De laatste jaren heeft het gebruik van camera's, als middel om de openbare orde te handhaven, een enorme vlucht genomen. Camera's op zich verhogen de veiligheid echter niet, terwijl de toename aan beeldmateriaal het risico van inbreuk op de privacy doet toenemen. Onder de burgers heeft deze ontwikkeling bij veel ouderen tot een gevoel van onbehagen geleid, maar de jongeren zijn allang gewend aan de alom tegenwoordige camera. De politiek maakt zich echter zorgen over opmars van het elektronisch oog. De liberale minister van Justitie, Korthals, bereidt dan ook een wet voor.

overall communistische spionnen en infiltranten zag. In de zestiger jaren maakten de spionnen langzaam, maar zeker plaats voor misdadigers en andere 'storende elementen'. De vijand verdween, of kreeg een andere naam. Het gevoel van dreiging bleef, ook in de navolgende decennia.

Deel van de natuurlijke orde

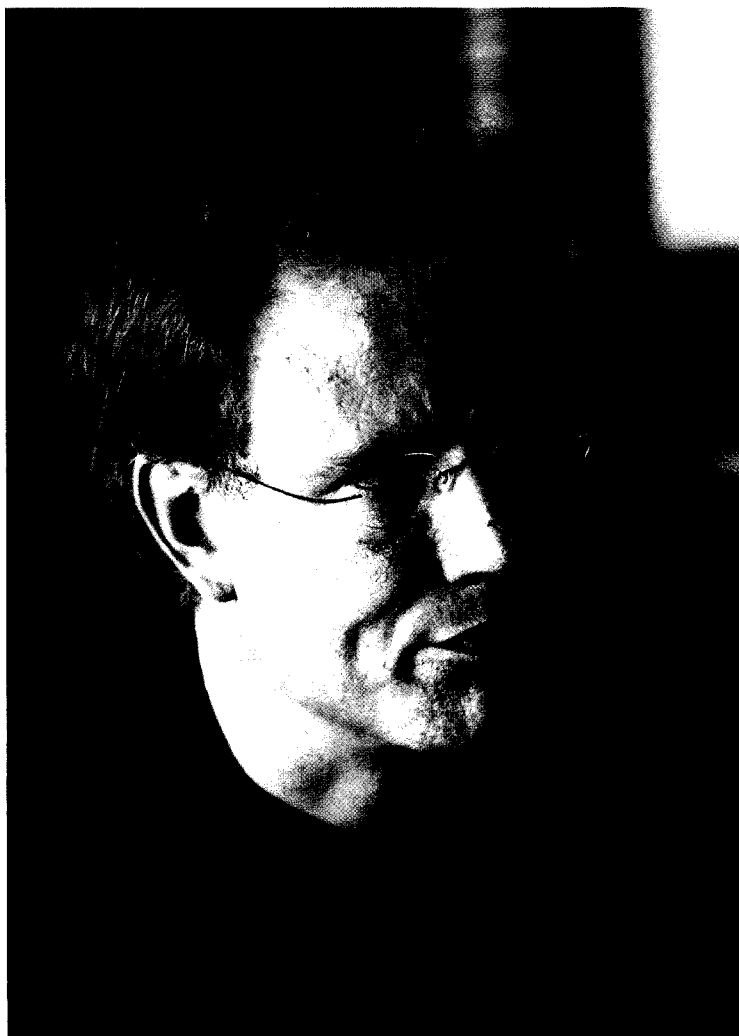
Packard vreesde voor uitholling van onze burgerlijke vrijheden. De vraag is echter, of de burgers zelf die bezorgdheid delen. Eén van de deskundigen, die zich bezighoudt met de beleevingswereld van burgers en consumenten, is professor dr. Edward

Groenland, hoogleraar economische psychologie aan de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg. Hij constateert in dit opzicht een duidelijke generatiekloof.

"Enerzijds hebben veel leden van de oudere generatie een onbehaaglijk gevoel bij de alomtegenwoordigheid van camera's. Het doet hen denken aan de Tweede Wereldoorlog, toen de Duitse bezetter dankzij de nauwkeurige registratie van persoonsgegevens, nagenoeg de hele joodse gemeenschap kon opsporen en deporteren. Anderzijds zijn veel ouderen tamelijk gezagsgetrouw. Zoals 'vadertje Drees' destijds zorgde voor de sociale voorzieningen, zo waakt 'vadertje staat' tegenwoordig met behulp van observatiesystemen over onze veiligheid. Deze mensen, die over het algemeen vrij godsdienstig zijn, accepteren de camera's als een vanzelfsprekend onderdeel van de natuurlijke gezagsorde. Zij staan veeleer positief tegenover de toenemende aanwezigheid van camera's in het openbare leven."

Onverschilligheid

Terwijl er in ieder geval bij een deel van de ouderen sprake is van bezorgdheid en onbehagen, zijn die gevoelens, volgens professor Groenland, bij de jongere generaties niet of nauwelijks te bespeuren. "Het is opvallend, hoe snel mensen vergeten, dat ze gefilmd worden. Opnames van autobestuurders voor een rood stoplicht of in een file zijn bijvoorbeeld niet zelden een aaneenschakeling van ongegeneerd neuspeuteren en krabben. Bij jongeren slaat dat gebrek aan gêne nogal eens door in een lichte vorm van exhibitionisme. Dat zou weleens de invloed kunnen

Atzo Nicolai, Tweede-Kamerlid voor de VVD en woordvoerder voor justitie en politie

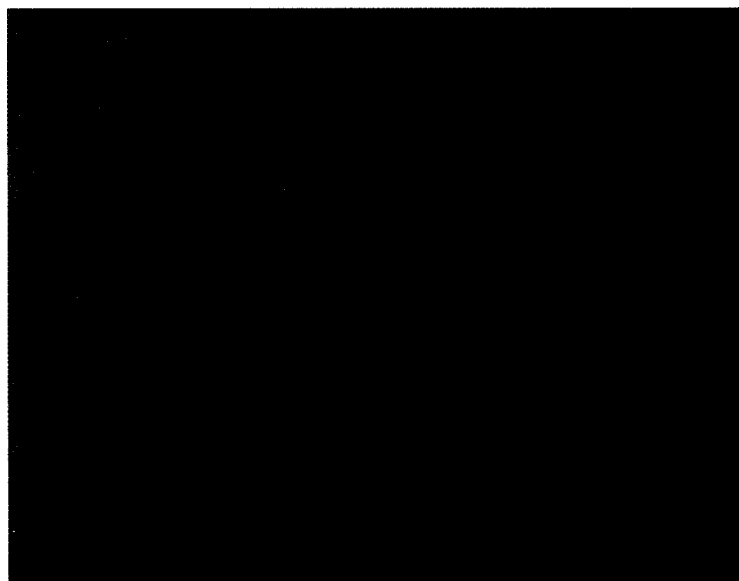
zijn van televisieprogramma's als de 'Jerry Springer Show', 'De Bus' en 'Big Brother', waarin dergelijk gedrag wordt aangemoedigd. De camera, of het nu die in een studio of die op straat is, biedt sommigen de gelegenheid minder anoniem te zijn, terwijl ze anderen er niet van weerhoudt zich de openbare ruimte min of meer toe te eigenen en gedrag ten toon te spreiden, dat vroeger voor de eigen woning gereserveerd was. In dat geval kun je bijna spreken van een soort publiek autisme. Toch constateren we bij jongeren vooral onverschilligheid over het feit, dat ze geobser-

veerd worden. Het meest vergaande voorbeeld van deze onverschilligheid vond ik een opname in het programma 'Opsporing Verzocht'. Daarin pleegde een man een overval op een tankstation, zonder vooraf zijn gezicht gemaskerd te hebben. Blijkbaar was hij zozeer gewend geraakt aan de aanwezigheid van camera's, dat hij dit apparaat letterlijk en figuurlijk over het hoofd had gezien."

Geen lenzen in plaats van mensen

Bij veel liberalen roept de groei van het 'camerapark' een tweeslachtige reactie op: enerzijds komen zij op voor het recht veilig over straat te kunnen gaan, anderzijds voor het recht dat onbespied te kunnen doen. De beveiligingscamera ondermijnt het laatste recht, maar zou die wel altijd het eerste garanderen?

"Camerabeveiliging kan een uitstekende methode zijn om de veiligheid te vergroten, maar volgens mij zijn observatiesystemen vooral een aanvullend middel, niet het eerst aangewezen en zeker niet het enige," zegt Atzo Nicolai, Tweede-Kamerlid voor

de VVD en woordvoerder voor justitie en politie. "Veiligheid op straat begint met voldoende straatverlichting, met het wegwerken van dode hoeken en nissen in gebouwen en met het 'netjes' houden van de omgeving. Veiligheid is bovendien niet alleen een zaak van de politie, maar ook van ondernemers in de horeca en de middenstand en van de burger in het algemeen. Ik ben bang, dat men te snel naar het cameramiddel gaat grijpen. Daarbij wordt nogal eens vergeten, dat de preventieve werking die van die apparaten uitgaat klein is, wanneer ze als het ware standaard op elke hoek van de straat worden opgehangen en er niet direct actie wordt ondernomen als er iets gebeurt. Camera's moeten de politie extra ogen geven en niet ten koste gaan van het inzetten van politieagenten. Lenzen in plaats van mensen is geen oplossing voor het veiligheidsprobleem."

Duidelijke voorwaarden

Gemeenten die camera's willen installeren moeten hun plannen daarvoor eerst laten toetsen en goedkeuren door het College Bescherming Persoonsgegevens. Dit college hanteert daarvoor een aantal welomschreven vuistregels, maar geen wet waarin het gebruik van camera's in de openbare ruimte precies is geregeld. Elke wet vertoont mazen, maar de huidige vuistregels bieden meer dan wetsregels mogelijkheden tot een 'creatief' gebruik.

Volgens Atzo Nicolai is het echter niet erg, dat het ministerie van justitie nu pas met een wetsvoorstel zal komen. "Wetgeving loopt meestal achter de ontwikkelingen aan. Je kunt ook te snel met regelgeving komen. De laatste twee jaar neemt het gebruik van

camera's in de openbare ruimte echter zo'n hoge vlucht, dat een wet onderhand wel hard nodig is. De politiek zal daarin duidelijke voorwaarden moeten vastleggen. Ten eerste moeten burgers altijd weten, dat ze geobserveerd worden, hetzij door het plaatsen van bordjes, hetzij door de zichtbare aanwezigheid van de camera's. In de tweede plaats mogen de beelden alleen voor het doel van observatie verzameld worden en niet uitgewisseld, verkocht of gemanipuleerd worden. Nu beelden relatief eenvoudig kunnen worden gedigita-

"Camera's moeten de politie extra ogen geven en niet ten koste gaan van het inzetten van politieagenten.

Lenzen in plaats van mensen is geen oplossing voor het veiligheidsprobleem."

liseerd is dat risico zeker niet denkbeeldig. Daarin zie ik ook de grootste bedreiging voor onze privacy. Om dat risico te beperken moet de wet stipuleren, dat de opnamen niet langer worden bewaard dan strikt nodig is. De huidige regels bepalen, dat de beelden na 24 uur moeten worden gewist, maar in de praktijk worden ze vaak een week bewaard. Mede daarom moet ook worden geregeld, dat slechts zo weinig mogelijk mensen die beelden te zien krijgen en dat er bovendien slechts gekwalificeerd personeel voor de beeldschermen zit. Alleen de inzet van professionals die door een beroepsgeheim gebonden zijn vormt een goede garantie, dat bewakingspersoneel niet op een verjaardagsfeestje gaat vertellen, dat er een bekende Nederlander door een prostitutiebuurt liep en ergens naar binnen ging, of - erger - de man of vrouw met de opnamen daarvan gaat chanteren. De camera's mogen waken over onze veiligheid, maar niet over onze levenswandel."

Tekst: Jeroen Kuypers

Fotografie: Hans van Asch

Wat heeft *uw* bedrijf het internet te bieden?

Wij draaien de dingen graag om.
U vraagt zich af: 'Wat heeft internet mij te bieden?'
Wij vragen u: 'Wat heeft u het internet te bieden?'
Want het internet, dat is meer dan een wereldwijd netwerk.
Het internet, dat zijn uw klanten, uw leveranciers, uw relaties.

WebFactor is sterk in 'het verstaan van de gebruiker'.
Voordat wij een website bouwen, moet vaststaan
welke informatie de bezoeker nodig heeft.
Die informatie zal beschikbaar moeten zijn.
In de juiste vorm en op de juiste plaats.

**Speciaal voor ondernemingen die willen
starten op het internet heeft WebFactor een
compleet pakket ontwikkeld waarmee uw bedrijf
zich professioneel op het web kan profileren.**

Wilt u meer weten over de mogelijkheden,
neem contact met ons op, of bezoek de website.

WebFactor
Snelliusstraat 90
9727 JR Groningen
050-5275880
info@webfactor.nl

WebFactor

Bescheidenheid bij voorspellingen

Ik ben een fan van 'science fiction' en zeker van Jules Verne. Hij beschikte over grote verbeeldingskracht. Jules Verne had als geen ander het vermogen uit de werkelijkheid te stappen en hardop te dromen over de mogelijkheden van nieuwe technologie. Zijn fantasie werd onze werkelijkheid. Hij schetste nieuwe mogelijkheden, zag de ontwikkelingen in een toekomstige wereld. Een enorm creatieve man.

"Ouderen-van-nu leven in de science fiction van hun jeugd," zei de Koningin in de Troonrede. En zo is het ook. De generatie die de radio als een wonder en de televisie als een onmogelijk mirakel beschouwde, maakt nu de opkomst van de personal computer en het Internet mee. Met geen mogelijkheid konden ze voorzien in welke wereld hun kleinkinderen nu opgroeien. Het tart alle fantasieën. En zoals Jules Verne zijn er maar weinig.

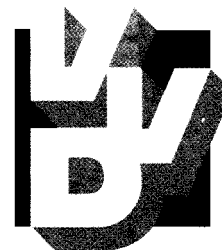
De kans is groot dat die kleinkinderen dat zelf ook niet weten. Zo snel gaan de ontwikkelingen. Wie terugkijkt naar de technologische ontwikkelingen van de afgelopen veertig jaar, weet dat bescheidenheid gepast is bij voorspellingen. We moeten daarmee voorzichtig zijn. Niet te snel wilde ideeetjes als 'visionair' bestempelen. Zo'n visie slaat al gauw de plank mis. Vijfentwintig geleden werd voor 2000 dankzij de technologie het papierloze kantoor voorspeld. Inmiddels gebruiken we 8 keer zo veel papier, ondanks alle digitale techniek en 'wireless communication'. Maar we moeten ook niet behoudzuchtig zijn. Of vrees hebben voor nieuwe technologie. Een nieuw hoofdstuk in ons leven wordt alleen interessant wanneer we daar fantasie en creativiteit in stoppen.

Niemand kan voorspellen. Maar ik ben wel nieuwsgierig. En vol vertrouwen!

H.F. Dijkstal
Hans Dijkstal
 VVD-fractievoorzitter Tweede Kamer

VRIJHEID & DEMOCRATIE

Winter 2000
 Nummer 1469

www.vvd.nl nu nóg interessanter!

De internetsite van de VVD wordt dagelijks door veel kiezers, leden en geïnteresseerden bezocht. Bent u al op de hoogte van alle mogelijkheden, die onze site biedt? Sinds enige tijd kunt u bijvoorbeeld via de landelijke site informatie vinden over de VVD in gemeenten en provincies. En heeft u al een gratis - abonnement op de 'Nieuwsdienst', waardoor u per e-mail op de hoogte wordt gehouden van actuele standpunten?

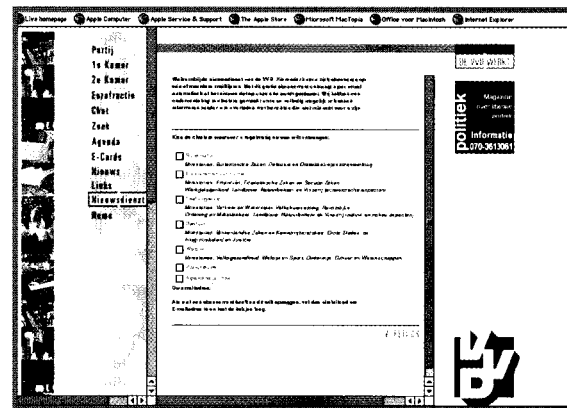
Afdelingen

Sinds enige tijd hebben alle afdelingen van de VVD en de provincies een eigen pagina op de landelijke VVD-site. Deze pagina's zijn te vinden via: www.vvd.nl. U kiest vervolgens het hoofdstuk partij en vervolgens de rubriek 'lokaal en regionaal'. Standaard treft u alle basisgegevens aan van de door u gezochte afdeling of provincie. Indien een afdeling of provincie een goede eigen site heeft is op de basispagina een link aangebracht.

Naar verwachting zullen de komende maanden steeds meer lokale en regionale VVD-sites worden ontwikkeld. Afdelingen die hier momenteel mee bezig zijn kunnen alvast eens een kijkje nemen bij andere afdelingssites.

Nieuwsdienst

Al meer dan 1800 mensen maken gebruik van onze Nieuwsdienst. Dé manier om telkens op de

hoogte te blijven van wat er speelt in de partij. Deze service, die u niets kost, kunt u opvragen door via de internetsite van de VVD naar 'Nieuwsdienst' te gaan. U kunt zich vervolgens aanmelden en ontvangt dan in de toekomst per e-mail interessante, actuele informatie over de onderwerpen die u interesseren.

Het gratis abonnement op deze Nieuwsdienst krijgt u door uw eigen keuzes in deze lijst aan te klikken en uw e-mailadres te vermelden en te verzenden. Aan de hand van uw keuzes wordt het politieke nieuws u op maat gesneden toegezonden via de elektronische snelweg.

Colofon

Hoofdredacteur Remy Dijkman
Correspondentieadres (alleen betreffende dit katern) Remy Dijkman Postbus 622 2280 AP Rijswijk **E** remy.dijkman@inter.nl.net
Redactiesecretariaat Mathieu Borsboom **T** 070 - 3613061
Ledenadministratie VVD Postbus 30836 2500 GV 's-Gravenhage **T** 070 - 3613061 | www.vvd.nl
ISBN 0166 - 8498

Liberaal lunch met wethouder Melanie Schultz van Haegen

Door Reny Dijkman
Fotografie: Marion Liesting

MENUKAART: De Leidse wethouder drs. Melanie Schultz van Haegen (1970) werd geboren in Laag Soeren (GLD). Zij studeerde Bestuurskunde aan de Rijksuniversiteit in Leiden en haalde in 1994 haar doctoraal. Zij werkte van 1994 tot 1999 bij het adviesbureau B&Z-A-Groep, dat zich richt op advisering van de overheid. Daarna maakte zij een overstap naar het ministerie van Financiën, waar zij korte tijd werkte bij de Inspectie Rijksfinanciën (IRF).

Al tijdens de studie ontloek haar belangstelling voor de politiek. In 1993 werd zij VVD-fractieassistent in Leiden. Een jaar later werd zij lid van de gemeenteraad. Ook in 1998 stelde zij zich verkiesbaar. "Bij de formatie van 1998 heb ik laten weten, dat ik geen belangstelling had voor de fractievoorzitters- of een wethouderspost. Ik vind dat je eerst een maatschappelijke carrière moet hebben, voordat je over een politieke carrière nadenkt. Maar daarna is het toch anders gelopen."

Een dik jaar later viel het Leids College van B&W uiteen door het vertrek van het CDA en kwam de VVD weer in het College. Melanie was op dat moment fractievoorzitter en werd gepolst voor het wethouderschap.

Op 12 oktober 1999 werd zij in Leiden (116.000 inwoners) geïnstalleerd als wethouder Economische Zaken, Grondzaken, Toerisme en Parkeren.

APERITIEF: Melanie is sinds haar 21ste lid van de VVD. Ze koos voor een politieke partij om twee redenen. "Als je wat wilt veranderen, moet je dat zelf doen en niet langs de kant blijven staan. Daarnaast werd ik door mijn studie steeds meer geïnteresseerd in politieke besluitvormingsprocessen." Haar keuze voor de VVD vindt zij vanzelfspre-

kend. "De VVD heeft de juiste verhouding tussen de vrijheid en de verantwoordelijkheid van het individu. De partij legt veel vrijheid bij de mensen en prikkelt hen zich zo breed mogelijk te ontplooiën. Je hoeft niet achter alles te staan waar de partij voor staat. Dat is eigen aan liberalen. Wij hebben geen blauwdruk van het goede; wel voor onszelf, maar niet voor anderen. Dat betekent dat je voor andere meningen en levenswijzen respect hebt." Melanie volgde het zomerseminar van de Teldersstichting en richtte naar aanleiding daarvan met een aantal anderen de Benedictus de Spinozastichting op, een discussienetwerk voor jonge liberalen.

VOORGERECHT: Haar wittebroodsweken zijn allang voorbij. Zij is nu één jaar wethouder en heeft - tijdens het tijdstip van dit interview - net haar eerste begrotingsronde achter de rug, haar enthousiasme voor haar werk is alleen maar gegroeid. Ze straalt het uit. "Ik kreeg een hartelijke ontvangst. De VVD was na tien jaar weer terug in het College. De samenstelling van het College is nu 2 VVD, 2 PvdA, 1 GroenLinks en 1 D66. Na ons toetreden in het College zijn er nog wat wisselingen geweest, maar nu zit er een goed samenwerkend team. Er zitten opvallend veel jonge mensen in het Leidse College. Zo is mijn VVD-collega Rogier van der Sande ook pas 34."

Melanie is Leiden. Zij spreekt met grote warmte over haar stad. "Het verhaal gaat dat Leiden - ondanks de aanwezigheid van de universiteit - een benedengemiddeld IQ had en dito inkomen. Mythes. We zijn Leiden stevig op de kaart aan het zetten. Leiden heeft heel veel te bieden. Door de sterke kanten van de stad te benadrukken, kun je ook de zwakke kanten verbeteren. Bovendien

logenstraffen de feiten dit beeld. Leiden heeft een bovengemiddeld IQ en dito inkomen. Leiden zit dit jaar bij de toptien van de economische groeiers! Ook andere elementen dienen beter verkocht te worden. "Wie weet er nu dat Rembrandt de eerste 32 jaar van zijn leven hier heeft gewoond en gewerkt? Wie weet dat wij zes Rijksmusea hebben? Wie weet dat Leiden na Amsterdam en Maastricht de grootste monumentale binnenstad heeft? In Leiden bestaat bij veel mensen de neiging alles vanuit het negatieve te benaderen. Dat is zonde van je energie! Ik leef vanuit het positieve, mijn glas is altijd halfvol en niet halfleeg."

HOOFDGERECHT: Zij prijst de ideale ligging van Leiden in het hart van de randstad, tussen Amsterdam/Schiphol en Den Haag, met direct daarnaast het Groene Hart. Maar ook de binnenstad heeft haar warme belangstelling. "Wij zijn druk bezig met investeringen in de historische binnenstad."

Maar de Leidse deuren staan wijd open naar de wereld. Voor het Leidse biosciencecluster reisde ze naar de wereldbeurs in Boston en ook nam zij als loco-burgemeester deel aan een economische missie naar Japan.

In Osaka toonden 60 Japanse bedrijven belangstelling voor een eventuele vestiging in de Leidse regio. "Leiden heeft in Japan een naam," vertelt Melanie. "De Leidse wetenschapper Von Siebold was de enige Nederlander die in Japan het eiland Decima mocht verlaten om onderzoek te doen. Hij is in Japan zeer beroemd. Vele Japanners komen nu naar Leiden voor het dit jaar geopende Von Sieboldhuis."

Communicatie is voor deze jonge wethouder essentieel. Als goed kind van haar tijd geeft zij

Melanie Schultz van Haegen

daaraan hoge prioriteit. Regelmatig schrijft zij zelf voor ondernemersbladen en naar Japan kreeg zij van TV-West een camera mee, waarop zij de bevindingen van de handelsmissie vastlegde. Dat resulteerde in een leuk t.v.-programma en dus weer in promotie voor haar stad Leiden.

NAGERECHT: Melanie trekt hard aan de verdere ontwikkeling van het Biosciencepark. In Leiden bevindt zich het grootste biosciencepark van Nederland. Naast een 40-tal bedrijven richten ook kennisinstituten als de Universiteit, het LUMC, TNO, Naturalis zich op dit onderwerp.

“Ik geloof sterk in de kansen van deze sector. Het verbeteren van het vestigingsklimaat voor biotech-bedrijven is van belang, maar niet voldoende. Er zijn nu veel mythes in omloop over biotechnologie. Dit doet afbreuk aan de steun voor ontwikkelingen in deze sector. Zonder steun van de over-

heid en de consument zijn groeimogelijkheden in Nederland beperkt. De discussie over ethische grenzen moet zich meer toespitsen op feiten. Ik wil zorgen dat het debat over de biotechnologie hier gestalte krijgt.”

UITSMIJTER: Pratend over de lokale overheid en de lopende discussie over burgemeestersbenoemingen, komt zij met een originele visie: “Waarom kan een gemeente niet gewoon een advertentie zetten voor een Politiek Manager, net als de directeur van een bedrijf? Dit is toch heel goed te regelen zonder bemoeienis van het Haagse circuit”

GEEST UIT DE FLES: Melanie Schultz maakt veel uren. “Gelukkig heb ik een man die dat ook doet! We begrijpen het van elkaar, al moeten er wel duidelijke grenzen worden getrokken. En workaholic? Het werk kent vele kanten. Als ik naar de opening van de Schouwburg ga en ik geniet van een goed toneelstuk, is dat dan werken? Laten we het

maar beschouwen als een uit de hand gelopen hobby.”

Ze staat open voor goede raad. Zo was zij van plan dit jaar niet op vakantie te gaan, omdat er nog te veel werk lag. Een collega-wethouder adviseerde haar: “Wel gaan, anders brand je jezelf voor het eind van het jaar af.”

Ook heeft zij op aanraden van een collega leren weggoeien. “Vroeger lag mijn bureau vol papieren. Bij alles dacht ik: dat moet ik nog eens lezen! Nou, daar komt niets van en ik kan altijd wat ik nodig heb opvragen.”

Familienieuws

Wim van der Stek ontving op 16 september 2000 de Thorbeckepenning

Agenda

Grote Avonden

Maandag 27 november: Hans Dijkstal en Annemarie Jorritsma spreken in Avifauna, Hoorn 65, Alphen a/d Rijn.

Aanvang: 19.30 uur.

Maandag 11 december: Hans Dijkstal en Annemarie Jorritsma spreken in de kamercentrale Den Haag (locatie nog niet bekend).

Aanvang: 19.30 uur.

Terugblikken om vooruit te zien

Eregast was natuurlijk mr. Edzo Toxopeus met zijn vrouw Atie, hier geflankeerd door de organisatoren: Jan Rijpstra en Artha Ament

De medewerkers van de jaargangen '82 - '86

Vijf fractievoorzitters v.l.n.r. Ed Nijpels, Hans Dijkstal, Edzo Toxopeus, Frits Bolkestein en Hans Wiegel (Joris Voorhoeve was helaas verhinderd)

Twee lichtingen van "Het Happy Hour"-gezelschap met Frits Bolkestein

Zowel de VVD-Tweede-Kamerfractie als het algemeen secretariaat hebben dit najaar open huis gehouden. De fractie deed dit voor haar (oud)leden en (oud)medewerkers.

Jaargangen (oud)VVD-Tweede-Kamerleden en (oud)medewerkers, die overigens pas na 1974 de VVD-fractie kwamen versterken, troffen elkaar op 12 september in de gerestaureerde maar nog zo vertrouwde voormalige plenaire vergaderzaal, waar ze hartelijk werden verwelkomd door Jan Rijpstra, voorzitter van de feestcommissie. Velen hadden elkaar tientallen jaren niet meer gezien. Er was dus veel bij te praten met een drankje en tijdens het Aziatisch buffet. In een hoek had fotograaf Theo Meijer druk werk aan het schieten van foto's van reünistengroepen.

Klapstuk was de 32 minuten durende video over de geschiedenis en dus mensen van de VVD-Tweede-Kamerfractie gelardeerd met daarop toegespitste conferencefragmenten. Hiervoor klonk luid applaus.

Fractievoorzitter Hans Dijkstal zei in een kort welkomstwoord: "We vinden het onwijs gaaf dat jullie er zijn. Het is niet alleen leuk om terug te kijken, maar ook om een beetje vooruit te kijken." Hij prees allen voor hun inzet voor de VVD, waaruit het huidige succes van de liberalen is ontstaan.

Tot vreugde van de aanwezigen kregen allen bij hun vertrek een boek waarin alle foto's en namen zijn opgenomen van een ieder die binnen de Tweede Kamer een rol heeft gespeeld plus een kopie van de video.

Fotografie: Theo Meijer

De voorzitter in de touwen!

Het algemeen secretariaat benutte de traditionele Prinsjesdagborrel voor genodigden dit keer om de poorten ook open te zetten voor de vele actieve leden die alleen de oude locatie kenden. Na het "hartelijk welkom", van directeur Daan Zwart, waren de ruim 400 VVD'ers getuigen van de spectaculaire opening door voorzitter Bas Eenhoorn. Hij verscheen vier hoog op het dak en verwijderde - keurig in het pak - al abseilend een grote blauwe strik. Tijdens de hapjes en drankjes lanceerde de voorzitter officieel de nieuwe ledenwerfactie "2000 leden in 2000" door het eerste ledenwerfkoffertje

Bas Eenhoorn in de touwen

aan Hans Dijkstal aan te bieden. Het nieuwe ledenlied werd door Meike van der Linde gepresenteerd. Écht sterk wordt onze club toch nooit in community singing, maar hierbij een passage uit het lied dat de essentie weergeeft van de ledenwerfactie:

...Soms kan het gaan om adequaat besturen
Landelijk maar ook regionaal

... en háált hij het? Bezorgde blikken van de gasten

*Drie maanden gaat de ledenwerfactie duren
Bas Eenhoorn roept: dit raakt u allemaal!*

Refrein:
2000 in 2000 is te halen
gemiddeld 100 leden per centrale
samen aan de slag
een lid voor elke dag
van nu tot in de winter
is de vraag kom op wie vindt er
twee adressen per persoon - en doe je mee
naar 51.000 leden voor de VVD.

Bij vertrek ontvingen alle bezoekers ook zo'n door-
zichtig "ledenwerfkoffertje", met daarin alle attri-
buten voor de ledenwerfactie. Deze loopt tot 1
januari 2001. Ook u kunt meedoen, zie de leden-
bon op de laatste pagina!

Fotografie: Frank Fahrner

Uit de afdelingen en regio's

Samenvatting uit de afdelingsbladen, gezonden

naar Reny Dijkman, Postbus 622, 2280 GA

Rijswijk. De cartoons zijn van Bert Witte.

Snelle informatie via Ede-site

De PR-afdeling van de VVD-Ede is bezig met het opzetten van haar internetsite. Echter, tussen droom en daad ligt nog de deskundigheid. Die zoekt men daar voor een enthousiast redactieteam. Om mensen over de streep te trekken somt Ernst Brunner de vele mogelijkheden van de eigen website op, zoals: een interactieve discussie bijvoorbeeld over de VVD-visie op het nieuwe hart van Ede; een interactieve uitwisseling van ideeën; een steeds actuele agenda van aanstaande fractie- en gemeenteraadsvergaderingen... etc. De voorzitter van de PR-commissie stelt dat de site goed beheerd en verversd moet worden. "Zeker voor bezoekers van het Internet geldt dat verouderde informatie hen al vlug doet besluiten om die site niet meer te raadplegen." Als Ede een site weet te maken als het eigen afdelingsblad, kan men overtuigd zijn van kwaliteit. Daarna

kan het een landelijk sieraad worden als deze site vervolgens wordt gelinkt aan www.vvd.nl.

Even geen project-ontwikkelaar

De afdeling Oosterhout publiceerde een brief van VVD-lid Chris van Son onder de kop: "Stadsvisie." Van Son heeft weinig op met projectontwikkelaars. "Welke voordelen heeft Oosterhout mogen genieten van visies die door bureaus, projectontwikkelaars e.d. de gemeente werden voorgehouden?... In het kort komt het er volgens mij op neer dat we met ons allen eerst willen bepalen wat we niet meer of niet nog verder willen aantasten. Wat laten we staan? Waar komt zelfs geen projectontwikkelaar meer aan?... Tenslotte... al zeker tien jaar vragen we ons af waarom we in het nabije verleden zoveel cultuurgood hebben weggestopt of gesloopt. Wat kan nog worden hersteld c.q. mee kan doen, wordt nu met zorg behandeld en ingepast in het

hedendaagse. Er is spijt over datgene wat verdwenen is alleen maar omdat het oud was. Is dit inzicht er al in het Oosterhoutse gemeentehuis?" vraagt Van Son zich af.

Groei- of regiegemeente?

De uitsmijter door Jeroen Karreman in Liberaal Leiderdorp is een harde: "Hallo wet-houders en gemeenteraad, waar zijn we nou helemaal mee bezig?" Karreman refereert aan een uitspraak van de voormalige fractievoorzitter Wim Kruidenier op een ledenvergadering, dat Leiderdorp moest overschakelen van een groeigemeente naar een regie- of beheergemeente, zoals opgenomen in het VVD-verkiezingsprogramma. "Het woord regiegemeente is nog niet gevallen of er wordt een verkeersregulatieplan door fietsfanaat Molkenboer gepresenteerd, er komen plannen voor het verbinden van Winkelhof en Santhorst (kos-

ten 100 miljoen), er zijn plannen voor het decentraliseren van de sportaccommodaties over de Bloemerd en de Munnikenpolder ter financiering van een stuk beton (kosten 50 miljoen). Kortom, plannen die een groeigemeente niet zouden misstaan. Echter, we wonen binnenkort in een regiegemeente waar het goed leven en wonen is, en dat doe je niet in een bouwput. En dan te bedenken dat wethouders en raadsleden nog maar anderhalf jaar te gaan hebben tot de volgende raadsverkiezingen. Nu ik dit zeg, bekruipt mij het gevoel dat er geprobeerd wordt over het eigen graf heen te regeren...."

Gek op winnen?

Onder dit motto hielden bestuur en VVD-raadsleden te Leidschendam in één van de wijken een ledenwerfactie tijdens de Europese Kampioenschappen Voetbal. "De totstandkoming van die wijk, enige jaren geleden, is een voorbeeld van invloed die kan worden aangewend als men als partij maar sterk genoeg is. De VVD hechte er toen aan, juist woningen in de vrije sector te realiseren, omdat in de sociale huursector naar haar mening al genoeg aanbod was," meldt het afdelingsblad. "Om te winnen zijn veel stemmen belangrijk. Maar minstens zo belangrijk is het ledental van de partij. Dat is immers van belang voor de financiële basis van waaruit activiteiten kunnen worden ondernomen. Professionele presentatie en promotie kost veel - in menskracht en in geld."

Bulletin zien, doet lezen

Tussen alle afdelingsbladen zitten enkel uitschieters, zoals Bulletin van de VVD/Roosendaal. Zowel lay-outtechnisch, als inhoudelijk buitengewoon aantrekkelijk en eigentijds. In feite is dat het hele Bulletin één heel groot blad glanspapier, dat in de lengte tweemaal is dubbelgevouwen, zodat men het open kan spreiden en gelijk uit de (pakkende) koppen kan kiezen wat men lezen wil. Over de gehele onderzijde zijn advertenties en partijmededelingen geplaatst. Over deze vorm en inhoud is goed nagedacht.

Professionaliseer de verkeersaanpak

Dat adviseert Hans Pluckel, voorzitter van de VVD-partijcommissie Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. In VVD-Haarlemmermeer doet hij tien aanbevelingen, om de bereikbaarheid op te krikken. "Stap van een veel te reactief beleid over op een pro-actieve aanpak", is zijn devies. Enkele suggesties: "groene golven instellen

op de hoofdverkeersaders; zorgen voor voldoende 'park- and ride' voorzieningen; stimuleren van de verkeersveiligheid (bermen hoeven toch niet op de spitsuren te worden gemaaid); mogelijkheden bieden tot vrijwillige deelname aan een schoolbussysteem (70% van de basisschoolleerlingen tot en met groep 5 in de Haarlemmermeer wordt met de auto naar school gebracht. Een school wordt zo een verkeersprobleem!); nu al nadenken over de gevolgen van het rekeningrijden op de rijkswegen. Leg de kosten van de daardoor noodzakelijke verkeersvoorzieningen (openbaar vervoer, fiets en auto) neer bij de regering. En doe dat snel, want het kabinet heeft nu extra investeringsmiddelen...."

Landelijke politiek scoort het best

Een enquête onder de leden in de afdeling Geldrop kreeg een response van 20,3 %. De grootste belangstelling van de leden betreft de landelijke politiek. Gemeentelijke politiek komt op

de tweede plaats, gevolgd door belangstelling voor Europese politiek. De leden gaan het liefst naar bijeenkomsten waarop landelijke politici spreken. Ook bestaat grote interesse voor VVD-bijeenkomsten met een meer sociaal karakter (lees: onderling contact). De gemeenteraadsfractie werd duidelijk positief beoordeeld, evenals het imago van de VVD. "Betrouwbaarheid scoorde het hoogste, gevolgd door betrokkenheid." Helaas leverde de enquête geen nieuwe invalshoeken op ter werving van leden. En juist dat vindt Ben Schreppers, PR-bestuurslid, - en met hem de hele VVD - zo verschrikkelijk belangrijk.

Schelmanroman

De Blauwe Draad, het VVD-afdelingsblad van Oss, leest als een schelmanroman. Dit SP-bolwerk heeft sinds afgelopen zomer te maken met een nieuw college, doordat de SP is opgestapt. Aan de Haagse gedachte, om bij de val van het College nieuwe verkiezingen uit te schrijven, moet maar geen gehoor worden gegeven. De vlijmscherpe columnist Koppen-sneller stelt vast, dat Oss dan minimaal om de twee jaar naar de stembus zal moeten gaan. Uiteraard waren de druiven bij de SP zeer zuur tijdens de vaststelling van het samenwerkingsprogramma en de financiële onderbouwing van het nieuwe college. Hans Raadgever schrijft daarover: "Het commentaar van de SP, als enige oppositiepartij, was zwak en slecht onder-

bouwd. Het was nauwelijks meer dan het zichzelf schoon praten van het door hen gevoerde beleid en het verdacht maken van de coalitiepartijen waarbij termen als: 'zakkenvullers, list en bedrog; leugenaar en wegloper', niet van de lucht waren. Het alternatieve financiële SP-plaatje komt in grote lijnen neer op: sterke verhoging OZB; eenmalige opbrengst Bouwfonds opmaken en gelden besteden aan leuke dingen voor de mensen en dan hoofdzakelijk aan de eigen aanhang..."

Geen wonder dat voorzitter Hans Halkes nu al bezorgd naar

de verkiezingen van 2002 kijkt en de leden oproept het nieuwe coalitiebeleid te steunen en zich in te spannen leden te werven. Het spookbeeld, van mogelijk kerwijs straks een nieuw SP-college, werpt zijn schaduw vooruit. "want reken erop," schrijft Halkes, "dat de SP er alles aan zal doen, desnoods mensen naar de stembokjes zal dragen en zal proberen zieken, ouderen en weifelaars te overtuigen of bij volmacht te laten stemmen..."

Open, helder, betrokken

Vaak zeg ik tegen de bestuurders en gemeenteraadsleden in het land dat het ontzettend belangrijk is om alle inwoners van de gemeente te bereiken. Om hen te laten weten dat je er als VVD bent voor de burgers. Dat je open staat voor hun ideeën, wilt luisteren naar wat er speelt en op heldere wijze wilt vertellen wat de visie van de VVD is. Dat je betrokken bent bij de dingen die hen bezighouden.

In dit kader kwam mij een paar weken geleden een verhaal ter ore, dat ik heel graag met u wil delen. Gewoon omdat het zo'n goed voorbeeld is. De VVD in Doesburg heeft in oktober een informatiebijeenkomst georganiseerd over een bouwproject in die gemeente. En dat onderwerp leefde in de stad, want zo'n negentig mensen - waaronder maar liefst zeventig niet-VVD-leden - meldden zich aan voor de bijeenkomst. De VVD heeft zich hier dus heel duidelijk geprofileerd. Ik vind het fantastisch te kunnen constateren dat leden en kiezers worden betrokken bij de zaken, die op dat moment actueel zijn in hun woonplaats. Zo hoort het!

De VVD moet zich in mijn optiek op alle niveaus open, helder en betrokken opstellen. Daarom vind ik het zo belangrijk dat onze landelijke politici zich niet alleen profileren in de vergaderzalen van de Tweede Kamer, maar ook kiezers en belangstellenden in het land opzoeken. Bijvoorbeeld door werkbezoeken af te leggen, spreekbeurten te houden en openlijk te discussiëren en te luisteren tijdens themadagen of andere bijeenkomsten.

Op lokaal niveau is het nu bij uitstek een geschikte periode om die betrokkenheid en openheid aan kiezers te tonen. Afdelingen zijn immers weer bezig met hun eigen verkiezingsprogramma. Ik weet dat vele VVD-bestuurders die gouden kans aangrijpen om zich samen met hun leden en liberale belangstellenden te buigen over de toekomst van het eigen dorp of de eigen stad.

Een voorbeeld als Doesburg onderstreept mijn betoog en ik ben ervan overtuigd dat er in het land nog veel meer goede initiatieven worden genomen. De VVD staat open voor discussies, doet heldere uitspraken en is betrokken bij leden en kiezers!

Bas Eenhoorn

Bas Eenhoorn,
partijvoorzitter

Paars mag best geprolongeed worden!

Naam: Ad Verhoeven
Geboortejaar: 1949
Beroep: Voorzitter Unie MHP, vakcentrale voor middengroepen en hoger personeel
Lid sedert: dit najaar

Het was op de afscheidsreceptie van het PvdA-Tweede-Kamerlid Jan van Zijl dat VVD-staatssecretaris Hans Hoogervorst aan Ad Verhoeven vroeg: "Gut, ben jij eigenlijk lid van een politieke partij?" "Nee," zei Verhoeven, "maar je mag het mij wel maken."

Voor hij verder gaat benadrukt de heer Verhoeven dat hij op persoonlijke titel spreekt.

"Ik ben lid geworden om adhesie te betuigen aan het VVD-beleid. Vooral door het macro-econo-

misch en budgettair beleid voel ik mij aangesproken. Twintig jaar heb ik bij de vakbond van de Unie gewerkt, dus politieke programma's heb ik genoeg gezien. Het laatste VVD-verkiezingsprogramma sprak mij aan. Er wordt bijvoorbeeld niet meer gediscussieerd over de hoogte van het minimumloon. De VVD is de laatste jaren ten gunste veranderd. Dat geldt ook voor haar stijl en toonzetting. Wat niet wegneemt dat niet te wild met de WAO mag worden omgegaan."

"Van Hoogervorst kreeg ik net dat duwtje. Je kunt sympathie

hebben voor een partij, maar je kunt er ook lid van worden. Dat is wat actiever. In de toekomst zal ik best wel eens een vergadering bezoeken, maar ik ga mij niet in de partij manifesteren. Dat laat mijn tijd en mijn werk niet toe."

Als de heer Verhoeven het voor het zeggen zou hebben, mag Paars best nog eens geprolongeed worden. Het duo Kok-Zalm noemt hij "een koningskoppel".

"Ik denk dat deze heren heel

nuchter zijn gebleven. Ze vertonen geen trekjes van de Zonnekoning." Na zes jaar Paars zijn volgens hem nog geen regenteske trekjes in de deze regering geslopen. Voordien is het CDA te lang continu aan de macht geweest en de andere partijen te kort.

Geef Politiek! cadeau

Verjaardag, Sinterklaas, Kerst; mooie gelegenheden om een abonnement op Politiek! cadeau te doen! Voor f 25,- is op het algemeen secretariaat een cadeaubon verkrijgbaar. Degene die u het blad cadeau doet, ontvangt vervolgens gedurende anderhalf jaar (6 nummers) het liberale magazine Politiek!

- ☐ Ja, ik wil graag een cadeaubon bestellen
☐ Graag ontvang ik eerst meer informatie

Naam gever :

Adres:

Postcode/woonplaats:

Geboortejaar:

Geslacht: M/V

Aantal:

Handtekening:

Stuur deze bon naar (postzegel is niet nodig):

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

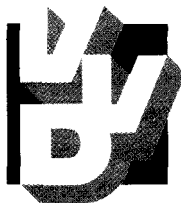
Antwoordnummer 1877

2500 WB DEN HAAG

Voor meer informatie over de cadeaubon kunt u ook contact opnemen met het algemeen secretariaat, tel. 070 361 30 61.

De VVD kan ook uw hulp goed gebruiken! Word daarom lid van de VVD.

- ☐ Ja, ik word lid van de VVD
☐ Graag ontvang ik eerst meer informatie

Naam: _____

Adres: _____

Postcode/woonplaats: _____

Geboortejaar: _____ **Geslacht: M/V**

Handtekening:

Stuur deze bon naar (postzegel is niet nodig):

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Antwoordnummer 1877

2500 WB DEN HAAG

Aanmelden als lid kan ook telefonisch 070 361 30 61 of via de internetsite, www.vvd.nl

ALLEEN HET BESTE IS GOED GENOEG!

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKING
HOFLEVERANTCIER

Robbers & van den Hoogen, wijnkopers sinds 1842, levert rechtstreeks aan particulieren door heel Nederland en daarnaast vooral relatiegeschenken aan bedrijven. Onze ervaren wijnkopers hebben samen met de uitgever van dit blad een mooie collectie wijnen voor de feestdagen uitgezocht. Hieronder leest u er meer over. Robbers & van den Hoogen wenst u graag veel gezellige en ontspannende uurtjes met deze feestwijnen. Vul daarom snel onderstaande bon in en laat u overtuigen dat "alleen het beste goed genoeg is".

CHÂTEAU DE ROLLAND 1999, Bordeaux Sec A.C.

Met zéér veel genoegen introduceren we bij u Château de Rolland van het gewas 1999. Een veelzijdige witte Bordeaux, die zich gemakkelijk aanpast aan tal van verschillende omstandigheden. Daarbij geurt hij verleidelijk en de milddroge smaak kent tal van nuances. Hij is zeer goed bruikbaar als aperitief, aan tafel bij een visgerecht of schaaldieren, maar even goed bij kip, een koude vleeschotel dan wel een stukje kaas.

SANCERRE LES GODONS 1999 BLANC, Sancerre AC

De Sancerre Blanc is milddroog en elegant van smaak met het karakteristieke bouquet van de Sauvignon druif, waaruit hij is voortgekomen. Hij voldoet uitstekend als aperitief en hij laat zich perfect combineren met koude voorgerechten van vis en warme vismaaltijden.

MARQUISE THAÏS DE MONTAUD 1998, VDP des Maures, Merlot

Deze volrode wijn is afkomstig van de westelijke hellingen van het Massif des Maures in de Provence, ter hoogte van Toulon. Het is de druivensoort Merlot, die hier in het mediterrane zonlicht voortreffelijk gedijt, waaruit de Thaïs de Montaud ontstaat. Vinificatie geschiedt heel traditioneel met eerbied voor het natuurlijke proces. De wijn is perfect van kleur, qua geur nogal uitbundig en mildfruitig van afdronk met een zweem aan aangenaam terroir. De wijn past voortreffelijk bij vleesgerechten, bij gevogelte en bij klein wild. Ook is avonds laat bij een kaasschotel geschonken, is het volop genieten.

CHÂTEAU SAINT PIERRE 1993, Lussac-Saint Emilion AC

Lussac-Saint-Emilion is de wettelijk beschermde naam van voortreffelijke rode wijnen uit de akkers rond Lussac, noordoostelijk van Saint Emilion. De bezitting Saint-Pierre met zijn 9,5 ha. wijngaard ligt ongeveer 11 km. ten noordoosten van de wijnstad Libourne in de gemeente Les Artigues de Lussac. De druivenrassen Merlot (75%), Cabernet Franc (20%) en Cabernet Sauvignon (5%) groeien hier heel voorspoedig. Deze wijn is fraai van kleur, aangenaam en evenwichtig van samenstelling en goed gestructureerd. Hij bezit bovendien opvallend fijne aroma's. Château Saint-Pierre past daarom perfect bij gerechten van wit en rood vlees, bij klein wild, gevogelte en bij niet al te pittige kaassoorten.

CHÂTEAU SEMEILLAN-MAZEAU 1993, Lustrac A.C. Cru Bourgeois

Dit is een van de oudste wijngaarden van de Lustrac, halverwege de Haut-Médocstreek. Het dankt zijn goede reputatie aan de ideale bodemstructuur en aan de druivensoorten Cabernet-Sauvignon en Merlot, die naar eeuwenoude traditie met uiterste zorg werden geselecteerd en opgekweekt. De wijn heeft een markante, volrode kleur. In de geur komt een intens aroma van rijpe vruchten naar voren met een vleugje zoethoutgeur. Bij het proeven blijken zijn rondeur, zijn souplesse en zijn kracht. De wijn laat zich graag combineren met rood-vleesgerechten en kaas. Zelfs met een wildmaaltijd zal hij uitstekend harmoniëren.

CHÂTEAU LAMOTHE BERGERON 1995, Cru Bourgeois - A.C. Haut Médoc

Het kasteel in Cussac is negentiende-eeuws. De erbij behorende wijngaard ligt op kiezelgrond, die in combinatie met de druivenrassen Cabernet en Merlot een zeer uitgesproken rode Médoc-wijn oplevert. De huidige beheerder, Jean-Pierre Angliviel de la Beaumelle, hecht aan hoge kwaliteit. De wijn is diepkleurig, fijn geurend, krachtig en evenwichtig van opbouw. Hij harmonieert uitstekend met gerechten van rood vlees en met een smakelijke kaasschotel.

Ja, wilt u mij zenden:

Bij elke aankoop van 24 flessen uit deze selectie ontvangt u een handig sommeliernes "Boomerang".

Tevens wordt uw bestelling gratis bij u afgeleverd in Nederland in dozen van 12 flessen. Prijzen inclusief BTW.

- flessen Château de Rolland 1999, Bordeaux Sec A.C. à f 13,95
- flessen Sancerre Les Godons Blanc 1999, Sancerre A.C. à f 25,90
- flessen Château Marquise Thaïs de Montaud 1998, des Maures V.D.P. à f 14,70
- flessen Château Saint Pierre 1993, Lussac-Saint Emilion A.C. à f 29,15
- flessen Château Semeillan-Mazeau 1993, Lustrac A.C. cru bourgeois à f 32,50
- flessen Château Lamothe Bergeron 1995, Haut Médoc A.C. cru bourgeois à f 39,95

Factuuradres / Bezorgadres:

Naam:M/V Postcode/Plaats:
Straat: Telefoon:

Nee, ik maak geen gebruik van dit aanbod, maar informeer ons over

☐ Wijncatalogus 2000

☐ Kelderbezoek/wijnproeverijen

☐ Relatiegeschenkenbrochure

☐ Speciale aanbiedingen

Robbers & van den Hoogen

Wijnkopers met karakter sinds 1842

Postbus 3115, 6802 DC Arnhem

Levering zolang de voorraad strekt. Prijswijzigingen voorbehouden

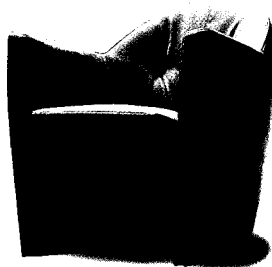
Deze bon zenden (portvrij) of faxen naar:
Robbers & van den Hoogen
Antwoordnummer 3 - 6800 VH Arnhem
Tel: 026-44 55 912 - Fax: 026-44 58 884
E-mail: wijnhandel@robbersenvandenhoogen.nl

HET RAADHUIS
interieurs

Inspirerende Interieurs

*Het Raadhuis inspireert,
dat ervaart u als u rond-
loopt in onze smaakvolle
interieursetting met tijd-
loze designmeubelen van
toonaangevende merken.
Laat uw verbeelding tot
leven komen met een
bezoek aan Het Raadhuis.*

MEUBELN: LEOLUX • MINOTTI • ROLF BENZ • FENDI • BAXTER • LINTELOO • HOFSTEDE • FORMER • INTERSTAR • VAN BREE'S NEW WORLD • RIVA ACCESSOIRES EN VERLICHTING: GUNTHER LAMBERT • G.I. DESIGN •
BRAND & VAN EGMOND • TAPIJT EN STOFFEN: FORBO/PARADE TAPIJT • MID • DANSKINA • KENDIX •
RUCKSTUHL • SILENT & GLISS • SAHCO HESSLEIN • ULF MORITZ • P&P TOPLINES • PLOEG • ZIMMER & ROHDE •

HET RAADHUIS INTERIEURS

Ross, Loozebrouwer 82 • MID De Dordrecht • Streekl. Breda

• Loozebrouwer 112 • Streekl. Breda

• Loozebrouwer 112 • Streekl. Breda